ΘΡΗΝΟΘΡΙΑΜΒΟΣ.

Sive

Liber JOB Græco carmine redditus.

Per J. D. *Cantabrigiensem*,

Rich. S. T. B. Sole.

Editio altera, multis in locis ab Autore recognita & emendata.

Cui additantur in fine tres Psalmi.

S. Hieron. Epist. ad Paulinum.

Job exemplar patientiæ, quæ non mysteria sub sermone complectitur à prosâ incipit, versu labitur, &c.

CANTABRIGIÆ,
Apud THOMAM BUCK celeberrimæ Academiæ Typographum. 1653.
Veneunt ibidem per Guilielmum Graves, *Bibliopolam.*

PAtientiam JOBI audivimus, & finem Domini vidimus: TRIUMPHUM *scilicet in ævum duraturum. Hoc igitur doctissimi autoris carmen quo utrunq; prosequitur, dignissimum censemus quod in lucem eruditorum hominum, & typis expressum, & amicorum elogiis laudatum prodeat.*

Tho. Comber, *Procan.*
Samuel Ward.
Tho. Bainbrigg.
Rich. Sterne.

ILLUSTRISSIMO
ET
HONORATISSIMO DOM.
D. HENRICO,

Comiti *Hollandiæ*, Baroni *Kensingtoniæ*. Academiæ *Cantabrigiensis* Cancellario, *aureæ Periscelidis Equiti, & Regiæ Majestati a consiliis secretioribus.*

PAtere, Illustrissime Comes, ut sub patrocinio Tuo in lucem prodeat Jobus *pallio* & *metro* donatus. Qui olim *diei suo maledixit*, obstetricante jam favore Tuo amat nasci: nec eum flere pœnitet, dum in Honoris Tui sinum suas lacrymas fundat. Quanquam quid lacrymas, quid *elegos* loquor? Siquidem sub nobilissimi *Heroïs* ductu militans *heroico pede* incedit, nec jam *threnos* agit, sed *triumphos*. Tantum est, Honoratissime Domine. Quem Academia nostra vigilantissimum Cancellarium, quem Musæ omnes Mæcenatem optimum quem vniversa denique literatorum gens fautorem integerrimum jactat & admiratur, eundem & hujus quantulicunque operis patronum submissè implorat

Honori tuo humillimè devotus,

JACOBUS DUPORT.

LECTORI.

ALiquot jam anni effluxerunt, humanissime Lector, ex quo tria quatuórve postrema Jobi capita Græco carmine vertenda suscepi, idq; tantùm speciminis gratiâ, nihil minùs in animo habens quàm integram libri metaphrasin poetico filo pertexere. Memini autem me tunc temporis, partim styli majestate sublimitatéq; captum, (quis autem cothurnum cum divina hac grandiloquentia comparari possit?) partim naturalis philosophiæ dulcedine delinitum, (& quis Aristoteles cum hac historia animalium conferri ausit?) exinde primùm occasionem sumpsisse transferendi extremam hujus libri partem, quæ in meteoris animalibúsque depingendis ferè tota consumitur. Postquam verò ad res sacras animum appuli, tum demum non in cortice verborum hæsi, sed ad sensûs medullam penetravi, & ab * Hagar ad Saram, ab ancillis ad Penelopen, à Rhetorica & Philosophia ad Theologiam oculos converti. Etenim præter phraseos elegantiam etiam materiæ sublimitatem, præter eloquentiæ flumina (dicam? an grandiloquentia fulmina?) etiam abyssos Spiritûs, & divinitatis fulgur, denique præter arcana naturæ etiam sacrosancta religionis mysteria, quibus iste liber utraq; (quod aiunt) paginâ mirificè refertus est, demirari cœpi. Exinde magis magisque me libido incessit, ut quod antea studium in aliqua hujus libri particula impenderam, idem in toto collocarem. Cùm enim aptissimus mihi visus est, utpote dramaticus cùm sit & inter metricos scripturæ libros semper habitus; tum etiam ob insignem usum & præstantiam dignissimus, in quo exprimendo poeticæ meæ facultatis (quæ, siqua sit, sentio quàm sit exigua) nervos intenderem. Fuerunt ante me, qui in hoc pulvere desudârunt, & vel Evangelium vel Psalmos Græcis constrinxerunt pedibus; Apol-

* Clem. Alex. strom. 1

linarium, & Nonnum; Deus bone, quanti viri! quorum ego nè corrigiam calcei. Egone nihili homuncio ut cum illis bepoibus me conferendum putem? Tantum absum ab ea arrogantia, quantum illi à candore qui ità de me suspicantur. Satis mihi supérq; fuerit eorum premere vestigia, licèt non passibus æquis. Equidem non inficior me ab ineunte jam ætate poeseos, præsertim Homericæ, fuisse studiosum. Quare si quid in ea profecerim; volui id totum, quantulumcunq; sit, humillimè ad aram Dei deponere, & si vel duo minuta lucrationis fuerim, in ararium ejus conjicere: volui etiam leviora studia, lanam meam caprinam tabernaculo offerre: volui sacrificare Isaacum meum, etiam juvenilia & ludicra (sic enim * Philo [*Lib. de Abrahamo] ἀλληγορεῖ) Deo consecrare. Hoc animo fretus metaphrasin hanc primùm aggressus sum, & demum ad umbilicum perduxi; sperans fore, ut levidensi hæc opella nostra aliquod saltem apud eruditos punctum ferat; utpote φιλολόγοις non insuavis, θεολόγοις non inutilis, φιλομύθοις non injucunda, φιλοθέοις non infructuosa. Integros sæpe versus (ut jam de operis ratione aliquid dicam) ex poetarum rege transtuli; imò nec ullam ferè vocem liberiter adhibui, quam in Homero non invenis. Adeóq; me non pudet istius sive imitationis, sive allusionis, ut nihil magis quàm centonem in hoc argumento scripsisse cuperem. Pro materiæ ratione vel laxavi stylum vel contraxi: & cùm alibi adeò, ubi res finit, fusior sum, ut παραφράζειν videar potiùs quàm μεταφράζειν, tum verò maximè in ζωγραφίαις illa ad finem libri, quæ primam huic metaphrasi ansam dedit; præsertim ubi de Equo, Elephante, & Balæna agitur, paulo liberiori pede excurri, nec tamen (ut spero) τὰς τῆς ἱστορίας. Anglicanam nostram versionem ad amussim secutus sum; in qua tamen si difficultas aliqua vel obscuritas occurrebat, & occurrebat (sæpenumerò) consului tum Græcam interpretationem Septuaginta seniorum, tum maximè Hebraicam veritatem; à qua nè aberrarem, (& equidem spero me à genuino textûs scopo haud sæpe deflexisse) geminum sensum ἐν ὅτῳ conjunxi, textualem, & marginalem. Hebraismos rarò retinui; plerunq; Hellenismis commutavi. Postquam magnam libri partem absolvissem, venit mihi in manus metaphrasis doctissimi viri A. Aurelii, stylo eleganti & planè Virgiliano contexta, quâ quidem non inficior me mediocriter esse adjutum. Tantum verò abfuit, ut propterea pensi filum

in

*in medio abrumperem, quasi anticipationis quâdam larvâ deterritus, ut majori potiùs alacritate in incepto pergerem. Grata enim mihi videbatur amulatio, quâ Homerus & Virgilius, hic Latinorum, Græcorum ille, poetarum principes inter se certarent, uter ad res divinas aptiùs accommodari posset, uter melius disceret χριστιανίζειν, uter * εἰς θυσίαν θείαν αὐλὴν [* Eustath. ἰλιάδ. ά.] libentiùs migraret. Cedunt fateor, imò longè cedunt Ὁμηρόκεντρα hæc Virgiliana illis centonibus; at hoc παρφδεῖ, non πονεῖ vitium esse contendo: nec enim ipse Scaliger à me extorquebit, ut Maroni Mæonides herbam porrigat. Quanquam verò iis præsertim qui ἐν λωρογκιανίζειν didicere, usui futurum sit hoc quicquid est opusculi, adjeci nihilominus Latinam interpretationem ad verbum, stylo sanè rudi & impolito: quæ tamen si minùs Latinæ paraphraseos loco esse possit, at aliquam saltem lucem ad illustrationem libri satìs in se obscuri etiam Græcè nescientibus allatura sit. Habes, candide Lector, & consilii mei pariter & operis rationem. Tu verò conatibus nostris fave, & hanc opellam æqui bonique consule.*

Emendanda & mutanda.

Cap. 7. v. 5. deleat in marg. [6.] in direct. pro Κεφάλος leg. Τήχαλ'. C. 8. v. 17. pro ἄφρ- l. ἀφαρ-. C. 15. v. 23. pro παρεσάμναι l. μῶν. C. 16. v. 2. pro Hl. H. C. 18. v. 20. post ὀφώντο, deleatur, & v. 19. incipiat ab Οὐδ' π- in direct. C. 19. v. 19. pro Λίην l. χλιηχῶ. Et v. 22. pro ἀχ' l. ἄχ sine apostropho, & sic si fortè alibi. C. 21. v. 19. pro δ' l. δὲ. C. 22. v. 17. post ἀναχώρει del. , . C. 34. v. 9. pro αἰ l. Καὶ C. 39. v. 24. pro λῦσαι l. λύσαι. C. 40. v. 2. post Θεῷ del. , .

Porrò autem quia in illis verbis c. 1. v. 21. [Dominus dedit, & Dominus abstulit: benedictum sit nomen Domini] *Sacrosanctam Trinitatem occultè licèt & obscurè subindicari opinantur Interpretes, noluit Autor vel minimum illius mysterii vestigium in versione suâ obliterari. Ideóq; post δὸτ ἔρας* imò τρεῖς φερτάδας *pro duobus illis versibus* [Δῶκε Θεὸς κ᾽ ἀφεῖλε &c.] *hos substitutos cuperet.*

Ἦ ῥα Θεὸς μὲν δῶκε, Θεὸς δ᾽ ἂρ καὶ αὐτὸς ἀφεῖλεν·
Ὄνομα δ᾽ αὖτε Θεοῖο διαμπερὲς αἰνετὸν ἔστω.

Certè Deus quidem dedit, Deus autem & ipse abstulit;
Nomen utiq; Dei perpetuò laudatum sit.

In librum Jo[illegible] versibus Homerocentricis pulcherrimè concinnatum ab amicissimo & Græcæ linguæ peritissimo viro, J. Duport.

Senex Homere, perge; nè vestigiis
Diffide cæcis: Euge, nactus es ducem,
Quem non Apollo nec corona virginum
Sequi recusets tutiore jam gradu,
Pioque socco, nusquam offendes pedem.
At tu, poeta, quas mereris, accipe
Laudésque, laurésque, qui certamine
Felice carmen temperas Homericum
Vel enthea Davidis æmulum lyræ.
Ut æstuosi amarus humor æquoris
Lapsu silenti per meatus invios
Telluris imæ serpit, & salsuginem
Deponit arctis hæsitantem angustiis;
Emensum indè reciprocantes tramites
Ebullit alti montis arduo jugo,
Lymphis amœnis læta findens pascua:
Sic pervetustæ gurgitem poeticæ
Tu stringis in repando, amabili sinu,
Tuique puris ingeni canalibus
Omnem coercens ethnici gustum salis
Ripâ severiore cogis alveum,
Et dulcè percolata fundis flumina.
Facobe, macte: gratias tibi refert
Uterque, Phœbus, & Poeta, carmine
Donatus ille, & iste sanctimoniâ.

Hujusce Robertus Crichton,
Orator Academiæ,
& Græcus Professor.

Te

TE * genus & proavi, Charitesque, novemque sorores
Te, Duporte, canunt; Itaque immortalis Iobus,
Quem facit Argolicum Ilyæa de gente poetam
Vis sermone potens tua, flexanimique diserto
Ore soni, & sanctæ facundia plurima linguæ.
Ille bonus vates dormitans semper Homerus,
Hinc semper, per te didicit mysteria vulgo
Vera loqui, metuens recitare piacula plebi
Vaniloqua, aut sacris dapis exponenda Camænis.
Nempe videns cæcum perducit Iobus Homerum
Ad castos Christi latices fontemque Sionis,
Eluat ut tabum infelix, & lumina tingat.

Abr. Wheelocus, *Arab. Prof. & Bibliothecar. Ac.*

* Nam avus illi, egregium Ecclesiæ lumen, R. Cant. Epis. Elien. & pater, Jo. Duport, eximius vir, Græcarum imprimis & Hebr. literarum callentissimus, necnon Coll. Jesu Præf. integerrimus.

Πηλείδλιι τὸ πάλαι, ϗ Ἑκτορος ἀνδροφόνοιο
Ἀλκλιὸ ἦδ' μέγον, Πειδιοιό τ' αἰζυηίο
Κῆρας ἀεὶ δ' κατὰς κλῶς ϖοίπνυος Ὁμηρος.
Νωὶ δ' ἥρωα γλυκυερῆς μεγαθυμον ἀοιδῆς
Μῶσά γε Μαιονίδα κλείει βαρύπολμον Ἰωβον
Θεσπεσίη· δείλω ὅτ' ἀφρεσίη εἰκῆος ἀλκλιὸ
Ἥρεος ἀρχοῦλα σκυζόμεν Βεττολογὸν ἐνίκα,
Καί ῥ' πολλὰ πάθεν, τελαεσίφρων ὥς ῥ' Ὀδυσσεὺς
Ἰφθίμως ἀρέτλη τε τι κήδεα, ἠδ' τ' αἰζυὶ.

G. Blancks, *Coll. Caii & Conv. Soc.*

In Jobum, carmine Homerico à *J. D.* expressum.

Quis te, Calliope, & tuas sorores
Pellexit Helicone de nivoso,
Atque Ausitidis hospites arenæ,
Per tentoria fuscæ Madianis,
Greges per sitientis Ismaelis,
Veri oracla Dei docere sonares?

Sacris

Sacris scilicet entheus loquelis,
Idem Cecropio madens liquore,
Duportus, veteres novem sorores
Secum squalida tosqua in Ismaelis
Pergens ducere, Graciæ loquacis
Mendaces jubet ejerare nugas,
Et solatia de dolore tristi
Jobo fundere, dum pius severo
Indulget patientiam flagello.
Gaude, Maonide: tibi negata
Donat lumina Jobus, & deastras
Oblitum veteres, jubet tueri
Unius juhar usquè veritatis;
Et plenum Domini severioris,
Sacro fundere nectar è Sione:
Ut primævi Orientis exul, indè
Pervadat pietas in Occidentem;
Et raram numeris tuis propinet
Extremis patientiam Britannis.

Herbertus Thorndike, *Coll. Sacr. & Indiv.* Trin. Socius.

Ad Jobum.

Scilicet Iliadem toleraſti, Jobe, malorum:
Qui tua fata canit, quis niſi Homerus erit?

Ad Poetam.

Cap. 29. 15. *Cæco lumen eram, claudo pes, dixit Jobus:*
Tu lucem Jobo das ſimul, atque pedes.

Henr. Hutton, *Coll. Jeſu Socius.*

Nil metuas aquis ab amicis, ſecula Jobi
Et planctus Gracis fundere docte modis:
Non ut vexeris cenſurâ, aſtamus amici,
Sed capias laudis præmia juſta tuæ.

At

At, ô poeta, quas tibi jam laureas,
Aut quas coronas nectimus? quæ præmia
Tanti laboris? quæve vota, quas preces
Pro vate fundimus pio? Nempe, ut tibi
Secunda Jobi sors sit, aut secundior:
Utrique par catastrophe: tandem, bona
(Ne plura dicam) duplicentur omnia.

H. Fern, *S. T. B. Coll. Trin. Socius.*

Οὐχ ἥμαρτεν Ἰωβος ἐὰν ἐν θλίψεσι φείδων,
Οὐδ' οὐ ἥμαρτε τὸν μεταφραζόμενον·
Οὐδέτερός γ' ἁφαμαρτοεπὴς· σὺ δ' πιστὸς Ἰώβῳ,
Ὡς ἐν πᾶσι Θεῷ πιστὸς Ἰωβος ἦν.

R. Bulkeley, *Coll. D. Johan. Socius.*

Εἰς μεταφρασὴν.

Αἰαστὸς τόδ' ἄγαλμα πόλει, ἠΰς τε, μέγας τε,
Ἠΰς Δώπορ, ἠὲ μάλα, μικρὸς ἐών.
Φιλόσοφ, ῥήτωρ πρωτεῖς, θελλόγος, Ἕλλην,
Φιλολόγος, κήρυξ, ἐν χριστιάδεσι χριτής·
Παντοίης ἀρετῆσι κεκασμένος· ὔδιν ὄπασσον,
Ὡς φαίης ἑτέρων ἠέ τι πλεῖον ἰδεῖν.
Ἐντεφάλεος παρὰ ταῦτα καὶ ἄσσον γιὼ ἀρ' Ἰωβον
Ὡς ἔυ κ' ἐυτροχάλως ἔτραπεν. Εὖ δ' πρέπει.

In metaphrasin.

Librum vel ipso tam poeticum natu
Helicone rursus tingis, ut Jobi strages
Numerosa versu duplicetur sic Græco.
Nec indecori ac plumbei pedes scenâ
Divinitatis ambulant cothurnatâ;
Superbientes ambiunt sacrum munus,
Et in hac Homerus pagina calum spirat.

Et

Et Achille spreto, cum viro duplici, laudat
Quem tantus ordo cladium sensit justum.
Duporte, fidez Zoilum time nullum,
Criticósve, tu superstes: ast olim mundo
Nomen relinques, quod tuebitur librum.

Jo. Sherman, *A. M. Coll. Trin. Socius*

Εἰς Ἰώβε μεταφρασὴν, τὸν φίλον μῦ
ϗ Μυσῶν ἄειςον.

Ἔτ μάλ' ἔστε φίλυς ἑταίρυς παρακλήτορας ἐῆ)
Οἷος Ἰωβος εἶς· σὺς, φίλε, πῶς ϗ καλεῖς;
Εὖ μάλα ϗ ἡμᾶς ἑταίρυς καλέσαιο ποιητὰς,
Εἰ τῷδε συγκρίνῃς σὸν μέλος ἡμετέρῃς.
Ἀλλ' ἔτω φαίνυος μεγάλως ἥμαρτεν Ἰωβος,
Ἥμαρ ὃ ϗ ἡμύσιν μίπτυ φάεσς ἔχει.
Ἴσον ἁμαρτήσεις, εἰ ὁρᾷν φάος ἠελίοιο
Καλύψῃς ταύτῃ, ὦ Ἰάκωβε, βίβλον.

Jo. Booth, *S. T. B. C. C. C. Socius.*

In Metaphrasin Jobi versibus plurimùm ὁμηρικὰν-τροσι, &c. carmen posthumum.

Quis novus hic, cujus pietas, patientia Jobum
Agnoscunt, vox, & vultus, Homere, tuus?
Quis nuper Seraphim tetigit summi ora poetæ,
Aut docuit veri dicere verba Dei?
Ars tua, chare Jacobe, tua est industria, gentis
Thuribula impuræ quæ facit esse sacra.

Seth. Ketlewell, *Coll. Trin. nuper Socius.*

Amico suo charissimo *J. D.* hanc ejus Græcam, eámq; Homericam Jobi versionem gratulatur.

Quem priùs horruimus mersum caligine librum,
Nunc juvat assiduâ sollicitare manu.

Nestar

Nectar & ambrosiam spirat, tenebrisque fugatis
Candidus electro lucidiore nitet.
Non nunc Hebræa prærupta silentia linguæ,
Non interponit sphinx inopina moras.
Seu stant Hebræi, puro cum gurgite, fontes;
Sive fluunt, vena liberiore fluunt.
Miratur sese linguarum Græcia matri
Auxiliatrices supposuisse manus:
Miratur Jobus reserata ænigmata, mendax
Mæonides, veram se didicisse fidem.
Hic sanctæ gaudet mysteria fundere linguæ,
Alter Cecropio carmina tincta favo.
Felix interpres! Judæus & Ethnicus ore
Et didicere tuo, & dedidicere loqui.

Ed. Hyde, *A. M. Coll. Trin. Socius.*

Postera sors Jobi longè auctior, undique amici
Dona ferunt, offert munus & ipsa tuum.
Quæ dederant illi, periere, numismata, gemmæ,
At tuus æternùm splendor habebit erit.

Thom. Lant, *S. T. B. Coll. Jesu Socius.*

Pieris & Pietas libro sociantur in uno:
Quàm grande est, vatem quàm magis esse pium!
Qui modò pronus humi jacuit, jam currit Iobus;
Dæmona queis fugiat, nunc habet (ecce!) pedes.
Qui flevit prorsò, vorsò canit ore, fluitque
Divite jam venâ, qui modò pauper erat.
Quàm similes sibi sunt Musa, & Patientia Homeri,
Et Jobi! quid non illa, vel illa potest?

Cœlestes radios ut cernere posset Homerus,
Decrant Iobi lumina;
At pedibus Græcis ut currere posset Iobus,
Decrant Homeri carmina.

Ecce

Ecce pedes alter jam commodat, alter ocellos;
Opémque præbent mutuam.

Guil. Clotterbook, *A. M. Coll. Trin.*

Prosopopœia Jobi.

SUperba Mausolea me non opprimunt,
Nec marmorum effigiata moles posteris
Imaginis nostræ refert artificium.
Sed me virûm per ora præpeti vehit
Pennâ, Deo dictante qui scripsit, scatens
Ægyptiorum gentiúmque doctibus
Linguísque, pulsu constitutus numinis,
Orbis, meique fidus actuarius.
Arcana cujus puncta, non capacia
Pedum per aures molliter cadentium,
Si delicati transeant, ut abdita, &
Legenda solùm litteratis tincis;
En prodeo, Graiæque suppellectilis
Dives, potensque nobilis facundiæ,
Rhodii senis socco levi elegantior,
Et cui cothurnati locum dant Attici,
Fascésque (vix jam carior suâ nuce)
Submittit Ilias. Bonis hoc defuit
Reduplicatis, tersus eloquentiâ
Dolor ut levaret se suâ. Tragœdiæ
Meæ superstes jam triumpho seriò,
Et usquè sic dolere lubens gaudeo.
——Quin tu, piæ
Poetavenæ, macte, felix ingeni:
Duint tibi Dii pro tuis laboribus
Jobi triumphantis, precor, dupla omnia.

Ed. Rainbow, *S. T. P. Coll. Magd. Socius.*

Ὁ τλὰς Ἰὼβος ἔχει κόπρῳ πεπαλαγμένον εἶδος·
Οὐ κοσέων ἀν τις ἴδοι, ἢ πίνον, ἢδὲ πόνον·
Ἀμφὶ δ' νῦν πλωθεὶς παμποικίλον ἔστι χιτῶνα,
Τὸν δ' ἐν δαιδάλλει Μαιονίδαο ῥαφίς.
Ὧδε γὰρ ὁι (μέγα θαῦμ') ἐκ ἐν ὄρεσι μέμβλε]· Ὁ-
Ἕκτορος ἢ μήμιν, ὅτ' Ἀχιλλῆος ἔχει· (θυσετὺς,
Ἰεῷ δ' μνηθεὶς παλαπνθέα μέλπεν Ἰωβον,
Ἀπσαμβώς τε θεῶν, νῦν ἕνα ἦπι Θεόν.
Βέβοκ' ἴδη ἐν ωεφόρωσθ', ἢ δείδιθι, θάμις ἀοιδὴ
Ὅς κέ σε μιμήσεται, Ζωΐλε κῦρμ' ἔχοι.

Anton. Scatergood, A. M. T. C.

Jobus in adverso dum squalet pulvere, amici
Invisunt, nimio & stupent dolore;
Hunc tu Mæonio dum pingis carmine, amici
Mirantur, nimio & stupent amore:
Attamen haud nimio; quin tota Academia nescit
Te laudare satis, satisve amare.

Ja. Leek, S. T. B. Coll. S. Petri Socius.

Græca fides Romana jubet me carmina: quenquam
Post te scripturum Græca, Duporte, putas?
Post quem Mæonides fileat redivivus, & ipse
Plato, nec auderet Jupiter ipse loqui.
*Quantus Fobini * scriptor fuit ille caballi!*
Quàm major tanti tu metaphrasta libri!
*Sic olim è cuneis Philadelphica turba * novenis*
Bis quater Vzæum condecorâre ducem.
Moyse sit Hebræus, te Græcus: fœdus utrunque;
Illius, antiquum; sed tua lingua, novum.
*Jam si, * Panarî Pater inclyte, nomina Fobi*
Perdiderint titulos, quo reparentur, habens.
Tollantur lites de tempore: constat Homerum
A Fobo per te sic didicisse loqui.

* Th. Vincentius. T. C. depinxit Equum *Fobi carmine epico.*
* LXXII. *Interpretes.*
* Epiphan. *Panar.*
אב
יובב

Quale

Quale opus, & quanti sudoris! quanta poetæ
Gratia, cum sancto sic potuisse loqui!
Sic Deus & Vates, numeros superaddit uterque,
Vi sic bis Fobi postera fata beet.

Th. Riley, *Coll. Trin. Socius*

Tu Mala sic Fobi, bona tu sic reddis Homeri,
Ilias hinc illinc ut videatur opus.
Tu Fobo superaddis opes, tu carmen Homero;
Ditior ut calamo fiat uterq; tuo.
Livor, at hunc, moneo, nolito lacessere Fobum:
Hic quoque, quo vincat dæmona, carmen habet.

Henr. Vintener. *Coll. Regal. Socius*

Τρεῖς χεῖρες τοῦ Ἰώβου ἔσαν χαλκότευκτον ἔσω
Κεῖνο, τεμεῖν ἐθέλων, ὃ σπλοτάτη Κερεναπτούχ.
Εἰ δέ τις ἐς τὸν βίβλον ἐὰς βαθέως ὀπωπάς,
Ἀμβροσίῳ μύζεσθ᾽ ἀοιδῷ εἶναι ἐοικός ἐγώ,
Οὐ τρεῖς εἰν ἐπέεσιν, ἢ ἐννέα, ἀλλὰ τυ Μούσαι
Νηλθμιες ἂν ἴδοι, χαλκῶν τ᾽ ἀφραδέστατα φῦλα.

J. Coke, *Coll. Trin. Socius*

Erat pergravis illa prolis olim
Gentilis Keturæ querela Fobi
Cladium medio gementis æstu,
Se refrigerio, sodaliumque
Cœtu destitui. Querela nostra
Hæc est atque eadem: relictus adsum
Et solus, querulus canorus adsum,
Reponi numero pesens tuorum,
Custos fœderis integer vetusti.
Doctorum fore testium supremum
Longæ postimus annulum catenæ.

Joh. Pullen, *S. T. B. Coll. Magd. Soc.*

ΟΡΝΙΘΟΡΙΑΜ
ΒΟΣ.
ΚΕΦ. Ε.

ΘΡΗΝΟΘΡΙΑΜΒΟΣ,

ΚΕΦ. α'.

1 Ὧρη πε πολύολ Θ ἦλω Ἀχαιῶν ἐνὶ γαί
Ἀυσπε τὸ πάλαι πακλημένη, ἔνθαρ ἀγυρ
Ἔνθα πε οἰκὶ ἔναιεν ἀνὴρ, πῦς τε μάχας
Τῷ δ' ἄρ' Ἴωλ Θ ἦλω κλυτὸν ὄνομα
φείπυζον.
Ὃς φείσατο δίκλω, ἐπεί οἱ νό Θ ἦε θεοῖς,
Ἐκ δ' κακῆ ἔκλινε, καὶ ἄσπια πάντα φύλαξε.
2 Τότε καὶ δίκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν,
Ἐπτὰ μὲν ὗες ἔσαν, πρεῖς δὲ νύμφαι δ' ὀγάτρες.
3 Μυεία δ' κτίλοπα ἔχεν, ὑψιλόφως τε καμήλως,
Ἄλ πρισχίλιαι αὐτῷ ἐν ὄρεσι βεκολέοντο
Θήλειαι τυφθῆς, καὶ ἐπηγίλια μῆλα,
Ζεύγλα τ' αὖτε βοῶν πεντηκόσι' ἐυρυμετώπων,
Ἡδέ τ' ὄνος πεντηκοσίας, καὶ πάμπολλα πολλά.
Ἦ γὰρ ὁ ζωὴ γ' ἦν ἄνα Θ' ὑ πνι πίοση
Ἀνδρῶν ἠρώων, ὅτι τ' ὄλβιοι ἆρ ἔσαν ἐόντες
Ἠελίῳ φαίδον Θ ἐνὶ ἀντολίησιν ἄνακτι.
4 Τῶ δ' ὗες δαίνυντο χρὴ ἄσυλα, καὶ μάλ' ἠδὲ
Ἡμάτ Θ καὶ πάξιν ἐῶ ἐνὶ οἴκῳ ἔκας Θ
Δαίνυτο, καὶ πρισσὰς ὀπὶ δαῖτα κάλεσαν ἀλλήλους,
Ὣς ὁ μὲν ἐφέπων ἦμῦ (ἐπετανὸν γὰ ἔχεσκον)
Δεῦχατ' ἀλλήλους, καὶ ξείνισαν ἐν μεγάροισι
Πίνοντες, καὶ ἔδοντες, ἀμοιβόμοι καὶ ὀίκις.
5 Αὐλὲρ ὅτ' εἰλαπίνης μελιηδέ Θ ἤματα πάντα
Ἠὼς ἐυπλόκαμο Θ τέλεσεν, φὲὶ δ' ἔτραπον
ὦρας,
Αὐτίχ' ὁ πὺ ἐκάθαρε πατὴρ δοινήτορας υἷας,
Πάντα καὶ μοῖραν, καὶ ἄμ' ἠοῖ φαινομένφιν
Ἱερά τε ῥέζεσκε, καὶ ἐξαίτας ἐκατόμβας
Ἀθανάτῳ, ἢν πε τις ἐαφθὴν καὶ ἁμάρτῃ,
Ἦ Θεὸν κατὰ θυμὸν ἀγλαϊσσέμεν νόον.
Ὧδε μὲν οἱ πάλε τέκνα, τόσ' ἄρεκ' ἱερὰ πολλά.
Ὡς ἔγ' ὄφων ἄρδην κε διαμπερὲς ὄδε γὰ αὐτὸς

Ὀππό

Sive, Liber JOB Græco carmine redditus.

CAP. I.

REgio quædam opulenta erat Arabum in terra,
Ausitis olim appellata, soluta uberibus.
Ibi quidam habitabat vir, simplex exemplo;
Cui Jobus erat inclytum nomen & celebre:
Qui coluit justitiam, quippe illi mens erat pia,
A malo autem declinavit, & æqua omnia servavit.
Hujus insuper decem liberi in ædibus nati sunt,
Septem quidem filii erant, quos verò bene-comantes filiæ.
Complurima autem pecora habuit, & ejus colla-habentes
Quæ ter mille ei in stabulis pascebantur, (camelos,
Fœminæ fœtæ, & septies-mille oves,
Juga item boum quingenta lætas frenes habentium,
Item asinæ quingentæ, & possessiones ampleæ.
Certè enim ei substantia erat ingens; nec cuiquam aliud
Virorum haberent, qui enim locupletissimi existerent
Solis splendentis ad ortus habitant. (Gadice:
Hujus autem filii epulabantur carnes multas, & vinum
Sug die & ordine sua in domo unusquisque
Epulabatur, & ores ad convivium vocabat sorores.
Sicibi quidem per totum diem (abundè enim habebant)
Compellarunt se-mutuò, & hospitio excepebant in ædibus,
Comiter bibentes, & cibum, alacres sicibat singuli sua in
Postquam verò convivii dulcis dies aurea (domo.
Aurora pulchros-crines-habens complevera, & circumvertebatur hora,
Continuò purgavit patet convivia filios,
Singulos rite, & simulac aurora illuxit,
Hostias sacrificavit, & eximia holocausta
Immolavit, ea forte quis filiorum transgressus fuerit & peccavit
Aut Deo maledixerit præ lætitia animi. (rit,
Quot ei erant liberi, tot ebullit sacrificia pulchra,
Jobus pro anima sua faciebat jugiter: novit enim ipse

Ὀπτῆσαι νῦν ἀνδρὸς ἀφραινούσας πιλέσθαι.
Κηρυκήιον μὲν γὰρ τὸ νόον, λευκὴ δέ σε κυνῆτις
Ἐν πάντεσσ' ἔργοισι, μάλιστα δ' ἀκμὴ ἐν ὤρῃ.
Οἶνον γὰρ τ' ἐρύκει πολύφρονά περ μάλ' ἐόντα,
Καί τε ἑκὼν ἐρέηκεν, ὅτῳ τ' ἄρρητον ἄμεινον.
6 Ἦν δέ ποτ' ἦμαρ ὅτ' ἦλθον οἱ Ἄγγελοι ἄντα Θεοῖο.
Παῤ δ' ἔσαν ἀστέες σφῶ ἀολλέες, ἐν δ' ἔρα τῆσιν
Ἦλυθε καὶ Σατανᾶς, ὅλοὸ φρεσὶ μῆδε ἔδοντα,
Σκήπτοῦχος, ὀβριμοεργός, ὃς ἐκ ὄφρα ἀπόλλυται ἄνδρας,
Θαμειλίων, βλοσυρῶπις, νυκτὶν κακὸν ἀνθρώποισι.
7 Τὸν δ' ὡς ὖν ἐνόησε Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Ὡς ἄρα μιν φάσθαι, ὅτῳ τ' ὄφρα, ἔκ τ' ἀνόμαζεν,
Ὦ Σατανᾶ, πόθεν ἦεις; Ὁ δ' ἀμείβετο μειλιόφρατος,
Πολλὰ μάλα πλαγχθείς, ἀφί τε χθόνα πᾶσαν ὀλίσθων,
Πολλὲ πλανῶν, ἠδὲ πολλὰ πλανώμενος εἰλήλουθα.
8 Τὸν δ' αὖτε προέειπε Πατὴρ, ἐρέων ἠμὲν ἔπειτα,
Δαιμόνι', ἦ ποτ' Ἰωβ, ἐμὸν θεράποντα νόησας;
Ὃς μοι φίλτατός ἐστι· τὸν δ' οὔ μιν ἔχουσι ἀλιταί
Οὐκέτ' ἐπὶ δειλὸν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων·
Ὃς ἀρέσκει δίκαιος, ἐπεὶ ἐς νόον ἔδδεται ὁσίην,
Ἐκ δ' ἡκιστ' ἔκλινε, καὶ ἔσπετο πάντα φύλαξε.
9 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προέφη Δαίμων δολόμητις,
Φθονερὸν Σατανᾶς, ὀλοφώϊα δόλια εἰδώς,
Ἦ ῥά νυ μὴ καὶ σεῖο θεὸν ἕνεκ' Ἰωβ;
10 Οὐ γὰρ ἐὸν φρὶ τ' ἔπειτ' ἀθάνατον ἔρκος ἔδηκας
Παυλαχόθεν, φρί τε κλῆσιν, φρί τ' ἀμφὶ τε κτίνεν
Ἅπαν φιλοφροσύνην ἐυῤῥόου· τὰ δ' ἔργα,
Ὅλος δ' ὁ πλοῦτός τε ἀέξεται ἢ ἐνὶ χαίρῃ.
11 Ἀλλ' ἄγε νῦν, ὀλίζον φρ' ὀπίσσαυε κτεάτεσσι,
Καὶ τόδ' ἀμοτροπὸς μάλα σε λωβήσεται ἄντην
Κερτομίων, καὶ ἐς ὄπα ἰδὼν αἰχροῖσιν ἐνίψει.
Ὡς ἔφαθ' ὁ φθίσης φρενὶν ὀλοιφρονι πιθήσας.
12 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προέφη Θεὸς ἀγχιλοφήτης
Νῶϊ, ἴδε, σῆς ὑπὸ χειρὸς ἐτίτυσται ὅσα φρ' ἔχεν·
Ἀλλὰ μέτον γ' αὐτῆσι βαρείας χεῖρας ἀφίξεις.
Ὣς ἄρ' ἔφατο Πατὴρ, κακτεῦσε δ' ὑπὸ μῦδον ἑταῖρε

Quales juvenis viri lapsus sunt.
Mobilior quidem animus, imbecille verò consilium
In omnibus rebus, præsertim verò convivli tempore:
Vinum enim impellit sapientem etiam valde cantare,
Et aliquod verbum emisit, quod non-dictum *fit* melius.
Erat autem aliquando dies, cùm venerunt Angeli coram Deo,
Astiteruntq; Patri suo frequentes; inter ipsos vero
Venit etiam Satanas, pernicicsa in mente consilia agitans.
Audax, facinorosus, qui non curabat scelera patrans;
Animum-leonis-habens, torvus, naturâ comparatum malum hominibus.
Illum quamprimum aspexit Pater hominúmq; deorúmq;
(i. e. angelorum) (pellavit,
Sic utriq; eum allocutus est, verbúmq; dedit, & nomine com-
O Satana, unde venis? Respondit autem hominum-osor,
Postquam multùm admodum vagatus totam terram huc &
illuc perambulavi,
Multúmq; *alios* erroribus-implicans, & multùm *ipse* erroribus-jactatus, adsum.
Illum rursus allocutus est Pater, interrogavitq; sermonem;
O infelix, nunquid Jobum meum servum considerâsti?
Qui mihi charissimus est amo autem eum præ aliis,
Quandoquidem ei nemo similis in humano genere;
Qui colit justitiam, quippe mens ei est pia,
A malo autem recedit, & æqua omnia servat.
Illi autem respondens dixit Dæmon astutus,
Hominum-perditor Satanas, viris-exitialia consilia sciens,
Num frustra & gratis colit Deum iste Jobus?
Annon circa domum ejus bene-umbrosam sepem posuisti
Undiquaq; circáq; possessiones, & circumcirca ipsum?
Tuâ benevolentiâ prosperè succedunt ejus res:
Facultates etiam ejus & divitiæ augentur sua in terra.
Verùm agè nunc, vel tantillùm tange ejus possessiones,
Et tum vaniloquus valde tibi maledicet propalam
Convitians, & coram intuens probrosis *verbis* insectabitur.
Sic dixit mendax, animo perdito obsecutus.
Cui vicissim respondens dixit Deus obliqua-consilia-agi-
Jam vide, tuis manibus permisi omnia quæ habet; (tans,
Duntaxat verò ab ipso graves manus abstinebis.
Sic dixit Pater, durum autem sermonem mandavit.

Βῆρ' ἰώλεα Σατραῖς, καὶ ἓξ ὀρεσι μέλεται ἔγκα.
13 Ἕως γὸ Ἰσσὸς πάλιν, ἀμ' ἠὼς ἀγαπέρις τε,
Πρεσβυτέρα σύμπαντες ἐοὶ μεγάεσσιν ἀδελφοῖς
Δαίνυντ', ἐπὶ τ' ὄμμες Ἰσσὸς ἀνὰ δαῖτας ἕλοντο.
14 Ἦμαρ τὸ λυγρὸς τις ὁ ἄγγελος ἦλθεν Ἰσσῷ,
Δάκρυα θερμὰ χέων, φάτο δ' ἀγγελίην ἀλεγεινὴν.
Ζάγχυιβίων τε κοῦρ, καὶ ἄνακτα μεγὰ βοσκομένοιο,
15 Τὸν δ' ἰοχμηΐσσης ἀπηφίσαντο Σαβεῖοι,
Αὐλιν δ' αὖ ἀρότῆρας ἀπέκλεπτον ἀξὶ χαλκῷ.
Οἰῳ ἐγὼ λιποῦσα, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθεν.
16 Οὔπω πὰν ἔφατο ἔπος, ὅτι τ' ἄγγελος ἄλλος
Ἦλθ' ἐοὶ ἀγχόθεσιν, λέγων, ὅτι Σκαμάνδρε φλοὸς
Οὐρανόθεν καλέσσε· οἵδε τ' αὐτὸς τε νομῆας
Πάγχυ μάλ' ἐκπάγλως, ἦλιον μιῷ ἀντιόωντα.
Οἰῳ ἐγὼ λιποῦσα, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθεν.
17 Οὔπω πὰν ἔφατο ἔπος, ὅτι τ' ἄλλος ἐπῆλθε,
Δάκρυ' ἀναστένων, ὀλοφυδνόεντός τ' ὑπὸ πένθεος
Χθιζὸς ἐοὶ ἀγχόθεσιν μὲ ἐκφερέμεσθα φάλαγγες
Ῥίμφα δ' ἐπαΐξαντες ἀφαιρέσαντο κάμηλες,
Δμῶάς δ' αὖτε βοτῆρας ἀπέκλεπτον ἀξὶ χαλκῷ.
Οἰῳ ἐγὼ λιποῦσα, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθεν.
18 Οὔπω πᾶν ἔφατο ἔπος, ὅτι δ' ἄγχι θαμειὴ
Τίτηκτο (σὺν γὰρ τε κακὸν κακῷ ἐπέκειτο)
Ὡς ὅτ' ἐπασσύτερθε φέρει ἐπ' ἀλλήλοισι κάχλιτες
Πόντῳ κύμαθ' μακρὰ, φορὴ μὲν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἐπ' ἄλλο
Δάκρυα δ' ἐκβαλὲ θυμὸς, ἐπεὶ τ' ἀλοιδίην ἐκάνεν,
Ὤ μοι ἀμύμων Ἰσσὸ λοιγὸν, ἢ μάλα λυγρὴ
Πάντιας ἀγγελίη, ἣ μὲ σάφελλε θυμὸν.
Εἴσε γὸ τεοὶ ὄμες ἔϊζανοι τε ξυναγεῖς
Εἴατο πρεσβυτέριο ἐοὶ μεγάεσσιν ἀδελφοῖς,
Σίτου τε ὄγκοιο τεθαλπόμενοι φίλον ἦτορ.
19 Δὴ τότ' ἐπασσύτερθε κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Τ' ξερικὸς μεγὰ δῶ νῶϊ ἐρειπήσειν ἀΐξασα·
Τοῦ δ' ἀφαμὲς τε πλάγαι ἔλαχον ἐς ἀνέμοιο
Πνοιὴν ἐρρόθεν· τὸ δ' ἐπ' αὐτὸν πίπτει, τοῦ δ' ἀλέεινε.
Οἰῳ ἐγὼ λιποῦσα, λυγρὸς δέ τοι ἄγγελος ἦλθεν.
20 Ὣς φάτο. Τὸν δ' ἄχεος κραδίη ἐκάλυψε μέλαινα·
Ἴσατο δ' ἐκπύσας, καὶ πορφύρεον μέγα φᾶρος
Ῥῆξε κατ' ὀφθαλμῶν, φίλῳ δ' ἀπεκείρατο χαίτην,
Κάπτων δ' ἐς κραδίην ἔκπνοον ψυχρὴ ἐοικὼς.

Δεῦ-

Perrexit ire Sabæus, malis autem in animo meditabatur opera.
Dum enim Jobi liberi, filii pariter & filiæ,
Primogeniti simul omnes in ædibus fratris
Epulabantur, neqs animus egebat epulis æqualibus;
Die illo tristis quidam nuncius venit ad Jobum
Lacrymas tepidas fundens, dixitq; nuncium luctuosum:
Sub-jugo-aratoribus bobus, & asinis juxta pascentibus,
Has quidem cum impetu irruentes abstulerunt Sabei,
Servos tuos aratores interfecerunt acuto ferro:
Solus ego relictus sum, tristisque tibi nuncius veni.
Nondum totus dictus erat sermo, quando nuncius alius
Stetit in vestibulo, dicens, quòd divinitus accensa flamma
Cœlitus delapsa, oviesque ipsosque pastores
Penitus exussit, infesta vis fulguratoris:
Solus ego relictus sum, tristisque tibi nuncius veni.
Nondum totus dictus erat sermo, quando alius supervenit
Lacrymas cum suspiriis effundens, lugenisq; sermonem dixit,
Chaldæi tres sine instruxerunt turmas,
Violenter autem ingruentes abstulerunt camelos,
Servos quinetiam pastores interfecerunt acuto ferro:
Solus ego relictus sum, tristisque tibi nuncius veni.
Nondum totum dictum erat verbum, quum propè adsti-
Quartus (semper enim malum malo fulciebatur;
Sicut quando crebri fibi invicem superfusi sunt
Ponti fluctus longi, antè quidem alius, alius verò post)
Lacrymas verò emisit calidas, vocemque lugubrem edidit:
Heu inculpate Jobe nobilissime, certè valdè luctuosum
Audies nuncium; quod utinam non accidisset!
Dum enim tui filii & bene-cinctæ filiæ
Sedebant primogeniti in ædibus fratris,
Cibo & vino exhilarantes charum cor;
Jam tum ingruens perniciosa venti procella
Excelsum magnum domum percussit ex eremo cum impetu
Ejus autem compages & latera discidit vis venti (ruens;
Funditus, eaq; super adolescentes cecidit, liique perierunt:
Solus ego relictus sum, tristisque tibi nuncius veni.
Sic dixit. Illum verò doloris nubes obtexit atra;
Stetit autem ejulans, & purpureum magnum pallium
Rupit circa pectora, suamque detondit cæsariem;
Cecidítque in pulverem expiranti similis.

Αλλ' ἐμὲ μὲν ἀμφασίη τ' ἐπέων λάβε, πὰρ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφι πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔρρετο φωνή·
Ὀψὲ δ' ἀναπτάσας ἀδινὸν ἔξηρχε χορευ,
Καὶ ἅμ' ἀλωόθεν, θεοστεφέος μυθον ἔειπεν.

21 Ὦ, μοι ἐγὼ ἀθλίη· γαμινόν με τ' ἐγείνατο μήτηρ.
Ἦμ τ' ἄπαγε θεσπρόος ἦεν, ἠ πάλιν ἄλλο ἀύσας·
Γυμνός τ' ἐξαῦτις γαίης ἐπὶ γαστέρα δόμον·
Δῶκε θεὸς, ἠ πορφὶ, ἐπεί οἱ κράτος ὄβριμον ἦεν·
Τῷ χ' ἑὸν αἰὲν ἄεθλον ὁμοῦ κλυτὸν ἐκλογέεσθε.

22 Ὡς ἔφατ' ἐυπλοκάμοις, ἠ ἦχι μιμήσατο μύθῳ,
Οὐδὲ θεὸν λοίδορτε χαλιφρεσύνῃσι πρέπια.

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ πάλιν ἦμαρ ἦλυθ' ὅτ' ἐσπέριον Λυσιάπεια
Πάντες ἅμ' Ἄγγελοι ἦλθον, ὁμηγερέες τ' ἐλέποτο
Καὶ Σατανᾶς ἅμα πᾶσι, κακὸ φρεσὶ βυσσοδομεύων.
2 Τὸν δ' ἐρέεινε Πατὴρ, ἐλέλιξε δ' μακεδὸν ὀλυμπον·
Ὦ Σατανᾶ, πόθεν ἦλθες ἀμοιβαδὶς πτῆσι δέ σε χρειώ;
Τὸν δ' ὀλοφρονέων ἀμείβετο μυθήσασθαι,
Πολλὰ μάλα πλαγχθείς, ὅθι τε χθόνα πᾶσαν ὄδωσε,
Πολλὰν δ' ἀνθρώπων ἰδον ἄστεα, ἠ νόον ἔγνων
Νωθῆ τ' ἠ ἀδινὰ στίχον ἐσσομένων τε πάλαι τε.
3 Τὸν δ' αὖτε προέειπεν Ὀλύμπιος ἠμαθόφωνος,
Οἶσθ' ὅτι πολλὰ κατ' ἄστυ ἀλωόμενος ἐδάης ἑκάστε;
Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε, ἠ ἀστεμέως κατάλεξον,
Δῶλον ἐμὸν τὸν Ἰωβον ἀμύμονα φῶτα γάνυσαι;
Ὃς με μάλιστα πεφυᾶσι ἐρεμνὸν ἀνδρωπον,
Ἀμπλακίῃσι δ' ἀλεείνει, ἐν δ' ἐν φρεσὶν αἴσιμα νοᾷ,
Ἠς δικαιοσύνης ἀπερὶς ἔχετ', ἀχνυμένῳ τῷ,
Πάσχων τ' ἀλγεα λυγρὰ κακορραφίῃσι τεῦσι.
4 Τὸν δ' ἠπ' ἀπειλήσας θεσπέσιη Δαίμων ὀλόμπιος,
Φησὶν ὧν Σατανᾶς, ἀλοφώια δῶρα εἰδώς·
Κηδὸν ὑπὲρ ῥίνος, ἠ πάντα μάλ' ὅσσα οἱ ἔστι,
Εἰσὶ μυρί' ἔχοντα· ἀνὴρ ζωαγρεῖα δώσει·
Ἀσμενῶς· ἠ γὰρ τε λυχνὸς ἀντάξιον ἄλλο.
5 Ἐκ δ' ἔτεν αὖλι δοὺς ἐπιγεδόθμιον τῷ ἐπαύρῃς,
Καὶ μάλα τῷ λιγέλιμι σάρκας τε ἠ ὀστέα βάλλῃς,
Δαιδεσμόρης τοτε γ' αἶλα φανήσεται ἀπλοεσσίης τε,

Diu verò illum silentium verborũ occupavit, ipsius verò oculi
Lacrymis oppleti sunt, liquida verò ei hæsit vox.
Seróq; tandem respirans vehementem orsus est loquum,
Et simul dum lamentaretur, religiosum (etiam) sermonem di-
Hei mihi misero! nudum me peperit mater, (xit.
Edidit in lucem; & solis vidi radios;
Nudúsque rursum terræ utérum subibo. (mæ:
Dedit Deus, & abstulit, quandoquidem vires ejus sunt maxi-
Quocirca & ejus in æternum nomen celebre benedicatur.
Sic dixit piè, & non peccavit loquendo,
Neq; Deum contumeliâ affecit, præ stultitia mentis.

CAP. II.

ET rursus dies erat, quando coram Domino
Omnes simul Angeli venêrunt, congregatiq; erant,
Et Satanas unà cum illis, mala in mente profundè cogitans.
Illum autem interrogavit Pater, quaesivit autem longum
Olympum:
O Satana, unde veniſti improbe? quanam re tibi opus est?
Illi dolosè cogitans respondit hominum-osor,
Multùm vagatus sum, terrámque totam circumambulavi,
Multorum autem hominum vidi urbes, & mentem novi:
Nunc verò etiam ad immortalium sacram civitatem venio.
Illum verò rursus allocutus est Cœlicola solitâ voce,
Novi quòd multas per urbes errans huc accedis:
Verùm agè mihi illud dic, & verè narra,
Servum meum Jobum inculpatum virum considerâsti?
Qui me plurimùm honorat humi repentium hominum,
Peccatúmque devitat, & in animo justa novit,
Suámque justitiam mordicus retinet, æger licèt,
Patiénsq; dolores funestos malis machinationibus tuis.
Hunc autẽ interpellato-sermone allocutus est dæmon astutus,
Hominum-perditor Satanas, viris-exitialia consilia faciens;
Pellem pro pelle, & omnia omnino quæ ei sunt,
Etsi innumera habeat, vir vitæ redimendæ præmia dabit
Libens: non enim aliquid animæ æquivalens est aliud.
Quòd si eum sanũ existentem vel leviter attingas,
Et vel strictim carnes & ossa seniis;
Rabula tum statim apparebit, temerariúsque in loquendo,

Objurgans

Νίκαιαν ὁ δειλαιοδρὸς χειμερίοιο ἐπίσσει.
6 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη θεὸς ἀγκυλομήτης,
Νωθὴς ἦλθ', ὄφρ' ἐπὶ χρόνον ὑπνώσειεν ἀνὴρ αὐτός.
Ἀλλὰ δὸ τοι ἄρμα, σὺ δ' ἐπὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Μὴ δύσεαι δ' ἀγορήν, ἐπεὶ ἔπι σε φυλάσσω ἐγώ·
Οὐ γάρ πω οἱ μοῖρα δαΐφρονι ἐγχειρέειν.
Ὡς ἄρ' ἔφη Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε· ὁ δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.
7 Ἕν δ' ἵμερος ἄρσε Ζαγρεῦ, κατὰ δ' ὄφρια μήσατ'
Ἰδέσθαι.
Ψωρολίης πλαγίῃσι, ἢ ἔλασεν ἵππους
Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς· φόνιον δ' ὀϊστὸν ἐχούσῃ
Πυκνὴ ἢ σμώδιγγες ἀνὰ πλευρές τε ἢ ὦμοι
Αἱμαπ φοινικόεσσαι ἐνδραμέον ἔνδα ἢ ἔνδα.
8 Αὐτὸς ἢ χέρσ μυδαλέον κεφαλὴν κνίζεσκεν,
Οὐδὲ ἐδύνᾶ Ἡρακλῆς, ἢ ἐν γούνοισι κεδάσσῃ
Σμήχων ἅλικα λυγρὴ, πύον τ' ἐκ πολλὸν ἀμοργνύς.
9 Καί τ' ἄλοχος ἐνόησεν ἀνιηρὸν ἐπίσσειν·
Ἀ φίλ' ἀνδρῶπων, πάντων πέρι κάμμορε φωτῶν,
Νηπύτ', ἐυστεφάνου τε Διωσούλου τε μαπάλλου
Ἔμπ πόνῳ μάλ' ὕπνον χατίζεις, ἐπεὶ ἢ πι σε χρὴ.
Ἦ νύ κέ τοι χρειὼν ἀρετὴ ἢ σθένος Θεοῖο;
Ἦε ἢ ἐυστεφάνου τοι ἐπήρκεσεν λυγρὸν ὄλεθρον;
Ἀλλ' ἄγε, βραισφήμε, ἢ τέλεσον πάλ' ἔπι μύσεις·
Βέλτερον ἢ ἑκατόμβοι ἵνα χρόνον, ἢὲ βιῶναι,
Ἢ ἅπαξ ἐφθίμενος ἐν ἀλιγεινῇ κακότητι.
10 Τὴν ἢ μάλ' ὀχθήσας ἀνεμείλετο φίλος ἀκοίτης,
Αἰεὶ σὺ σίδηρον ἔχων παλαμῇσιν ἀμύνειν,
Δαΐφρονίη, πᾶσιν σι ἐπ' φύλοις ἄρκος ἀέθλων;
Ὦ γύναι, οὐ ἄνευ χραίσμω ἔχες, ἢ πάλι βάλλεσ;
Βλάξ τε ἢ ἠλίθιος, ἐπεὶ ἢ χεὶ μάλα ἔσσι.
Ἐσθλὰ μὲν οὐδὲν ἀνώγεις παραβάλλεσθαι, ὁπόταν λυγρά;
Ὃς δ' ἀγαθόν τε κακόν τε διδοῖ· ἀνάκτεται ἢ ἀπάλλα.
Δειλοὶ γὰρ τε κἀοὶ καλαχίζεται ἐν Θεσσαλίῃ,
Δώρων ἕνα λίσσων· κακὸν, ὅτ τις ἢ ἐάσῃ.
Ὦ, μὴν κεμμίξας θυμὸν Θεὸς ἀλοσύμπτης,
Ἄλλοτε μὲν τε κακὸν ὄγε κόμπασε, ἄλλοτε δ' ἐσθλόν.
Ὦ, Ἡ κε δὴ λυγρῶν ἄλλο, λασπιτὸν ἔσπετ,
Καί ἑ κακὴ βύθεωσις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἱκάνοι.
Ὃς φάτο τειρόμενος, ἢ ἔλπετο ἢ ἔσεσθαι,

Οὐδ'

Objurgans te propalam irrecundis verbis. (rans,
Huic autem respondens dixit Deus obliqua-consilia-agi-
Jam ecce, tuis manibus permisi etiam & illum ipsum.
Aliud autem tibi edicam, tu autem in animo versa tuo;
Nè de morte loquaris, quandoquidem non te persuasurum o-
Nondum enim illi fatale mori & mortem opperire. (pinor:
Sic dixit Pater, durum autem sermonem mandavit.
Contendit ire Samma, mala autem in mente machinatus
est Jobo.
Scabiosis plagis, & ulceribus sauciavit eum sævis
A capite ad calcem; computruit autem ejus super ossa caro:
Crebræ autem vibices per latera & humeros
Sanguine tubentes exiterunt hinc & indè.
Ipse autem cutem purulentam testâ scalpebat,
Quam mordens prehendit, & in pulvere sedit,
Scabens ulcera sæva, saniemq; multam abstergens.
Etiam & uxor fugillavit probrosis verbis;
Ah miser hominum, omnes supra infortunate viros,
Stolide, pietatemque justitiamque inanem
Quamdiu frustra adeò retines? quandoquidem non te oportet.
Nunquid tibi profuerit virtus, & timor Dei?
Vel num pietas à te propulsaverit triste exitium?
Quin age, blasphema, & morere: quid adhuc cunctaris?
Melius aut perire semel, aut vivere,
Quàm diu torqueri in luctuosa calamitate.
Huic autem valdè indignatus respondit divinus conjux,
Semper in pectoribus habens patientem animum,
O bona, quale tibi verbum perrupit vallum dentium?
O mulier, quàm insulsum cor habes, quæ ista dicis?
Stolida, & inepta, quandoquidem præter jus & fas locuta es.
Bona solummodo à Deo accipiemus, nunquam mala?
Ille autem cum bonum quàm malum dat; potest enim omnia.
Duo quippe dolia posita sunt in Dei limine, (tum.
Donorum quæ dat; malorum *alterum*, alterum autem bono-
Cui quidem commiscens dederit Deus varia-consilia-agitans,
Interdum quidem in malum ille incidit, interdum autem in
bonum:
Cui verò ex malis dederit, *eum* injustis *omnibus* exponit,
Et ipsum vehemens fames super terram animam exagitat.
Sic dixit increpans, neque peccavit in eo quod dixit.

Nec

Οὐδέ π ἀφεσδίης ἔπιον ἀνεμώλια βάζεν.
11 Ἀλλ' ὅτε τριοδὶ φίλοις ταλασίφρονΘ Ἰάσιο,
Πάντα μάλ' ἀγγέλοντα, τάτερ πάδε δῖΘ ἑταῖρος,
(Ὅσσα γὸ ὦκά σφι, πλεφέρεν κακὸν, ἄγγελΘ ἠλθεν)
Ἀρξάντες κατέβησαν ἐοὺ ἀπὸ ὄικα ἕκασος·
Πρῶτος ἦλυ Ἐλιφᾶς Θαμανίτης ὄρχαμος ἀνδρῶν,
Δεύτερος αὖ Βελδὰδ Σαυχαίων ἔξοχος ἄλλων,
Καὶ τέτατος Σωφὰρ μέγας ἦρως ἐν Ναματίτῃς.
Οἱ μὲν γὸ ξυνέθεντο φίλονδ' ἱμεν ἀμαλόωντα,
Τόν τ' ὀλοφύρασθαι χερσῖς ἅμα, κὴ μαλακοῖσι
Παφάσθαι· Ἀγαθὴ γὴ παραίφασίς ἐστιν ἑταίρῳ
Πᾶσι μὲν ἀνθρώποισι, μάλιστα δέ τ' ἀχνυμένοισι.
12 Τὸν δ' ἔνδεν σημῆτο, κὴ ἠγνοίησαν ἰδόντες·
Κλαῖον δ' ἀγέως, χλαῖναν δ' ἐρρῆξεν ἕκασος,
Ἀμφοτέρησί τε χερσὶν ἐλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν,
Χώσατο κεκκεφαλῆς, χαίτην δ' ἤκουε θερσώπων.
13 Ἑπτὰ μὲν ὧς νύκτας τε κὴ ἤματα σιωπηχὶ αἰεὶ
Ἥμενοι ἐς δαπέδῳ, λίγ' ἐκώκυον ἀμφ' ἑταίρου,
Οὐδέ π θερσοφάδος ἔδελον ἔτΘ, εὖ δ' ἐρέεδς·
Λίην γὸ θυμὸς σφιν ἐνὶ ςήθεσι τέθηπεν,
Ὡς ἴδον ἄτλητόν τε πάθος, κὴ πῆνδος ἄλαστον.

ΚΕΦ. γ'.

1 Δὴν δ' ἄνεῳ σύμπαντες ἔσαν τεπηότι θυμῷ·
Ὀψὲ δὴ μετέειπε πολύτλας δῖΘ Ἰωβος,
Πυκνὰ μάλα στενάχων, σγέων ἧ ἠμφέδλιον ἦμαρ
Πολλὰ κατηρᾶτο· κραδίην γάρ ἑ πῆνδος ἄνωγε.
2 Ὧκισε δ' ὀλοφυρόμενος, τοιρὰς δ' ἐφθέγξατο μύθους·
3 Ἐρρέτω ἄδλιον ἦμαρ ἐν ᾧ με λοχεύσατο μήτηρ·
Νύξ δ', ὅτ' ἐμὸν ἠυετᾶει δυσάγγελος ἄγγελος εἶπε,
Χαῖρέ μοι ἄτη πίπτων, ὡδῖνας ἄλυξεν ἄκοιτις,
Σοί τ' ἄρσεν τέκος ὦδε πίσυν μὴ προσὶ γωναικός·
Ὣς ἔφατ' ἀγγέλλων· ἐιδ' ὀι χάνεν ἐυρεῖα χθών.
4 Ὄρφνη κὴ σκότος ἔςω ἀλάμπετον ἦμαρ ἐκεῖνο·
Μὴ μελέτω καθύπερθε Θεὸς, ἄλογον δ' ἦ πιδέσθω,
Τῷ κὴ μήπτ' ἔχοι γλυκερὸν φάος ἠελίοιο,
5 Ἀλλὰ σκιὴ θανάτοιο κὴ ἀχλὺς ἐσσαν ὁμίχλη·

Ἥσε

Nec quicquam insipientiæ cedens vana locutus est.
At quando tribus amicis patientis Jobi
Omnia prorsus nunciabantur, quæ passus est divinus socius;
(Fama enim citò ad eos, alatum malum, nuncia accessit)
Surrexerunt, & descenderunt sua à domo unusquisque.
Primus erat Eliphas Thamanites, princeps virorum,
Secundus verò Bildad, Sauchæorum præcipuus aliorum,
Et tertius Sophar, magnus heros inter Namatitas.
Hi siquidè inter-se pacti sunt ad amicum ire ægrè habentem,
Tum ut illum lugerent *verbis* mœstis, tum ut mollibus
Consolarentur: Bona autem consolatio est sodalis
Omnibus quidem hominibus, maximè verò ægris.
Illum autem à longinquo viderunt, nec cognoverunt intu-
Fleverunt autem altè, lænámq; rupit unusquisque, (entes
Et utrisq; manibus arripiens pulverem atrum,
Fudit super caput, gratiosam autem dehonestavit faciem.
Septem sic diesq; & noctes continuè semper
Sedentes humi, altè lamentati sunt ob sodalem,
Nec ullo compellare *eum* voluerunt verbo, nec interrogare:
Valde enim animus ipsis in pectoribus obstupuit,
Ut viderunt intolerabilémque casum, & luctum non obli-
viscendum.

CAP. III.

DIu autem muti simul omnes erant mœrenti animo:
Seróque tandem prolocutus est patiens divinus Jobus,
Crebrò admodum ingemiscens, execrans autem natalem diem
Multùm imprecatus est (validus enim ipsum dolor impulit)
Miserandum in modum lamentans, lugubres autem edidit
sermones:
Malè pereat infelix dies in qua me eniva est mater,
Nóxque, in qua meo patri infelix nuncius dixit,
Salve mihi venerande amice, partûs dolores evitavit uxor tua,
Tibíque masculà proles cecidit inter pedes mulieris.
Sic dixit nuncians: Utinam illi hiâsset ampla tellus!
Caligo, & tenebræ sit obscuræ dies illa,
Nè curæ sit sursum Deo, nullóque in numero habeatur,
Adeo nusquam habeat dulcem lucem solis;
Sed umbram mortis, & spissas tenebras:

Caligine

Ἦέρι μὲν νεφέλη αἰεὶ κεκαλυμμένον ἔστιν,
Ὡς σιγηρὸν, κακὸν ἦμαρ, ἀπαίσιον, ὃν ἀνόμασεν
Δαντόν τε, δνοφερόν τε, μελάνδρυον ἠδὲ πάσσι.
6 Νύμφαι δ' Κιμμέριοι ζόφος ἀμφέπει, ἐν δ' ἐνιαυτῷ
Μίμνων ἐξαπίνοισι', ἵνα μὴ ἐναείδιμος ἦσι.
7 Νὺξ δ' κακὴ, φεγγὶ λὴν, σκοτομιλέουσα, ἵνα κατελάς'
Μηδέ τις εἰν αὐτῇ φαεσίμβροτον ἀμέλγοι.
8 Οἱ τόδε δυσημερίων κακὸν, ᾧ φάτλιον ἦμαρ,
Τλῶ τ' ὀλολυὼ ἅμα νύκτα κατερήρεφε μελαναν,
Οἱ συναχλυὶ μέλλοισι, χθόν τ' ἀλίασιν ἐείσην.
9 Ἀστέρες ἐσσείοιεν λιτοφεγγέες εἶεν ἐκείνῃ,
Μήτε φάος λάμποιεν, μήτ' αὐγάσσοισι σελήνη
Μήτε ποτ' ἠῶθεν ἴδοι, μήτ' ἄρ τερφίμβροτον ἦῶ.
10 Οὕνεκα μηδείης γαστρὸς μοι ἀπῶγε πύλῃσι,
Οὐδ' ἄσβεσεν ἐμοῖς ἄχος ὀφθαλμοῖσιν ἀπούρας.
11 Τίπτέ μοι ἡ πάρος ἔσκε δυκαμμορος ἔνδοθι γαστρός;
Ἤλυθον ἐκ νηδύος· ὡς ὄφελον αὐτοῦ ὀλέσθαι.
12 Ὤμοι μῆτερ ἐμὴ, τί νύ μ' ἔτρεφες αἶνά τε κῆπε;
Τίπτ' ἐκ ἐπβίβλητας, ἐτεὶ τέκες μὲν ἄποι-
μον;
Τίπτε δέ μ' ἀρτιγνῶῃ, ᾗ ἔπ πνείοντα τέκοιο,
Γύναιον δῖπ λαβοῦσα δυώνυμος ἔφθαλο μαῖα;
Ἔρρε τηλεκάθλιε μαῖα μογερώτατε πάντε μοι
μαζὸς
Νηπιάχων θήλασκε, ᾗ ἔστιφε πυλθὰν ἑόντα;
Ὡς μ' ὄφελ' ἦμαπ πῆμ', ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ,
Οἰχεσθ' ἀστερόεντα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα
Εἰς ὄρεα, ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Ἔνθά με κῦμ' ἀταρπὸν πάρος πάλε ἔγμα βλέσθαι.
13 Νῦν ἂν ἀπάρβηλος γαίης μελανῳ ἐνὶ κόλπῳ
Κείμην ἀσφαλέως τε, ᾗ ἀτρέμα κοιμηθείην.
14 Ὀππόθι μυρία φῦλα διοτρεφέων βασιλήων,
Κτεάτ' ὀμῶ, λαῶν θ' ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,
Καὶ βυθοφόροι ἄνδρες ἀνετῶσι γλυκὺ θυμὸν·
Οἱ πόλε δώματα κτιλὰ, κακῇ ἀπὸ τεκτοσύνῃ ἀρέλλα,
Χρύσεα, μαρμαίροντα τέλ' ἄχατα, ἄφθιτα αἰεί.
15 Ὀππόθι κακκείουσι μεγακλεῖες ἀνακτες,
Οἱ χρυσὸν πιμπλῶντα, ᾗ ἄργυρον ἐκτεάπασαν,
Ὅλζον τε πλῆτόν τ' ἀπερείσιον ἔν τε δόμοις.

Ὦ

Caligine & nebulâ semper obvoluta sit, (nenda,
Utpote invisa, malè ominata dies, inauspicata, non nomi-
Terribilisque, tenebrosâque, nigra velut pix.
Noctem verò *illam* Cimmeriæ tenebræ occupent, & ex
Mensibus pereat, nec in albo *mensium* sit: (anni
Sed nox mala, horribilis, obscura, & exitiosa:
Nec quis in ea vocem gratam audiat.
Qui illi maledicunt malæ & infortunatæ diei,
Hanc quoque pernicioſam pariter noctem execrentur aram,
Qui gemitum luctúmque vehementem excitaturi sunt.
Stellæ vespertinæ obscuræ sint ei,
Nec lux splendida, nec fulgens luna:
Nec unquam diluculum videat, nec gratam mortalibus aro-
Quoniam materni uteri mihi aperuit fores, (ram.
Nec immensum meis dolorem oculis abstulit.
Cur mihi non sepulcrum erat infelici intra uterum?
Egressus sum ex ventre; utinam ibi perissem!
Hei mihi, mater mea, utquid me nutriisti postquam infe-
liciter pepererat?
Quare non exposuisti, quandoquidem peperisti filium in-
fortunatum?
Utquid verò me recens-natum, & adhuc spirantem partum,
Genibus suis accipiens infausta prævenit obstetrix?
Abi in malam rem ter-infelix obstetrix circa-partus-labo-
rans. Utquid me mamma
Infantem lactavit & nutrivit parvulum existentem?
Utinam me die illo, quo me primùm peperit mater,
Rapuisset, & absportâsset pernicioſa venti procella
In montem, vel in undam resonantis maris, (rem!
Ubi me fluctus mergerent, antequam hæc facinora patra-
Nunc utique imperterritus telluris molli in gremio
Jacuissémque securè, & quietè dormissem:
Ubi innumera turba nobilissimorum regum,
Jacent simul, populorum autem ductores & principes,
Et consiliarii viri carpunt dulcem somnum.
Quibus aliquando recta pulchra, malâ seorsum à multitudine,
Aurea, splendentia extructa sunt, perennia semper.
Ubi dormituriunt insignes reges,
Qui aurum pretiosum & argentum possederunt,
Opésque & divitias ingentes suis in ædibus.

Utinam

16 Ὡς ὄφελόν γ' ἔπεφνον μᾶλ' ὠκύμορον γενέσθαι,
Ὡς βέλος πλειτόμενον, ὃ ἔπλε φθόγγος ὀπωπεν.
17 Ἔνθα γε δυμοδόρου θεοῦ κήκεσιν ἀλείτην.
Τῶν δ' ὑπ' ἀργαλέῳ καμάτῳ φίλα γυῖα λέλυπλο,
Παυσωλιὴ ἐνεόντες ἀναπνείουσι πόνοιο.
18 Τύσδε χ' ἐν φυλακῇ χαλεπὸς πεὶν δσμὸς ἐδάμνα,
Ἀχέμεναι ἔγδ' ἄμα κείατ' ἀλυσκοπίδας φεφυγόντες,
Οὐδέ ποθ' ὑβριστὴν χαλεπῆς αἴσιον ἐπιπῆς.
19 Ἔνθά γε πάντες ἔασ' ἔμπα μαχροί τε μεγάλοι τε
Μίγδ' ἀλλήλοισιν, χ' ὁμοίης ἐμέροσι αἴσης.
Οὐκέτι τις δρεφάπων μεμνημένος ὅτο ἄνακτος,
Εἰρεσίην ἀλλὰ κακὴν, χ' ἀλίκιον ἦμαρ ἄλυξεν,
Ἴσαι γὰρ σκιαὶ εἶσιν, ἄναξ πὲτ' ἐν κατὲς αἴσης.
Ἴσῃ μοῖρα μένοντι, χ' εἰ μάλα τις πόλεϊο δμώς.
20 Τίφθ' ὀρόωσι φάος χ' ἔτι ζωοῖσι μίτεισιν
Ἄνδρες οἰζυροὶ χ' ἀδινὰ δυμὸν ἔχοντες;
21 Ὡς ὅτε τις αὐσὴ χρύσιον θησαυὸν ἐρανὴ,
Σκαπτόμενον μεμαὼς, ἀζήμιος εἶπε ἐφόδιος·
Ὡς οἱ μὲν δανέειν ἔθελον, χ' πότμον ὀπάσειν,
Διζόμενοι εἴπε θανάτου γε δυσάατο πέτμειν·
Αὐτὰρ ὅπ ζώοσι, λιλαιόμενοί περ ὀλέθρε.
22 Ἀσπάσιον τοῖσδε τέλος θανάτοιο κάλυψε,
Τείλισόν τε πόλες· μέγα κεν κεχαροίατο δυμῷ,
Ἠυχίης ἡμετέρης ἐπιὼν λελάχοισι τάφοιο.
23 Τίπλε φάος, ζωή τε δυσαμμόρῳ, ὃς δ' ὑπ' ἀνίης
Πλάζεται ἔνθα χ' ἔνθα, χ' ὁκ ἴδεν, ὅππόθι βαίνει,
Οὐρεσὰ μὲν τ' ἄπης νεφέλη θεὸς ἔρξε μιλαίνη.
24 Ὤμοι ἐγὼ δειλὸς, τί κύ μοι μήκιστα γένηται;
Ὤμοι ἐγὼ, ὅπ πεὶν φαγέμεν, σοναχῆ τε γόῳ τε
Θυμὸν ἀκηχέμενος κατέδω φίλον· ἐξ ἐμέθεν χ'
Καικυτός τε χ' ὀιμωγὴ κέχυτ', ἠύτε κρήνης,
Ἧτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ.
25 Πείχω ἐγὼ παναώλιμος, ὃ ἐν φρεσὶ δείδια λίην·
Τῆτο χ' νωὶ μ' ἐπίσχεσεν, ὃ πεὶν μάλα πολλὰ πεδῆσε.
Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐφάμην, πεὶν μόρσιμον ἦμαρ ἐπελθεῖν,
Ἄλγε' ἀναπλήσειν· τάδε δὴ νωὶ πάντα τελέσται.
26 Οὐ γάρ πω ἀμέτερμος ἔην πάλαι εὐθυμέων ὥρη,
Οὐδέ μοι ἐν θαλίῃσιν ἀτέρβιος νόος ἔσκεν,
Οὐτ' ἀδεὴς, αἰεὶ χ' κακὸν ἀσπιδόεσσε δυμὸς·
Νωῖν δὲ τ' ἐκπαγλόφρων χαλεπὴ μοι ἐπάλθεν οἰζύς.

ΚΕΦ

Utinã partus-abortivus valde citò-periturus natus fuissem,
Ut embryo immaturus, qui nunquam lucem conspexit!
Ibi ab animum-rodente contentione desistunt improbi.
Quorum verò gravi labore chara membra soluta sunt,
Ii requiem invenientes respirant à labore.
Quos etiam in carcere sæva priùs compes domuit,
Quietè ibi simul jacent, postquam compedes effugerint,
Nec unquam oppressoris strenuas audiunt minas.
Ibi omnes sunt, tam parvi quàm magni,
Promiscuè, & similis participes sortis.
Non ampliùs quis servus memor sui heri,
Captivitatem sed malam, & servilem diem vitavit.
Pares enim umbræ sunt, rex proinde honoratur ac mancipium;
Æqualis sors imperatori, & ei qui maximè erat mancipium.
Utquid vident lucem & adhuc vivis intersunt
Viri calamitosi, & amarum animum habentes?
Sicut quando quis diligenter occultũ thesaurum scrutatur,
In fodiendo promptus, quærens sicubi inveniat:
Sic hi quidem mori volunt & fato fungi,
Quærentes sicubi mortem possint invenire:
Verùm adhuc vivunt, quantumvis cupidi mortis.
Gratus tales finis mortis texit,
Peroptatúsque est: magnopere utique gauderent animo,
Quietis genitorem siquidem sortiti fuerint tumulum.
Ut quid lux vitáque misero, qui ærumnâ
Jactatur hùc illùc, & non videt quò vadat,
Quoniam eum calamitatis nube Deus circumsepsit atrâ.
Heu me miserum! quid mecum tandem fiet?
Heu me! quoniam antequam edo, gemitúque luctúque
Animum tristis corrodo charum; ex me autem
Lamentatióque & ejulatio funditur, sicut ex fonte
Qui ab excelsa petra obscuram fundit aquam.
Patior ego infelix, quod in animo timui valde,
Hoc autem nunc me occupavit, quod priùs vehementer metui.
Etenim ego putavi, priusquam fatalem diem obirem,
Dolores *me* impleturum: ea certè nunc omnia perficiuntur.
Non enim secutus eram olim, bonis-abundans licèt,
Nec mihi in prosperitate imperterrita mens erat, (mus:
Nec timoris-expers; semper autem malum præsagiebat ani-
Nunc verò etiam timenti gravis mihi supervenit calamitas.

ΚΕΦ. δ'.

1 Τοὺς δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλεφὰς Θαμανίτης·
2 "Ἦ τοι πειράασθε λέγειν, σὺ δ' ἢ μὰ τὸ χαλεπῆς.
Τίς κε σιωπήσειεν, ἀρητύσειέ τε γλῶσσαν,
"Ος ῥ' ἔπι ἔασιν ἴσιν ἄκοσμά τε πολλά τ' ἀπέστω;
Θαμανιτίδης γὰρ μῦθος, ἐπίοχθόσας δέ με οἶσεν.
3 Καὶ σὺ μὴν ἔσο πού τ' ὀρηδὸν διδάσκαλος ἠμάρτας ἄλλων·
Πολλοῖσίν τ' ἀνδράσιν ἐφράσσω μύθους νῦ
Μήπ σοὶ πνυλὴν τε, καὶ ἐς φρένα θυμὸν ἀγαρὸς
Χερσὶν τ' ἀβληχᾶσι βίλυ καὶ χάρτος ἐπῆλθε.
4 "Ος δ' ὀλιγηπλόον ἦδη πόσιδε ἔμιλλε,
Τὸν δ' ἐπέεσιν τοῖσι τάχ' ἔμπεδον αὖθις ἔλυσσε
Ἐφίδμεναι κραταρῆς, καὶ ἐπίῤῥοδος ἦδη μελίσσῃ·
Γένασί τ' ἠκαδανοῖσιν ὑφ' ἅρμα καὶ ἄλκαρ ἔδυσαν.
5 Νῦν δ' ἐκεῖ δῶν κακὸν ἦλθε, καὶ ἡμέτερ σοὶ ὀλίγον φ
Οὐδὲ σὺ τυτλάμεν δύνα, λεγὼς περ ἐὼν ἀγορητής·
Ἀλλά σοι αὐτῷ θυμὸς ἐπὶ φίλοισιν ἐείνοις,
Σή τε βίη λέλυται, κραδίη δέ τι ἔνδυν ὑλακλεῖ.
6 Σχέτλιε, πῆ δή τοι μύθου ὄρεκτον, ὃ σεῦ ἔχεσκες;
Οὐτίς τοι νόος ἔστ' ἐνδιδύσκειν, ᾧ σὺ πέποιθας,
Εὐσεβίη, θάρσος τε, δικαιοσύνή τε, καὶ ἐλπίς·
7 Ἀλλ' ἄγε νῶϊ, εἴπερ τι παλαιγενέων κλέος φωτῶν
Γινώσκεις, ἀρετήρων δεδαημένος ἔργ' ἀοιδάων·
Τῶν νῶϊ μοι μῆσαι, καί μοι νημερτὲς ἐνίσπες·
Τίς πίσυν ἐλθὲς ἐὼν; ἢ πῇ ὑπόλοιπα λίλιαι;
Εἰς μέσσ' ἰδυνὸν πίλεν ἀνέρες αἶψα δύσαι
Κείνῳ λυχνὸν ὄλεθρον ἀναπτεῖν, εἶπε ὄπωπας
Ὀφθαλμοῖσι τοῖσιν, ἢ ἄλλῳ μῦθον ἄκουσε.
8 "Ως καὶ ἐγὼν ἐνόησα, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Ὁππολίος κ' ἄεργοι, τοίοισδ' ἄμμιν ἔπεσιν.
"Οι κακὸν ὄφρα ἀρέωσιν, ὁμῶς κακὸν ἀμήσαντο,
"Ατίμῳ τε ἀνείρυσθε ἐοικότα μηδὲν ἄεργον,
Καὶ καρπὸν αὖρῃ ἶσον, ἀπάδαλοι, οἳ ἔρεξαν.
9 Ἐφθάνετε δ' ἄρα τοῖγε θεῷ μάλα χαομένοιο,
Χωομένοιο Θεοῦ, ὠδῖνα ὃς πᾶσιν ἀέντος,
Τῷ δὲ ἀπὸ ῥινῶν δεῖ ἀϋτμὴ, τοὶ δ' ὀλέκοντ' αὖ.
10 Σμερδαλέῃ βρυχῇ ἀφυσσομένοιο λεοῦ
Ἐσσεῦδε, καὶ φθόγγος ἐειδέρχοιο λεαίνης·
Σκύμνων γαμφηλαὶ, ἀλοιὸ τ' ἔρπηξεν ἐλίσσει.

Λιμ

CAP. IIII.

ILli autem respondens dixit Eliphas Thamanites,
Si te aggrediamur alloqui, tu verò ne iraſcaris.
Quis tacuerit, cohibuerítque linguam,
Qui verba auribus ſuis inordinatáque multáque audiverit?
Mordax eſt enim ſermo *tuus*; irritâſti autem me *ſic* locutus.
Et tu quidem olim profitebaris præceptorem te eſſe aliorum,
Multísque hominibus inſtillâſti vim bonam
Conſilio tuo, prudentiáque, & in animum robur recollegiſti:
Manibus infirmis vim & robur immiſiſti:
Qui autem langueſcens jamjam caſurus erat,
Illi verbis tuis ſtatim firmum rurſus dediſti
Stare fortiter, & adjutor fuiſti pedibus:
Genibúsque labantibus columen & præſidium ſuppoſuiſti.
Nunc verò poſtquam malum venerit, & tetigerit te tantillùm
Neque tu tolerare nôſti, diſertus licet ſis orator;
Verum tibiipſi animus in pectoribus commotus eſt,
Tuæque vires ſolutæ ſunt, cor autem tibi intus latrat.
Miſer, quò nunc tibi confidentia abiit, quam priùs habuiſti?
Hæccine tibi mens eſt religioſa, quâ tu fretus fuiſti,
Pietas, fiduciáque, & ſinceritas, & ſpes?
Aſt agè nunc, ſi priſcorum famam virorum
Nôſti, priorum edoctus geſta ſeculorum,
Eorum jam mihi mentionem fac, & mihi verum dic:
Quis cecidit bonus exiſtens? aut ubi periit juſtus?
Quod fatum rectam-mentem-habentis fuit viri? ſi fortè poſſis
Illius triſte exitium narrare, ſicubi videris
Oculis tuis, aut alterius ſermonem audieris.
Quemadmodum & ego obſervavi, & oculis vidi;
Qualis aratio, talis utique meſſis fuerit:
Qui malum ergo arant, pariter & malum meſſuêre,
Noxámq; ſeminantes, convenientem mercedem referunt,
Et fructum ſementi parem, improbi, eò-quòd-taliter fecerunt.
Diſperduntur autem hi Deo valdè iraſcente,
Iraſcente Deo, vento velut acerbè flante,
Ejus enim è naribus ſpirat halitus, hi autem pereunt.
Horrendus fremitus rugientis leonis
Extinctus eſt, & vox horriſonæ leænæ:
Catulorum maxillæ exitiales{que} fracti ſunt dentes.

11 Αιμῷ ὑπ' ἀργαλέῳ φθινύθει λῖς ἠϋγένειος,
Σίντης, ἢ κρατερῶν ἐκπεπάθη τέκνα λεόντων.
12 Λάθρῃ μοι ὡς κλέπτης, καὶ φῶς φάτις ἄγγελος ἦλθε,
Τυτθὸν φθεγξαμένῳ ἐμά τ' ἔκλυε φωνιή.
13 Νύκτα δ' ὀρφναίην, ὅτε δ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι,
Πεπταμένοι δ' αὐλαι ἀμφηνῶν εἰσιν ὀνείρων,
Ἐνθά τε φάσματα πολλ' εἰς ἀνδρῶν κραδίαν βαίνει
Δὴ τότε γὰρ δεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος.
14 Ὡς ἴδον, ὡς ῥίγησα φόβῳ ὑπὸ θεσπεσίοιο,
Ἀμφὶ δέ μοι χύτο φέλξ, ὑπὸ δ' τρόμος ἔλλαβε γυῖα.
15 Πνεῦμα δέ μοι χρὼν ἦλθε παρισάμενον κραδίῃφιν,
Ὀρθαὶ δ' πρίχες ἔσαν ἐπὶ χρυσείοισι μέλεσσι
Ταρβήσαντος ἐμεῦ· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος ἦρει.
16 Ἔστη, οὐδέ πω εἶδος ἔλω διακρινόμην ἄντα,
Ἀλλ' εἴδωλον ἀμαυρὸν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Φθεγξάμενον δ' ὀλίγῃ ὀπὶ με φωνῇς μῦθον ἔειπεν,
17 Ἦ ῥά πῃ ξυνομίκτου Θεοῦ ἀκτίνεται ἀνήρ;
Ἦέ μιγάδτερος βροτὸς ἔσσεται Ἀθανάτοιο,
Ὅς τ' αὐτὸν ποίησε, καὶ ἔπλασε μηδὲν ἐόντα;
18 Οὐδ' ὅγ' ἐπευφρανίοισι μάλα δμώεσσι πέποιθεν
Ἐν φρεσίν, οἵ τε οἱ αἰὲν ὑποδρηστῆρες ἔασιν·
Ἀφραδέως δ' ἐνόησε καὶ εἰν ἀγνοῖσι νόοισιν,
Οἱ δ' ἐοὶ Ἄγγελοί εἰσι, καὶ ὀτρηρῇ διάκονοι.
19 Πῶς δὴ εἰνὶ βροτοῖς (ἐπεὶ ἔπλετο φῦλον ὁμοῖον
Οὐρανίων τε νοῶν, καμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων)
Οἱ καὶ πήλινα δώματ' ἔχουσι, καμμοδέλυμνα,
Ἀβληχρὰ, ὀδυνόεσσα, τά τ' αὐόλαι ὐλαὶ ἔδουσι,
Καὶ σῆτες· τοῖς γὰρ μέλλει μέλπηθρα γενέσθαι.
20 Πρῴοι ἐξαναστέλλει, φθίνουσι δ' πάμπαν
Ἐπιπλοι, πᾶν δ' ὅτις ἀπολλυμένων ἀλεγίζει.
21 Τοῖσι δ' κῦδος ἅμα σφιν ἀπώλεσεν, ὅδε καὶ αὐτὸ
Πρόσθεν κακῶς σφετέρησιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο.

ΚΕΦ. ε'.

1 Εἰ δ' ἄγε, νῦν δ' κάλεσον, ὅπως τὶς σὺν ὄπ' ἀκούσῃ·
Ἀλλὰ τὶν' ἐξ ἀλίων ὀπιδρεχόμενος λιταδίνεις,
Ὀφρά σοι εἰνὶ δίκαιοι σωήρεες ἄγχι παρεῖεν;
2 Νηπύτιον χόλος αἰνὸς ἀειρόα πότμον ἐφῆκε,
Καὶ νήπιος ἀμφὶ χαλίφρονα φῶτα κατέκλα.

Ἠλίσπη

Fame gravi conficitur leo bene-barbatus,
Noxius, & fortium dissipati sunt catuli leonum.
Clanculum mihi tanquã fur secretus rumor nuncius venit,
Submissè loquentem meæ autem aures receperunt vocem.
Noctem per obscuram, quando dormiunt mortales cæteri,
Apertæ autem portæ debilium sunt somniorum;
Ubi spectra multa virorum intrant capita:
Jam tum enim divinum ad me in somnis venit somnium.
Ut vidi, ut pavi meru præ ingenti! (bra.
Me autem circundedit horror, tremor autem occupavit mem-
Spiritus verò ad me propè accessit astans capiti;
Erecti autem crines steterunt in frigidis membris
Meis expavescentis: valde enim pallidus timor occupavit.
Stetit, nec omnino formam licebat discernere còràm,
Tantùm imaginem obscuram oculis conspexi;
Loquens autem summissâ voce dixit mihi.
Quid? an æquitate Deum excellit homo?
Vel an justior mortalis erit Immortali,
Qui eum fecit & formavit nihil existentem?
Neque ille cœlestibus admodum famulis confisus est,
In animo, qui ei semper ministri sunt:
Stultitiam autem deprehendit etiam in puris intelligentiis,
Quique ejus Angeli sunt, & diligentes servi. (genus simile
Quomodo non in mortalibus? (quandoquidem nunquam
Cœlestiúmq; intelligentiarum ac humi repentium hominũ)
Qui etiã luteas domos tenent, arenosa-fundamina-habentes,
Debiles, contemnendas, quásque mobiles vermes edent,
Et tineæ: his enim præda futuræ sunt.
Matutini exoriuntur, occidunt autem prorsus
Vespertini, eorum autem nemo pereuntium rationem habet.
Eorum verò gloria unà cum ipsis perit: illi etiam ipsi
Funditus malè suâ malitiâ perditi sunt.

CAP. V.

EIa agè, nunc invoca, ut quis tuam vocem audiat:
Verùm quemnam ex sanctis aspiciens orabis,
Ut tibi in judicio patronus propè astet?
Insipienti ira gravis immane exitium immisit,
Et indignatio acerba stolidum virum interfecit.

3 Ἠλίθιον δρυὶ κηρῷ ὁμῶς δάλλοντα γένυσι,
Ῥίζησιν μεγάλησι δυνεκέα ἀραρόντα·
Ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ὄλωλε, χάεις δ' ἀπὸ πᾶσι μαρόνθη,
Ἀχὴ δ' ἐν κατέμαρψε δόμων, καὶ θῆες ἐειπόν·
4 Παῖδες ὀϊ ὑὸν σὸν εἶπ', φάθ' Ἥ σφ' ἔπι πάντα
τέλεσσον
Τείβοντ' εἰνὶ πύλῃσι, καὶ ἐκπάγλοις κελεύθοις·
Οὐ πάρα γάρ τι ἄρειον, ὃς αὐτῷ κῆρας ἀμύνῃ.
5 Ἐδήετο σφισὶν ἶφις, ὀλώλει δ' ἔργα βίηφι·
Αὐτὸν δ' ἄμμορον, καὶ ἀρούρης καρπὸν ἔδοντα,
Οὓς ποτε λιμὸς ἄναγε, καὶ ἐκ μέσσων πυρ ἀνδάων,
Ἀρπαλέως, κλέπτῃς δ' ὁμοίιος ἐν κτήμασι κείρει.
6 Οὐδὲ γὰρ ἐκ γαίης τόνγ' ἔρχεται, οὐδέ οἱ ὄψις
Γίγνεται ἐκ κονίης, οὐδὲ χθονὸς ἐξανατέλλει,
Οὐ μὲν ὑπὸ δρυὸς ἔστι παλαιφάτου, οὐδ' ὑπὸ πέτρης.
7 Ὥστε δ' ἀέρδοντα φλογόεντα ἀκόντιον πυρσὸν,
Σπινθῆρες ῥαδινοὶ (ἢ γὰρ κέφαν θέμις ἔστι)
Ῥεῖα δέ θ' ὕψι πέτονται, ἴδ' ἐν νεφέλῃσιν ἔμιχθεν·
Ὡς ὀπὶ τὸν κάματον γέγαε βροτὸς, οὐδ' ἐπ' ὀΐζῳ·
Ὄφρ' αἰὲν ζευάχαν, καὶ κήδεα μυρία πάσχων
Τλαίη, καὶ μάλα παλλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ μογήσας
Λαὸν ἀπαυλήσαι βιότου μέρος· ἢ γὰρ ὀϊστὸν
Τεπταμένῳ ἐπέπηκτο λίκνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.
8 Εἰ δέ μιν πῶν ἔχε, καὶ ἀμείλιχος ἦεν μοῖρα,
Ὅππως σ' ἐθέλουσι θεοὶ μεγάλοιο ἕκητι,
Τὴν κεν ἐγὼ λιτανεύσω, ἐρέω τ' Ὑμῆνά τε καλέσσω,
Ἐκ δαὸς σ' ἐθέλοιμι δαμαζέμεν, οὐδέ τι πάμπαν
Εἴκων ἀρεσσίης μέγα εἰνοσίῃ, ἀλλὰ μελ' αὐτῷ
Μῦδον ὀπιζέμεν· ἐσσὶ γὰρ οὐ φέρτερός ἔσσιν.
9 Οἱ δ' ἐθελημοσύνῃ ἔργ', ἐξαίσια σύμβλα φαείνει,
Καὶ μάλα πολλ' ἀνύσσῃ· ἀτρεκέα δαίμονα ῥίζα.
10 Ὑπόθεν ἐκ νεφέων καρπερὸν ὄμβρον ἔπεμψεν·
Ὄμβρος ἐπὶ χθόνα πέμπε, καὶ ὑδάτα χεῦεν ἔεργε.
11 Πολλάκις ὕψωσε χαμαλὰς, καὶ ἔρξεν ἀδύλως·
Τειρομβίοις κατέκλασε σύας ἐμὸν, οὐδ' ἀπολέσθαι.
12 Κερδαλέαν ἀπέδωκε βίλας, ἀλίωσί τε τέχνας·
Ἔργον, ἔ, τι φερτόν· ἃ μὴ τετελεσμένον ἔσται.
13 Ἓκ τε σοφὺς ἀπάτησε, καὶ ἀνέρας ἠλολιάπτας,
Τῶν ἧ δολοφραδέων κακολὰς ἀπετρέψατο βουλὰς·
Ἀντὶ ἧ σφετέρων κηπορράφιμον ἔλοντο.

Οἱ

Stultum arboris pulchræ instar florentem sensi,
Radicibus magnis continuis fundatæ,
At is statim periit, gracia autem ejus omnis emarcuit;
Maledictio autem ejus occupavit domum, & furiosa erinnys.
Liberi ejus non incolumes sunt, salus autem iis neutiquam apparet;
Conculcantur in portis, & non ampliùs potestas effugiendi est;
Nec enim præstò est quis adjutor, qui ab ipsis satú propulsét.
Devoratur eorum domus, pessúmque eunt pingues ges;
Eorum enim messem & telluris fructum comedunt,
Quoscunque fames suader, vel è mediis spinis,
Rapaciter, sur autem in ædibus possessiones deglubit.
Neque enim è terra labor venit, nec ærumna
Nascitur ex pulvere, nec ex humo oritur;
Non quidem à quercu est antiqua, neque à petra.
Quemadmodum autem attolluntur flammeæ alæ ignis,
Scintillæ celeres, (hæc enim levium lex est)
Facilè autem sursum volant, & nubibus miscentur:
Ità ad laborem natus est homo, & ad miseriam,
Ut semper ingemiscens & dolores innumeros concoquens,
Sustineret, & postquam valde multa passus fuerit, & multa tu-
Gravem compleret vitæ sortem: sic enim ei Parca (leris,
Nascenti nevit filo, quando ipsum peperit mater.
Quòd si me talis dolor, & immite pertingeret sæum,
Quale nunc te subegit, Dei magni voluntate,
Huic utique ego supplicare, Altissimúmque invocare,
Precaríque vellem continuò, nec omnino
Cedens stultitiæ magnifica loqui, sed ipsi
Rem committere; quoniam multò præstantior est.
Qui stupenda opera, inusitata signa ostendit,
Et admodum incomprehensibilia infinita miracula facit.
Desuper è nubibus fruges alentem imbrem misit,
Imbrem in terram misit, & aquas fudit humi.
Sæpe exaltavit humiles, & amplificavit obscuros,
Afflictis concessit salvis esse, nec perire.
Vafrorum dissipavit dolos, cassavítque technas,
Opus, quod cogitant, neutiquam perficietur.
Sapientes decepit, & viros versutos,
Et fraudulentorum obliqua evertit consilia:
Ipsi autem suis malis machinationibus perierunt.

14 Οἱ δ' ἢ ἡμάτοι συγερῇ ἐνέκυρσαν ὁμίχλῃ,
Ψηλαφόωσι δ' χεραὶ μισημβρινοὶ, ὡς ἀνὰ νύκτα.
15 Ἀλλ' ἐπίωσι πνιγερὸν ἀπὸ ξίφεός τι μάχης τε,
Ἐκ σώματος κραπτερῖο, ἢ ἐκ χερὸς ἀνδρὸς ἀγαυῦ.
16 Ὡς ὁ μὲ ἐλπὶδ' ἔχει, ἢ θαρσαλεώτερός ἐστι,
Λωφήσας ποτ' ἀτέρπε οἰζύος· αὐτὰρ ἀλιτροὶ
Φραδμοσύνῃσι σομάτοφιν ἀκλιὲς ἐγένοντο σιωπῇ.
17 Τεὶς μάκαρ ἔτος ἀνὴρ ἢ τετρέφυις, ὃν Θεὸς ἔτι,
Ἡρέμα μαζίζων γλυκυπίκροισι πλιγῆσιν·
Τοιῶδεκα μὴ ἀθρείζε φίλου μάσσια θεοῖο.
18 Αὐτὸς ἄχος ἢ ἄχος πέπει, αὐτῆσί τε χερσὶν
Ἕλκεα λυγρὰ λίδωσι, ἢ ἤπια φάρμακα πάσει.
19 Αὐτῆ δεξιτερῆσί σε ῥύσεται ἐξ ἐνὶ μάχδοις,
Οὐ μὰν ἔδ' ἄρ' ἐν ἐπὶ κακὸν σίδην ἐγγὺς ἵκοιτο.
20 Οὐτέ ποτ' ἐν πολέμῳ πεφοβήσεαι, ἔτ' ἐνὶ λιμῷ·
Τοῖσι δ' ἐν ἀμφοτέροις θάνατον ἢ πόνον ἀλύξεις,
Ἕως σ' ἐκ βελέων ὑπάγῃ Θεὸς, ἔκ τε κονίης,
Ἔκ τ' ἀνδροκτασίης, ἔκ θ' αἵματος, ἔκ τε κυδοιμῦ.
21 Οὐ γάρ σε τις γλώσσης λιγυρῇ μάσσῃ δαμάσσῃ,
Ἐκ δ' ἐπιβολέῃ φιλοκέρτομος· οὐδέ τι λίλιο
Ταρβήσεις ἐνὶ θυμῷ ἐπειγομένῳ περ ὀλέθρῳ.
22 Ποινὴν ἢ πείνην γελάσεις σύ, ἔκ τ' ἀθρείσεις
Λοιμίην τε λιμόν τε, ἢ ἤκακὰ θηρία δείσεις.
23 Σοὶ γὰ ἐνὶ πρόσθοισι λίδοι, ἢ ἐν ὄρεσι θῆρες
Ἥπιοι ἔσονται, φίλα τε φρεσὶ μήδε' ἔχοντες
Ῥήξας ποιήσασι, ἢ ὅρκια σωθησάσθων.
24 Γνώσεαι εἰρήνην τε τελῶ, θαλίην δέ τε πολλὴν,
Ἧς πλήσονται σὸν δῖκον ἑπόμεναι, ὅποθ' ἁμαρτών.
25 Σοὶ δ' φίλον τέκος ἔσαι ἀθέσφατον ἠΰτε πῖον,
Ἥ ῥα χθὶ λειμῶνος ἔφυ μεγάλ' ἤλιθα πολλή.
26 Ὀλὲ τάφον δύσεις, ἢ ἐν ἄκρῳ γήρᾳ ἥδῳ,
Καίριος ἐς θάνατον, πολυήμερος· ὡς ὅτ' ἔειδοι
Ὧρη ἐνὶ θρεινῇ βαδὺ λήϊον ἀμήσαντες
Μήλοπα καρπὸν ἄγκοιν ἐυτεχάλκες ἐπ' ἀλωὰς,
Τῷδε πεζόμβραι μίγα βεβειδασιν ἄμαξαι·
Δυάγματα μὲ ταχύουσι, τάχρες πλήθουσι δ' κόκκων.
27 Ταῦτ' ἡμεῖς σάφα ἴδμεν, ὅπως ἔχει· ἀλλὰ σὺ πάντα
Εἰς ἀγαθὸν ξύνες ὦκα, ἢ ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσι.

ΚΕΦ.

Qui & interdiu in graves impingunt tenebras,
Palpántque manibus meridie, ſicut noctu.
At ſervavit pauperem à gladióque pugnâque,
Ex ore potentis, & ex manu viri inſolentis.
Ità hic ſpem habet, & confidentior eſt,
Cùm requieverit demum ab ingrata ærumna: at impii
Occluſo ore muti ſunt ſilentio.
Ter felix hic vir & quater, quem Deus vulneravit,
Leviter flagellans dulciter-amaris plagis.
Quamobrem nè contemnas amicum flagellum Dei.
Ipſe dolorem & remedium mittit, iiſdemque manibus
Vulnera triſtia dat, & mitia medicamina aſpergit.
Suâ dexterâ te liberabit ſex in miſeriis,
Nec ſanè in ſeptem malum tibi appropinquabit.
Nec unquam in bello timebis, nec in fame;
His autem in utriſque mortem & exitium fugies,
Dum te extra tela ſubducat Deus, extráque pulverem,
Extra cædem, extra ſanguinem, extráque tumultum.
Nec te quis linguæ ſtridulo flagello domabit,
Etiamſi convitietur rabula: nec valde
Expaveſces animo, ingruente licèt exitio.
Pœnam & inediam ridebis ſalvus, ſpernésque
Peſtémque famémque, & malas beſtias non timebis.
Tibi enim in triviis lapides, & in montibus feræ
Mites erunt. amicáque in pectoribus conſilia habentes
Pacta *tecum* facient, & juramenta fœderum.
Scies pacémque tuam, proſperitatémque multam,
Quâ repletam tuam domum aſpicies, haudquaquam peccans.
Tibi autem chara proles erit innumera, veluti gramen
Quod per pratum naſcitur valde copioſè multum.
Serò ſepulcrum intrabis, & in extremo ſenectutis limine,
Maturus ad mortem, ſatur-dierum: ut quando agricolæ
Tempore æſtivo cùm profundam ſegetem meſſuerint,
Pomacei-coloris frumentum portant rotundas in areas;
Eo preſſa valde onuſta ſunt plauſtra;
Manipuli ariſtis, ariſtæ replentur granis.
Hæc nos perſpicuè novimus, ut ſe habeant; at tu omnia
Bono tuo percipe ſtatim, & in animo perpende tuo.

CAP.

ΚΕΦ. ε'.

1 Τοῦτ' ἦ βαρυστενάχων ἀπαμείβετο δῖος Ἰωβ,
2 Ὡς ὄφελ' ἦν ἴσταδε ἐμεῦ ἄχος ἀχθεμένοιο,
Ἄπτ' ἀργαλέη ἅμ' ἐπὶ πλάστιγγι πέδηλα,
Ἠΐ τ' ἐΐζυς εἰν ἰσοζυγέεσσι τιταίνουσ',
Οἵά τε νῶϊ ἐμόγησα τάλας τετληότι θυμῷ
Πάσσε μάλ'· ἐκ δ' ἂν νῦν ἐκατόζυγος ἄχθος ἄειρα.
3 Οὐδὲ βάρος κεν τόσσον ἔοι ψαμάθοιο βαθείης,
Ἣ κέχυθ' ἅλιθα πολλὴ ὑπὲ βηγμῖνι θαλάσσης,
Τοὔνεκά μοι ἄλιον ἔπος ἔκφυγεν, ὅ, πέ κεν εἴπω.
4 Ἐν γὰρ πῆχυν ἔμοιγε θεοῦ πτερόεντες ὀϊστοὶ
Αἷμα μὲν ἰῷ ἔπιον θανατηφόρες ἰδὲ
Πάντα κακὰ βέλεσιν, ἅμα δ' ἴνγματα πάντα λάφυξεν.
5 Ἦ ἄρ ὑπαὶ λειμῶ νεοδὴς κεκράζετ' ὄναγος
Βοσκόμενος· λειμῶνες μάκυκα ἦ βοῦς ἐπὶ φάτνῃ
Πιείρῃ, κρὶ λάδκὸν ἐρεπτομένη κὴ ὀλύρας;
6 Ἦ κεν ἔδοι τις ἄχυλον ἀνὰ ἅλας ἢ ἐπὶ λάδκῳ
Ὠῷ χυμὸς ἔνεστιν, ἢ εἰν ἁλίοισιν ἔπεστιν;
7 Οὐτά ῥ' ἀψίκορος ζυγὸν ἀπαπύσατο θυμὸς,
Ταῦτά μοι ὠλοιμίης πόρ' ἀτερπέα δεῦτα τετυχ'ζης.
8 Ὤ, μοι ἐγὼ δειλὸς, τί νυ εἴομαι αἰνὰ μογήσας;
Εἰ δ' ὄφελ' Ἀδρήστοιο πόδι μοι χρήσιμα εἶδδος,
Τῷ πάλαι ἰδμήν, τό, τε νῦν ποδὶ γυμνὸς εἶμι.
9 Ὡς πολέ ὅ τι φίλον εἶπ ἐμεῦ ὑπὸ θυμὸν ἐλέδθαι,
Ὄφρα με χειρὶ βαλὼν ζυγερῆς αἰῶνος ἀμείρσαι.
10 Καί νύ κε δδηπορίη τις ἀνάπνευσίς τε κακεῖο
Γίγνοιτο, πλαδίη ἦ κὴ ἀχρύοδρος ὁδὸ ἀνάγκη.
Μήπ μοὶ δὲ πιφίδοις ἐπεὶ ὃν λόγον ὐκ ἐτέκυ-μα
Ἐν ἡδέοσιν ἐμοῖς, τὰ ἦ δύσφατα πάντ' ἀνέφλυσα.
11 Ἀλλὰ τί μοι δέπος ἔδτι; τί μοι μήκιστα γένοιτο;
Ὄφρά γε τετλαίην, κὴ ἔπ ζωοῖσι μετοίην;
12 Ἦ λιδοπάρδιός εἰμι πετρηοῦ τε κάρτος ἔοικα;
Πέζηις κάρτος ἔοικα, ἰδρὸς δ' ἐδδωκι σιδήρῳ;
Ἦ ἀδάμαπ λίμας, κὴ σάρκες ἀτειρέϊ χαλκῷ;
13 Ἀλκαρ ἐμὸν πόθεν ἔδτιν; ἐμεῦ ὑπ αὐτὸς ἀραγλεῖ
Ἐνδον ἔχω; ἢ μοι πάγχυ φρένας ἄλεσε δαίμων;
14 Ἀιεὶ δ' ἐκδλὸς ἀνὴρ ὑπικρεμόνα μίννι ὑφαίνει,
Ἀχνυμένῳ ἦ φίλων φεικήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει
Τειρομένος, εἴπε τι Θεοῦ μένεμα δείδιπαι.

Ἀλλ'

CAP. VI.

Huic autẽ graviter-ingemiscens respondit divinus Jobus;
Utinam bene appenderetur mei dolor oppressi,
Calamitásque gravis simul in libra poneretur,
Et miseria mea in æqua bilance:
Et quæcunque nunc toleravi miser patienti animo,
Cuncta omnino; nè navis quidem centiremis onus portaret.
Neque pondus tantum esset arenæ profundæ,
Quæ fusa est ubertim multa in litore maris.
Idcirco mihi irritum verbum effugit, quodcunque dixero.
Mihi enim infixæ sunt Dei alatæ sagittæ;
Sanguinem verò meum spiritúmque hausit lethiferum virus
Amarulentorum telorum, simul autem intestina omnia ab-
Nunquid præ fame tardus rudet onager, (sorpsit.
Dum pascitur prato? mugítve bos ad præsepe
Pingue, hordeum album comedens & avenam?
Num comederit quis insipidum sine sale? vel num in al-
Ovi sapor inest? vel in vanis sermonibus? (bumine
Quæcunque fastidiosus odit & respuit animus,
Hæc mihi pestiferæ præbent ingratas epulas mensæ.
Heu me misérum! utquid vivam gravia passus?
Utinam Immortalis hoc mihi perficeret votum,
Cujus *jam* olim cupiens fui, quódque diu expectavi!
Ut aliquando illi placitum esset mihi animam eripere,
Ut me manu percuterer, & odiosâ vitâ privaret.
Tum utíque solatium aliquod, & respiratio à malo
Esset, & tolerarem mœrens licet, necessário. (celavi
Nè igitur mihi parcat, quandoquidem ejus sermonem haud
In pectore meo, sed oracula *ejus* omnia patefeci.
Verùm quid mihi robur est? quid me tandem fiet?
Ut tolerarem, & adhuc in vivis essem?
Num lapideo-corde sum, saxísque robore similis-sum?
Saxis robore similis-sum, viribúsque ardenti ferro?
Aut adamanti corpore, & carne rigido æri?
Tutamen meum unde est? meum nonne ipse auxilium
Intus habeo? vel an mihi prorsus mentem perdidit Deus?
Semper autem bonus vir misericors consilium texit,
Ægrorúmque amicorum curam gerit, & miseretur
Afflictorum, si omnino Dei indignationem metuerit.

Ἀλλ' ἐμὲ τναλίοισι βαρυνόμενον φρένα μόχθοις
Ἐξαπάφως ἐπέεσι χαριζόμενοί τε, ὅταν τε
Παρ' δ' ἦλθον χειμάρρῳ ἐοικότες ὦκα ῥέοντι·
Ῥεῖ ἀπ' ἐμεῖο τ' ὄλιδον ὁμῶς πολαμοῖο ῥεέθροις·
Τοῖσί γε λεῖος ὕπνος ἐπιστέρετο χρύσαλλος,
Καὶ νιφετὸς, τὸ δ' ἔνερθε κελαινίδα τέφρι κύμα
Τὸ πρὶν χείμαλι γάρ τε μινυθαδίῳ ἐπιπάγει·
Αὐτὰρ ὅτ' ἠελίοιο φόως, ἀλέη τε γένηται,
Τόφρα τὰ μὲν τ' ἀλεεινὰ διέρρεεν ἄλλυδις ἄλλο.
Οἱμος δ' σκόλιὸς σφιν ἐέργετο χαλάζῃσι·
Κεῖνα δ' ἀμαυρώθη ταχέως, φθινύθεσκε δ' πάμπαν,
Πᾶς δ' ἐξηράνθη πολαμὸς, ἤρτο δ' ἀγλαὸν ὕδωρ.
Οἱ Θαμαῖται ἴδον, ποπιδεύχαται δ' Σαβεῖοι,
Εἰσόχε πίνοντες πολυκωλίκα δίψαν ἀφῶσιν.
Ἀλλ' ὅτε δὴ πολαμῶν ἀπατήλια ῥεύματ' ἴκοντο,
Ἐλπὶς τέ σφιν ὄλωλεν ἀπορθιμύριον ῥόον·
Ὡς ἴδον, ὡς σφέας εἶλε κατηφείη τε καὶ αἰδώς·
Αἰχρὸν γὰρ δὴ μὴν τε μύειν, κενεούς τε νέεσθαι.
Ὡς ὑμεῖς δολεροὶ, καὶ ἀτλιοι, ὑπάνδρων τε,
Ὦ πέπονες, κἀκ' ἐλέγχε', ἐμὶν ἐσορῶντες οἰζύν
Τίφθ' ἅπαξ ταρβεῖτε καὶ ἐν φρεσὶ δειδίξασθε;
Τίφθ' ἅπαξ ἔσχε τεθνηπότες ἠὲ νεκρούς;
Ἦ ῥά ποτ' ὔμμιν ἔφλω, Δότε μοι κειμήλιον ἁδὸν,
Δῶρα δ' ὑπὲρ μεῦ φέρτε φίλοι, ἐχθροῖσιν ἄποινα,
Δυσμενέων ἀνδρῶν ῥύσασθέ με ἐκ παλαμάων,
Ἐκ θ' ὑβριστήρων ὀλοὰ παλάμνα μηχανόωντ';
Εἰπάτε, σιγήσω· ἀποδώσεταί μοι, ὅ, τι κεν ἔῃσι,
Ὅς θ' σωτὴρ τλήσομ', ἔχων ἀρίγνωτον ἔας,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέω μάλα κεν τεπημένος ἦτορ.
Ἀμπλακίας μοι ἐμὰς ἀποδείκνυτε, ὄφρα δαείω.
Ὡς δώσω μάλα πόλλ' ἅπερ φρεσὶν αἴσιμα εἰδώς·
Εἰ δέ τε ἰς μύθοισιν, ἐπεὶ χρὴ μοῖραν ἐ-
εἰπεῖν,
Οὐκ ὀλίγη, ἀλαθή τε παραίφασίς ὄζιν ἑταίρης·
Ἀλλὰ τί νιῶ ὑμέων μομφὴ καὶ μῶμος ἐλέγχει;
Νήπιοι, ἦ ῥά νυ φάσθε λόγων μωμήτορες ἔμμεν,
Ἀνδρὸς ἀνελπίστοιο λόγων ἀνέμοισιν ὁμοίων;
Οἷον γὰρ ψιθύρισμα λιγυπτείοντος ἀήτεω,
Τοῖον ἔπος πάλεν ἀνδρὸς ἀναλκίδος ὑπάνδρου.
Ἀλλ' ὑμῖν κεφαλὴν, πέλεκυς ὡς, ὄζιν ἀτειρής.

Παυσ-

At me tot gravatum mente miseriis
Ludificant verbis fratrésque, amicíque.
Transierunt autem torrenti similes celeriter fluenti;
Facilè à me lapsi sunt quemadmodum fluviales undæ:
Quibus levis supernè concrevit glacies,
Et nix, subtus autem nigricavit densus fluctus
Antea; (frigore enim brevi constringebantur)
At postquam solis lux, æstúsque fuerit,
Tunc illæ quidem tepidæ diffluxere aliò atque aliò:
Semita autem obliqua suarum perversa est viarum;
Ipsæ verò evanuerunt statim, interciderúntque penitus,
Totus autem exaruit fluvius, sistebatúrque limpida aqua.
Thamanitæ viderunt, expectarúntque Sabei,
Donec bibentes aridam sitim expellerent.
At cùm jam ad amnium fallacia fluenta venissent,
Spésque iis periisset deficiente flumine;
Ut primùm viderunt, eos occupavit probrum & pudor.
Turpe enim dictu manere, vacuósque redire.
Similiter vos fallaces, & nequam, vilésque,
O molles, mala propudia, meam intuentes calamitatem
Quid adeò expaveíscitis, & animis horreíscitis?
Curnam sic statis stupidi sicut hinnuli?
Num quando vobis dixi, Date mihi munus bonum,
Dona pro me ferte amici, hostibus redemptionis-pretium,
Inimicorum virorum liberate me è manibus,
Et ab oppressoribus, qui improba machinantur?
Eloquimini, [&] tacebo; suggerite mihi quodcunq; nôstis,
Ego autem tacitè sustinebo adhibens attentam aurem,
Neque contradicam, valdè licet afflictus corde.
Delicta mihi mea ostendite, ut sciam.
Quàm multum valet verba in animo recta sciens;
Inest autem vis ejus sermonibus, quandoquidem probè & prudenter loquitur,
Non exigua, bonúmque hortamen est amici.
At quid nunc vestra increpatio & reprehensio arguit?
Inepti, nunquid existimatis verborum reprehensores esse,
Viri desperati verborum ventis similium?
Qualis enim susurrus stridulè spirantis venti,
Talis sermo est homuncionis debilis, despicabilis.
At vobis cor securis instar est durum:

Pueros

Παιδὶ μὲν ὀρφανικῶ ἀλεγεινὸν ἔφηκατε πότμον,
Δυσήνῳ δ' ἑτάρῳ ἀπατηλὸν ὀρύξαλε βόθρον.
28 Κέκλυθέ μευ μύθων καὶ ὦ πάροντες, ἑταῖροι.
Σχέδε φίλοι, καί μ' ὄϊον ἐάσατε κηδιόωντα.
Λεύασετ' ἐμεῖο ἄπιμεν, καὶ ὀρᾶτέ με, δια πέπονθα.
Τμεῖς γὰρ σάφα ἴσ' (ἐπεὶ οὐκ ἀνοήμονές ἐστε)
Εἰ ἑτόν πε ἐγὼ μυθέομαι, ἢὲ καὶ οὐκί.
29 Ἀλλ' ὑπονοήσαιτε φίλοι, ἐπεὶ οὐκ ἀπίοικεν,
Ἀλλ' ὑπονοήσαιτε παλίντροπον ἦτορ ἔχοντες,
Εὐπιθέως νοέοντες ἐμεῖο, ὅτ' ἀναίτιός εἰμι.
30 Ἦ μὰ ἐπὶ γλώσσῃ πέλεν ἀμπλακίη ἀλεγεινή;
Ἦέ μοι ἀκεπτόμυδος ὑπὸ ζώματος ῥέεν αὐδή;

ΚΕΦ. ζ.

1 Οὐκ ἄρα μόρσιμον ἦμαρ ἐπιχθονίοισι πέπαλται;
Οὐ ζωῆς ὅρος ὄζος, ἐπικλώσαντο δ' Ἐρῆες;
Τὸν δ' ἔ πω πνέ φημι περιγιγνόμενον ἐμμεναι ἀνδρῶν,
Οὐ κακὸν, οὐδὲ μὰ ἔολπεν, ἐπὴν τὰ πρόσθεν γένηται.
Ἡμεῖα δ' ἀνθρώποισι, ὡς ἤμελε μυθήσαιο.
2 Ὡς σκιὴ ἐυφραίνει δ' μοῦς κεκαφηότα θυμὸν,
Ὥρη ἐπὶ δεινὴ κεκμώτων ἀδ' ἀκότος αἰνῶς,
Ἰδρῶ τειρομένῳ ἠὲ καύματος· ὡς δ' ὅτ' ἔειδος
Ἀλλήλῳ κρεσσὸν νύκτας τε καὶ ἤματα μίμνει,
Εἰσόκε μισθὸν ἄεθλον· τὸ γὰρ γέρας ὄζει καμόντων·
Ἀσπάσιον δ' ἄρα τῷγε τέλος καμάτοιο πέφανται.
3 Ὡς μοι δέσφατόν ὄζει πολλὼ χρόνον ἐκτολυπεύειν
Μανίδιος, καὶ μῆνας ἀνηνύσω ἐπὶ μόχθῳ.
Αἰεὶ δ' ἀργαλέῳ ἔχομ' ἄδμηι, οὐδέ τι ὄζιν
Ἀμπνεῦσαι κακότητος οἴζυρῆς τε πόνοιο·
Οὐτέ ποτ' ἠέλιός μ' ἴδεν ἤσυχον, ὅτε σελήνη,
Ἡμεῖα δ' τενάχα, καὶ ἀΰπνους νύκτας ἰαύω.
4 Κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ ποτιδέγμενος ἠῶ δῖαν·
Ὁππότε δ' ὄρσομ'; ἔειπα, καὶ, Ἕως πότε νὺξ ἔπι μίμνει;
Παννυχίς ἐχέπασε, καὶ ἐλίσσομαι ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρὸς καλακοίμιος, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ὕπτιος, ἄλλοτε δ' ὀμφιπὶς, τεπιμένος ἦτορ.
5 Σάρκα δέ μοι σκώληξ καὶ βώλαξ ἀμφεκάλυψεν,
Ἀμφιδρυφὴς δ' ἰχὼς κεχαρσιδίους ὠτειλῆσιν,
6 Ἀσπαρ καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένος, ἀμφὶ μέλεσσι

Κερκίδων

Puero sanè orphano miserandam inflixistis mortem,
Miseróque sodali fraudulentam sodistis foveam.
Audite meos sermones, malis licèt patientis, ô socii;
Desistite amici, & me missum faciatis mœrentem licèt.
Cernite meum infortunium, & videte me, qualis passus sum:
Vos enim certò scitis, (siquidem non insipientes estis)
An verum ego dicam, an non. (est;
Denuo revertimini, amici, quandoquidem non indecorum
Denuo revertimini redux cor habentes,
Integritatem considerantes meam, quoniam insons sum.
Nunquid mea in lingua est iniquitas gravis?
Aut mihi futilis ab ore fluit vox?

CAP. VII.

NOnne fatalis dies mortalibus præfixa est?
Nonne vitæ terminus est, destinârunt verò *eum* Parcæ?
Quem adhuc neminem arbitror effugisse hominum.
Neque malum, neque bonum, postquam primùm genitus sit
Dies verò hominis, ut dies mercenarii.
Sicut umbra lætificat servi anhelantem animum,
Tempore æstivo labore lassati duro,
Sudore defessi, præ æstu; & sicut operarius
Indefinenti corde noctésque diésque expectat, (um;
Dum mercedem recipiat; hoc enim præmium est laborantium
Gratus utique huic finis laboris apparuit.
Sic mihi in fatis est multum temporis exantlare
Frustra, & menses irrito in labore.
Semper autem gravi teneor anhelitu, neque usquam licet
Respirare ab afflictione ærumnosóque labore:
Neque unquam sol me vidit quietum, neque luna;
Interdiu autem ingemisco, & insomnes noctes traduco.
Jaceo in lecto expectans auroram: divinam;
Quando surgam? inquam, &, Quousque; nox adhuc manet?
Totâ nocte vigilo, & volutor súsque déque;
Interdum in latera inclinatus, interdum verò rursus
Supinus, interdum verò pronus, afflictus corde.
Carnem autem meam vermis & gleba *pulverulenta* circun-
Lacerásque cutis exarata vulneribus, (dedit,
Sanguine & sanie polluta, circa membra

Tabescit

Τήκετ' ἀφελίας, πᾶς δ' βρύω ἕλκεσι λυγροῖς.
6 Ἔφθιτό μοι ζωὴ ἄτερ ἐλπίδος· ὣ χέτο δ' αἰὼν
Κερκίδος ὠκυτέρη, ἣ τ' ἐξ μοσωήσην ὑφάνῃσιν
Ῥίμφα διαπρήσσουσα μίτυ ἄμα πηνίον ἕλκει.
7 Ἦ ἒκ ἄρα μέμηνας; ὅπ μὰ βίᾳ ὥς τε ἄελλα
Ὦκα μάλ' αἰάσσεα δ' αἰθέρος ἀτρυγέτοιο,
Οὐτέ ποτ' ἐκ ἀγαθὸν πάλιν ὄψομαι ὀφθαλμοῖσιν·
8 Οὐκέτ μ' ὀφθαλμὸς κεν ἴδοι πάλιν, ὃς πρὶν ὄπωπεν·
Ὀμμασι σὰ ἐπ' ἐμεῖος κ' ἐκέτ' ἀνδρὸν ἐσεῦμαι.
9 Ἤδη γὰ νεφέλη, ὅτ' ἐπαπέρχωσιν ἀῆται,
Πνοιῇσι λιγυρῇσι τετυμμένη, ἐξαπίναιος
Ὤιχετο, τίνι γάρ τ' αὖτα δεσκέδασ' ἰς ἀνέμοιο
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, κ' ἀπεσυφέλιξεν Ὀλύμπᾳ·
Ὣυτως ὅς πρ ἅπαξ κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω,
Οὐδ' κεν ἒκ ἀμβαίη, ἐπεὶ πάλιν ἐκέτ' νόστος.
10 Οὐ δώσ' ὄνδε δόμονδε πολίμοις ἀπονέεσθ'·
Οὐκέθ' ἑ χῶρος ἐὸς πάλιν ὄψεται, ἐκέτ' πατρίς.
11 Τέκνα γλῶσσαν ἐμὴν ἒκ ἰάνει ἔρκ' ὀδόντων,
Οὐδ' ἀκέων ἔσομαι· κέλεται δέ με θυμὸς ἀνίη
Οἰκτρ' ὀλοφύρεσθ, ὑπὸ πικρεφέων δεδαώτων,
Καὶ θαλερῷο χόλιο τεταρπέσθ φίλον ἦτορ.
12 Εἰμὶ δ' πάντ' ἐγὼ, ἣ κῆπος ἐν ὀδμαῖ πόντε
Ἄχιον, διά τε πολλὰ πελώρια τέτραφεν ἄλμη,
Ὀρφ με νυῶ πεδόων, θεὶ τ' ἀμφί τε δέσματα βάλλαν
Εἰρξῆς ἀσφηλέως, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωνται·
13 Εἶπ τ' ἔφλυ, Ὅπ λέκτρον ἐμοὶ παραμύθιον ἔσκε,
Εὐνή τε μαλακὴ σώσει χόνι· (Ἦ γὰ ἐκείνη
Ἠυχίνς χθυέτεσσα καπυνήπη τε τάφοιο)
14 Τόρρα δ' ἐμοὶ κ' ὀνείρατ' ἐπῶνδεν κακὰ δ' αἵμων,
Φάσμασι νυκλεεικοῖσι κ' ὀπάσσησι ταρέκτων.
15 Τέυκεα δ' πάντα θυμὸς ἐέλδεται, ὕδε νύ μοι κῆρ
Ἤδελ' ἐπ ζώειν, κ' ὀφθ φάος ἠελίοιο.
16 Ὤμοι ἐγὼ, τί πάθω; ἐπεὶ ἒκ ἐθέλουσι βιῶναι
Πάντοθε κ' ἐσαεί· ὡς ἄχθομαι; ἀλλά μ' ἔασον,
Ὦ Πάτερ, ὦ Βασιλεῦ, ὅπ μὰ βίος ὀκὶ μάταιος.
17 Ἄνθρωπος πῶ γάρ ὄτιν, ὅτ' αὐτῷ κῦδος ὀρέξαις
Ἢ ὅπ σῷ τόκον κεχαρισμένος ἔπλετο θυμῷ;
18 Τῶνδέ τε πᾶσαν ἐπ' ἠῶ ἐπίσκοπον ὄμμα πτοίνεις,
Τόνδέ τε νωλεμέως δοκιμάζεις πᾶσιν ἐφ' ὥρῃσι·

Ἐπ

Tabescit turpiter, totus autem scatco ulceribus tetris.
Defecit me vita sine spe: transiit autem ævum
Radio ocyus, qui peritiâ textoris
Celeriter pertransiens licium simul stamen trahit.
An non meministi, quòd mea vita *est* sicut procella
Cito admodum ruens per aerem infrugiferum,
Nec unquam bonum iterum intuebor oculis?
Non ampliùs me oculus videbit denuo qui priùs aspexit:
Oculi tui super me, & non ampliùs diu ero.
Veluti enim nubes, quando ingruunt venti,
Flatibus stridulis verberata, derepentè
Evanuit, eam enim statim dispulit vis venti
Procellâ ingenti, & deturbavit cœlo:
Sic qui semel descendit in sepulcrum,
Non ampliùs ascendit: abinde rursus haudquaquâ *est* reditus.
Non potest suam domum redivivus reverti:
Non ampliùs eum locus suus iterum videbit, non ampliùs patria.
Quamobrem linguam meam non cohibet vallum dentium;
Neque tacitus ero; jubet autem me animus præ angore
Miserabiliter lamentari præ amaris doloribus,
Et recèns semper-repullulante luctu delectare charum cor.
Súmne autem pontus ego, aut cetus in gurgite ponti
Immanis, qualia multa monstra nutrivit salum,
Ut me nunc constringens, & circumcirca vincula induens
Includeres tutò, ut nullo modo potestas effugiendi sit?
Siquando dixi, Lectus mihi solatio erit,
Cubiléque molle sedabit luctum; (Certè enim illud
Quietis mater sorórque sepulcri.)
Tum verò mihi & insomnia immisit mala Numen,
Spectris nocturnis & visionibus perturbans.
Igitur suffocationem anima desiderat, neque meum cor
Vellet ampliùs vivere, & videre lucem solis.
Hei mihi, quid patior? quandoquidem nollem vivere
Semper & in perpetuum: quàm ægrè habeo! At mitte me,
O Pater, ô Rex, quoniam mea vita est vana.
Homo enim quid est, quòd ipsi gloriam præbuisti?
Vel quòd tuo adeò gratus est animo?
In eum singulo manè speculatorem oculum intendis,
Eúmque indesinenter exploras singulis horis.

19 Ἕως πότε μ' ὐκ ἐάας σόον ἔμμεναι; ὄτ' ὀλίγον ὥρη,
Οὐδ' ἕως ἂν σίδηρον μὺ λαυκανίης καθέηκας;
20 Ἀασάμην· τί δέ σοι ῥέξω, πανυπέρτατε Σᾶτερ
Ἀνδρομέης γλυκερῆς; τί δέ με σκοπὸν ἔμμεν ἔθηκας,
Τῷ ῥ' ὀπιτοξάζοιο πυκνόμφιος βελέεσσιν,
Ὡς αὐτόν με γλυκὺς ἐμοὶ χαλεπώτατον ἄχθος;
21 Τίπτέ γε δυσνομίας μοι ἐμὰς ὐ μᾶλλον ἀφήσεις;
Τίπτ' ὐκ ἀμπλακίας ὀλέσεις; Τάχα δ' εἰνὶ κονίῃ
Κείσομαι· ἠῶθι ζητδύμφιος, ὐκέτ' ἐσεῦμαι.

ΚΕΦ. ἡ.

1 Τὸ'φρα δ' ὑποβλήδην Σαυχαῖος ἀμείβετο Βελδὰδη,
Κερτομέων τὸν Ἰωβον ὀνειδίοις ἐπέεσσιν·
2 Ἕως πότε μὴ αὔπως ἀνεμώλια ταῦτ' ἀγορεύεις;
Ἕως πότε μὴ ὕπω φλυαρεῖς; σέο δ' ἔκλετο μῦδος
Ὡς ὅτε μορμύρωσι λιγυπνείοντες ἀῆται,
Οἱ τε κατ' ἤαλα φωτὸς ἀτερπέα βόμβον ἰεῖσιν;
3 Ἢ ὀρθὼ ἀλίωσε δίκλω παυυπέρταλος Ἐαλώς;
Ἠὲ παρ' ἀνθρώποις σκολιὰς ἔκρινε θέμιστας;
4 Εἰ ἄρα πως ἀλίτοντο Θεὸν σέο νήπια τέκνα,
Αὐτοὶ ὃ σφετέρῃσιν ἀταδαλίῃσιν ὄλοντο·
5 Εἰ σύ γ' ἐπὶ πρώτοισι Θεὸν δλζήμφιος εἴης,
Ἠδ' ἀγανῇσι λιτῇς γουνάμφιος ἐυχετόφιο·
6 Εἰ καδαρός τ' εἴης, καὶ ἀμύμονα δίωσα εἰδὼς,
Ὑμιμέδων κεν Ἀναξ ἐπὶ σοὶ ἄρυπνον ὀπωπὼ
Αἰὲν ἔχοι ἵλαος, ἐφισάμφιός τε φυλάσσοι
Σῆς ἕνεκ' ἐυσεβίης ἅλοχόν τε καὶ ὑφερεῆς δῶ.
7 Εἰ μικρὸς τοπρῶτον, ἀτὰρ μέγας ὕστερον ἔασαι,
Ἀρχῆς ἐξ ὀλίγης τέλεός σοι ἀεξομφιοιο.
8 Πρώτιω γὸ γλυκὺω διά τ' εἴρεο, ἠδὲ μετάλλα,
Καὶ πατέρας, καὶ φῦλα παλαιγλυέων ἀνθρώπων
Πάντα μάλ' ἐξερέεινε, καὶ ἀρχαίων γένος ἀνδρῶν,
9 (Χθιζοὶ μὸ γάρ τ' εἰμὺ ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
Οὐδὲν ὀπισάμφιος· ὅτι ζωὴ ὡς σκιή ὄζει,
Ζωὴ ὡς σκιή ὄζει, βίος τ' εἴδωλον ἁμαυρόν)
10 Οὐ σε διδάξουσιν, σοί τ' ἀγγελέουσιν ἑκεῖνοι,
Εἰδύῃς φρασίδεσσιν ἐναίσιμα μυδολογοῦντες;
11 Σχοῖνος ἐν εἰαμφῇσιν ἄνευ πλοῖο πεφύκει;
Ἢ νύ πε φῦκος, καὶ βίτομον ὑδατόφρεμμον

Διφάσ

Quousq; me haud finis salvum esse ? nè tantillùm quidem,
Donec salivam meam per guttur demisero ?
Peccavi. Quid tibi faciam, supreme Servator
Humani generis ? Utquid me scopum esse posuisti,
In quem arcum intenderes collimans telis,
Adeò ut ego ipse sim mihi gravissimum onus ?
Quare iniquitates mihi meas non potiùs remittes ?
Quare non peccata abolebis ? Mox autem in pulvere
Jacebo: diluculò quæsitus non ampliùs ero.

CAP. VIII.

TUm verò intercepto-sermone Sauchæus respondit Bildad,
Incessens Jobum probrosis verbis ;
Quamdiu incassum inania ista loqueris?
Quousque frustra adeò nugaris ? tumsque est sermo
Ut quando obstrepunt sibilantes venti,
Qui circa aures hominis ingratum stridorem mittunt ?
Num rectum frustravit judicium supremus omnium Rex?
Aut inter homines iniquo-jure judicavit causas ?
Siquidem peccârunt in Deum tui insipientes liberi,
Ipsíque suâ nequitiâ perierunt :
Si inprimis Deum quæreres,
Et molli prece tu utique venerans orares;
Si purus esses, & irreprehensibilium consiliorum conscius,
Altipotens utique Rex in te vigilantem oculum
Semper propitius haberet, assisténsque custodiret
Tuæ pietatis ergò conjugémq; & excelsam domum *tuam*.
Si parvus inprimis *fueris*, at magnus postea eris,
Principio ex minuto fine tibi crescente.
Primævum enim seculum interrogáq; & sciscitare,
Et patres, & nationes priscorum hominum
Omnes scrutare, & antiquorum genus virorum.
(Hesterni siquidem sumus supra terram genus hominum,
Nihil scientes: quibus vita velut umbra est,
Vita velut umbra est, ævúmq; *velut* simulacrum evanidum)
Nonne te docebunt, tibíque nunciabunt illi,
Peritâ mente utilia narrantes ?
Juncúsne in locis-paluſtribus absque limo nascitur ?
Nuncubi alga, & carex aquarum-alumnus

Διψάδος ἐκ γαίης κοπίης ἀπάτερθε τεθήλεις
12 Χλωρὸν ἐὸν, θαλερόν τε περὶ ἀμητοῖο μαρόωσι
Ὠκύτερον βοτάνης, καὶ ἀεικὲς κάρφεται ὄρνη.
13 Ἡ δίκη δὴ βρέφος, τοῖαι δ' ὁδοί εἰσιν ἀπάντων,
Οὐσι ὑφρυόεσσιν λελασμένοι εἰσὶ Θεοῖο.
Πέφυκε γὰρ ἐλπὶς ὀλεῖται ἀταθάλη ἀφρονέοντι.
14 Ἐλπὶς μὲν κενεὴ, θάρσος δ' ὅτι ἔσται ἀφαυρὸν,
Ἠΰτε ἀεσσίφοια λυγρὰ φόνον μήσατο φέρεσθαι.
Καὶ τὸ μὲν ἦν καθύπερθε μελαθρόφιν ἐξεκάχυντο
Λεπτὰ, τά κ' ὄπις ἴδοιτο, δολορραφίησιν ἀρούρης,
Ἀλλὰ τάγ' αἶψ' ἔρραισε κακὴ ἀνέμοιο θύελλα.
15 Ἀζηχὲς δέ οἱ δίκης ἀεὶ καὶ ἐρείψιμον ἔσται
Τῷ ὃν ἐρειπάμενος κατερήεινεν, ἁδὲ πω δίκης
Ἔσαεν ἀσφαλέως, ἁδ' ἰὼ χείρεσσιν ἐρειδῇ.
16 Οἷον ἢ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐϋθηλὲς ἐλαίης
Χάρμ' ἐν οἰοπόλῳ, τὸ δέ τε βρύει ἀνδρὶ λαοῖσι
Καλὸν, τηλεθάον, φυτὸν ἢ ὡς γυνῇ ἀλωῆς·
Ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σιὼ λαίλαπι πολλῇ,
Βόθρε τ' ἐξέστρεψε, καὶ ἐξετάνυσ' ἐπὶ γαίῃ·
Ὡς ἄρ' ὃγ' αὐτίκ' ὄλωλεν. Ἡ ὡς ὀρὺς ὑψιπέτηλος,
17 Ἡ, ῥίζαι πυκιναί τε διωκέος τ' ἄερμαι
Ἐν πολλοῖσι λίθοισιν ἐρηρέδαι ἐπὶ βενῷ·
Ἀλλ' ἁδ' ὡς ὀρυτόμων ἀνδρῶν ὀρυμαγδὸν ἄλυξεν·
Οἱ δ' ἴσαν ὑλοτόμας πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
Καί μιν ἐπῳχώμενοι χαλκῷ τάμον· ἡ δ' ἐπεπύστο
Ἔστεν, ὑψηλαὶ δ' κόμαι κονίῃσιν ἐμίχθεν.
18 Ὡς ὁ μὲν ἀνθεῖ βαιὸν ἐπὶ χρόνον, ἔπι μάλα δίῳ,
Ἀγλαΐῃ τε μινυθαδίῃ καὶ κύδεϊ γαίων·
Αἶψα δ' ὑποφθίμενον καὶ ὃς μιν ἀνήνατο χῶρος,
Ὡς δ' ἔφατ' Οὐ τοι ἐγὼ σε πατ' ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα.
19 Τοῦτο μέν οἱ τέλος ὅτι, κακῶν δέ τε χάρμα κελεύθων,
Ἄλλοι δ' ἐκ κονίης τάχα βλαστήσουσ' ἄνθρωποι
Ὑστεροι ἐξανατέλλοντες πολὺ φέρτεροι αὐτῶν.
20 Οὐδὲ γὰρ Ἀθανάτοις ποτ' ἀπὸ ἔο ἄνδρα δίκαιον
Ὤσεται, οὐδὲ κακοῖσιν ἐπ' ἀνδράσιν ἔσεται ἀρωγός,
Οἱ δ' ὕβρει εἴκοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
21 Εἰως ἂν γλυκερὴ λαιμὸν πλήσῃς γάλακτος,
Στήθεα γηθοσύνῃς, καὶ χείλεά σὰ ἁλαλήμενα
22 Αἰγὸς καὶ λάϊνα ἐπειμένοι αἰὲν ἔσονται
Ἐχθροί σὰ· Κλισίη τε κακῶν ὑπὸ πάμπαν ὀλεῖται.

Κ Ε ἐ

Sitienti è terra citra humorem effloreſcit?
Adhuc virens vigénsq; ante meſſem marceſcit
Ocyùs *quàvis* herbâ, & iniquâ areſcit horâ.
Hic mos eſt mortalium, tales viæ ſunt omnium,
Quotquot præ improbitate obliti ſunt Dei;
Funditùs enim ſpes peribit improbi hypocritæ.
Spes quidem vana, fiducia autem ejus erit umbratilis,
Perinde atque aranearum-telæ miſerabiles, cædem muſcis ſe-
Quæ ſupernè è lacunari effuſæ ſunt (rentes;
Subtiles, quas nemo videre quéat, doloſâ-texturâ aranææ;
At eas mox peſſundedit mala venti procella.
Infirma ei domus ſemper & ruinoſa erit,
Cui ille innixus cadit, necdum domus
Stat firmiter, non ſi vel manibus ſuffulciatur.
Qualem nutrit plantam vir florentem olivæ
Loco in ſolitario, quæ floret flore albo
Pulchra, vireſcens, aut ſicut germen in fœcunda terra:
Veniens autem repentè ventus cum turbine multo,
Foſsâque evulſit & extendit ſuper terram:
Sic ille ſtatim occidit. Aut ſicut arbor alta,
Cujus radices denſæque firmitérque fixæ
Inter multos lapides compactæ ſunt in colle:
Verùm neque ſic lignicidarum virorum ſtrepitum vitavit:
Hi autem iverunt ligniſecas ſecures in manibus habentes,
Et eam urgentes ferro ſciderunt; ea autem collapſa
Ingemuit, excelſæ autem comæ pulvere commixtæ ſunt.
Ità hic quidem floret pauxillum temporis, neutiquam val-
Brevi ſplendore, & gloriâ ſuperbiens. (de diu,
Statim verò defunctum etiam ſuus ipſum abnegavit locus,
Sic autem dixit, Nunquam ego te nè oculis quidem vidi.
Hic certè ei finis eſt, malarúmque gaudium viarum.
Alii autem ex pulvere mox pullulabunt homines,
Deinceps exorientes multò præſtantiores ipſo.
Neque enim Immortalis unquam à ſe virum juſtum
Repellet, neque improbis hominibus erit adjutor,
Qui injuſtitiæ ſe-dedentes nefaria machinantur.
Donec ſuavi guttur *tuum* impleverit riſu,
Pectora lætitiâ, & labia tua jubilo:
Probro & ignominiâ amicti uſquè erunt
Inimici tui: Tentoriúmq; malorum funditus peribit.

ΚΕΦ. Ϛ'.

1 Τὸν δ' βαρυστενάχων προσέφη πολύμητις Ἰωλκὸς,
2 Οἶδα· πῶς μοι ταῦτ' ἔυειδὸς πάντ' ἀγορεύεις;
Γιγνώσκω, φασνέω· πάγε δὴ φρονέοντι περαίνεις.
Πῶς γάρ τις μερόπων ὅσπερ Θεὸν ἄλλα φανείη;
3 Ἦν δ' ὁτὲ θαρσήσας τλαίη ἐειδομένῳ ἀντίον,
Δωῒαί τ' αἰνὸν ἀγῶνα, καὶ ἐν δίκῃ ἀντιάασθαι,
Εἰ μὴ χίλιοί εἰσιν, ὅσ' οὐχ ἕνα λύσει ἔλεγχον,
Ἀλλὰ Θεῷ ὑποτίζετ' ἐὺς περ ἐὼν ἀγορητής.
4 Ὃς πέλει μὴ νόον ἀνθρώπων, πέλει δ' ὃς καὶ ἀλιτρὸν,
Ἀμφότερον, πινυτός τε ἄναξ, κρατερός τε μαχητής.
Καδδ' αὐτῷ τίς πώποτ' ἔχε σκληραύχενα θυμὸν,
Οὐδὲ κακῶς ἀπόλωλεν ἀγηνορίῃσι νόοιο;
5 Ὃς κίνησεν ὄρη κατά τ' ἔρεψεν μῦρία νῶτα,
Οὐδ' ἴασι βροτοὶ πῶς ἔειπε· νεῦε δ' ἔραζε
Ἐξορθωθομένων ὀρέων αἰπεινὰ κάρηνα.
6 Χωόμενος δ' ἀνδρῶν γλυκὺ ἔπναξεν ἔνερθε
Γαῖαν ἀπειρεσίην, τετάρακτο δ' πάντα θέμεθλα
Ἠπείρου τρομερῆς, βέβειτο δ' κυανομήτης χθών.
7 Ἠελίῳ ἐπέτειλε, καὶ ἤλιος οὐκ ἀνέτειλεν·
Ἰχανάα δ' φόως, καὶ ἐρύκακεν ἄστρα φαεινά·
Ἀμφεκάλυψε πόλον, σκιόωντο δ' πᾶσαι ἀγυιαὶ
Ἠέρι καὶ νεφέλῃ, κατὰ δ' οὐλύμπου κέχυτ' ἀχλύς.
8 Ὃς τε καὶ ἐκτάνυσεν μόνος οὐρανὸν ἀστερόεντα,
Καὶ πρὸ ῥίμφα πάτησεν ἐπὶ τερσὶ κῦμα θαλάσσης·
9 Ἀρκτόν τ' ἀκάμαντα, τό, τε δινοῖ Ὠρίωνος
Τεύξε, καὶ ἐσπερίους, ἃς Πληϊάδας καλέουσιν,
Ἀστέρας, ὀμβρητῆρας τε δῖους Νότου ὑγρὸν ἀέντος.
10 Ὃς φραδέως ἔργ', ἐξαίσια σήματα φαίνει,
Ὃς μάλα πολλ' ἀκίχητ' ἀναφείσια θαύματα ῥέζει.
11 Ἄσσον ἰὼν ἔλασθέν με Θεός· τὸν δ' οὐ πωλαμέων
Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα κιόντα.
12 Ῥηϊδίως ἅπαντ' ἐπιδρεῖ· τίς κέν μιν ἐρύκοι;
Νεικείων τ' ἐρέοι, Ἄγε νῦν, τόδε ποῖον ἔρεξας;
13 Ἦν Θεὸς ὐκ ἐθέλῃ μεθέμεν χόλον, οὐδὲ πίθηται
Μηνιθμὸν μὴ ἀποῤῥίψαι, φιλότητα δ' ἐλέσθαι,
Δεινοὶ ἀμυντῆρες καὶ ἀλαζόνες ἄνδρες ὑπ' αὐτῷ
Πᾶσαν γυὺξ ἑσπόμενοι, ὅ, τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα.
14 Τολμήσω καὶ ἐγὼ δειλὸς περ ἀντίον εἰπεῖν

Ἐξαίτου

CAP. IX.

ILlum verò graviter-ingemiſcens affatus eſt prudens-Jobus,
Novi; quid mihi iſta bene ſcienti cuncta dicis?
Scio, intelligo; hæc jam gnaro loqueris.
Quî enim aliquis mortaliũ juſtus coram Deo apparere queat?
Si cum eo conſiſus audeat contendere cominus,
Subiréque grave certamen, & in jure obviàm-ire,
Si quidem mille ſunt, is nè unum ſolvet argumentum,
Verùm Deo cedet, bonus licèt fuerit orator.
Qui ſupra homines eſt mente, ſupráque robore,
Utrumque, prudénsq; rex, fortísque bellator.
Adverſus illum quis unquam habuit obfirmatum animum,
Et non malè periit inſolentiâ mentis?
Qui movit montes evertítque iratus,
Neq; nôrunt homines quomodo ceciderunt; vergunt autem
Concuſſorum montium ſublimia capita. (in terram
Succenſens autem humano generi, labefactavit ſubtèr
Terram immenſam, commota autem ſunt omnia fundamina
Terræ tremulæ, gravata autem eſt mota tellus.
Soli imperavit, & ſol non ortus eſt;
Cohibet autem lucem, & detinet aſtra ſplendida;
Obtexit polum, obumbrantur autem omnes viæ
Caligine & nebulâ, circa cœlum autem fuſæ ſunt tenebræ.
Qui & extendit ſolus cœlum ſtellatum,
Et celeriter ambulavit ſuper ingentem fluctum maris;
Arcturúmque indefeſſum, robúrque Orionis
Fecit, & ſeptenas, quas Pleiadas vocant,
Stellas, imbriferásque domos Noti humidùm flantis.
Qui ſtupenda opera, inuſitata ſigna oſtendit,
Qui admodum incomprehenſibilia infinita miracula facit.
Propiùs accedens latuit me Deus, eum verò nequeo
Oculis videre aut huc aut illuc euntem.
Facilè aufert: quis illum impediat?
Objurgánsque dicat, Agè nunc, quid hoc eſt quod fecifti?
Si Deus nolit remittere iram, nec perſuaſus ſit
Indignationem deponere, amicitiámque amplecti,
Terribiles auxiliatores & arrogantes viri ſub eo
Steterunt in genua collapſi, tremórque occupavit membra.
Audebo & ego miſer huic contradicere

Ἐξαίτοισι λόγοις, ἐπέων τ' ἔειδα φορφόρδας·
Οὐδὲ γὰρ εἰ ἀγαθὸς ὢν ἀνὴρ καὶ ἀναίτιος ἦα,
Οὐδέ μιν ἀντίβιόν γε ἀμείψασθαι ἐπέοικεν,
Ἀλλ' ἱκέτης τ' εἶμι, καὶ τε κλήσασθαι δικαιοῦ.
Εἰ μὴ ἐγὼ ἐκάλεσσα, Θεὸς δ' ἔμ' ἀμείβετο μύθῳ,
Ἀλλ' ὑδ' ὡς ἐπεπόιδε ἐμῆς ὅτ' ἀκήκοε φωνῆς.
Ὡς δ' ὅτ' ὀράρῃ δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα
Ὑλόδεν ἐκ νεφέων, ἢ πνοιῇσι λιγυρῇσι
Γαῖαν ὄλλυ μάσσῃ, ὄλλυ μάσσῃ θάλασσαν·
Ὡς ἐμὲ πύλῃ Θεὸς ῥαδινῇ μάσσῃ διώκων,
Πεπληγὼς ὑπὲρ αἶσαν ἀεικέσι πληγῇσιν.
Ἀλλήκτοις ἀδύνῃσι πεπαρμένον ἤτορ ἐμοῦνον
Ἀμπνεῦσαι κακότητος ἔᾳ ἔασεν, ἀλλ' ἐδάμασσε
Πδυκεδανοῖς βελέεσσιν, ὅλον δέ με πικρὸν ἔθηκεν.
Εἰ γε βίης μέμνημαι, ὅδε κράτεϊ φερέβιηκεν·
Εἰ δ' ἐρέομαι θέμιος δικαιοσύνην τ' ἐρατεινὴν,
Τίς κ' ἦμαρ ἴδοι, ἵν' οἱ ἐν δίκῃ ἀντιβολήσω;
Ἔστιν δίκη· ἐγὼ κὴ ἀμύμων ἔυχομαι εἶναι,
Γλῶσσά κε μοῦ κατ' ἐμεῖο λόγος τ' ὀπιμάρψειε εἶπ.
Φημὶ τέλεον ἄμωμος ἐὼν ζωὸν τό μοι οὐκ ἀλέγοιμι·
Βιοίμην κεν ἐγὼ νῦν τιθαμβῶν, οὐδὲ βιῶναι.
Τῦτεχ' ἔρίν, Ἀπόλεσσεν ὁμῶς ἄδικόν τε κὴ ἐσθλόν·
Ἴσον μοῖρ' ἀγαθῷ τε, κὴ οὐ μέλα πῆς κακὰ ῥέζοι·
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ, τ' ἀλιτρὸς ἀνὴρ, ὅ, τι ἐσθλὰ ἔοργώς.
Ἐξαπίνης ὅτι φῦλα βροτῶν μάσσῃ δαμάσσῃ,
Καί τ' ἐκόλεσσεν ὁμῶς ἐσ' ἀναιτίῳ ἀνδρὸς ἀνίη.
Γαίης σκῆπτρον ἔδωκαν ὑπερβίῳ ὑβρισῆι,
Ὅς τε δημοτρόπλων ἀνδρῶν ἐκάλυψεν ὁπωπὴν,
Ἰαπόνων, ἵνα μή τι δίκη ἰθεῖα γένηται·
Εἰ δὴ μὴ ὕβρις, τῦ ἢ τίς κόλεν, ὃς τάδε ῥέζει;
Θάνατον μοι βίος ὄτιν ἐλαφρότατόν δεμνῇ,
Ὅς τε μάλ' ὦκα θέει ποσὶ καρπαλίμοισι πεπυθώς·
Ῥίμφα δὴ παρέμβλακεν, ἅτε πτερόν, οὐδὲ νόημα·
Ἥματά μοι πεπότηται, κὴ ὕπνος χρήιμον ἔδυ.
Παρθέλεσεν νήεσσι λινοπτερύγεσσιν ὁμοῖα
Ποντοπόρεις, αἳ ῥίμφα διαπρήσσουσι θαλάσσης,
Ὠκύτερον πνοιῆς, ἢ ὑπὸ νεφρῆσι ὄρσῃ·
Ἢ ἀετῷ ὁμόθυμ θλὰ νεφέων ἐρεβεννῶν
Ἐσυμβίως, εἴπερ τι ἔλαφρ κὴ πύρμα κυχείη.

Εἶπον·

Selectis ſermonibus, verborúmque contentionem offerre ?
Neque enim etiamſi probus vir & inſons eſſem,
Ipſi altercantibus reſponderem verbis:
At ſupplex eſſem, invocarémque judicem.
Si quidem ego vocavi, Deus autę mihi reſpondit ſermone,
At neque ſic confiſus ſum, meam quòd audierit vocem.
Sicut autem quando oritur ſæva venti tempeſtas
Deſuper è nubibus, quæ flatibus ſtridulis
Terram totam flagellat, totum flagellat mare:
Ità me percuſſit Deus celeri ſcuticâ perſequens,
Verberans immoderatè indecoris plagis.
Indefinentibus doloribus transfoſſum nè tantillùm
Reſpirare à calamitate me ſivit, verùm domuit
Amarulentis telis, totúmque me amarum fecit.
Si robur memoro, hic viribus pollet;
Si loquar de æquitate juſtitiâque amabili,
Quis diem dicet, ut ei in judicio occurram ?
Si juſtus ego & inculpatus glorior eſſe,
Lingua mea contra me ſermóque teſtis eſſet.
Aio perfectum me eſſe ? perverſus denuo apparebo.
Verùm etiam inculpatus licèt eſſem, vitam meam non cu-
Mallem ego nunc mori quàm vivere. (rarem:
Quamobrem dixi, Perdidit pariter improbum & probum:
Æqualis ſors bono, ac ſi valde quis mala faciat;
Mortuus eſt ſimiliter ſceleratúsque vir, quíque bona operatus fuit.
Cùm repentè gentes hominum flagello domat,
Etiam deridet pariter innocentis viri ærumnam.
Terræ ſceptrum dedit ſuperbo oppreſſori,
Qui & juridicorum virorum abſcondit faciem,
Cohibens, ut nè jus rectum fiat.
Quòd ſi non iſte, ubi aut quis eſt, qui hæc facit ?
Velocior mihi vita perniciſſimo curſore,
Qui admodum celeriter currit pedibus agilibus confiſus:
Citatim verò tranſiit, tanquam ala, aut cogitatio,
Dies mei avolârunt, & nunquam commodum viderunt.
Tranſierunt navigiis lineas-alas-habentibus ſimiles
Pontigradis, quæ leviter percurrunt mare,
Ocyùs vento, aut à nervo ſagittâ:
Aut *ſimiles* aquilæ irruenti per nubes obſcuras
Properè, ſicubi aliquam prædam & eſcam reperiat,

Siquando

27 Εἶπον ἔφλω, Ὀλίγον ἔτι ἐμῶς ἐπλήσομαι ἄτης,
Παυόμενος κλαυθμοῖο, καὶ ἐς φρένα θυμὸν ἀγείρων,
(Οὐ γάρ πῃς φρῆξις πέλεται χρυσείοιο χόλοιο)
28 Τόφρ' αἶνως δείδοικα μὴ φρεσὶν ἄλγεα λυγρὰ
Μυεία· ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ·
Ὅσσοί τε νωλεμέως ἀεὶ τ' ἀμφί τε θυμὸν ἀτύζω,
Καὶ τόδ' ἐγὼ σάφα οἶδ', ὅτι ἄ με ἀθῶον ἀφήσεις.
29 Εἰ δέ γ' ἀλείτης εἰμὶ καὶ εἰσέτι, πῶς νύ μοι κῆρ
Μὰψ αὕτως ἐμέγησεν ἀνηνύστῳ ἐπὶ ἔργῳ;
30 Εἰ γὰ λοεσσάμενος χερὸ ἐνὶ νιφόεντι λοέσσῳ,
Χεῖρας νιψάμενός τε καθήρω μὰ ῥύπα πάντα·
31 Ἀλλὰ σύ μ' ἐς βόθρον ῥίψεις, μιαρὸν δέ τε θήσεις,
Ἰλύϊ καὶ πηλῷ μεμορυγμένον ἀμφὶ μέλεσσιν
Ἐκ ποδὸς ἐς κεφαλὴν, χεῶτος δέ κε πικρὸν ἀέντος
Ὀσμὴ ἀποσάξειε, φίλον τείρουσα γαστέρα.
32 Οὐ γὰρ ὅγ', ὅτιος ἐγὼ, δειλὸς βροτὸς, ὄφρα πεποίθω
Οὐδέ τις ἀνθρώπων ὃς ἀρότρῃς καρπὸν ἔλασσεν,
Ὄφρ' ἀπαμενηναίμην, καί οἱ ἐν δίκῃ ἀντιασαίμην.
33 Οὐδέ τις ἀμφοτέρῃσι μεσηγὺς ἄμμιν ὀπηδεῖ,
Ὅς κε λίτῃσι δίκῃσι, καὶ ἀλλάσσῃσι καὶ ἡμέας,
Οἷς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν ἔειν καὶ νείκεα παῦσαι.
34 Πλησίον μὴ παυσάσθω, ἐμεῦ ἄπο ῥάβδον ἐρύκων,
Μηδ' ἔτι δεισήνορσι φόβοις ἐμὲ δειδιτέσθω.
35 Καὶ τότε δαρσήσας μάλα εἰπάμην, ὅ, τι οἱ ὄιδα,
Βύλομ' ἀπλεγέως, φρεσὶ πάγχαλίμησι πιθήσας.
Ἀλλ' ἄ μοι τοιῆτον ἐπέκλωσαν Θεὸς ὄλβον
Πένθεσι τειρομένῳ· νυῦ δὴ καὶ τετλάμεν ἔμπης.

ΚΕΦ. Ι.

1 Ὤμοι ἐγὼ δειλός· τί νύ μοι μήκιστα γένηται;
Ὡς ἐμοὶ ἀασσάσῃ εἶπ βιότοιο τελευτή·
Ὡς ὄφελον δανέειν· ζωὸς δ' ἐμὸν ἔσχεν ἦτορ.
Φεύξομαι δῶν ἃ με πένθος ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχον-
τα
Ἦν ἄτιμα κλαίουσ', καὶ ὀδυρόμενον μινυείζειν,
Κήδεά τ' ὄαν ἔπαθεν, βαρέα στενάχοντ' ἀγορεύειν.
2 Ἀλλ' ἐρέω γε Θεῷ, Οὐ μὴ κατ' ἐμεῖο δικάζῃς,
Δείκνυθί μοι, τί νυ τόσσον ὀδυσσάμενος κατανεύεις,

Siquando dixi, Parumper mei obliviſcar infortunii,
Deſiſtens à fletu, & in mentem ſpiritum recolligens;
(Nullus enim effectus eſt triſtis luctûs)
Tum vehementer metui in animo dolores ſævos
Plurimos (quòt folia & flores naſcuntur vere)
Quibus indeſinenter undiquaque mente conſternor.
Etiam hoc ego certò ſcio, quòd me inſontem non dimittes.
Quòd ſi peccator ſum etiamnum, quorſum mihi cor
Incaſſum adeò laboravit infecto in opere ?
Etſi lotus fuero corpore in nivoſo lavacro,
Et manus alluero & purgavero à me ſordes omnes;
Attamen tu me in foveam præcipitabis, immundúmq; red-
Cœno & luto inquinatum circa membra (des,
A calce ad caput, ut à cute amarùm ſpirante
Odor diſtillet charam affligens veſtem.
Non enim ille, qualis ego, miſer mortalis, ut confiderem;
Nec quis hominum qui telluris fructum comedunt,
Ut reſponderem, & ei in judicio adverſarer.
Nec quis ambobus arbiter nobis præſtò eſt,
Qui ſolvat litem reconciliétque nos,
Suis mollibus verbis contentionem & jurgia ſedans.
A verberibus ceſſet, à me virgam *ſuam* inhibens,
Nec ampliùs divinis me perterrefaciat *ſuis* terroribus.
Et tum confiſus valde dicere, quodcunque novi,
Volo intrepidè, mente prudenti fretus.
Sed neutiquam mihi tantam deſtinavit Deus felicitatem
Doloribus afflicto: nunc autem oportet tolerare utcunque.

CAP. X.

HEu me miſerum ! quid mecum tandem fiet ?
Quàm mihi gratus eſſet vitæ terminus !
Utinam mortuus eſſem! à vita autem meum abhorret cor.
Eloquar ergò *ea* quæ me luctus in pectore jubet
Neque enim ægrè-id-ferendum-eſt, ſi quis amaram in animo
mentem habens
Calamitatem ſuam defleat, & lamentans quiritetur,
Et ærumnas, quas ſuſtinuit, graviter ingemiſcens commemo-
At dicam Deo, Nequaquam me condemnes: (ret.
Oſtende mihi, quare tantopere ſuccenſens indignaris.

Nunquid

3 Ἦ ἄρα τοι φίλον ὅτι καταπύχειν τὰ σὰ ἔργα;
Ἦ τοι ἀπόλλητ' ὅτι τεῶν δαιδάλματα χειρῶν;
Ἦ ἐρ' ἀμαρτίνοον ὀλοόφρονα δίῳσα φωτὸν
Ἀντέλλειν ἐθέλεις γλυκερὸν σέο φέγγος ὁπωπῆς;
4 Ποῖοι γὰ τοὶ ὀφθαλμοὶ, ἐπεὶ ἔασι παντὸς ἥδης;
Ἦ ἄρα σαρκιναί εἰσι καὶ ἀνδρομέοισιν ὁμοῖοι;
Ὄμματα καὶ κεφαλὴν δειλῷ βροτῷ ἶκελός ἐσσι;
Δέρκεαι ὡς ἄνθρωπος, ὃν φάος ὅσσιν ἀμαυρόν;
5 Ἤματά σοι ζεβάκαν ὁμῶς μερόπεσσι βροτῆσιν;
Ἦ τοι παμέμβλωκε βίος, ἐπεὶ δ' ἔτραπον ὧραι
Μηνῶν φθινόντων, ἐπιτελλομένων τ' ἐνιαυτῶν,
Οἱά περ ἀνθρώπῳ, μινυώριον ὃν τέκα μήτηρ;
6 Ἀμπλακίας ὅτ' ἐμεῖο διηνεκέως ἐρεείνεις,
Ἰχνια μασσάων, καὶ ἁμαρτάδα πᾶσαν ἐρύσσαι.
7 Εὖ μὰν καὶ τόδε ἴσθι, ὅτι οὐκ ἀθεμίστιός εἰμι.
Ῥύσασθ' ἣ τεῶν ὅπις δύναται ἐκ παλαμάων.
8 Χειρὸς ἄγαγε τῆσδε τέχνημα μέγ' εὐχομαι εἶναι,
Ἦ με κάμε τὸ ἔγκυρσα, τὸ πρὶν καὶ μηδὲν ἐόντα,
Εὖ καὶ ὑπεραμένως, ἅμα τε φρένας καὶ ὀπάσσας
Ἔπλασεν· ἀλλ' ἴθ' ὡς ἐμέθεν φείσασθ' ἔμελλες.
9 Φράζεο νῦν τεὸν ἔργον, ἐπὶ ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσι,
Γενάμαί σε, Ἄναξ, μιμνήσκεο, μηδέ σε λήθη
Αἱρείτω, τὸ πάλαι ὅτι μὲ ἔπλασας, ἠύτε πηλὸν,
Τόν τ' ἔκαμε πλάσις πολυϊδρείῃσι νόοιο·
Καὶ πάλιν ἐς κονίην καὶ μητέρα γαῖαν ἀνάξεις;
10 Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειρύσῃ σιωπῇ
Τυρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα πεπυκάσσεται κυκεῶνι·
Ὡς ἄρα μ' ἐξέχεάς τε καὶ ἠύτε τυρὸν ἔπηξας.
11 Ἀμφὶ πεῖ χρόα μοι βάλες, ἄῤῥαφον ἔντε γενέσθαι,
Δημῷ καὶ σαρκίσιν ἐμὸν δέμας ἀμφεκάλυψας,
Γόμφοισιν πυκινοῖσι, καὶ ἁρμονίῃσιν ἄρηρας,
Ὀστέοισιν τοῖσιν ἰδὲ νεύροισιν ἔδησας.
12 Πεφροντίκεως ζωὴν τε χάριν τέ μοι ἐγγυάλιξας·
Ψυχὴ μὲν ἔσωσε τεὸν παντέπικοπον ὄμμα,
Θρέψέ τε τὴν πρῶτον ζωαρκέα δῶκεν αὔτμήν.
13 Καὶ τὰ μὲν ἔνδον ἔχεις, καὶ ἐνὶ φρεσὶ βυσσοδομεύεις·
Εὖ δ' ἄρα γινώσκω, ὅτι σοι πάρα ταῦτα τέτυκται.
14 Εἶπον ἀλιτρὰ ἔειπον, σὺ μάλ' ἔκλυες ὄμμα πτάλνων
Ἐμμαπέως νοέεις με, καὶ ὔ νήποινον ἀφήσεις.
15 Ὤμοι ἐγὼ λύσην, ἀπάδαλος εἴκτο ἐπύχθην·

Ἐς

Nunquid tibi placitum eſt affligere tua opera ?
Nunquid tibi deſpicatui ſunt tuarum artificia manuum ?
Num ſuper peccatorum pernicioſa conſilia virorum
Oriri vis dulce lumen tui vultûs ?
Quales enim *ſunt* tui oculi, quandoquidem es omnium-
Nunquid carnei ſunt, & humanis ſimiles? (conſpector?
Oculis & capite miſero mortali ſimilis es ?
Aſpicis ut homo, cujus lumen eſt obſcurum ? (talibus ?
Diésne tibi prætergreſſi ſunt perinde atq; hominibus mor-
Vel num tibi tranſit vita, & circumvertuntur horæ
Menſibus declinantibus, volventibúsque annis,
Pariter atq; homini, citò-periturum quem peperit mater ?
Quòd in delicta mea jugiter inquiris,
Veſtigia indagans, & peccatum omne perſcrutans.
Probè enim hoc nôſti, quòd ſceleratus non ſum,
Liberare autem tuis nemo poteſt è manibus.
Manûs ego tuæ artificium valde glorior eſſe,
Quæ me elaborans fecit, priùs vel nihil exiſtentem;
Bene & ſcienter, ſimúlque à facie & à tergo
Formavit: at neque ſic mihi parcere futurus es.
Conſidera nunc tuum opus, & animo perpende tuo,
Obſecro te, Rex, memento; nec te oblivio
Capiat, quòd olim me finxiſti, veluti argillam
Quam efformavit figulus peritiâ mentis;
Et rurſus in pulverem, & matrem terram rediges?
Sicut quando coagulum lac album citatum coegit,
Quod erat liquidum; valde autem velociter concreſcit mi-
Sic utique me effudiſti, & velut caſeum coagulâſti. (ſcenti;
Cutem mihi undiq; circundediſti, inconſutilem veluti tu-
Adipe & carne meum corpus circumtexiſti, (nicam;
Clavis denſis & compagibus coagmentâſti,
Oſſibus tot, & nervis ligâſti:
Prompte vitámque favorémque mihi exhibuiſti;
Animam meam ſervavit tuus omnium-inſpector oculus,
Aluítq; quem primùm vitalem dedit ſpiritum.
Et hæc quidem intus habes; & in animo profundè-cogitas;
Bene equidem novi, quòd apud te hæc ſunt.
Siquando pecco, tu admodum vindicem oculum intendens
Statim obſervas me, & non impunitum dimittes.
Hei mihi miſero, improbus ſi fuero !

Quòd

Εἰ δ' ἀλίκιος ἔλιω, χὴ ἐνὶ φρεσὶν ἄρπια εἰδὼς,
Οὐδ' ὥς μοι θέμις ἔπι ἔχειν ὑλαύχενα θυμόν.
Πίμπλαμαι αἰχύνης, σὺ δέ μοι ἐπιδέρκεαι ὀϊζυρῷ·
16 Λίλιω γὸ χαλεπὴ, χὴ ἀέξεται αἰὲν ἐφ' ὥρας.
Ὡς δ' λέων σίντης ὀρεσίτροφος, ἀλκὶ πεποιθὼς,
Ὅς τ' ἐπεὶ ἦν ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα
Εὕρῃ ἐνὶ βήσσῃσι, κακὰ φρονέων ἐπόρουσεν·
Ὡς σύ με νῦν δειλὸν χὴ ἀνάλκιδα φῶτα διώκεις
Ἐσυμφώνως· τάχα δ' αὖ χὴ ἐμοὶ ἔπι μέρμερα ῥέζεις·
17 Μάστιγας κατ' ἐμεῖο χόλῳ μάλα μάρτυρας αἰνῷ
Ἰλασθὸν ὀτρύνεις, χὴ ἐπίτριμοι ἄλλῳ ἐπ' ἄλλον
Ἀντίβιοί μοι ἔασι μόθοι, πόλεμοί τε, μάχαι τε.
18 Τίπλέ με μητρείης ἐρρύσατο μαζέος ἔξω
Σμήτλιος ὡς δανέειν ὄρελον, χὴ πότμον ὑπαπεῖν,
Ὄφρ' ἔτι ἡμιτέλεστος ἔλιω ἐνὶ μαζὶ τεκούσης·
Ὡς ὄδεις ὀρελέν μέ ποτ' ὀφθαλμοῖσιν ἰδέσθαι.
19 Τοῖος ἔλιω, ὅιος, τόνδ' ὅπω ἐγείνατο μήτηρ,
Οὐδὲ φάος ποτ' ὄπωπε, χὴ ὅπω ἐόντι ἐώκειν·
Αὐτίκα δ' ἐκ νηδύος περφημιδύος ἐς τάφον ἦλθον,
Ἔνδά κε νῦν κείμιλω μαλακῷ δεδμημένος ὕπνῳ.
20 Ἦ ῥ' ὐκ ἤματα πᾶσα, μινυνθαδίός τέ μοι αἰὼν;
Τῷ μ' ἔα, ὄφρ' ὀλίγον ὦ ἀναπνεύσω κακότητος,
21 Πείν με μολεῖν, ὅθεν ὐ μέλλω πάλιν ὑποστρέψας
Γαῖαν ἐς ἀχλυόεσσαν, ὅπα κὴν ἀμφιμέλαινα,
Καὶ σκιὴ ἑλομένη ναίει, χὴ νύξ ἐρεβεννή·
22 Χῶρον ἐς ὀρφναῖον, σκότεός τε μιλάντερον αὐτῦ,
Ἢ, μόρος ὀμβερινὸς ἔχει σκιόεντα μέλαθρα,
Ἢ, κόσμος χάος ὅστιν ὅλος, χὴ φέγγος ὀμίχλη.

ΚΕΦ. ια'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Σωφὰρ Ναμαθίτης·
Ἦ μέγ' ὀχθήσας χαλεπῶ ἠνίπαπε μύθῳ·
2 Οὐ χὴ ἀκριτόμυθον ἀναιδέα γλῶσσαν ἐλέγξαι;
Ἔσται ἀνεπτοεπὴς μᾶλ' ὑπέρτερος εἰνὶ δίκῃσι;
Ἦ ἀλίκιω νικήσει ἐπαοιδόλος, ὅς τε κολωῷ,
Καί ῥ' ἔπεα φρεσὶν ἧσιν ἄκοσμά τε πολλά τε ἤδῃ;
3 Ἦ ῥα θεοῖς ψεύδεσσιν ἀκλιὴ μίγνοιν' ὁ σιωπῇ
Οἰωθὼ ἀκαλάζωνται, ἐπεὶ ἀνεμώλια βάζεις;
Ἀπλοεπὴς, ποῖον γὸ ἔφης; ἐπεὶ ὐδέ τι σε χὴ

Λα-

Quod si justus essem, & in mente integra sciens,
Neq; sic mihi fas esset habere elatum animum.
Oppletus sum dedecore, tu verò meam aspice miseriam:
Valde enim gravis *est*, & crescit semper in horas.
Sicut autem leo nocivus montanus, robore fisus,
Qui cùm cervum cornutum, aut agrestem capram
Invenerit in saltibus, infesto animo irruit:
Ità tu me nunc miserum & imbecillem hominem persequeris,
Acriter: mox autem rursus etiam in me mira facis.
Flagella contra me iræ admodum testes gravis
Catervatim incitas, & densi, alius post alium,
Adversarii mihi sunt tumultus, belláque, pugnæque.
Quare me materno eripuisti ex utero
Misellum? Utinam periissem & fato functus fuissem,
Quando adhuc semiperfectus eram in ventre genitricis!
Utinam nemo me unquam oculis vidisset!
Talis essem, qualis quem nondum genuit mater,
Nec lucem unquã aspexit, & nondum existenti similis forem:
Statim verò ab utero gestatus ad sepulcrum veniissem,
Ubi nunc jacerem molli obrutus somno.
Nonne dies pauci, brevéque mihi ævum?
Ideo sine me, ut pauxillùm respirem à calamitate,
Antequam vadam, unde haud iterum reversurus sum;
Terram ad caliginosam, ubi Parca nigra,
Et umbra exitialis habitat, & nox obscura;
Locum ad tenebricosum, tenebrísque atriorem ipsis,
Ubi mors horrida habet umbrosa palatia,
Ubi ordo chaos est omnis, & lux caligo.

CAP. XI.

HUic autem respondens dixit Sophar Namatites,
Et valde indignatus gravi *eum* increpuit sermone:
Nonne oportet loquacem impudentem linguam redargu-
Erit garrulus superior in judicio? {ere?
Aut causam vincet rabula, quíque tumultuatur,
Et verba animo suo incondítáque multáque tenet?
Nunquid tuis mendaciis taciti fierent silentio
Qui te audierint, quando vana loqueris?
Audax, quale enim dixisti? quandoquidem non te oportet
Garrulum

Λαβεσχόρῳ ἔμβαι· λῃεῦντα δέ σ' ἔπι ἐλέγξει;
Οὔπις τοι τὸν μῦθον ὀνόσεται, ὅσσοι ἐταῖροι,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει, ὅττι κερτομέας ἀγορεύῃς;
4 Ὤ, μοι ἀναιδείῃσι θυμέ, ποῖον ἔειπες;
Ἀγνὸς ἔμιγες βίῃ καὶ ἀληθείῃσι παλαμάων,
Φημὶ δ' ἀμύμων ἔξ ἔης περιπάρεισθεν ὀπωπῆς.
5 Ὡς ὄφελ' Ἀθανάτοις σοι ἀειρομένοις ἀντίον εἶναι,
Ἱερῇ ἐν λαιμοῖο χέων νημερτέα φωνήν,
6 Καί σοι ἀναγγέλλων σοφίης μυχέα θείης·
Διπλόα γὰρ πέλεται περὶ φρεσὶ δυώδεκα δαῆναι.
Ἄλλο δέ τόι γε ἔπειρέω, σὺ δὲ σύνθεο θυμῷ·
Τιμὴν ἔ τι Θεῶν πένες, ὅσσον ἄξιός ἐσσι,
Οὐδ' ἀπὸ πάσχυ δόδοῖς, ὅθι οἱ μέγα χρειὼ ὀφέλλει·
Ἀλλ' ὃ κακορράφιης ποινὴν πολὺ μείον' ἀπαιτεῖ.
7 Ἦ ποτ' ἐράνῶν δίδα Θεοῖο μετ' ἴχνια βαίνειν,
Ἀθανάτου τε φρεσὶ θέσφατον διζήμεν εὑρεῖν;
Εὑρεῖν τε γνωναί τε (δοκεῖς δέ τοι οὐκ ἀπύοντες)
Οἷόν τ' ὅσσοι ἐς' ἀρετὴν, πημονή τε, βίην τε;
8 Τὸν δ' ἐξιχνιάσαι χαλεπώτατόν ὄζυν, ὑπέρ τε
Οὐρανὸν ἀστερόεντα, καὶ ἐμβυθιώτερον ἀσπὸ
Ἀϊδέος, ἦχι βάθιστον ὑπὸ χθονὸς ὄζει βέρεθρον.
Τῷ κε τί σὺ φρῆξαι δύασαι; τί δ' ἂν καὶ σὺ δαῆναι;
9 Μακρότερον χθονὸς ὄζυν ἀπείρονος, ἢ τε μάλιστα
Ἐς μῆκος τετάνυσται ὑπ' αἰγλήεντος ὀλύμπου·
Οὐδὲ πλάτος πόσον ὄζυν ἀθεσφάτου ὠκεανοῖο
Δεινῆς, ὃς περὶ γαῖαν ἀπείριτον ἐστεφάνωται.
10 Εἰ μὴ ἀπολμήσει, καὶ ἐρητύσει ἄνδρας ἀλιτροὺς,
Εἴτε δ' ἐὼς θεράποντας ἀολλέας εἰς ἓν ἀγείρει
Πανσυδίην, τίς ὅι ἔργον ὀνόσεται,, ὅτιον ἔοργεν;
11 Ἄνδρας γὰρ σάφα ὄιδεν, ὅσοι τ' ἀποφώλιοί εἰσιν,
Οἷά τε μητιόωσι κακοφρεσυνήσι νόοιο·
Εἶδεν ἀταθαλίην, καὶ ἀθέμιτα ἔργ' ἀνθρώπων,
Οὐδ' ἓν φραζόμενος τάδ' ἐνὶ φρεσὶν ἦσι νοήσει;
12 Δειλὸς ἀνὴρ, γεγαὼς περ ἀνὴρ ὡς πῶλος ὀνάγρου,
Νήπιος, ἠλίθιός τε, τοῦ ὃ νόος οὐδ' ἠβαιὸν
Πεπνύσθ' ἐθέλει, πέρι τε φρένας ἔμμεναι ἄλλων.
13 Εἰ ἄρα τις φρένας κραδίῃ, καὶ θυμὸς ἐτοῖμος,
Ἴετο δ' εὐκαλέσσι, λιτῇσί τε μειλιχίῃσι,
Χερσί τ' ὀρεκτῇσι μεμαὼς Θεὸν ἱλάσκεσθαι·
14 Εἰ κακότητα δ' ἀπέρρι-ψας σέθεν ἐκ παλαμάων

Τῆλε

Garrulum esse: nugantem verò te nemo redarguet?
Nemo tibi sermonem reprehendet *ex omnibus* quotquot socii
Neq; contradicet, cùm convitia loqueris? (*tui sunt*
Heu impudentiâ indute, quale dixisti?
Pura mihi vita *est*, & integritas manuum,
Arbitror etiam me inculpatum esse in ejus conspectu.
Utinam Immortalis tibi manifestè ex adverso dicat,
Sancto ex ore fundens veram vocem,
Et tibi annuncians sapientiæ mysteria divinæ:
Duplicia enim sunt præ iis quæ possumus scire.
Aliud autem tibi dico; tu autem animo manda tuo;
Pœnam haudquaquam Deo solvis, quantùm dignus es,
Neq; omnino reddis, quod ei magnum debitum debes,
At is peccato supplicium longè minùs requirit.
Nunquid indagando nôsti Dei vestigia insequi,
Immortalémq; prudenter quærens invenire?
Invenire, & cognoscere (videris autem tibi non-insipiens esse)
Qualis & quantus est virtute, honoréq; & potentia?
Illum autem investigare difficillimum est, supérque
Cœlum stellatum, & inferiùs ipso
Inferno, ubi profundissimum sub terra est barathrum:
Quid ergò tu facere potes? quid & tu scire?
Longiùs tellure est immensâ, quæ maximè
In longitudinem extensa est sub splendido cœlo?
Neq; latitudo tanta est ingentis oceani
Terribilis, qui terram vastam circundat.
Si rescindit, & coërcet viros peccatores,
Sive suos servos confertos in unum congregat
Omnino, quis ei opus exprobrabit, quale fecit?
Viros enim clarè novit, quotquot vani sunt,
Qualiáq; moliuntur stoliditate mentis.
Vidit nequitiam, & sceleratâ opera hominum,
Neq; bene perpendens hæc in mente sua considerabit?
Miser homo, natus licèt homo tanquam pullus onagri,
Stolidus, vánúsque, cui intelligentiæ nè cantillum quidem,
Saperè tamen vult, & prudentiâ excellere alios.
Si utiq; tibi propensum cor, & animus paratus,
Gestiit autem precibus supplicationibúsq; placidis,
Manibúsq; extensis promtus Deum placare,
Si malitiam abjecisti tuis de manibus;

Τῆλε μάλ', ὑδέ τ' ἀλιτεσσύνη τιὸν ἔικον ἔναιε.
15 Τόφρα σοι εἰλαπίνη λειμῶνι ἀμίαντος ὀπώπη,
Κάλλεϊ καὶ χαρίτεσσι μάλα ξηλώσα, ἣ ἤδη
Σπόγγοι ἀσφαλέως, τερέμνος ὑδ' ὑπὸ γυῖα δονήσει.
16 Ἀλλὰ τῆς ἐπιλήσῃ οἰζύος, ὑδ' ἀλιωδέων
Πασέων, ἃι σ' ἐρέθωσι· τὶν παρελθόντ' ἀείη
Ῥεῖα μάλ', ὡύτε κῦμα πολυπλάγκτοιο θαλάσσης.
17 Ἀιεὶ σοι μετέσσεται φαεσιμβρότου ἠοῦς
Ἠελίῳ, ὅτι κῆμέσον ὑπερὰν ἀμφιβέβηκεν
Ἡδύ τι μειδιόων, χαίρῃ δέ τε πάντος αἰθὴρ
Παγλαχέων, λιθικὴ δ' ὑπὸ πρηνέσσιν ἄϊλλη.
Φαίδιμος ἐπλάμψεις, κραδίῃ ἐναλίγκιος ἠΐ.
18 Καὶ τότε γ' ἀκαχήσῃ καλαύξεαι, ἀπρέγιας ὕδασιν.
Καί σοι ἐπὶ ζάθεσσιν ἀπείρονα τόξα ἔσηι,
Οὐρεϊ ἔτ' ἐλπομένῳ πέσε τ' ἀμφὶ τε τάφρεσι ἀρύξειν
Εὐκηλος, κλέαρον τε καὶ αὐτὸ ἐίλαρ ἔσεσθαι.
19 Κοίρανος εἰν ἀνίῃσι, φάος δέ σοι ἔπλετο βορρᾶς.
Πολλοί σε λιτανεύσεσθαι τεὰ γύνεα λαοσσόους.
20 Ὁμιλαδὸν δ' ἀγυρώσονται ἔκ ἀστέα ἔρχα μέμηλε,
Τίξειν ἐκ κεφαλῆς, ἵνα μὴ κατὰ φυκτὰ πέλωνται·
Ἐλπὶς δ' ἀφνὸν ὄλεσσε, ἃ κῆ παπτήνωμεν ἔσω
Ἐς ἀλεωδότητα, ῥέα δ' οἰχήσῃ, ὡς ὅτε τὴς φαὸς
Θυμὸν ὑπαπτώσσει, χειλέων δ' ἐξέπιατ' αὐτμή.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Τὸν δ' ἀρ' ἀποκλύσσων ἠμείβετο δῖος Ἰωὴλ·
Ἀιεὶ σοὶ σάθεσσι νέων πελαπυδέα νωμῶν·
2 Ὦ φίλοι, ἦ ῥ' ὔμμες μέγοι ἀνέρες· ἦ νυ παρ' ὔμμιν
Ἐξὶν ἐχεφρεσύνη, μύθοισι κῆ ἔμμεν ἐπιδεῖ,
Δύστι δ' εἰς ἀΐδεω, ὑμέων κεκαλεδρεσιόντων.
3 Καί μοι μὴ νόος ἔσθ' ὑμέων δ' ἀκ εἰμὶ χερείων.
Ἀλλά τις ἐ σφέα δίδιν ὅπως τοιαῦτα πέλωσι;
4 Ἤμι ἐγὼ δίος ἀνὴρ χαλεπῷ δεδμημένος ἄτῃ,
Ὅτι περ ἔοις πεῖσιν ἐτωσί τε μύγιος ἔσσιν,
(Οἱ δ' κῆ ἀχνυμένῳ περ ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέλασσαν.)
Καὶ θεὸν ἀλλιτάνουσι, θεὸς δ' μάλ' ἔκλυεν αὐτῶν.
Ἀλλ' ὅτω ἀνδρὶ δίκαιος ἀμύμονί περ μάλ' ἔῃσι
Πολλοὶ ἐφεστιόωσι, ὁ δέ σφιν ἄθυρμα τέτυκται.
5 Ὅσσῳ ὄλωσι πόδεσσιν, ὀϊόμενος πιστὸς

Procul admodum, nec improbitas tua in domo habitavit.
Tum tibi claritate splendebis immaculata facies,
Pulchritudine & gratia magnopere fulgens, & juventutis
Stabis firmitet, tremor nec membra subnovebit.
Sed tuæ oblivisceris ærumnæ, & dolorum
Omnium qui te irritant; tuus manebit meror
Facilè admodum, velut fluctus mutivagi maris.
Ævum tibi deinde splendidus ortus fulgore
Solis, quando etiam medium cœlum conscendit
Suave quid subridens, rebus ægris ingens mihi
Undiquaque, albus autem polum circundat splendor.
Illustris effulgebis, pulchræ similis auroræ.
Et tum tutus cubabis, securè dormiens.
Et tibi in pectoribus imperterrita mens erit,
Quoniam adhuc (est) spes: circumquaque autem vallum fodies
Tranquillus, quod & possessionibus & (tibi) ipsi munimento
Jacebis in lecto, timorem verò tibi nemo incutiet. (sit.
Multi tibi supplicabunt, tuos genua prehendentes.
Oculi autem hominum, quibus improbæ operæ curæ sunt,
Tabescent è capite, ut nè amplius effugium (illis) sit:
Spes autem ipsis perit, quod etiam expectabant
Erit infectum, facilè autem evanescit, ut cum aliquis homo
Animam expirat, è labris autem avolat halitus.

CAP. XII.

ILli autem intercepto sermone respondit divinus Jobus,
Semper in præcordiis mentem patientem versans;
O amici, certè vos soli viri; certè apud vos
Est prudentia, solis & vobis supperit,
Descendens ad inferos, vobis mortuis.
Etiam mihi intelligentia est, vobis autem non sum inferior,
At quis non certè novit quomodo hujusmodi res se habeant?
Sum ego, qualis vir gravi domitus infirmitate,
Qui vel suis affinibus amicisque ludibrio est,
(Illi autem quamvis merito super ipso suaviter rideant.)
Et Deo supplicem, Deus autem omninò audivit eum.
Verumtamen virum justum, integer licet admodum fuerit
Multi deridebunt, illis autem ipsis ludibrium sit.
Qui labat pedibus, putans se casurum,

Ἤδη γυὺξ ἐειπὼν, μεγάλῳ τ' ὀπὶ πήματι κόρσην,
Ὡς ἀλγὸς πυείκαυτος, ἀπυζόμενος ἀεὶ κακῶν,
Θυπλανὸς ϗ ἀμαυρὸς, ἐνὶ φρεσὶν ἄδετο ἦβη)
Ἀνδρὶ μάλ' ἐυκήλῳ, ὃς τ' ἐ τόσα κήδε' ἀνέτλη.
6 Λιῖσέων δ' αὖτε κλισίαι ϗ δώματα κλυτὰ
Πολλῇ ἐνὶ θαλίῃσι θαμειρεὲς ἐυθενέουσιν·
Οἱ τ' ἐρέθουσι Θεὸν, τοῖσιν μέγας ὄλβον ὄρεξε,
Καί σφιν θαυέσσιον πλοῦτον κατέχουσιν ἐπ' ἦμαρ.
Ἀσκελέες ζώουσι, Θεοῦ ὅπιν ἐκ ἀλέγοντες.
7 Θηείαι νωῖ ἐρέουσι, διδάξουσίν δέ σε θῆρες·
Καὶ πτερόεντα μετάλλα, ἀπαγγελέει δέ τοι ὄρνις·
8 Ἢ διίρεο χαῖαν, ὑποφήσει δέ τέ σε χθών·
Σοί τ' ἰχθῦς ἐρέουσιν, ὅσους τρέφει ὄδμα θαλάσσης.
9 Πᾶσι γὸ ἐν τοῖς δεσι τίς ἓν τόδε μὴ διδάσκει,
Ὡς τάδε πάντα Θεοῦ πραγμα εἰργάσατο μένη;
10 Τοῖο ϗ ἐν χείρεσι φρίσσβιός ἐστιν ἀϋτμὴ
Πάντων ἔμπα τε χαῖαν ὀπιπεύει τε ϗ ἔρωτα,
Πνεῦμά τε ϗ ζωὴ χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων.
11 Οὐκ ἐπίων φθόγγος κείνει ἀεικέος ἔμας;
Οὐ μάταξ ἔυ οἶδεν ἑδητύος ἠδὲ ποτῆτος
Γάυσασθ, ἢ ἀνδρὸς ἄδε φρεσὶν, ἠὲ ϗ ὑκί;
12 Οὕτω πρεσβυτέρῃς πολυϊδρείη τε νόοιο,
Ἤμασι ϗ πολλοῖσιν ἐχεφρεσυνὴ ἄμ' ὀπηδεῖ.
Ἡ γὸ μακρόβιοι πολυΐσορες, οἵ τε γεραιοὶ
Μῆτιν ὀφέλλουσι ζωῆ ἅμ' ἀεξομένῃφι.
13 Τέκνα Παμβασιλῆι πάρα φρένες εἰσὶ ϗ ἀλκή·
Ὃς πέλει μὲν βιλιὼ ἀνδρῶν, πέλει δ' ὃς νοῆσαι
Συμπάντων, ἑτεῇ οἱ ἀφραίνοις ἴσατο αἰών.
14 Καββαλε ϗ κατέλυσε· τίς ἂν πάλιν οἰκοδομήσῃ;
Κλᾄξέ τε ϗ σωὶ ἔρξεν ὁρᾷ· τίς ἂν αὖτις ἀνοίξῃ;
15 Ἰσχανάα μὲν ὕδωρ, ἀπὸ δ' ἔχθορε ἀρδμὸν ὄλεσσεν·
Ἄψ δ' ὄμβρος καθέπεσε βαρυπομφόων νεφελάων,
Ἡ δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβρεθε χθών.
16 Παρ δέ οἱ ὀξὺ βίη, ϗ ἐχεφρεσυνὴ ἐρατεινή·
Ἀμφότερόι δ' ἄρα τοί γε Θεῦ μεγάλοιο ἔκπαγλοι,
Ὅς τε κακὴν ἀπάτην βυλεύεται, ὅς τ' ἀπατᾶται,
Ὅς τ' ὀλοοῖσι δόλοις ἀγρεύεται, ὅς τ' ἀπαφίσκει.
17 Ἄλλοτε μὲν τ' ἀρχὰς πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντας
Συλήσας ζώοντας, νόον δ' ἀπόλεσσε δικαίων·
18 Ἄλλοτε δ' αὖ ἐρέμνην ὑπερβήσας βασιλῆα,

Ἀνὴρ

Jam *veluti* in genua collapsus, magnúmque in infortunium
Sicut titio igni-ambustus, vexatus fumo, (incidit,
Contemptibilis, & obscurus, in animo videtur esse
Viro valdè quieto, quique non tot ærumnas toleravit.
Prædonum autem contrà tabernacula, & domicilia pulchra
Multa in prosperitate perpetuò florent;
Quíque irritant Deum, iis *ille* magnas opes præbuit,
Et super ipsos ingentes divitias fudit indies.
Salvi vivunt, Dei ultionem non curantes.
Bestias nunc interroga, docebunt verò te feræ:
Et volatilia inquire, annunciabit autem tibi avis:
Vel sciscitare terram, suggerétque tibi tellus;
Tibíque pisces narrabunt, quotquot nutrit unda maris.
Omnibus enim in istis quis unum hoc non novit,
Quòd hæc omnia Dei manus operata est sola?
Cujus etiam in manibus vitalis est halitus
Omnium, quæcunque super terram spirántque & serpunt,
Spiritúsque & vita humi ambulantium hominum.
Nonne verborum sonos discrevit acutè-audiens auris?
Nonne os bene novit escam & potum
Gustare, sive viri arridet animo, sive non?
Ità & senioribus peritia mentis,
Diebúsque multis prudentia adest.
Certè enim longævi *sunt* multiscii, senésque
Consilium augent unà cum vita crescente.
Idcirco Omnium-regi adest prudentia, & robur;
Qui superat homines tum consilio, tum intellectu
Omnes, quandoquidem ei interminatum stat ævum.
Dejecit & dissolvit, quis rursus ædificabit?
Concluśit & coërcuit simul, quis iterum aperiet?
Cohibuit aquam, tellurem autem irrigatione destituit:
Rursus autem imbres demisit gravatis nubibus;
A turbine autem omnis nigra gravatur terra.
Præstò autem ei est vis, & prudentia amabilis.
Utrique autem hi *sunt* Dei magni voluntate:
Quíque malam fraudem struit, quíque fallitur;
Quíque exitialibus dolis capitur, quíque decipit.
Nunc quidem principes prudentia mente consilia habentes
Spoliatos captivos-duxit, infatuavit autem judices.
Nunc verò rursus profligavit præpotentes reges,

Λῦσε ἡ παρτερὰ λεμὰ τυεσανίδης, ἄρξε δ' ἄρα σφίσ
Δάσσας ἐν φυλακῇ, σκὶ ἡ ζάνλιν βάλετ' ἰξύϊ.
19 Δημοβόρως λαῶν ἠγήτορας ἠδὲ μιδόντας
Ἠιπάϊ πειόνις, ἠδ' τε ἀμφ' ὐκ ἀλαπαδνὸν,
Τάϊχεα συλήσας ἀγαγεν, ἠ χρήματ' ἀνῆρας.
20 Πολλάκι κεδνοτάτων μύθων ἀλίσσων ἠπείρων
Εἰ τι μετ' ἀλλήλοισιν ὅπως ξυμβλῆτ' ἐπὶ νῶιν
Ἐσθλὸν, ἄφαρ τὸ φέριστον ἀναπτάξασα ἀέλλαι.
Ἀνδράσι φρεσβυτέρῃσι γλυκὺ νηκερδὲς βελέων
Ἐν σήμασιν ἔδηκε, ἠ ἐξέλετο φρένας ἐσθλάς.
21 Ἀρχοῖσιν δ' ἐπίηλε κακηφίλῳ ἠ ὀνειδεῖ
Τοί ῥ' τ' ἄφαρ τιλέδωσιν ἐλεγχίστοι ζωόντων.
Κάρτεϊ δ' ὀϊνεῖ τε διακρίδην ἠσαν ἄεισι
Τὸ πρὶν, σφὶ δ' ἀλάπαξε μόθῳ μέγα, λῦσε ἡ μίσγειν
Αἰλα ἡ σφὶ ἀν ἔσην ἀφαυσέτιες βερτὸν ἄλλῳ.
22 Ὅσσα ἡ κεκεύφατιν μυχάτοις ὑπὸ κόλπεσι γαίης,
Βυσσόθεν ἐξέρυσεν· μέσσῃσι δ' ἐκτόσθεν ὁμίχλης
Ἐξάγαγε φερφόρτε σκιὴν θανάτοιο μέλαιναν.
23 Ἔδρεα πολλὰ τ' ἄεξε, πάλιν τ' ὐπὸ κῦμαν ὄλεσσε·
Οἱ δ' τε μυείαι εἰσὶ θεαὶ μεγάλοιο ἔκητι
Ἀλφ ὑπολίζονές εἰσι θεῶν ἐπιμιλλήσαντες·
Φῦλα διδρύνεσκε, πάλιν μινύθεσκε ἡ λαούς.
24 Ῥηΐδιως ἐφόβησεν ὀπιχθονίους βασιλῆας,
Τῶν ἡ βίλη ἔκαρσε ἡ ἐδάμων τὸ ἑὸν πὰρ
Ἀχνυμένοις ἄρα τοῖσι κατεκλάδη φίλον ἦτορ,
Ἐν δ' ἀβάτῳ πεφυγμένοι ἀλιτεδίοισιν ἐρήμοις·
25 Ψηλαφόωσι ἡ χερσὶν ἐνὶ ζόφῳ ἠερόεντι,
Οὐδ' ἐρέουσι φόως, ἀλληθέως ὡς μεμόντες,
Τοῖς ἔνιαυσιον μόθῳ φρένας ἔπασε, λῦσε τε γυῖα.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Ὦ φίλοι, ὐκ ἀδαὴς παρ' ἐμοὶ τάδε πάντα βέβακται·
Οἶδα ἡ, καὶ δεδάηκα, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα,
Πωιδανόμιλλα ἄρα σφὶ γε, καὶ ἐκλυον ὔασι φήμης.
2 Οἶδα δ' ἐγὼ τάδε ὑμμες· ἐπεὶ ὐκ εἰμὶ χερείων
Οὐ φρένας ὅτι φυλὴ ὑμέων πύκα τῷ φρονέουσα.
3 Ὡς ὄφελον Θεῷ εἰκάμψαι· χάλεπα δὲ με δομὸς
Ἀθανάτῳ Βασιλῆι δίκης ἔειδε φερεσσεκ,
Δεμνιόμιλά τε λόγως, κρατερὸν δ' ὑπὸ ζυγὸν ἀγῶνας
Ὑμέ-

Solvit autem fortia vincula tyrannidis, incluſit autem ipſos
Vinctos in carcere, zonam autem circundedit lumbis.
Plebis-voratores populorum ductores & principes
Robore fretos, quorum vires non infirmæ,
Armis ſpoliatos abduxit, & opibus privatos.
Sæpe chariſſimorum ſermones caſſavit ſodalium:
Siquid inter ſe invicem verbum gratum dixerunt
Bonum, ſtatim id ferunt abripientes procellæ.
Viris ſenioribus natu futile conſilium
In pectoribus poſuit, & abſtulit mentem ſanam.
Super principes fudit probrum & ignominiam;
Illi autem ſtatim fiunt contemptiſſimi viventium.
Viribus autem & robore qui longè erant præſtantiſſimi
Anteà, eorum evacuavit robur magnum, ſolvit autem cingu-
Mox verò his non eſt infirmior mortalis quiſquam. (lum;
Quæcunque autem occulta erant intimis ſub penetralibus
Ab imo extraxit; mediámq; extra caliginem (terræ,
Eduxit in lucem umbram mortis atram.
Nationes multas auxit, rurſum autem populum perdidit;
Qui autem innumeri ſunt Dei magni voluntate,
Rurſus pauciores ſunt Deo irato:
Gentes dilatavit, iterum verò diminuit populos.
Facilè conſternavit terreſtres reges,
Eorúmque vires vaſtavit, tametſi ſtrenui fuerint;
Mœrentibus utique iis fractum eſt charum cor,
Inque invia palantes errant eremo.
Palpant autem manibus in caligine obſcura,
Nec aſpiciunt lucem, vagantes tanquam ebrii,
Quibus vini robur mentem ſauciavit, ſolvítque membra.

CAP. XIII.

O Amici, non ignarum apud me hæc omnia dicta ſunt:
Novi autem & didici, & oculis vidi,
Audivi utique iſta, & percepi auribus famam *eorum*.
Scio autem ego quod vos *ſcitis*; ſiquidem non ſum inferior
Nec mente nec indole vobis valde licèt prudentibus.
Utinam Deum mihi alloqui liceat! hortatur autem me
Immortali Regi judicii litem offerre, (animus
Oſtenderéque ſermones, durúmque ſubire certamen.

4 Ὑμεῖς δ' ψεῦσαι, καὶ ἀπάδαλοι ὑπερφίαλοι,
Τυκτοῖσι δόλοισι κεκασμένοι ἐν μερόπεσσιν.
Ἰητὴς μὲν ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων,
Ὑμεῖς δ' ἰητροὶ ὑποφώλιοι, ὑπόδαυοί τε,
Σχέτλιοι, οὐδέ πω οἶσθα ἐμὸν ἄχος ἐξαφάασθαι.
5 Μή νύ μοι ἓν ῥύζητε παρημένοι ἄλλοθεν ἄλλο.
Εἰδὲ σιωπήσητε πάνυ, λήξαιτε δὲ μύδων
Καὶ τότε κεν πινυτοῖσιν ἐοικότες ἀνδράσιν εἶτε.
6 Κέκλυτέ μευ μύδων κακὰ φῶτ' βάζοντες ἑταῖροι,
Καὶ ξύνετ' ἠμετέρων ἀλεγεινὰ ῥήματα χειλέων.
7 Λαβεσάρεσι ἔοικεν, Θεῷ ὑπέρα φέροντες;
Ὑμμὶ δὲ τῶδ' ἕνεκεν φίλον ἐς ἀνεμώλια βάζειν;
8 Ἦ ῥά ποτ' εἰνὶ δίκῃσι συνήορες ἔστε Θεοῖσι;
Ἦέ σι εἰνὶ δίκῃ χάριν ὄτρυνε; καὶ ἐκ αὐτῆ
Ἀντιβίοις ἐείσατε, ἐπεὶ νύ μιν εἶκος ὁρᾶσθαι.
Ἐσταὸ' ὁ ἐπαρωγὸς ὅδ' ὑμέων ἐς ὑπόδυσιν;
9 Ὡς ὄφελ' ὑμέτερόν τε νόον (τόδε λώϊον εἴη)
Δήνεά τ' εἴρυσθ', ὑμέων δέ τι πειρητίζειν.
Τὸν μυκτηρίσθ' ὥσθ' ἁνὴρ ἐγελοίασεν ἄνδρα;
10 Εἰ πέ τι ἐκφυγέειν σκολιὰς κείνητε δίκησας,
Ἄλλως συνόμβροί τε, χάριν τ' ἄλλοισι φέροντες
Λάθρῃ, ὅδ' αὖ ὑμέας μάλα νεικέσει, ἠδέ τ' ἐλέγξει.
11 Οὐχ' ὑμέας ἔο κῦδος ὑπείροχον αἶνά τε ῥέξει;
Δεῖμα δὲ θεσπέσιον, πάρβος τ' ἐκπαγλα φοβήσει;
12 Μνῆμαι δ' ὑμέτεραι τίφρῃ τελέθησιν ὁμοῖαι,
Σώματα δ' ἠπιδανῆ ἐναλίγκια σώμασι πηλῷ.
13 Σιγᾶτ', ἐστὲ δ' ἀκλεὲς, καὶ ἐᾶτέ με νῦν ὀλίγον ὥρῃ,
Ὅφρ' ὑμῖν μάλα πᾶσαν ἀληθείην καταλέξω.
Ἀδμήτατός με κολάζοι ὅπως ἀντάξιόν ὄζιν,
Ἔρδοι ὅπως ἐθέλει, καί οἱ φίλον ἔπλετο θυμῷ.
14 Τίπτε δ' ἀειχήλιον χρέος μὲν κακὰ δ' ἕλκεα σαρκὸς
Λάζομ' ὀδὰξ, κόνιδ' διελεγμινθ' αἱματόεσσαν;
Τίπτε δ' ἐμὲ ψυχὴν παραβαλλόμενθ' ἀϊδάπλῳ
Νωλεμέως, ἡ δ' αὖ ἐπὶ ξυρὸν ἵσταται ἀκμῆς;
15 Ἦν με καταπλείνῃ, πόνυθ' δὲ οἱ ἔσσομαι ἔμπης,
Τῷ τ' ἐπιθαρσύσω, καὶ ἐνὶ μίσῳ φρ' ὀλέθρῳ
Ἀλλὰ καὶ ὥς ἔδεν ἄντα δικαιοσύνην μὲν ἐλέγξω.
16 Ὅς δέ τ' ἔμοιγε φόως μέγα καὶ ἐπιτάρροθος ἔσαι
Οὐ γὰρ ἔο φεισάμενον ἐλάσεται ὑπερφιάλτης.
17 Οὐατά μοι φεσσερείσατ', ἐμῆς δ' ἐπακούετε φωνῆς,

Θήρ

Vos verò mendaces & improbi impostores,
Fabricatis mendaciis instructi inter homines.
Medicus quidem vir multorum instar aliorum est:
Vos autem medici futiles, nulliúsque momenti,
Miselli, necdum nostis meum dolorem sanare.
Nè mihi ergò obstrepatis assidentes aliunde alius.
Utinam obmutescere tis prorsus, & desisteretis à sermonibus,
Unde mox prudentibus similes viris essetis.
Audite meos sermones, mala licèt loquentes socii,
Et percipite nostrorum ratiocinativa verba labiorum.
Loquaces eritis, Deo gratificantes?
Vobísq; illius gratiâ placitum est vana dicere?
Nunquid in judicio patroni estis Dei?
Vel num ei in jure gratiam facietis? & pro eo
Contrariis *verbis* decertantes, quandoquidem nunc lis orta est,
Eritis ei adjutores? num ille vestrûm est indigus?
Utinam *Immortalis* vestram mentem (hoc satius esset)
Consiliáq; scrutaretur, vósq; exploraret!
Eúmne irridebitis sicut vir irrisit virum?
Si præ improbitate iniquo jure judicatis causas,
Alios lædentes, aliísq; gratificantes
Clanculum, is utiq; vos omnino increpabit & reprehendet.
Nonne vos ejus gloria excellens mirè turbabit?
Terrórq; cœlestis pavórque vehementer consternabit?
Memoriæ autem vestræ cineri sunt similes,
Corpora autem infirmi similia corporibus luti.
Silete, conticescite, & sinite me nunc vel paululùm,
Ut vobis prorsum omnem veritatem dicam.
Immortalis me puniat sicut par est,
Faciat prout vult, & ei placitum est animo.
Utquid verò deformem cutem meam maláq; ulcera carnis
Prehendo mordicus, pulverem stringens sanguinolentum?
Utquid autem meam animam exponens projicio
Continuè, hæc autem semper in novaculæ stat acie?
Etiamsi me occiderit, fretus tamen eo ero nihilominus,
Eíq; confidam, vel in media morte:
Verùm & sic coram eo justitiam meam evincam.
Ille autem mihi etiam salus magna, & adjutor erit;
Non enim in ejus conspectum veniet hypocrita.
Aures mihi inclinate, meámq; percipite vocem,

Ut

Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγει.
28 Νῦν γὸ ἕταξα δίκλιν, καί μοι θώρηξεν ἔλεγχος
Παννυδίη, πυκιναὶς ἧ λόχον ἤπιπα φάλαγγας
Ἄγριον ἐς πόλεμον, μέμασαν δέ τε ἶρι μάχεσθαι.
Οἶδ' ὅτι νικήσω, ἢ ἀναίτιος αἶψα φανεῦμαι.
29 Τίς μοι νῦν ἐρίσει τε, ἢ ἐν δίκῃ ἀντιβολήσει;
Εἰ δ' ὕτως ἀχέων ἦμαι τεπηνὼς ἦτορ,
Αὐτίκ' ὑποπιδύσω, σιγῇς δέ με δέσματ' ἀπάξει.
20 Ἀλλ' ἐλέαιρε Ἄναξ, ἢ ἵλαον ἔνδοθε θυμὸν,
Καὶ κακὰ νῦν ἀπ' ἐμεῖο δύω πάλι νόσφιν ἐρύκοις,
Τολμήσω δ' ἄρ' ἔπειτα σέθ' ὑφαίρεσιν ἰκέσθαι.
21 Πρῶτα μὸ ἂν ἀπ' ἐμεῖο βαρείας χεῖρας ἀπάχειν,
Καὶ τότε θεσπεσίοις σέο δείμασι μή με ταράσσειν.
22 Τόφρα σὺ μὲν μή μ' κάλεσσον, ἐγὸ δ' ἀπαμείψομαι αὖτις
Ἢ ἢ ἐγὸ ὑφοβάς ἔρεω, σὸ δ' ἀμείβεο μύθῳ.
23 Πόσσαι ἀταθαλίαι, πόσα μὲν ἀλιτήματα; δεῖξον
Ἀμπλακίῃ μοι ἐμὴν ἢ ἁμαρτάδα, ὄφρα σαώσω.
24 Τίπτε δέ μεν ἀπάτερθε τεὴν ἔκρυψας ὀπωπήν;
Καὶ ὡς ἐχθρῷ ἔοντι ὀδυσσάμενός τε χαλέπηνας;
25 Φύλλον ὑποθραύσεις δεδονημένον ἔνθα ἢ ἔνθα;
Ἦ τε καταλγείῃς καλαμίνῃ μάστιγι δοῦξεις;
26 Καδδ' ἐμίδην μάλα πολλὰ κακ' ἔγραφες, ὡς ἐνὶ βίβλῳ
Πικρά τε ἢ στονόεντα, τά τ' ἂκ ὄφελ' ἐς φάος ἐλθεῖν.
Ἦδέ μοι ἀμπλακίας σφοδρεῤῥεῖς ἔκτυπες ἦσιν.
Οἷα τ' ἔρεξα πάλαι ἐπὶ νηπίῃ ἀλεγεινῇ,
Τῶν νῦν μ' ἔμπασας, τά τε νῦν δύσμορος ἐπαυρέω.
27 Ἀμφὶ ἧ ποσὶν ἐμοῖς, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωμαι,
Χοίνικάς τε πέδας τ' ἔδησες, ἢ ἀεικέα δεσμά.
Ἰχνιά μὲν ἐπὶ πάντα μάλ' ἀκριβὲς ὄμμα τέτυκται,
Καὶ σφριγὲδ' ἐπέδησας ἐμοῖν κἀπὶ ταρσὰ ποδοῖιν.
28 Ὥδε δέ τις εἴποι κεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Οὐχ ὁρᾷς, ὃς ἀνὴρ ὡς ἀφραδέως ἔῃσι
Περχνὺ κακῶς ἀπόλωλε, ἢ ὡς σαωσύν τι τέτυκεν,
Εἱματά δ' ὡς, ἃ τε σπαῖρ ἕλωρ ἢ κύρμα γένηται.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Ὅσσα δηθὸς τ' ὄξι, γυναῖκά τε δῆσατο μαζὸν,
Ἤματ' ἐπ' ἠβενὶ σαύρᾳ, μινυνθαδίὸς τέ οἱ αἰὼν
Γίνε, ἀνέρα τ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχάνει,

Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet. (menta
Nunc enim ordinavi causam, & mihi armata sunt argu-
Omnibus copiis, densásque rationum instruxi turmas
Sævum ad bellum, promptæque sunt fortiter pugnare.
Scio quòd vincam, & inlons statim apparebo.
Quis mecum nunc concendet, & in jure obviàm ibit?
Quòd si sic obmutescens sedeo mœstus corde,
Mox expirabo, silentii autem me vincula suffocabunt.
At miserere, O Rex, & propitium sume animum,
Et mala nunc à me duo hæc procul abigas,
Audebo utique deinceps coram te venire.
Primùm quidem à me graves manus abstine,
Deinde verò mirificis tuis terroribus nè me perturba.
Tum tu me voca, ego autem respondebo vicissim,
Vel etiam ego præveniens dicam, tu autem excipe sermone.
Quot iniquitates? quot mea *sunt* delicta? ostende
Errorem mihi meum & peccatum, ut sciam.
Quare autem à me tuum abscondisti vultum?
Et quasi inimicus fuerim, iratus *mihi* succensuisti?
Folium contundes agitatum huc & illuc?
Vel num aridam stipulam flagello persequêris?
Contra me plurima mala scripsisti tanquam in libro
Acerbáque & funesta, quæ utinam in lucem non veniant.
Et me peccatis lubricæ circundedisti adolescentiæ,
Quæque pravi olim in infantia miserenda,
Eorum nunc me commonefeciisti, eáque jam infelix luo.
Pedibus verò meis, nequando potestas effugiendi sit,
Cippósque compedésque circunjecisti, & indecora vincula,
Vestigia mea super omnia valde severum oculum extendisti,
Et sigillum imposuisti meorum circa plantas pedum.
Sic autem quis dicere queat intuens vicinum alium,
Nonne vides ut hic homo stultitiâ suâ
Funditus malè periit, & velut putridum quiddam contabuit,
Et sicut vestimenta, quæ tineis præda & esca fiunt?

CAP. XIIII.

QUi mortalis est, muliebrémque suxit mammam,
Dies super terram pauci, brevéque ei ævum
Est, virúmque citò finis mortis occupat,

Propter

Ἐξ ὀλιγοπελίης ζώων πίειρ κάμμορες ἄλλων.
Οὐ μὴν γάρ τι πω ὄζιν οἰζυρώτερον ἀνδρὸς
Πάντων ὅσσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.
2 Γίγνεται ὡς ἄνδρος, καὶ ἀνέδρομεν ἔρνεϊ ἴσος,
Μίτηρ μὲν μιν ἔθρεψε φυτὸν ὡς γυναῖκ' ἀλαπῆ,
Ἀλλ' ἅμα τ' ὠκύμορος, καὶ οἰζυρὸς πέλει πάντων
Ἔπλετο, τῷ ἑ κακὴ αἶσα τέκε θρέψέ τε μήτηρ.
Ταμνόμενόν θ' ὑπὸ λώβης δαμαζόμενόν τ' ἐνὶ δαῒ θῆκε
Οἰχεται ἀποπλάμενον σκιῇ ἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ,
Μίμνει δ' ἐν ζωοῖσι μίνυνθά περ, ἤ τι μάλα δηΐ.
3 Ἦ ῥα σὺ μὲν τοιόνδ' ἐπιδέρκεαι ὀφθαλμοῖσιν
Ὀξὺ μάλ' ἀμπλακίας καὶ σφάλματα πάντα νοήσας;
Ἦδέ δικαζομένῳ μοι ἐπαντιάᾳς ἐν ἀγῶνι;
4 Τίς δύναται ἐκ μιαρῆς καθαρὸν δόμεν; (ὦ πόποι ὠλείς.)
Ἦέ τις ἀγνὸς ἀνὴρ ἐκ γαστρὸς ἦλθε γυναικός;
5 Ἡματα πόντιά ἐσι, παρὰ δὲ σοί ὄζιν ἀριθμὸς
Μηνῶν, οὓς τελέειν οἱ ἐπὶ χθόνα δεσμὸν ἔθεντο.
Τέρματά θ' οἷς ἔσηκας, ἃ οὐκ ὀλίζον περ ὑπερβῆ.
6 Τῷ μὴν ἔα, ἵνα τύδον ἀναπνεύσῃ κακότητος,
Εἵως ὃν τολύπευσι βίᾳ δρόμον, ἠὲ τ' ἄεθλος
Ὃν πόνον ἐκτελέσας, ἵν' ἀσκιὰς μισθὸν ἄρηται.
7 Ἐλπὶς μὲν δενδρέῳ πέλεϊ, ταναηκέϊ χαλκῷ
Εἰ περ τεμόμενον τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσῃ·
Αὖ δ' ἀναθηλήσει τι, πάλιν δέ τε φύλλα καὶ ὄζοι
Φύσει, ἐπεὶ δὴ πεφύκε τομὴν ἐν ὄρεσι λέλοιπεν.
8 Εἰ περ ῥίζα τε γηραόσκῃ ἐνὶ δηθὰ γαίῃ,
Χθονὸς τε στέλεχος πολλῷ δανέηται ὑπ' αὐχμῷ·
9 Ἀλλά γε καὶ μετόπισθε φιλοζώῳ πνὶ φύσει
Βλαστήσει, ὅταν ἀρδμοὶ ἐπιπταὶ παρέωσι·
Τοῖς δ' νεόθρεπτον γάνυται φυτὸν, ὡς τὸ πάρος περ,
Καὶ βρύει ἀνθεσιν αὖτις, ἐπεὶ ἅλις ἰκμάδα πῖεν.
Εἰ περ γάρ τε μαραυθῇ ὀπὶ χρόνον, ἀλλὰ τόδ' αὖτις
Ζωγρεῖ ὀπιπνείυσ' ὑδάτων φυσιόων ὀδμή.
10 Αὐτὰρ ἀνὴρ, ἀλαπαδνὸς ἀνὴρ, ταχύπολμος ἀφέρπει,
Θυμὸν ὑποπνείει δειλὸς βροτὸς, ἠδὲ πῦ ὄζιν;
11 Ὡς δ' ὕδωρ φθίνει πολιῆς ἁλὸς, ὑψόσε δ' ἀτμὶς
Ἕλκεται ἠελίοιο βίῃ, μινύθει δέ τε πόντος·
Ὣς τ' ἀπόλωλε ῥόος ξηραινομένῳ πολεμοῖο·
12 Ὡς βροτὸς ἐν κονίῃ κοιμώμενος ὔποτε μέλλει
Αὖτις ἀναστήσειν κατὰ ζόφον ἠερόεντος,

Οὐδ'

Propter languorem præ animalibus infaustus aliis.
Non enim quidpiam usquam est ærumnosius homine
Omnium quæcunq; super terram spirántq; & serpunt.
Nascitur tanquam flos, & crevit plantæ similis,
Mater quidem eum nutrivit plantam ceu in fœcunda terra,
At simul & citò-moriturus & æruminosus supra omnes
Est: idcirco eum malo fato peperit nutrivítque mater:
Succisus enim perit funditùs, & marcescit:
Abit avolans umbræ similis aut somnio;
Manet autem in vivis paululùm, non admodum diu.
Nunquid tu talem intueris oculis,
Acriter admodum errores & lapsus omnes obsérvans?
Et in-jus-vocato mihi occurris in lite?
Quis potest ex immundo mundum dare? (nemo unquam)
Aut quis purus vir ex utero venit mulieris?
Dies ejus statuti sunt, apud te autem est numerus
Mensium, quos consummare ei super terram decretum est,
Limitésq; ei fixisti, quos nè tantillum quidé transgredi queat.
Idcirco mitte eum, ut paululum respiret ab ærumna,
Donec suum confecerit vitæ curriculum, veluti mercenarius,
Qui suum laborem consummavit, ut vilem mercedem recipiat.
Spes quidem arbori est, acuto ære
Quamvis recisa tenera terræ folia admoverit:
Iterum tamen regerminabit, rursúsq; folia & ramos
Producet, postquam primùm incisionè in montibus reliquit.
Etiamsi radix senescat in sitienti terra,
Aridúsq; truncus multo moriatur præ squalore;
Tamen etiam postea vivaci quadam naturâ
Pullulabit, cùm irrigationes copiosæ adfuerint:
Iis autem recens-nutrita lætificatur planta, ut priùs,
Et floret floribus rursus, postquam satis humorem bibit.
Etsi enim marcuerit in tempus, tamen eam rursus
Vegetat aspirans aquarum vivificus odor.
At homo, infirmus homo citò-moriens abrepit,
Animam exhalat miser mortalis, & ubi est?
Sicut autem aqua deficit cani maris, sursum verò exhalatio
Trahitur solis vi, diminuitur autem pontus;
Usq; perit fluentum siccato fluvio:
Sic homo in pulvere dormiens, nunquam futurus est
Rursus resurgere ex tenebris caliginosis,

Neq;

Οὐδ' ἀστενοχώρην πεῖρ ἢ ὑρανὸν ἀντιόωντα
Μηκάτι τῆς γαίης ὑπερμείρεται, ἀλλὰ μάλ' αἰνὴ
Κείσεται ἀσφάλεια, κρατερῷ δεδμημένος ὄνυχι.
13 Αἰδέ με νῦν πάρος γαίης ὑπένερθε καλύψας
Ἐνδόμυχον δείης, χόλον εἰσόκε σὸν κατακύψας.
Αἰδε τέ μοι ὥριον τάξαι, μνήσαιό τ' ἐμεῖο.
14 Εἰ τις ἀνὴρ τέθνηκε, πάλιν ζωοῖσι μετίσται
Τῷ κε ἔχων βίε πανημερίην ἤματα πάντα
Νωλεμέως μένοιμι πεπειθόμενος, εἰσόκε ζωὸς
Μοῖραν ἀναπλήσαιτο τέλος δυσπότμου κυκεῶνος.
15 Τόφρα σὺ μὲν καλέσεις με, ἐγὼ δ' ἀπαμείψομαι αὐτὸς
Ἰμερόεντα δέ τοι, κε σῷ κεχαρισμένα θυμῷ
Ἐατεῖται σέθεν ἔργα, τεῶν δεδικήματα χειρῶν.
16 Πάντα μὲν ἰχνία μὲν πεπαίζεται ὀξὺ τένοντι,
Ταρσὰ δ' ὀπιπεύει ἢ ἔνθ' ἢ ἔνθα πόδος.
Ἐστὶ δ' ἐμοὶ ἔρκος κε ὑπόπτερος ἀκριτοπείνων.
17 Ἢ μὲν ἀταδαλίη σφηκώζεται, ὡς ἐπὶ πίσυ,
Τὰς δ' ἀπερισκοπίας ἐμέθεν σύριγγας ἀμᾶσαι.
18 Οὐρεα μὲν σκιόεντα κατέσκεπεν ὑπὸ κορυφὰς,
Ὑλήεσσ' ὄρεσιν κορυφαὶ κε ἀρούρης ἔπρεσε.
Ἐφθίατ' αὐτῆσι ῥίζη, πεπόκασο δ' ἔναρδα
Γαῖα, κε ἠλιβάτων πεδίων ἀνθέσσατο θαμειάς.
19 Λῖτα λέλυεν ὕδωρ, λιτοὶ δ' ἀναβλύουσι πόροι,
Καὶ χαμάδις γηγαῶτα κατέλασσεν ἔκαστα ὁμοῦ.
Δυσίνων δέ τε πῶμα ἀπώλεσαν ἀνέμοι φωτῆ.
20 Ὥσας ὀέτλιον ἄνδρα διαμπερὲς, ὄφρα δ' ἀπεῖπε
Σεῦ κατέσχε ἐὸς πρόπατος χρὸς ἀλλυδὶ δόνη.
Τὸν δ' κακῶς ἀρίεις πυκινὸν φρεσὶν ἔκτυε ἔκτυε.
21 Τίες οἱ ἐς πολὺ ἀνεσσεβάσαν, ὁ δ' ὃ πάσσυτ' ἀϋπνῷ.
Καὶ τάχα δ' αὖ μενύθουσιν ἀείζηλοί περ ἐόντες
Αὐτὰρ ὅγ' ἐκ ἔνθ' ἔστ' ἀμ πλέον, ἔστί τι πόνδος.
22 Ἀλλά μιν αἰνὸν ἔχει πυκινὸν φρεσὶν ἀμφιπεπώς,
Ὀξείῃς ὀδύῃσι πεπαρμένον ἀμφὶ μέσσους
Κλαυθμῷ δ' σπαχθῆ τε φίλον τεπιδὲς ὕπερ
Ἔξει πόνδια λυγρὰ, κε ἐσσεῖται δυμὸν ἀμέξαι.

ΚΕΦ. κ'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλιφὰς Θαιμανίτης,
Καὶ ὀπιχαρτομένην χαλεπῇ ἠνίπαπε μύθῳ.

Ἢ

Neque reverti, priusquam cœlum stellatum
Non amplius terræ supereminear; sed semper
Jacebit securè, forti domitus somno.
Utinam me in sepulcro sub terra tegens
Abditum poneres, iracundiam donec tuam decoxeris.
Utinam & mihi tempus statueres, meminerisque mei.
Siquis vir mortuus est, iterum in vivis erit?
Quamobrem & ego ævi decreti dies omnes
Continuè manebo expectans, dum vitæ
Sortem complevero, & *me* finis mortis occupaverit. (lim.
Tum tu quidem vocabis me, ego autem respondebo vicis-
Desiderabilia verò tibi & tuo accepta animo
Erunt tua opera, tuarum artificia manuum. (vertens,
Omnes omnino gressus meos dinumeras, acriter animad-
Pedésque observas vel huc vel illuc euntis:
Es verò meorum inspector & speculator errorum.
Iniquitas mea signatur, tanquam in pera;
Malefacta autem mea consuisti omnia.
Montes umbrosi ceciderunt in pulvere,
Altorum montium cacumina & prominentiæ summæ
Perierunt *unà cum* ipsis radicibus, turbata autem est subtèr
Terra, & sublimium rupium concussa sunt fundamenta.
Lapidem levigavit aqua, planum verò eminet saxum,
Et tellure sata inundavit ingens imber:
Miserorum autem omnem perdidisti spem virorum.
Repulisti misellum hominem penitus, ægre-abiit verò ille:
Te irascente ejus mutatur color subindè variis modis,
Eum autem malè dimittis, crebros animo dolores habentem.
Filii ejus ad honorem provecti sunt, is autem de iis nil au-
Et citò iterum attenuantur, præclari licèt fuerint. (divit,
Verùm ille nec novit gloriam *eorum* nec luctum.
At illum gravis dolor sepiet præcordia circum nigra,
Acutis doloribus transfixum circa membra;
Fletu autem & gemitu charum afflictus cor
Habebit luctus funestos, & intus animum macerabit.

CAP. XV.

Huic autem respondens dixit Eliphas Thamanites,
Et convitiis incessens aspero *eum* increpuit sermone;

Num

1 Ἦ ῥα νυ λαβρεγόρης ἔτι πεπνυμένος ἀνὴρ,
Μαψιδίως φρεσὶν ἧσιν ἄκοσμά τε κεινά τε εἰδὼς,
Ἀσκὸς δ' ὣς ἔυρρειο βεβυσμένος; ἢ ῥ' ἀνέμοιο
Γαστέρ' ἐπιπλήσει, ἵνα δ' ὣς ἀνεμώλια βάζοι,
Οἷά τε πολλὰ φέρουσιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι;
3 Ἐν δ' ἀλίκη ἐείσει ἀκεραέντοισι λόγοισιν;
Ἢ ἁλίοις ἐπέεσσι τά τ' ἀνέρας ἐκ ὀνίνησι;
4 Ἀσσὰ δίες, ἤ τι θεὸν φρεσὶν ἄζεαι, ἤτ' αἰδεῖαι,
Ὀμμὲ δ' ἐν μάλα θυμὸν ὀπίζεαι, ἠδ' ἐθέλεις μιν
Θελγέμεν, ἠδὲ λιτῆσι καδάπτεσθ' ἀγανῆσι.
Θάρσησας δ' ἔδεν ἄντα, ἔπος δ' ὑπόρουλον ἔφης.
5 Σεῦ γὰ ἀταθαλίῃσι ϛόμα τ' ἀμφασὰ σὸν καλέλεξεν,
Γλῶσσα δ' σεῖο δόλοισι κεκασμένη, ὄφι ἀγρῶτες,
Ἥύτε καρδιέης κὴ ἐπικλόπου ἠπεροπῆος
Οὕτω τοι φίλον ἦτορ ἀπατήλια μυθήσασθαι.
6 Οὔτοι ἔγωγε ἀλλὰ ϛόμα σὸν κτὶ σεῖο δικάζω,
Χειλεά σὰ λπρεῦντα σέθεν καλαμαυρέουσιν.
7 Ἦ ῥα σὺ θεοτόκος βροτὸς εἰς; θεογλυφὲς δ' ἀνδρῶν;
Ἠὲ πάλαι γίγαας πρὶν ἢ ὄρεα μακρὰ πτύχαι;
8 Ἦ ῥά σοι ὑραγόθεν μυχίεια θεῖα πέφανται;
Τῶ κὴ ἐπὶ δηρτοῖσι μόνος σοφὸς ἠμὲν ἐφηδα;
Οἷος πέπνυσαι, τὰ δ' σκιαὶ ἀΐσσουσιν;
9 Ἀλλὰ τίη σύ πολ' ὄιδα, τὸ μὴ σάφα οἶδαμεν αὐτοὶ
Ἡμεῖς; ἢ τί σὺ γινώσκεις, ὃ κὴ ἐκ ἀείδηλον
Ἄμμι πέλει; ἐπεὶ ἤ τι φρενῶν ἐπιδεύεις ἐμεῖο.
10 Ἐν δ' παλαιγενέες πολυΐδριες ἄμμιν ἔασι,
Καὶ πολυζυλοῖαποι πολιοκρόταφοί τε γέροντες,
Οἵ τε φρεσβύτεροι γλυκὺ σέθεν εἰαὶ τοκῆος.
11 Ἦ τοι ἐπίσταντ' ὀρθὰ θεῶν παραμύθια καλά,
Ὁρτά κεν αὐτὸς ἐῶσι φιλοφρεσυνήσι πιθήσας
Ἤπιος; ἢ γὰ πᾶσιν ἐπίσατο μείλιχος εἶναι.
Ἦ ῥά τοι ἐνδυκέως τεῷ πνὰ δύσφαλα θυμῷ,
Κρυπτάδια φρονέοντι, τά τ' ἀγνώσασι κὴ ἄλλοι;
12 Τίπτε σοὶ οἰδάνεται κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Δαιμόνι; ἢ τί σε τόσην ἀγλωφείησιν ἐνῆκε;
Τίπτε δ' ἐπιλίζεις αὖτως, κὴ ἐπ' ἀρούσι νάσσεις;
Τίφθ' ὕπο μύσσεαι ὄσσε ἐπὶ βλεφάροισι τοῖσι;
13 Τίπτε καὶ Ἀθαναίοιο μέγα φρονέων ἐπὶ θυμῷ
Μαίνεαι ἐκπάγλως, κραδίη δ' σε λύσσα δέδυκε;

Σχέτλιε,

Num loquax erit prudens vir,
Fruſtrà in animo ſuo inconditáque variáque ſciens?
Uter ceu Euro turgens num vento
Ventrem implebit, ut ſic irrita *& inania* loquatur,
Qualia multa ferunt abripientes auræ?
Num in judicio contendet imperfectis rationibus?
Aut inanibus verbis, quæque viris non proſunt?
Impudens, haudquaquam Deum mente colis, nec revereris,
Neque ejus omnino iram vereris, neque vis ipſum
Placare, neque precibus demulcere mitibus.
Confiſus es autem coram illo, verbúmque ſuperbum jactaſti.
Tuam enim nequitiam etiam os tuum palàm declaravit,
Lingua autem tua dolis inſtructa *eſt*, eò-quòd-talia dicis,
Velut aſtuti & vafri impoſtoris;
Adeò tibi gratum eſt fallacia loqui.
Non ego, ſed os tuum te condemnat,
Labia tua blaterantia contra te teſtimonium præbent.
Nunquid tu primogenitus mortalis es? maximus-natu inter homines?
Aut olim natus es, antequam montes longi fabricarentur?
Nunquid tibi cœlitus myſteria divina patefacta ſunt?
Ideóque inter mortales ſolus ſapiens eſſe profiteris?
Solus ſapis, illi autem *velut* umbræ vagantur.
At quid tu tandem nôſti, quod non perſpicuè novimus ipſi
Nos? aut quid tu ſcis, quod non etiam manifeſtum
Nobis eſt? quandoquidem haud mentis expertes ſumus.
Etiam grandævi multarum-rerum-experti inter nos ſunt,
Et conſilio abundantes, & capite-cani ſenes;
Quique ſeniores natu tuo ſunt patre.
Num tibi deſpicatui ſunt Dei ſolatia bona,
Quæ ipſe dederit benevolentiâ fretus,
Clemens? certè enim omnibus novit mitis eſſe.
Num tibi intus-recondita ſunt tuo aliqua oracula in animo,
Occulta ſapienti, quæ & ignorant alii?
Utquid tibi intumeſcit cor in pectore cogitanti
Infelix? aut quid te adeò inſolentem fecit?
Utquid nictas fruſtrà, & ſuperciliis annuis?
Cur adeò connivent oculi ſub palpebris tuis?
Utquid contra Immortalem valde elatus animo
Inſanis terribiliter, ingens autem te rabies invaſit?

Σχέτλιε, ποῖον γάρ σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;
14 Ἀνθρώπου τί ποτ' ἐστὶν, ἀπήμονος ὄφρα πέλοιτο;
Ἦ τί γυναικεῖον δειλὸν τέκος, ὄφρα λίκμοις;
15 Οὐδὲ γὰρ οἱ θεράποντες ἀμύμονες ἀξιόπιστοι,
Οἱ δ' ὀλοὶ καὶ κάκιστοι καὶ φίλτατοί εἰσιν ἁπάντων·
Οὐδέ πω οἱ κακαὶ πῆλαι ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶνται
Οὐρανὸς ἀστερόεις, τὸ καὶ χαιετᾶτι ἄγαλμα.
16 Πῶς ἦν ὁ πολὺ μᾶλλον ἀνὴρ σιδερός τε καὶ αἰχμὸς,
Δυσνομίης ἀκόρητος ἀνὴρ, ἔδεν ἄλγεα φανείης;
Ὅς καὶ ἀλιτρὸν κατέπεφνε ἁμαρτάδα θυμῷ,
Ὡς ὅτε τις κακὸν ῥοφέων πίεν ἀγλαὸν ὕδωρ
Δίψῃ καρχαλέος, πίεν δέ ὁ θυμὸς ἀάσας·
Ὡς ὃγ' ἀταθαλίῃσι λαύρας πίε ἀλφὰς λύσης.
17 Ἐκ γάρ τοι ἐρέω, σὺ δ' σύνθεο καὶ μὰν ἄκουσον,
Ἀγγελίην, τόδ' ἐγὼ πάλαι ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα·
18 Καὶ πινυτοὶ τὸ περὶδιν ἐῶν πεπύθοντο τοκήων,
Ἄμμι δ' ἀφιγμένοι λαμπρὲς, ὑδ' ἐπίκυσαν.
19 Γαῖαν ὅλην αὐτοῖσι πορὼν Θεὸς ἄλεσε φῦλα·
Οὐδέ τις ἀλλοδαπῶν γε μὴ σφίσιν ἔκτ' ἔναιεν.
20 Ὠδίνων ὀδυρμοῖσιν ἀτάθαλος ἠμάλα πάντα,
Δάκρυσί τε, στοναχῇ τε, καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἐρέχθων·
Τῶδ' ὕβρεις γε βίη τε σιδήρεον ἔρανδον ἔχει,
Παμπόλλους ἐκ εἰδὲ πεπλομένους ἑαυτούς·
Ὤλετο δ' εἰν ἤδη, ὑδ' ἔκητο γήραος ὁδόν.
21 Σμερδαλέῃ βόμβησεν ἑοῖς ἀμφ' ἔασιν ἠχῇ,
Τόν τ' ὀλετῆρ ἀδάκητον ἐυρρόοντα κιχήσας,
Ἀσφιδίοις κατέμαρψε, καὶ ἐ νόσοντα κατέκλα.
22 Οὐ μέν γε ζόφου ἐντὸς ὀΐεται ἐσπερέων,
Καί μιν ἄορ μίμνει πολυδίψιον, ἄμματι δοῦον.
23 Πλαγκτοσύνῃ δέδμητο, καὶ ὡς ἀσύφηλος ἀλήτης
Ἀκμῆνος, καὶ ἄπαστος, ἐελδόμενός τε ἑδωδῆς
Πλάζετ' ἐπ' ἀλλοθρόων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε,
Ἔλπεται ὀϊζυρόν τε μόρον, καὶ νηλεὲς ἦμαρ
Ἄγχι παρεστάμεναι, ὅτε μιν σκότος ἀμφικαλύψῃ
24 Ταρσοσύνῃ καὶ πένθος ἑοὶ μέγα δῆσε ἐνόρσαι,
Καδδ' ἔδεν ἰσχύσαι, ὡς ὄρχαμος ἀλκὶ πεποιθὼς
Ἄχθιον ἐς πόλεμον κακορυθμίδος ἄλδαπι χαλκῷ.
25 Χεῖρα κατ' Ἀθανάτοιο ὑπερφιάλως ἐτάνυσσεν,
Κάρτιστον καὶ κεῖνον ἐὸν μεγαλήτορα θυμόν.
26 Ἀλλ' ὅτι οἱ μεμαὼς, καὶ ἀναιδέϊ θῦεν ἐρωῇ

Αὐτῷ

Improbe, quale enim tibi verbum aufugit vallum dentium?
Homo quid eſt, integer ut eſſet?
Aut quid *eſt* muliebris miſera proles, ut *eſſet* juſta?
Neque enim ei ſervi egregii fide-digni *ſunt*,
Etiam qui ei chariſſimi & amiciſſimi ſunt omnium;
Necdum ei purum eſt oculis videri
Cœlum ſtellatum, cujus etiam venuſtiſſimus ſplendor.
Quomodo ergò non multò magis homo odioſus & turpis,
Iniquitate inſatiabilis homo, coram eo videretur?
Qui etiam ſitienti bibit peccatum animo,
Sicut quando quis hianti-ore ſorbens bibit limpidam aquam
Siti aridus, bibere autem eum animus jubet:
Ità hic nequitiam affatim bibit ſitienti rabie.
At enim tibi dico, tu autem percipe, & me audi;
Narrabo, quod egò olim oculis vidi:
Prudentes autem antehac à ſuis audierunt patribus,
Nobis autem declarârunt omnino, nec reticuerunt.
Terram totam ipſis conceſſit Deus, & perdidit gentes:
Nec quisquam alienigenarum inter ipſos ampliùs habitavit.
Dolet doloribus improbus diebus omnibus,
Lacrymis & gemitibus, & doloribus animum excrucians:
Cujus injuriaque víſque ad ferreum cœlum vadit,
Admodum-multos non vidit volventes annos;
Periit autem in pubertate, nec attigit ſenectutis limen.
Terribilis ſtrepuit ejus circa aures ſonus,
Eúmq; occiſor ex-improviſo proſpere-agentem deprehendens
Repente corripuit, & non cogitantem interfecit.
Haudquaquam extra tenebras ſperat reverti,
Et eum enſis expectat ſitibundus, ſanguine furens.
Vagatione confectus eſt, & tanquam vilis erro
Jejunus, & impaſtus, egens cibi
Errat apud peregrinorum virorum populúmq; civitatémque:
Expectat ſibi triſte fatum, & crudelem diem
Propè adſtare, cùm eum tenebræ circumtegent:
Terror & luctus ei magnum metum incutiet,
Contrâque eum prævalebit, ut princeps robore fretus
Sævum ad bellum armatus ſplendenti ære.
Manum contra Immortalem ſuperbè extendit,
Corroboravitque adversùs illum ſuum ſtrenuum animum.
Inſiliit in eum promptus, & impudenti ruit impetu

Αὐτῆ ὅτι δείρῃ, ὅτι τ' ἀπίδος ὁμφαλόεσσης
Ἥλοισιν πυκινοῖσι δαμασθεὶς ἔν ἀραρμῖν.
27 Δημῷ κ' σάρκεσσιν εἰλυ ἐνέδυσεν ὁπωπίλυ
Πιαλέϊλυ, λιπαρλυ, πολλὸς δ' ἀναδέδιρομε κόλλοφ.
Ἀμφί τε βυβλῶνα στιβαρὸν, κ' πόνα μηρόν.
28 Ἆρε' ἐρημωθήνα, κ' ἠδενόωρα μέλαθρα
Ναιετάϊς, σωρὲς ἤδη μέλλοντα γηύεδς.
29 Οὐ δι χρήματα πολλὰ, μινυθάδιθ δέ τε ὄλβος,
Οὐδὲ μάλ' ἔμπεδος ἔσαι ὅτι χθονὶ πολυβοτείρῃ.
30 Οὐδέ ποτ' ἐκ σκότεος παρελεύσεται ἀχλυόεντος,
Οὐδέ ποτ' ἐξ ἄτης κ' ὀϊζυρῆς κακότητος.
Ὡς δ' ἀναμαιμάει βαθὲ ἄγκεα δαπτὰς πῦρ
Οὐρεθ ἀζηέσιο, βαθεῖα ϑ' καίεται ὕλη,
Πάντῃ τε κλονέων ἄνεμος φλόγα εἰλυφάζει·
Ὡς τῆς μὴ τ' ὄζυς καταδάπτει δαπτὰς πῦρ,
Θεὸς ϑ' σώματος πνοιῇ φλόγα εἰλυφάζει.
31 Ἦ ῥά νύ οἱ μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς
Πλαγκτὸς, ἀταθαλίῃ πίσυνος ματίῃ τ' ἀλεγεινῇ·
Τέκνεσσι δ' οἱ μιθὸς κακότης ἀντάξιος ἔσαι.
32 Ὅσσος οἱ ὅπω χλωρὸς ἐὼν, ταχύπολμος ὀλῆται
Ῥιζόθεν, ἀζαλέος, παναώριος, ἀλλὰ μαρανθείς.
33 Ὄμφακα ϑ' φυφλύ τε, κ' ἕλ' ὑποτρόκαζυσαν,
Ἄμπελος ὡς πρισάωρος, ἀνήμερος ἐξαποδύσει·
Ὥκα δ' ἀπαυθήσει ὡς ὠλεσίκαρπος ἐλαίη.
34 Ὡς κλισίη κεν ἐρήμη ἀταθάλλε ἠφροσυνος,
Οἰοπόλος τε γένοιτο, θεὸς δέ ἑ σιφλώσειεν.
Οἱ ϑ' φιλακτέανοι, τοῖσίν τ' ἐπιλύδανε δῶρα,
Τῶν νύ κεν οἰκία καλὰ πυκὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης.
35 Οἱ μὸχθον κυέσι κ' ἀμπλακίῃσι ἀλεγεινῇ,
Τίκτουσιν κακότητα, δόλυς δ' ἐν γαστέρ' ἔχυσι.

ΚΕΦ. ις'.

1 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ἰακίδης,
Πυκνὰ μάλα στενάχων, κ' ὀδύρετο κηρόθι μᾶλλον·
2 Ἦ μὴν ἐγὼ τὸ πρόσθεν ἀκήκοα πολλὰ τοιαῦτα.
Ὦ ἑταῖροι δυσέταιροι, ἀπηνέα θυμὸν ἔχοντες,
Σχέτλιοί ἐστε φέλοι, ζηλήμονες ἔξοχον ἄλλων,
Δειλοί τ' ὑπίδανοί τε ἐμῆς παρακλίτορες ἄτης.
3 Ὦ Ἐλιφᾶ, μάλα πως με κατὰ θυμὸν ἐνίπῃ·
Ἀλλὰ σὺ μήποτ' ἀπολλίζεις μεταμώνια βάζων,

Τοῖσ'

Ejus in collum, ínque clypeum umbilicatum,
Clavis densis passim bene compactum.
Adipe & carne suam opplevit faciem
Pinguem, nitidam; multus autem eminet callus
Circáque inguen robustum & pingue femur.
Urbes vastatas, & ruinosas domos
Inhabitat, aggeres mox futuras.
Divitiæ ei non multæ, opésque brevi-duraturæ,
Nec admodum stabiles erunt in terra alma.
Nec unquam è tenebris emerget obscuris,
Nec unquam ex ærumna & calamitoso malo.
Quemadmodum autem furit in altis convallibus sævus ignis
Montis aridi, profunda autem ardet sylva,
Ubique autem turbans ventus flammam convolvit:
Sic hujus ramos depascit divinitus-accensus ignis,
Divini autem oris spiritus flammam convolvit.
Certè ei magna dona affectabat animus,
Seductus, nequitiâ fretus vanitatéque miserandâ:
Quocirca ei præmium vanitas condignum erit.
Ramus ejus nondum viresçens citò-moriens peribit
Radicitus, aridus, omnino-immaturus, confestim marcescens.
Omphacem verò acerbam & nè quidem sub-nigrescentem,
Vitis ceu ter-immatura, agrestis exuet;
Citò autem deflorebit, quasi frugiperda oliva.
Ità tentorium desolatum improbi hypocritæ
Solitariúmque erit, Deus autem ipsum turpem-reddet.
Avari autem, quibúsque cordi-sunt dona,
Eorum domicilia pulchra igne ardebunt à fastigio.
Qui dolorem concipiunt & iniquitatem funestam,
Pariunt malitiam, dolos autem in utero habent.

CAP. XVI.

HUnc verò excepit deinde patiens divinus Jobus,
Crebrò valde ingemiscens, & ploravit animitus magis:
Certè quidem ego antehac audivi multa talia.
O socii, infelices-socii immitem animum habentes,
Duri estis amici, invidi præ aliis,
Miserique vilésque meæ consolatores miseriæ.
O Elipha, valdè mihi attigisti animum increpatione;
Verùm tunè nunquam desines vana loqui?

Τίπλέ με λαοῶν κρατερὸν φρεσὶν ἄλγε' ἔχοντα;
Τίπλέ σ' ἐποτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
Οὕτω λαοσσόον ἔμμεναι; ἐπεὶ οὐδέ τι σε χρή.
Ἤ τίνι θαρσήσας συνερῷ μ' ἠμείψαο μύθῳ;
Καί κεν ἐγὼν εἴποιμι, τά θ' ὑμῖν, εἴ νύ τῳ ὔμμε
Ἴση μοῖρα δάμασσε, καὶ εἰ κακὰ πάντα πέποδε,
Οὐ γὰρ ἀλλήλῳ κραδίη πάρος, ἠδ' ἐμύησα.
Καί κ' ἐγὼ ἠδυάμην γε καθ' ὑμέων, οὐκ ἐθέλοιμι,
Κινῆσαί τε κάρη, καὶ ὀνείδεα μυθήσασθαι.
Σπείσαιμι δ' μᾶλλον ἀκεσσιπόῳ τινὶ μύθῳ
Τειρομένους ἑτάρους, καὶ ἄχος γλυκερωτέρον εἶη
Ὑμετέρης συναχῆσι καὶ ἄλγεσιν, ὅ, τι καὶ εἴπω
Ὑμῖν ἀκηχεμένοις, παυσώδυνα κήδεα λύσας.
Ἀλλὰ τίη νῶϊ ταῦτα μεθ' ὑμῖν μαψ ἀγορεύω;
Οὐ γάρ μοι φρεσὶν ἀτρεκὲς οἴζυος ἐκλελαθέσθαι
Οὐτέ ποτ' εἰν ἐπέεσσιν ὀΐομαι, ὅττ' ἐνὶ στηθεσσι
Ἀλλ' αἰεὶ στενάχω, καὶ κήδεα μυρία πάσχω
Ἠματος ὑγρός τε, καὶ οὐ δύνομαι ἐρωή.
Οἷ μοι δύσμορον ἀλεπῶ ἐδαμάσσατο μόχθῳ
Οὐρανίων Βασιλεὺς, ἀτη τ' ἐνέδησε βαρείη·
Οἰοπόλον δ' ἐμ' ἔθηκε, φίλης τ' ἐκέδασσεν ἑταίρης.
Κοίλησι ῥυπόεσσιν ἐμὴν ἐχάραξεν ὀπωπὴν,
Κάρψε δέ μοι χρόα καλὸν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Καὶ μοὶ ἀεικέλιαι ῥυπόεσσι καλαμαρπυρέοισι·
Σῶμα δ' λεπταλέον μοι καὶ σφυκώδες ἐπύχθη.
Ὅς με μάλα συλέει, διά τ' ἔπασσε νηλεῖ θυμῷ,
Ῥινὸν ἀποδρύψας, ἐπεὶ ἀσπερχὲς μεμεαίνει,
Ἐχθρὸς ἐμὸς κατ' ἐμεῖο· ὁλοὸς ἔρρυσεν ὀδόντας,
Καί με ὑποδρα ἰδὼν φλογὶ ἴκελον ὄμμα πίτνων.
Οἱ δέ τ' ἀνάρσιοι ἄνδρες ἐμ' εἰσορόωντο χανόντες,
Σχέτλιοι, ὡδ' ἔπληξαν ἀεικέσι πλαγῇσιν,
Ἠδέ τ' ἐμὴν βειαρῆσι παρηίδα χερσὶ πατάξαν,
Καὶ κτι μεθ' ἤγερθεν, ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο.
Χωόμενός με Θεὸς πολάμοις ἐπίτρεφεν ἀλειτέων,
Ἀνδράσι δυσεβέεσσιν ἔλωρ καὶ κύρμα γένεσθαι.
Ἀρτεμέϊ πείν ἐόντι κατέκλασέ μοι φίλον ἦτορ,
Καί με λαβὼν κεφαλῆς τε καὶ αὐχένος ἐν σωτεσχμῷ,
Ῥῆξε διαμελεϊστὶ, καὶ ὀϊστοὺς ἔμμεν' ἔθηκε·
Τῷ γὸ ὀϊστῆρες ἐκυκλώσαντό με δεινοὶ,
Καὶ μάλα πυργηδὸν σφεας αὐτοὺς ἀρτιμάσσαντες.

Quare mihi convitiaris validos in animo dolores habenti?
Quare te instigat cor & animus insolens
Ità multiloquum esse? quandoquidem haud te decet.
Aut quâ re fretus odioso mihi respondisti sermone?
Etiam ego possem dicere, quæ & vos, si fortè vos
Par casus domuerit, & si mala tot passi fueritis,
Quot ego perduranti corde toleravi & pertuli:
Etiam ego possem in vos, si vellem,
Movere caput, & opprobria fari.
Sustentarem verò potiùs medicinali quodam sermone
Afflictos sodales, & remedium dulciloquum esset
Vestris gemitibus & doloribus, quodcunque dixero
Vobis mœrentibus, luctum-sedantia labia aperiens.
At quid nunc hæc apud vos frustrà dico?
Non enim mihi animum ingratæ ærumnæ memoriam depo-
Nec in eloquio existimo, nec in silentio. (siturum
Sed usquè ingemisco, & dolores innumerabiles concoquo
Die & nocte, mali autem non fit cessatio.
Quoniam me infelicem durâ oppressit ærumnâ
Cœlestis Rex, damnóque devinxit gravi;
Solitarium verò me fecit, charósque dissipavit socios.
Cavis rugis meam sulcavit faciem,
Siccavit autem mihi cutem pulchram in flexilibus membris,
Et adversùm me deformes rugæ testificantur:
Corpus autem gracile mihi & macilentum est.
Qui me valdè odit, etiam discerpsit crudeli animo,
Pellémq; dilaceravit, quandoquidem vehementer indignatur,
Hostis meus in me pernicioſis frendit dentibus,
Et me torvè intuens flammæ similem oculum vibravit.
Inimici etiam homines me hiantes, intuiti sunt
Improbi, & ceciderunt contumelioſis plagis,
Et meam robustis genam manibus percusserunt,
Et contra me congregati sunt, & in unum convenerunt.
Iratus me Deus manibus permisit peccatorum,
Viris impiis prædam & lucrum fieri.
Sano priùs existenti fregit mihi charum cor,
Et me prehendens capitísque & cervicis ad junctúram
Laceravit membratim, & sibi scopum esse posuit.
Ejus enim sagittarii circundederunt me terribiles
Et valde catervatim se condensantes,

Νεφρὺς μὲν ξυνέαξεν ἀφειδέϊ δεξιτερῇφι,
Τειχέα τε κὴ τυρσὰς δηΐοισι, σὺν ἐλέησιν·
Ἔγκατα πάντα λάφυξε, χολὴν δέ τε χεῦεν ἔραζε.
14 Χρῶτα δέ μοι πλυνῇσιν ἐπισυτέρῃσιν ἄεσσεν
Ὡς τε ῥέγας μοι ἐπάλτο πυλάων θ', ἃ τε μάλιστα
Θυμὸς ὀνὶ σήθεσσι πέϊ δόσιν βλεπαίρει.
15 Σάκχον ὅτι χρόα πᾶν, ἐπεὶ ἢ ῥάκε ἀμφεκάλυψε
Ῥαγάδες, ῥυπόωντα, καπνῷ μεμορυγμένα πάντῃ·
Καὶ χονίῃ πεπάλακτο γένεις, κὴ κῶμαι ὅλωλε.
16 Δάκρυά μὲν ἀλεγεινὰ φίλας ἐκάδευσε παρειάς,
Κνύζωσεν δέ μοι ὄσσε πάρος πεκαλύβ' ἐόντε·
Καὶ δυνάτις σκιὴ ἔζεν ὑπὸ βλεφάρεσσιν ἐμοῖσιν.
17 Οὐδ' ἔνεχ' ἡμετέρης ἄπιξ κερτέρ' ἄλγεα πάσχω·
Οὐ γὰρ ἀπαίδαλός εἰμι, νόῳ δὲ φρεσὶν αἴσυλα εἰδώς·
Οὔτε γὰρ ὀυχωλῆς ὑπερέμπεδος, οὔδ' ἀκατίμητος,
Ἦν αὐτῷ πυ' ἔρεξα· λιτὴ δέ μοι ὄδιν ἀμύμων.
18 Μὴ κρύψῃς ἐμὸν αἷμα τεοῖς ὑπὸ κόλπεσι, γαῖα,
Μηδὲ βοὴ πολὺ ἐμεῖο πόρῃς μυχὸν, ἦχι λάθωσι.
19 Τῶν μὰλ' ἐν νεφέλῃς εἰσὸς ἔγγυθ' ἱκέσθω ἀϊκία ναίει,
Καί μοι μάρτυρός ὄδιν ἐν ὑψόθι αἰετόεντι.
20 Κερτομέουσ' ἔπαροί με, φίλοισι δὲ πάγγυιόν εἰμι,
Ἀλλὰ Θεῷ ἑλεεινὰ ὑπ' ὀφρύσι δάκρυα λείβω,
Μυεῖ ἀπ' ὀφθαλμῶν πάλιν μοι ῥέει, ἀχνυμένῳ κῆρ.
21 Ὡς ὄφελ' ἀνθρώπῳ δέμεν ἔμμεναι ἀντὶ ἀνθρώπου
Ἀθανάτῳ ξυμβλῆτα, ἐπαντίαν τ' ὀν ἀγῶνα,
Ὡς ὅτ' ἐειδομάχησι δίκη φίλου ἀντὶ φίλοιο.
22 Αὐτὰρ ἐγὼ παύροισι κεκτελλομένοισιν ὁμαυτῷ
Βαιὸν ἐπεὶ ζώοισιν ὁμίλεον, οὐδ' ἔτι δηρὸν,
Αὐτὰρ ἐὼν ζωάλοις βίος ἄνεται, ἐς γόον δ' αἶσα,
Ἡμαλέα ἢ σωβῆσι, πυρούμενον δέ μοι αἰὼν
Πλαδίνων μοιρίδιον, ὀλίγη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται
Δυσίνῳ, πάρει γάρ με μινυνθαδίοιον τεκε μήτηρ)
Δύσομαι εἰς ἀίδαο, κὴ ἐν νεκύεσσι φανείην,
Εἰς ἀπίλιν παίλιν ἀμετάστροφον ἴχνος ἐπείγων,
Ἔνθ' ὄδιν ὑκὶ ἀνείμι· θεὸς δ' ὑπαίνυτο νόσον.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 Κεῖμ' ὀλιγηπελέων, ὀλίγος δ' ἔτι θυμὸς ἔνεστιν,
Ἠδέ μοι ἀμφ' ἀγαθῶν φεύγιστον ἄλγεα τύνεται·
Ἡματὶ

Renes meos confregit immiti dextrâ,
In trésque quatuórque partes discidit, neque miseratus est:
Viscera omnia exhausit, fel autem fudit in terram.
Carnem verò meam plagis densis laceravit,
Utque gigas mihi insiliit ingens, cujus maximus
Animus in pectoribus præ robore tumescit.
Saccum super cutem consui, méq; panni-viles obtexerunt
Laceri, sordidi, malo conspurcati fumo:
Et pulvere sordidatus est decor *meus*, & splendor periit.
Lacrymæ meæ funestæ charas sulcârunt genas,
Deformârunt autem mihi oculos anteà perpulchros;
Et mortis-umbra sedit super palpebras meas.
Nec propter nostram culpam graves dolores patior:
Non enim sceleratus sum, nec animo nefaria cogitans;
Neq; enim ob vota *me* incusat, neque ob sacrificia (sibilis.
Quæ illi aliquando obtuli: oratio autem mea est irreprehen-
Nè tegas meum sanguinem tuis sub cavernis, terra,
Nec clamori unquam meo præbeas receptaculum, ubi lateat.
Sublimè admodum in nubibus meus sponsor habitat,
Et mihi testis est in cœlo stellato.
Convitiantur mihi sodales, amicis autem ludibrio sum,
Verùm Deo miserandas sub superciliis lacrymas fundo,
Innumeræ ab oculis quæ mihi fluunt, mœrenti corde.
Utinam homini fas esset pro homine
Cum immortali congredi, adversaríque *ei* in certamine,
Sicut quando contendit in judicio amicus pro amico.
Ast ego paucis circumvolventibus annis,
Paululum postquam vivis interfui, necdum diu,
Statim vaderis (Valde enim vita ad finem properat, propè autē
Dies autem processerunt, præteriitq; mihi ævum (farum,
Plurium partium, exigua adhuc pars reliqua est
Misero, admodum enim me brevis-ævi peperit mater)
Descendam in sepulcrum, & inter mortuos apparebo;
In longinquam terram irrevocabilem gressum concitans,
Illuc unde non ampliùs ascendam; Deus a. abstulit reditum.

CAP. XVII.

JAceo languens, exiguum autem adhuc animæ inest,
Et mihi infirmo vitalis spiritus corruptus est:

Dies

Ἥμαλά μοι ἔσβεσε, μινυνθάδιόν με μοι αἰῶνα·
Νῦν δ' σπερχθείς εἰμι, πάρος δέ μοι εἰσὶν ἑταῖροι.
2 Οὐ μοι λωβητῆρες ἐπισβόλοι ὧδε πάρεισι;
Τὰς δ' ἔκ ἄντα ἴδον, ὅτε κερτομίας ἀγόρευον;
Τῶν δ' ἔχ ὕβρεως δίδια, κὴ ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι
Νωλεμὲς, αἴ μ' ἐρέθουσι κατὰ φρένας; ἐκ ἀνὰ νυκτὰ
Τέτρομ' ὀϊόμενος κάκ' ὀνείδεα, τοῖσιν ἀπύχθω
Ὄμμαλα κὴ κραδίην, κὴ μοι γλυκὺς ὕπνος ὄλωλεν;
3 Ἀλλά σε λίσσομαι, Ἄναξ, σὺ δ' σύνθεο καὶ μὰ ἄκουσον,
Εἰδ' ἄγε, παρκατάδες, δὸς δ' ἔγγυον ἐγγυάασθαι
Ἄμμιν ὃς ἀμφοτέρωσι δίκην ἰθύνταλα εἴποι·
Τίς δέ μοι ὄρκια πρὸς τάμῃ, κὴ χεῖρα λάβῃσι;
4 Τοῖσι γὸ ἄφρονα θυμὸν ἐνὶ στήθεσιν ἔθηκας,
Τῶνδε κὴ ὠνοσάμην πάγχυ φρένας, οὐδ' ἔφερπον·
Τῷ ἔπι σφίσι κῦδος ὑπερτερὸν ἐγγυαλίξεις.
5 Ὃς φίλον ἠπεροπεύσε δόλοις, ἀπατήλια βάζων,
Ἐδλὰ μὰ ἀγγέλλων, κακὰ δ' φρεσὶ βυσσοδομεύων,
Τῶδε τέκνοισι φίλοισι μέσης καλαπήξεται ὁδοῦ
Ἐκ κεφαλῆς, ἵνα τις τε κὴ ὑψικόμων ἀνθρώπων
Ὀφθαλμοῖσι πεπύθηται ἀεικελίην ἀλαωτύν.
6 Θῆκε δέ με λώβην τ' ἔμμορον κὴ ἐπίφθιον ἄλλοις,
Ἐν δ' ἄρα τοῖσι γελοιοδς εἶμι, ὡς τυμπάνη ἠχώ,
Παισὶν ὁ νηπάχοισιν ἄθυρμά τε χάρμά τ' ἔδηκε.
7 Φθινύθουσι δέ μοι ὁδοὶ δι' ἀλλήκτων ὀδυνάων,
Πολλῆ τε κλαυθμοῖο, χοιρίου τε δακρυόεντος·
Πάντα δέ μὰ μέλεα σκιῇ ἴκελ' ἔασιν ἀμαυρῇ.
8 Τῷ δ' ἄρ ἔτ' εὐσεβέας κεν ἔχοι τάφος, ὡς ἐνόησα·
Ὃς δ' τ' ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, κὴ ἀμύμονα ἤδῃ,
Ὥρῃ θύελλ' ἐπορώρει ἀταδάλῳ ἠεροπῆϊ.
9 Ἀσεμφέως δ' δίκαιος ἕης ἔχετ' ἀτραπιτοῖο,
Οὐτι ἀποκλίνων, ὅτ' ἀκηδαίη παλαμάων
Ἰθυτόοις ἀνδρεσσιν ἀεὶ μέγα κάρτος ὀφέλλει.
10 Ἀλλ' ἄγε, δὴν τε φίλοι (φρεσὶ μὰ τε φρένες ἐθλῶν)
Νῦν ἀπονοήσατε παλίντροποι· ἐ γὸ ἐν ὑμμιν
Ἀνδρα πύκα φρονέοντα ἔως ἑνὸς ὄφρ' ἐλέῃς.
11 Ὤ, μοι, ἐπεὶ ἀβέβαιος ἐμὴ μελανείσεται αἰών·
Ἥματά μὰ βεβάασι πολυφλοίσβοιο λυκάβαντων,
Δείλεμέ μοι βίοτος τερπνὸς ἅρματι δία κυλιθείς.
Βλαὶ ἀποκίδναν, ἐμῆ μελεδήματα θυμῆ.
12 Ἀλλάπτουσι δ' νύκλας ἐς ἤμαλα δακρυόεντα,

Δείλεπ

Dies mei extincti sunt, breve autem mihi ævum,
Nunc autem capularis sum, sepulcra autem mihi sunt parata.
Nonne mihi convitiatores blaterones hîc adsunt?
Hos ego, annon coram vidi, quando opprobria locuti sunt?
Horum annon contumelias novi, & oculis video
Continuè, quæ me irritant in animo? annon *etiam* noctu
Vexor, cogitans mala opprobria, quibus turbatus sum
Oculis & corde, & mihi duleis somnus perit?
At te oro, Rex, tu autem paciscere, & me audi,
Eia agè, juxtà-depone, da sponsorem ad spondendum,
Nobis qui utrisque jus rectissimè dicat. (det?
Quis autem mecum fœdera fidelia feriet, & manum prehen-
His enim insipientem animum in pectoribus posuisti,
Eorum etiam damno prorsus sententiam, qualenam dixerunt;
Idcirco neutiquam iis gloriam superiorem præbebis.
Qui amicum decepit dolis, fraudulenta loquens,
Bona quidem narrans, mala autem in animo intus agitans,
Illius liberis charis medio contabescent oculi
Ex capite, ut quis etiam posterorum hominum
De oculorum audiat deformi cæcitate.
Fecit autem me probrum esse, & conspicabilem aliis;
Inter eos autem ridiculus eram, ut tympani sonitus,
Pueris quod parvulis ludicrúmque gaudiúmque fecit.
Corrupti autem sunt mihi oculi præ perpetuis doloribus,
Multóque fletu, luctúque lacrymabili.
Omnia autem mea membra umbræ similia sunt obscuræ.
Super hoc autem pios occupabit stupor, ut observaverint:
Qui autem inculpatus ipse fuerit & inculpata noverit,
Tanquam procella irruet in improbum hypocritam.
Firmiter autem justus suæ inhæret viæ
Nequaquam declinans, quippe puritas manuum
Integris viris semper magnum robur auget.
Quin eia, agedum ô amici, flexibilis certè est mens bo-
Nunc revertimini denuó: non enim inter vos (norum
Virum sapientem, nè unum quidem, licet sumere.
Hei mihi, quoniam instabilis mea præterit ætas!
Dies mei transierunt circum-volventibus annis,
Cucurrit mihi vita rota currûs ceu volubilis.
Consilia dissipantur, mei cogitationes animi.
Mutant autem noctes in dies lacrymabiles,

Vergit

Δείλετο δ' ἠέλιος, πάχα δ' αὖ μέλας ἔπεσε πλόον.
Ἦ ῥα τὸ μὲ κ) ἀνεκλὸν ἔχει κακὸν, ὁππότε κέν τις
Ἥμαια μὴ κλαίη πυκνῶς ἀναχήμυθ' ἵπτορ,
Νύκλας δ' ὕπνος ἔχησιν (Ὃ χαίρ τ' ἐπλησεν ἀπάντων
Ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἆρ βλέφαρ' ἀμφεκαλύψη)
Ἀλλὰ κ) ὑδ' ἐνὰ νύκλα κακὴ μοι γίνετ' ἐρωή.
13 Ἕως ποτιδέγμενός ἦμαι ἔχων ἄχε' ἄπειλα θυμῷ,
Τύμβος ἔμοιγε τέτυκτο καλαχθόνιον σκιόεν δε,
Ἐνθά κ' ἐγὼν ἔυδω, κ) χάλκεον ὕπνον ἰαύω,
Δέμνια καστορνὺς, κ) ῥήγεα σιγαλόεντα,
Ἀχλύϊ τε σκόπελί τ' ἐλυμβόμος ἠύτε χλαίνη.
14 Σὴμι ἔρωα, Σύ μοι ἐσσὶ πατὴρ σκάληκι ἴῃ, Μήτηρ,
Μήτηρ μὲν σύ μοι ἧς, κ) ἀδελφεὴ ἰμεροέσσα·
Ταύτης τοι ἠμεῖς τε κ) αἵματος εὐχόμαι εἶ).
15 Νωῦ δέ μοι ἐλπωρὴ πόθεν, ἢ πόθεν ἔπλετο θάρσος;
Τίς τάδε πολλὰ κ) ἐσθλὰ πεὶ ὄμφετα ἀρθμιοῖσιν,
Ἄασα κ' ἐλπομένω, ὅπ μοι μετόπιδε γένωνται;
16 Πάντ' ἐρομβήσεσθε ἐμοὶ, λύσοί τε κάθεσθε
Κεισόμεθ' ἐν κονίησιν ὁμῶ ἐπὸ κλίδεσι γαίης.

ΚΕΦ. ιη'.

1 Τὸν μὲν ὀλθήσας Σαυχαῖος ἀμείβετο Βελδὰδ·
2 Ἕως πότε γὲν τοιαῦτα μεθ' ἡμῖν μὰλ' ἀγορᾶς;
Οὐδ' ἐπίων λήξεις, ἵνα δ' ἡμέων μῦθον ἀκύσης;
Ἄλλο δέ τι ἐρέω, οὐ δ' ἐὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.
3 Τίφθ' ἡμέας ἀλόγοισι τόσον ζώοισιν ἐΐσκεις;
Τίπλε κ) ὀπιδαρόῖσιν ὁμῶς ἀνδρεσσιν ἀτίζεις,
Ἠδ' ἀσυφήλοισιν, κ) ἐλεγχίστοις ζωόντων;
4 Ἐκπάγλας κεχόλωσο, κ) ἐνδοδὶ θυμὸν ἀμύσσεις·
Ἀλλ' ὑδ' ὅς ποτε γαῖά σευ εἵνεκα ἔσσεται ἐρήμη,
Καὶ μάλα φῶ κοτέοντος ἐὶ φρεσὶν, ὑδ' ἔπι πέτρη
Κινυθήη σέθεν εἵνεχ' ἑοῖς τεθμένοισι θεμέθλοις
Τῆλι μάλα θρώσκουσα δ' αἰθέρος ἵξεται ὀλυμπον.
5 Ἐσχ) ἦμαρ, ὅταν πο' ὀλάλκη φέγγος ἀλεγεῖν,
Λύχνα σβεννυμένοιο, κ) ὀλιγαθέοιό τε κείνε·
Οὐ δὲ ἐσ' ἐκαέθρη αἰνοθὴρ, ἀ φόβηθρος ἔσται,
Σπέρμα πυρὸς σώζων, ἐπεὶ μάλα φλὸξ ἐμαράνθη.
6 Ἀλλ' ὁ ἀμαυρότατος δόμος ἔσσεται, ὃν δέ τις αὖγὴ
Αὐτῷ ἐσὶ κλισίη δαίδων ἐπὸ κηκιομένων,

Λύχνος

Vergit autem in occasum sol, móxq; rursus niger vesper adest,
Certè quidem hoc & tolerabile habet malum, quando aliquis
Dies quidem flet frequenter dolens corde, (omnium
Noctes verò somnus habet: (Hic enim obliviscí facit homines
Bonorum & malorum, postquam palpebras circuntexit)
At neque per noctem mali mihi est intermissio.
Dum expectans sedeo habens dolores infinitos in animo,
Sepulcrum mihi fabricatum est, subterranea umbrosa domus,
Ubi ego dormire queam, & ferreum somnum carpere,
Lectum substernens, & stragula silentia,
Caligine & tenebris obtectus tanquam pallio.
Putredini dixi, Tu mihi es pater; vermi autem, Mater,
Mater quidem tu mihi es, sorórque amabilis.
Hoc ex genere & sanguine glorior me esse.
Nunc autem mihi spes unde, aut unde est confidentia?
Quis illa multa & bona unquam oculis videbit,
Quæ utiq; sperare potero, quòd mihi in posterum futura sint?
Omnia sequentur me, & ingredientur sepulcrum:
Jacebimus in pulvere simul sub cavernis terræ.

CAP. XVIII.

ILli autem valde commotus Sauchæus respondit Bildad;
Quousq; ergò talia inter nos frustrà loqueris?
Nec à verbis desistis, ut & nostrum sermonem audias?
Aliud autem tibi dicam; tu autem in animo perpende tuo.
Quare nos bruris adeò animantibus assimilas?
Quare & vilissimos tanquam homunciones spernis,
Et *tanquam* errones, & probrosissimos viventium?
Vehementer indignaris & intus animum angis;
At neque sic terra tui gratiâ erit deserta,
Et valde licèt irascentis in animo: nec adhuc petra
Mota tui gratiâ suis tremens fundamentis
Sursum admodum saliens per aërem continget cœlum.
Erit dies, cùm aliquando peribit lumen impii,
Lucernâ extinctâ, defuncto & illo:
Non ei super focum scintilla, nè scintillula quidem erit
Semen ignis servans, postquam valde flamma consumpta fuerit.
Quin ei obscurissima domus erit, nec quis splendor
Ejus in tentorio luminaribus præ fulgentibus,

Lucerna

Λύχνος ἐπεὶ καλαπήξεθ᾽ ἑὸς, καλαπήξε δ᾽ αὐτός.
7 Πλαγκτοσύνη δ᾽ πόλις δεδμήατο, γυῖά τ᾽ ἔνερθε,
Καὶ κραταρὴ ὧρ ἐόντος· ὅτι σεινωπὸν ἀταρπὸν
Ἰχνια πάντ᾽ ἔκλιπε παρὲξ ὁδοῦ εὐρυχόρειο.
Ἦ σι κακορραφίησιν ἄφαρ νόνυμα ὀλέϊται.
8 Ἐς παλίδα γονόεσσαν ἑοῖς ὑπὸ ποσὶ πλανηθεὶς
Ἔμπεσεν ἀφραδίῃσι, κὴ ἐν βόθρῳ ἴχνος ἔθηκε.
9 Μάρψε δέ οἱ πτέρνην ὀλερὴ παγὶς, ἀμφὶ δ᾽ πόδι
Πλέκτο σειραφόρητα, κακὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα.
Τοῖο δ᾽ λπῖζων ἀλιτήμων ὀδειμοερὸς
Πάντα τ᾽ ἀφαρπάζει βίοτον, κὴ κλήματα κείρει.
10 Ἦ, ὧρ ὅγ᾽ ἂν μέλλῃ θήσειν πόδας, ἀμφὶ κελεύθους
Οὐδεὶ ἐπίσκιμφθεν πυκινοὶ βόθροι ἔνδα κὴ ἔνδα
Λάθριοι, ἀσφαλέες, ἵνα μήποτε φυκτὰ πέλωσι.
11 Δεῖμά μιν ἠδὲ τρόμος σείει τ᾽ ἀμφί τε θυμὸν ἀπύξει,
Ῥιγεδανὰ βλοσυροῖσι περιστώτασι μορμολύκεια
Σμερδαλέον δέρκονται ἐλίξεται· ὡς ἄρ ἐκεῖνον
Εἶλε φόβος, κὴ φύζα φόβῳ κρυόεντος ἑταίρη.
12 Τῷ δ᾽ βίη κὴ κάρτος ἀνίηρῷ ὑπὸ λιμῷ
Φθίσεθ᾽, ἑτοιμόλατος καὶ ὀϊγὴ παρέοντι ὄλεθρος.
13 Πρωτότοκος θανάτοιο δὸν ἀδῖνος ἐξαλαπάξει,
Νεῦρα καλαπρώτων σιδαρῆ χρὸς ἐν συνεοχμῷ.
14 Ἐλπωρὴ δ᾽ ὀϊ πᾶσα δόμων ἄπο κὴ κλισιάων
Ὤλετο, κὴ θάρσος· συγερὴ δέ μιν ἠγάγεν αἶσα
Ἐς βασιλῆα φόβων, ταμίλλῃ δέ τε ταρβοσυνάων.
15 Οὕνεκ᾽ ἀπ᾽ ἀλλοτέης βίότου δὸν δίκον ἔδεμε,
Τύνεκ᾽ ἔῃ τρόμος αἰνὸς ἐπὶ κλισίῃφιν ἔμμενεν·
Ἡ δ᾽ ἐλελίχθη πᾶσα Θεοῦ πληγεῖσα χραυνῷ,
Δεινὴ δ᾽ φλὸξ ὧρτο δτείε κυκεωμένοιο.
16 Ἀζαλέη ὀι ῥίζα κὴ ἰκμάδος ἄμμορος ἔσκε,
Αὐη ῥίζα τ᾽ ἐνερθεν, ὑπερθε δ᾽ φρέμνον ἀεικές,
Ὄζε ταμινομένοιο, μαραινομένοιο τε καρπῦ.
17 Μνήμη ὀι ἐκ γαίης ὑπὸ τε κλέος ἐφθίτο ὁλῆται·
Πᾶσιν ἄϊστος, ἄπυστος, ἀνώνυμος ἤματα πάντα
Ἔσκε τοῖς ἀνθρώποις, τοί κεν μετόπισθε γένωνται.
18 Τῆλε δέ μιν ῥίψουσιν ἀπ᾽ αὐγῆς ἠελίοιο
Ἐς ζόφον ἐκ γαίηφιν ὑποπλάζοντες ἐπιπτῇ,
Ἐρρε κακὴ γλιμίη, κακὲ δηρίον, ἔρρε, λέγουσι,
19 Ἔρρ᾽ ἐκ κόσμου θάσσον, ἐλέγχιστε ζωόντων.
Οὐδέ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν,

Τὴν

Lucerna quippe consumetur ejus, consumetur ipse. (subter,
Peregrinatione autem pedes *ejus* fatigati sunt, membráque
Quantumvis robustus fuerit: in angustum callem
Gressus omnes divertit extra viam latam.
Suis malefactis confestim inglorius peribit.
In laqueum funestum suis pedibus seductus
Incidit stultitiâ, & in tendicula vestigium posuit.
Corripuit autem ejus calcem dolosus laqueus, pedésque
Implicuit circumfusus, malum autem eum vinculum subegit.
Ejus autem latro sceleratus maleficus
Omnémq; diripit substantiam, & possessiones tondet.
Quacunque is positurus est pedes, circa vias
Terræ infixi sunt frequentes laquei hîc & illic
Occulti, improvisi, ut nè quando potestas effugiendi sit.
Terror eum & tremor undiq; animum percellet,
Horribilia torvis vultibus spectra
Immanè tuentia terrebunt: sic illum
Capit timor, & fuga timoris frigidi socia.
Ejus autem vis & robur luctuosâ fame
Conficietur, paratissimúmq; ei propè aderit exitium.
Primogenitus mortis ejus vires consumet,
Nervos devorans robusti corporis in compage.
Spes autem ei omnis ab ædibus & tentoriis
Periit, & fiducia: infanda autem eum adduxit sors
Ad regem timorum, dispensatorémq; terrorum.
Quoniam de aliena substantia suam domum ædificavit,
Ideo tremor dirus in ejus tentorio mansit.
Hoc autem concussum est totum Dei percussum fulmine;
Ingens autem flamma orta est sulphuris ardentis.
Arida ei radix & humoris expers erit,
Squalida radix infrà, supernè autem uncus turpis,
Ramo reciso, marcescentéq; fructu.
Memoria ei ex terra, & fama bona peribit:
Omnes ignotus, inauditus, incelebris diebus omnibus
Erit inter homines, qui in-posterum nascentur.
Longè autem eum propellent à lumine solis
In tenebras extra terram dimoventes increpatione,
Abi in malam rem, nequam caput, mala bestia, abi dicentes,
Abi ex mundo ocyùs, ignominiosissime viventium.
Neq; ipsum liberi ad genua patrem blandè compellant,

Erit

Υἱὸς οἱ οὐκ ἔσαι, ὑπ' ἐκγονος ὤ ἐνὶ δήμῳ,
Οὐδ' ἄρα τις ἄλλοιπος ἑοῖς ἐνὶ δώμασι ναίων.
Ἔσαι γοὺν μέγα πᾶῆμα καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,
Ὡς καὶ τοὺ θεὸ τ' ἐπέλας ἔχεν ταῦρος ὡς ὀρόωντο.
Ἦμαρ ἀναλκαίον καὶ ὀϊζυὸν, ἤ μιν ἔτικτε.
Τοῖος μὲν πέλεν ὄλκος ἀμαιμάκων ἀνθρώπων,
Ἥν τε μοῖρ' αὐτῷ, ὅτις ἀέθλια ἔργα μεμήλει,
Οἱ Θεὸν οὐκ ἀλέγουσι, καὶ οὐκ ἄζονται ἐνὶ θυμῷ.

ΚΕΦ. ιδ'.

Τὸν δὲ βαρυστενάχων ἠμείβετο δῖος Ἰακὼβος
Ὤμωξεν δ' ἐλεεινὸν, ἔπος τ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
Ὤμοι ἐγὼ, ὅτ' ἐμῷ ἑτάρων ὕπο τόσσα πέπονθα.
Ἐως πότε με κρατερῆς συφελίζετε θυμὸν ἀνίης;
Ἐως πότε χαρτομίοισιν ἐμὲ ξυναερέξετε μύθοις;
Τῇ δ' ἄρα νῦν δηκάκις χαλεπῇ μ' ὑβρίζετε λάβρῃ,
Οὐδέ τις αἰδὼς ὅττιν, ἐπεὶ νόος ὔμμιν ἀφίλης·
Οἷα δέ μ' ἀλλοδαπὸν πὴ ὀΐετε καὶ μετανάστην.
Πολλάκις ἀφραδίῃς εἴκων ἀλιτήμοσι πᾶσι,
Ἤμβροτον, ἀάσθμην, φρεσὶ λαγαλέῃσι πιθήσας·
Οὐ γὰρ ἀναίνομ' ἐγὼ· (τίς κεν βροτὸς οὐκ ἂν ἁμάρτοι;)
Ἀλλὰ τί τοῖσι καὶ ὔμμιν; ἐμοὶ τάδε πάντα μελόντων·
Ἄτη ἐμὴ παρ' ἐμοὶ, τῆς μηδὲ ἀλεγίζετε ἄλλοι.
Εἰ δ' ὑμῖν φίλον ὄζιν ἐειζόμενοισιν ἑταίρῳ
Μᾶλ' ἀτὰρ ἤ κεν κόσμον ὀνείδεα μυθήσασθε,
Καί μοι ἐπαυχενίαζε ὀϊζύος εἵνεκα λυγρῆς,
Ἠδὲ τ' ἐλεγχείῃσι καταχεύατε δι' ἐμοῦ γῆρας.
Ἰσθ', ὅτι Παμβασιλεὺς ἄτην μ' ἐπέδησε βαρεῖαν,
Χειρί τέ με στυφέλιξεν, ἐγὼ δ' ἤπειρον εἰσάρ
Περσαφονίης· δεσμὸς δέ μοι βάλεν, αἶψα δ' ἔγωγε
Ἐμπλεχόμην, ἰχθὺς ὡς δικτύῳ ἐν πολυωπῷ.
Εἶπεν δ' ἐγὼ βαάσσον ὑπ' ὄβριθος, ἔπος ἀκύει·
Τειρόμενός τε γέγωνα, δίκλιν δέ μοι ἔπος ὀφέλλει.
Πάντοθεν ἐμφράξας ἀδάτης μοι ἔδηκε χαλεπὸν ὕδωρ·
Ἀχλὺϊ δὲ νεφέλησιν ἐμὸν ὄδον ἀμφεκάλυψεν.
Δεινός τ' αἰδοῖός τε μετ' ἀνθρώποισιν τετύγμην
Τὸ πρὶν ἐνὶ θαλίῃσι, χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλὴ·
Νῦν δ' αὖ κῦδος ὄλωλε, θεὸς δ' ἐπαίνυτο πᾶσαν
Ἀγλαΐην, καὶ ζεύματ' ἀπὸ κρατὸς φίν ἔλυσε.
Παντάχοθεν μὲ ἔρραισε, καὶ ὄγχμαι, ὡς ὅτε τις δρυὸς

Αἶσα

Filius ei non erit, nec nepos suo in populo,
Nec quisquam superstes ejus in ædibus habitans.
Erit sanè magnum miraculum etiam posteris auditu,
Ut & eos, qui antegressi sunt, tenuit admiratio ut viderunt
Diem necessarium, & calamitatem, quæ eum occupabat.
Talis certè est domus peccatorum hominum,
Istáque sors eorum, quibus nefaria opera curæ sunt,
Qui Deum nihil morantur, nec reverentur animitus.

CAP. XIX.

HUic verò graviter ingemiscens respondit divinus Jobus
Lamentabatur autè miserabiliter, verbúmq; lamentabi-
Hei mihi, quòd à meis amicis tot passus sum! (le dixit.
Quousque meum gravibus lacessetis animum jurgiis?
Quousque probrosis me proscindetis sermonibus?
Hâc jam decies acerbâ me læsistis contumeliâ,
Nec quis pudor est, quandoquidem mens vobis crudelis.
Veluti autem extraneum quendam me reputatis & extorrem,
Sæpe stultitiæ cedens delinquens fui,
Erravi, peccavi, animo perdito obtemperans;
Non enim inficior ego. (Quis mortalis non peccaverit?)
At quid hæc ad vos? mihi hæc omnia curæ sunt;
Noxa mea apud me, eam autem non curet alius.
Quòd si vobis libet opprobria dicere,
Et mihi insultare calamitatem ob tristem, (meo:
Temere & non secundum ordinem contendentibus cum a-
Et dedecus offundere, eò quòd talia passus sum:
Scitote, quòd supremus omniũ rex calamitate me implicuit
Manúq; me detrusit, ego verò decidi repentè
Pronus: vincula mihi injecit, statim verò ego
Illaqueabar, piscis ceu reti in multifori.
Si quando ego clamavi præ injuria, nemo audit;
Afflictúsque vociferatus sum, jus autem mihi nemo præbet.
Undique obsepiens impervias mihi fecit semitas,
Caligine & nebulis meam viam circuntexit.
Gravísque reverendúsque inter homines fui
Priùs in prosperitate, venustas autem resplendebat multa:
Nunc autem vicissim gloria periit, Deus autem abstulit
Splendorem, & coronam capiti detraxit. (omnem
Undique me destruxit, & abeo, sicut quando aliqua arbor

Χθονὶ τε μητρὶ πάντα γὰρ τὰ γηγενῆ
Αὐτῆσι ῥίζησι λιωγενῆς ἐλεύσεται.
Ὡς κἀγὼ πάλαι, κἀμοὶ πᾶσά μοι ἐλπὶς ὄλωλε.
11 Λίθῳ μοι καχόλωτοι, ἔχει δέ με ἐχθρὸς ἐν αἴσῃ.
12 Τοῦ ἐπὶ μοὶ πυργηδὸν ἀολλίζοντο φάλαγγες,
Κυκλώσαντο δέ με, κλισίῃ τ' ἐπὶ τάφρῃν ὄρυξαν,
Ἠΰτ' ἐναντίαν φεικαὶ ἴχνες ἀπιτάων.
13 Αὐτοκασίγνητοί μοι ἀπόρρηθοι νοσφίζονται,
Ξεῖνοι νῦν μοι ἔασιν, ὀπάονες οἳ πρὶν ἔπυχθεν.
14 Οἱ μοι καδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων,
Πηοὶ ὁμῆ ἔταροί τε ἐμοὶ ἄπο νόσφι λίαδεν
Τῆλε μάλ', ὡς εἰ πάγχυ λελασμένοι ἦσαν ἐμεῖο.
15 Δμῳσὶ καὶ ἀμφιπόλοισιν ἐμῆς ὡς ξεῖνος ἔοικα,
Ὥστε καὶ ἀλλοδαπός πις ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι.
16 Δοῦλον ἐμὸν καλέεσκον, ὁ δ' οὐκ ἠμείβετο μύθῳ,
Μειλιχίοις ἰκέτευσον, ὁ δ' οὐκ ἀλέσκε λιτάων.
17 Οὐδ' ἀλόχῳ ξυνήκειν ἐμεῦ ὄπα φωνήσαντος,
Ἀλλ' ἔμ' ἀπόχθηρε, συγερὴ δέ οἱ ὀζὺν ἀϋτμὴ,
Ἦ μευ ἀπὸ σώματος ῥέει αἰτῶς φθεγγομένοιο,
Καὶ ἀχάρεισον ἐοῖς τέκεσι ἔασιν ὅ, τι κεν εἴπω,
Εἰ καὶ ὑπὲρ τεκέων τε φίλων γλυκέων θ' ὑμεναίων
Λίσσομαι, ἀλλ' ἐμὲ οἷς μιν ἐγὼ πείσασθαι ὀΐω.
18 Νηπιάχοι μ' ἀθέριζον ἀτάσθαλοι· ὡς γὰρ ἀνῆκεν,
Οἱ μ' ὑπεκερτομέεσκον ὀνειδίοις ἐπέεσσιν.
19 Ὅσσοι ἔσαν τὸ πρόσθεν ἐμοὶ ἐείπερ ἑταῖροι,
Οὐτέ ποτ' εἰν ἀγορῇ δίχ' ἐδάζομαι, ὥτ' ἐνὶ βυλῇ,
Ἀλλ' ἕνα θυμὸν ἔχοντες ἀεὶ συμφράδμονες ἦμεν,
Οἰδ' ὑπεὶ δὴ πανάποτμον ὀϊζυρόν τε νόησαν,
Ἤδη με στιγόωντες ἀπέρριψαν φιλότητα.
20 Ὤμοι, ὅτι χροὶ μὲν λιποσαρκίῃ ἀμφὶ μέλεσσιν
Ὀστέα συμπεφύασι, κατεσκλήκασι δ' ὑγιᾶ·
Τήκομαι ὠτειλῇσι, καὶ οὐκ ὄλον μέρος ὄζει
Σώματος, εἰ μὴ κλόνον ὑπὸ ῥίζησιν ὀδόντων.
21 Ὦ φίλοι, ἐστὲ φίλοι, ἐλεεῖτέ με, διὰ μόγησα,
Δύσμορός μ' ἐλεεῖτε, καὶ δικλον δὴθ' ὑπὸ θυμῷ,
Ὅτι Θεὸς μ' ἔπληξε, καὶ ὕτασε χειρὶ βαρείῃ.
22 Τίφθ' ὕστω, Θεὸς ὥς, με διώκετε τειρόμορον περ;
Ἦ οὐκ ἄλις, ὅτι μέμας βρύει ἕλκεσι μυδαλέοισι;
Τίπτ' ἔτι δ' ὑμέας χρεὼ, σαρκῶν μὴ ἀποφθιμένων;
Ὠμὸν βεβρᾶσθαι τε, τάχ' ἂν κόρος ὔμμιν ὀπηδεῖ.

Ære recisà tenera terræ folia admovit
Ex ipsis radicibus funditus collapsa:
Sic ego cado, & omnis mihi spes periit.
Valde mihi iratus est, habet autem me hostis in locò.
Illius adversùm me turmatim confertæ sunt phalanges,
Cinxerunt autem me, contráq; tentorium *meum* vallum fo-
Veluti adversorum horrendæ acies bellatorum. (derunt,
Fratres mei procul à *me* recessérunt,
Peregrini nunc mihi sunt, comites qui antea fuerunt.
Qui mihi chariſſimi & amiciſſimi erant omnium,
Propinqui pariter & socii à me seorsum abierunt
Longè admodum, ac si penitus obliti essent mei.
Famulis & ancillis meis quasi peregrinus videor,
Velutíque alienigena aliquis oculis cerni.
Servum meum vocavi, is autem non respondit sermone;
Blandis *verbis* obsecravi, is autem non audivit preces.
Nec uxor percepit mei vocem loquentis,
Sed me odit; invisus autem ei est halitus,
Qui meo ab ore fluit ægrè loquentis,
Et ingratum est illius auribus, quicquid dixero,
Quanquam per liberos charos dulcésque hymenæos
Oro, tamen neque sic eam ego persuasum iri puto.
Parvuli me spreverunt improbi: ut enim surrexi,
Hi me subsannârunt probrosis verbis.
Quotquot erant antehac mihi jucundi sodales, (cilio.
Neq; unquam in concione diversum dicebamus, neq; in con-
Sed unum animum habentes semper concordes eramus;
Hi postquam omnino-infelicem calamitosúmque sensérunt,
Jam me odio-habentes deposuerunt amicitiam.
Hei mihi! quoniam cuti meæ macilenta circa membra
Ossa adhærent, contabuerunt autem artus,
Consumor ulceribus, & non sana pars est
Corporis, nisi gingiva sub radicibus dentium.
O amici, estote amici; miseremini mei qualia passus sum,
Infelicis mei miseremini, & misericordiam ponite in animo;
Quoniam Deus me percussit, & vulneravit manu gravi.
Cur adeò, tanquam Deus, me persequimini afflictum licet?
Annon satis *est*, quòd corpus scatet ulceribus saniosis?
Quid adhuc vobis opus est, carnibus meis absumptis?
Crudum devoretis, tum fortè satietas vobis aderit.

23 Ὡς ὄφελον μὴ δοὶ μὰ ἐνὶ πολυΐστει βίβλῳ
Γεγράφθαι, γλυφῆσι καὶ ἐσσομένῃσι πυθέσθαι·
24 Εἰ δὲ χαρακτήρεσσιν ἀνηλείπτοισι τυπεῖντο·
Εἰ δὲ σιδηρείῳ κοπίδι κεχαραγμένοι εἶεν,
Ἢ μολυβδαίνῃ, ἐνὶ μαρμάρῳ, ἢ ἐνὶ πέτρῃ.
25 Οἶδα γὰρ ὡς ζώει, τὸν ἐγὼ ζωάγρι' ὀφέλλω,
Ὅς τ' ἐμὲ ῥῦσε λυτήν, δῶκεν δ' ἀθρῆσαι ἄποινα·
Ὡς ζώει σάφα οἶδα, καὶ ὡς μετόπισθεν ἐπ' αἶσης
Στήσεῖ', ὅταν κόσμοιο πανύστατον ἦμαρ ἵκηται.
26 Εἰ δ' ὁ σκωλήκεσσιν ἕλωρ πίδε σῶμα γένηται,
Καὶ χρὼς μὰ ἐυλαί τε καὶ ἅρπετὰ τεκμαίρωσιν,
Ἀλλ' ἐμπὴς ἅμα σαρκὶ Θεὸν πάλιν ὄψομ' ἀναστάς·
27 Αὐτὸς ἐγὼ, κἠ ἄλλος ἐμοὶ χρέον, ὄμμασι τοῖσι
Ὄψομαι, οὐδ' ἄλλοις, οὐδ' ἀλλοτρείοις ὀφθαλμοῖσι·
Εἰ καὶ ἀπολάγχνα στέπτε, νεφρεσὶ δ' ἐπὶ πάντες ὄλοιτο.
28 Ὑμεῖς δ' ἐν χρὴ ὧδε λέγειν, Τί νυ τείρομεν αὐτόν;
Τίφθ' ὕτω χαλεποῖσιν ἐνείκεσι θυμὸν ἐτάρου
Τρύχομεν; ἢ γὰρ ἐμοιγε παρεσκήκασι θέριστες,
Εὐδικίη, ῥίζης, ἀραρῖαι.
29 Δείδιτε νῦν ξίφος ὀξύ, τὸ γὰρ ξίφος ἄνδρας ἀλιτροὺς
Τίννυται, ὄφρ' εἰδῆτε δίκην νέμεσίν τε θυέντος.

ΚΕΦ. κ'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Σωφὰρ Ναμαθίτης,
2 Τέχνῃσι μὲ ὀτρύνεσκεν ἐμοὺς μελεδήματα θυμῷ,
Τέχνῃσι καὶ σπεύδω, μεμαὼς κατανεύσιον εἰπεῖν.
3 Αἰσχος ἐμὸν, λώϊόν τε κακὸν, καὶ ἔλεγχος ἄκουσα,
Καί τι ἔπος μ' ὑφάδει ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.
4 Ἦ ῥα τόγ' ἐκ πάλαι οἶδα, τεῷ δ' ἐγκάτθεο θυμῷ,
Ἐξ οὗ δὴ τοσσῆτον ἐπὶ χθονὸς ἄνδρες ἔναιον·
5 Ὅππι κακοὶ μάλα βαιὸν ἐπὶ χρόνον εὐχετόωνται,
Ἀνδρὸς ὑφοφάλοιο μινυνθάδιον πέλε χάρμα·
6 Εἰ καὶ ὑπερσχὴ αὐτὸς ἐς οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνοι,
Εἰ ζ καὶ ὑψικάρηνος ἐνὶ νεφέλῃσι μιγείη,
Ἀγλαΐῃ τε μεγα φρονέων, καὶ κύδεϊ γαίων·
7 Αὐτὰρ ὅμως ὀπόλλυται ἁλαπαδνὸς, ἠΰτε κόπρος
Παμμάρη, συγδὴ, τῆς καὶ ὀλοώτατος ὀδμή.
Καί νύ κέ τις τότε εἶπε, ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Πῆ δὴ ἀνὴρ νῶν ὄχθιν, ὅτ' ἐκάπτε πιν ὀρῶμαι;

Ἀλλ'

Utinam sermones mei in memoriali libro
Scriberentur, generationibus etiam futuris scitu;
Utinam characteribus indelebilibus imprimerentur:
Utinam ferreo stylo sculpti essent
Aut plumbo, in marmore aut in petra. (debeo,
Scio enim quòd vivit *ille*, cui ego redemptionis præmia
Qui me quidem liberavit, dedit autem infinitum pretium:
Quòd vivit certò scio, & quòd posthac super terram
Stabit, cùm mundi supremus dies venerit.
Etsi lumbricis præda hoc corpus fuerit,
Et pellem meam vermes & reptilia perforaverint,
Veruntamen unà cum carne mea Deum rursus videbo resur- (gens:
Ipse ego, non alius mei gratiâ, oculis hisce
Videbo, nec aliis, nec alienis luminibus:
Etsi viscera computruerint, renes autem omnes perierint,
Vos ergò oportet sic dicere, Quid vexamus eum?
Cur adeò gravibus opprobriis animum amici
Angimus? certè enim mihi astant jura
Æquitate, arbores ceu densis radicibus, connixa.
Timete nunc gladiũ acutum, gladius enim viros improbos
Plectit, ut sciatis judicium vindictámque esse.

CAP. XX.

ILli autem respondens dixit Sophar Namatites,
Idcirco me instigant mei cogitationes animi,
Ideo & festino gestiens ex-adverso dicere.
Probrum meum, contumeliámq; malam, & dedecus audivi,
Et aliquod dictum me profari in pectore animus jubet.
Nunquid hoc olim nôsti, & in tuo reposuisti animo,
Ex quo primùm super terram homines habitârunt,
Quòd *nimirum* mali valde pauxillum temporis gloriantur,
Hominis superbi breve est gaudium?
Quamvis excellentia ejus ad cœlum amplum perveniat,
Et quantùmvis sublimi-vertice nubibus immixtus sit,
Splendore valde elatus animo, & gloriâ superbiens:
Veruntamen perit funditus, veluti stercus
Fœdissimum, abominandum, cujus & teterrimus odor.
Et fortè quis tum dicat intuens in vicinum alium,
Ubi iste vir nunc est, quòd non ampliùs ullibi eum video?

Ἀλλ' αἰεὶ τὸ πάρος γε μὴ ἀρτίοισι φάνεσκεν.
8 Ὤχετ' ἀποπτάμενος σκιερῇ ἴσος ὀνείρῳ
Οὖλος, ὃς τάχ' ὄλωλεν, ἐπεὶ βλέφαρ' ὕπνος ἀνῆκε·
Καί νύ κε τὶς σφέας ἠζήμενος ἄ μιν ἐφάβεσι,
Εἰδώλοις γὰρ ὁμοῖος ἀπώχετο νυκτιφοίτοισιν.
9 Οὐδέ μιν ὀφθαλμὸς πάλιν ὄψεται, ὃς φρὶν ὄπωπεν,
Οὐδέ τι μιν χάρεσς, τὴν τε περιπάρεσιν ἔχεσκεν.
10 Τίς δὲ ἰημόων ἢ συρφετὸν ἱλάσκεται,
Μειλιχίοισι λόγοισι νόον θέλξαι πινυτῶν,
Καὶ πλωχὸς ἐπέεσι καθάψαντα μαλακοῖσιν·
Κτήματα δ' ὅσσα βίη σφιν ἀφείλετο νηλεὶ θυμῷ,
Ἀψ ἐθέλων ἀρέσαι, χείρεσσιν ἓῇσιν ἀπίσσει.
11 Ὅσσά δ' ἧς ἄτης ἐμπεπλάταται, οἷ ἔοργε
Τὸ πρὶν, ἓὸ ἠδώων, ὅτε οἱ βίη ἐμπεδος ἦεν,
Νῦν δ' ἄφαρ πικρὸν συλεῦσι ἔχει ἀμφὶ μέλεσσιν
Ἣν διὰ μαχλοσύνην, χαλεπὴ δ' οἱ νέσσος ὀπηδεῖ,
Ἥδε τὶ οἱ ἔσσαι ὁμοδέμνιος ἐν κονίῃσιν.
12 Εἰ γὰ ἐπὶ ῥόμαπι γλυκίων μέλι θῆλεν αὐτῷ,
Ἢ οἱ ἅπαξ γλώσσηφιν ἀπαθαλίη κεκάλυπτο·
13 Εἰ δ' ἢ ἐλυκέως πεφιδήσεται, ἥδε μιδῆκαν,
Ἀλλ' ἔχετ' ἀσεμφέως, μέσσῳ δ' ἐπάλδυσε λάρυγγι·
14 Ἀλλὰ μετηλλάχθη οἱ ἐπὶ πλαδίχοισιν ἐδωδὴ,
Οἷά τε πολυκεδνὴ χόλος ἀπίδος ἔνδον ἐπύχθη.
15 Ὄφρα δ' ἁρπαλέως ἄφεν ἢ πλῆτον ἄφυξεν,
Ἐξεμέσει πάλιν, ὡς ὅτ' ἐρύγῃ οἰνοβαρείων
Ἀνὴρ κρεπαλόων, φάρυγος δ' ἐξέσσυται ὄιν·
Ὡς ὄγ' ἂν ἐξεμέσειεν ἑὼν ἀέκοντί γε θυμῷ
Χρήματ' ἀτὴρ κατέδαλε· θεὸς δ' ἐκ γαστέρος ἕλκει.
16 Καὶ τότε μυζήσει θανατηφόρον ἀπίδος ἰὸν,
Καί μιν ἓῇ γλαφυρὴ κλείσει λοπὴ πικρὸν ἐλδύνη.
17 Οὐ μὴ ἴδῃ πολεμοὺς, ἢ νάματα καλλιρέεθρα,
Οὐ μέλιτος πολεμοὺς, ἢ νάματα βυτίρειο.
18 Οὐ ποδ' ἓὸ καρπὸν βράσει πόνῳ, ἀλλ' ἀποδώσει,
Οὔπω γὰ δυσαμμόος ἦν ἓὸν κάματ' ἐπολαμάων·
Χρήματα δ' ἄλλ' ἄλλων ἐτέρων ἀποαίνυτο, πάντα μεδήσει,
Οὐκέτ' ἀγαλλόμενος πλήτῳ κλεάτεσσί τε πολλοῖς.
19 Οὕνεκα τὴν πλωχὴν τύχεσκεν ἀπλυέϊ θυμῷ,
Ἥδε κακῆς ἀφίει κεχρημένον ἀνδρὸς ἐρίκτην·
Οἶκον ἀπ' ἀλλότριον, τὴν τ' ἄδε πὰ αὐτὸς ἐλεμῷ,
Φίλεπτε, ἰωρέῃ πίσσῃ καὶ κάρτει χειρῶν.

Ἀμμωξεῖς

At ſemper antehac inter primos apparuit.
Abiit avolans umbratili par ſomnio (dimiſit:
Pernicioſo, quod ſtatim periit, poſtquam palpebras ſomnus
Et tum aliquis diligenter quærens haud ipſum inveniat,
Simulacris enim ſimilis evanuit nocturnis.
Neq; eum oculus iterum vidébit, qui priùs conſpexit,
Neq; eum locus, quem antea occupavit.
Filii ejus cupientes vel fæcem-plebis propitiam-reddere,
Blandis ſermonibus mentem mulcebunt pauperum,
Et mendicos verbis placabunt mollibus.
Poſſeſſiones autem quas vi illis abſtulit immiti animo,
Rurſus volens *eos* placare, manibus ſuis reducet.
Oſſa verò ejus noxâ replentur, eò-quòd-taliter fecit
Olim, adhuc pubeſcens, cùm ei robur integrum eſſet,
Nunc autem tabe invisâ occupatur in membris
Suam ob laſciviam, gravis autem eum morbus comitatur,
Qui & cum eo ſimul cubabit in pulvere.
Etſi in ore dulcior melle fuerit ipſo,
Quæ ei ſub lingua improbitas occulta eſt:
Etiamſi magnopere parcat, neque dimittat,
Sed retineat firmiter, medióque volvat gutture:
Veruntamen transmutatur ei in viſceribus cibus,
Velutíque virulentæ ſel aſpidis intus factus eſt.
Quaſcunq; autem avidè opes & divitias hauſit,
Evomet rurſus, ſicut quando eructat vino-gravatus
Vir crapulâ-laborans, è gutture autem prorumpit vinum:
Ità hic ejectabit volens invito animo
Divitias quas devoravit: Deus autem è ventre extrahet.
Deinde verò ſuget lethiferum aſpidis virus,
Et eum ſuâ linguâ necabit truculenta vipera.
Non vidébit fluvios, non rivos pulchrifluos,
Non mellis fluvios, non rivos butyri.
Non unquam ſui fructum comedet laboris, ſed reſtituet,
Cùm nondum guſtaverit de ſuarum opere manuum:
Opésque quantaſcunq; aliis abſtulit, tantas dimittet,
Non ampliùs exultans divitiis poſſeſſionibúsq; multis.
Quoniam pauperem afflixit crudeli animo,
Et malè dimiſit egenum virum mendicum;
Domum alienam, quámq; nunquam ipſe ædificavit,
Abſtulit, fortitudine fretus & robore manuum:

20 Ἄμμορος ἠσυχίης γαίης ὀϊ ἔασιν ἄναλτος,
Νωλεμέως ὀδύνῃσι πεπαρμένη ὀξείῃσι·
Τῶν δέ μιν ἵμερος αἰεῖ, ἐς ἄψεον ὅπι σαώσει.
21 Οὐδέ τι τηλοῦ ἔῃς ἐσαῦ, θείλοιπον ἐδωδῆς·
Μαψιδίως πῆς ἄν εἴη ἐὸν ποτιδέγμενος ὄλβον,
Ὅν κε λίπῃσι θανών· ἡ γὰρ ὀλωλεν ἅπαντα.
22 Ὡς ἄλις ὀ φῆ εἶ), ὀϊόμενος χορέσασθαι,
Ἐξαπίνης χρειὼ μιν ἱκάνεται ὑκέτ' ἀνεκτὸς,
Μέσην τ' ἐν θαλίῃ κραδίην ὀ ἐπῆλθεν ἀνάγκη·
Καί ὀ ἀλιτροῖων φῦλα βαρεῖαι χεῖρας ἐπίσει.
23 Ὄφρα κ' ἀπασίως μέλεϊ σίτοιο πάσασθαι,
Ὡς ἔτ' ὀνείαθ' ἑτοῖμα παρκείμενα χεῖρας ἰάλλει,
Τῷ ἔπ' αἶψα Θεὸς ῥίψει βαρυμηνιδα θυμὸν
Καὶ μέσῃ ἐνὶ δαιτὶ (χόρος δέ μιν ὔπω ἱκανεν)
Ὡς ὅτε ταρβήσας νιφάδας κατέχυδεν ἔραζε.
24 Εἰ κ' ἐνὶ πολέμῳ ἠλάσατο χάλκεον ἔγχος,
Ἀλλ' ὑδ' ὡς μέλλει σόν ἔμμορε· ὡς γὰ ἔφυσε,
Δεινὴ κλαγγὴ ὦρτο σιδηρείοιο βιοῖο,
Λίγξε βιὸς, νὺξὲ δ' μέγ' ἴαχεν, ἄλτο δ' ὀϊστὸς
Ὀξυβελὴς, θάνατόν τε φέρων κ' κῆρα μέλαιναν,
Τὸν δ' μέσον φρόνησε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν.
25 Ἕλκεϊα δ' κ κολεοῖο λιλαιομένη χροὸς ἆσαι,
Ἀντικρὺ δ' ἀπαλοῖο διὰ χροὸς ἦλυθ' ἀκωκὴ,
Καὶ χόλον ὀ διέπειρεν ἀπαξαράμενον ξιφος ὀξύ,
Πᾶν δ' ἐπεθερμάνθη ἔῳ αἵματι, λῦσε δ' γυῖα.
Λιεί μιν τρόμος αἰνὸς ἔχει, κ' πάρος ἄλαστον.
26 Πᾶν δ' ὀ ἐνδόμυχον σκότος ἔασεται εἰνὶ μελάθρῳ,
Καὶ ἀχλὺς ἐρεβεννὴ ἑῷ ἐνὶ καδίῃσιν ὄικῳ·
Θεσπεσίης δ' φλοὸς, ἣ τ' ἐ φύσησιν ἐγείρει,
Πάγχυ μιν σκεπάσει, κ' εἴ νύ τις ὀ μετέπιθεν
Ἐν κλισίῃσι λέλειπτο, κακῶς ἄρα ἔασε δ' αὐτῷ.
27 Οὐρανὸς ἀμφάδιον δώσει κακὸν, ὅ,πι ἔρεξε
Νήπιος· ἦ γὰ ἔφη λήσειν Θεόν· ἀν δέ τε γαῖα
Στήσεται εἰνὶ δίμιοι καθ' ἁυτῆ ὑψόθεν ἐσεῖσαι.
28 Πᾶς δ' ὀ ὄλβος ὄλωλε, Θεοῦ ἀπομνίσαιτο,
Χρήματα δ' ἐξ ὄικου ῥέεν, ὡς ἀπατήλιον ὕδωρ.
29 Ἡ μοῖρ' ἀνέρος ὅδ' ἐστὶν, ὃς ὐκ ὄδεται ἄσυλα ῥέζων,
Ἠδ' ὀ δύσφατός ὅτι πάλαι τε πεπρωμένη ἐστὶ
Δυσλιβὴς· ὡς γὰρ ὀ ἐπάλωσεν πάγε Δαίμων.

Expers quietis venter ei erit insatiabilis
Continuè doloribus transfossus acutis:
Quorum verò eum desiderium capit, *eorum* in crastinum ni-
Nec tantillum *ei* sui erit reliquum edulii. (hil servabit.
Frustrà quis ejus expectaverit opes
Quas reliquerit moriens; certè enim ei perierunt omnia.
Dum satis sibi autumavit esse, putans saturari se,
Subitò indigentia ei supervenit neutiquam toleranda,
Mediáque in prosperitate dura in eum ingruit necessitas:
Et ei improborum greges graves manus inferent.
Quando etiam libenter futurus est cibo vesci,
Ut in escas paratas appositas manus extendit,
Super eum confestim Deus projiciet iracundum furorem
Vel mediis in epulis (satietas verò eum nondum appetebat)
Sicut quando crebras nives defudit humi,
Tametsi in bello vitaverit æream hastam,
At neq; sic salvus futurus est: ut enim fugit,
Terribilis clangor ortus est ferrei arcûs,
Sibilavit arcus, nervus autem valde sonuit, saliitque sagitta
Acuta, mortémq; ferens & fatum nigrum,
Eum verò medium transfixit, charam autem eripuit animam.
Trahitur è vagina cupiens carne satiari,
Penitus autem teneram per carnem venit mucro,
Et fel ejus penetravit rutilans acutus gladius:
Totus autem incaluit ejus sanguine, solvit autem membra.
Semper eum dirus tremor occupat, & pavor ingens.
Universæ autem ei intestinæ tenebræ erunt in ædibus,
Et caligo obscura suæ in penetralibus domi. (cita,
Divinitus accensa autem flamma, quæq; non follibus fuit ex-
Omnino eum comburet; & siquis ei in-posterum
Intentoriis reliquus fuerit, malè utiq; erit ipsi.
Cœlum manifestum reddet malum, quodcunq; commisit
Insipiens: certè enim putavit fore ut lateret Deum; at terra
Exurget in judicio contra illum suffragium ferre.
Totus autem ei census periit, Deo irato;
Divitiæ autem è domo effluxerunt, ut fallax unda.
Hæc sors viri est, qui non curabat scelera patrare,
Hæc ei fatalis est, olimq; decreta portio
Infelici: sic enim ei destinavit hæc Deus,

CAP.

ΚΕΦ. κα'.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ἰωβος
Αἰεν ἐνὶ στήθεσσι νόον παλαπινὰ νοεμμί.
2 Κέκλυτέ μευ μύθων καὶ τῶ πάρροντος, ἑταῖροι,
Καὶ τόδε γ' ὔμμι πόλοι παρμήδιον, ὅ,τι καν εἴπω.
3 Πρῶτά με τυπθὸν ἐάσαι' ἀμοιβαίως ἀγορεύειν,
(Οὕτω γὰρ θέμις ἔστίν) ἔπειτα δ' λωβήσεσθε.
4 Ἦ ῥα παρ' ἀνθρώποις ἐπιμέμφομαι; εἰ δ' οὐ καὶ ὅτως,
Ὡς κέ μοι ἐν στήθεσσιν ἐεινθείη φίλον ἦτορ.
5 Ἀλλ' ἐμέθεν ξυνέτε' ὧκα καὶ ὑμέας θάμβος ἱκάνοι,
Ὑμέας θάμβος ἱκάνοι ἐπὶ σῶμα χεῖρας τιθέντας.
6 Ταῦτ' ὡς ἓν ἐνόησα, τάφος μ' ἕλεν, ἐν δ' ἄρα θυμῷ
Βαλλόμενος ταρβῶ, κατὰ δ' τέμος ἔλλαβε γυῖα.
7 Τίφθ' ὕτω ζώοισι κακοὶ δαλίη ἐνὶ πολλῇ;
Τίπτε καὶ ἐν κακότητι βροτοὶ καλαγηφέσκουσι;
Τίπτε καὶ εὐθενέουσ' ὀϊζυροὶ ἀτάσθαλα μηχανόωνται,
Ὄλβῳ τε πλούτῳ τε κεκασμένοι ἐν μεγάροισιν;
8 Ἀσκελέα σφίσι τέκνα, καὶ ἔκγονοι ἄντα πάρεδρα,
Παῖδας ἅμ' ἀμφιδαλεῖς, παίδων δέ τε παῖδας ὁρᾶσθ.
9 Δόμαι' ἐπ' εἰρήνην ὑψίστατα ναιετάουσι
Παντὸς ἄνευθε φόβου, πάσης ἀπάτερθεν ἀτίσης,
Οὐποτε τυπτόμενοι λιγυρῇ μάστιγι Θεοῖο.
10 Γενναῖός σφισι ταῦρος, ὁ δ' ἐκ ἀφάμαρτεν ὀχῆος·
Αἱ δ' βόες γείναντο, καὶ ὑδὲ πολ' ἀμοτόκησαν.
11 Τυτθὸς ἐκπέμπουσι καὶ ἱλαδὸν ἠΰτε πῶυ·
Παῖδες δ' ὀρχηθμῷ τε χοροστυπίῃσί τ' ἄειδοι,
Παρθενικαί τε καὶ ἠίθεοι ἁπαλὰ φρονέοντες
Ὠρχεῦντ' ἀλλήλων ἐπὶ καρπῷ χεῖρας ἔχοντες.
12 Τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
Ἱμερόεν κιθάριζε, λίνον δ' κατὰ καλὸν ἄειδεν·
Οἱ δ' ἐπεὶ ἓν κιθάρης ἄϊον μελιηδέα φωνὴν,
Γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη,
Μολπῇ τ' ἰυλμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἔποντο.
13 Ὡς οἱ μὲ κλαίναις ἓν εἰμύροι ἠδὲ χέρῃσι,
Αἰεί τε λιπαροὶ κεφαλαὶς, καὶ καλὰ πρόσωπα,
Πίονές τε καὶ ὄβριμοι (ἐπέτανον γὰρ ἔχεσκον)
Ἀφενοὶ βιότοιο ἐπεὶ μὲν ἐξετέλεσσαν,
Ἀιφνίδιοι θανάτοιο ἔσαν θόμον εἴδος ἔσω.
14 Οἱ δ' Θεὸν συφέλιξαν ἀγλωσσίῃσι νόοιο,

Καὶ

CAP. XXI.

Huic autem respondens dixit prudens Jobus
Semper in pectoribus mentem patientem versans;
Audite meos sermones, mala licèt patientis, ô socii,
Et hoc vobis sit solamen, quod dixero.
Primum me paululùm sinite vicissim loqui,
(Ità enim fas est) deinde autem convitiemini.
Nunquid apud homines queror? quòd si ità *esset*,
Sic utiq; mihi in pectoribus commotum esset charum cor.
At mihi attendite ocyùs, & vos admiratio occupet,
Vos admiratio occupet, super os manum ponentes. (animo
Hæc quamprimum ergò animadverti, stupor me cepit, inq;
Cogitans conturbor, tremor autem subtus occupavit membra.
Quare adeò vivunt mali prosperitate in multa?
Quare & in malitia mortales consenescunt?
Quare & prosperè agunt qui nefaria machinantur,
Opibúsque & divitiis instructi inter homines?
Incolumes ipsis liberi, & nepotes coràm adsunt,
Filios simul utroque parente florentes, filiorúmque filios vi-
Domos in pace bene extructas incolunt (dent.
Omni absq; timore, omnem citra mœrorem,
Nunquam verberati stridulo flagello Dei.
Generosus ipsis taurus, is autem non aberravit inien-
Vaccæ autem pepererunt, & non unquam abortierunt. (s
Parvulos emittunt vel catervatim tanquam gregem:
Liberi autem saltationéq; choreisq; præstantissimi,
Virgunculæq; & juvenes puerilia sapientes
Saltârunt, invicem ad volam manus tenentes.
Hos autem inter medios puer citharâ sonorâ
Suaviter citharizabat, fides autem dulcè resonabant:
Ii autem ut citharæ audierunt mellitam vocem,
Lætati sunt, & omnibus in præcordiis animus gavisus est;
Cantúq; sibilóq; pedibus saltantes secuti sunt.
Sic hi quidem lænas bene induti & vestes,
Sempérq; delibuti unguento capita & pulchros vultus,
Bibentes & edentes, (affatim enim habuerunt)
Divites opum postquam fatum compleverint,
Repentinâ morte abrepti descenderunt ad inferni domum.
Hi autem Deum repulerunt arrogantiâ mentis,

Et

Καὶ μάλ' ὑφρίδιον ἔπος ἔκβαλον· ὡς γὰρ ἔφαντο,
Βάσκ' ἴθι ὀπιτάχαδ' ἡμέων ἄπο τηλόθι μᾶλλον,
Ἄμμι γὰρ οὐ φίλον ὄζει δαιῶσαι σεῖο χαλάθους.
15 Ἀθάναλος ἦ τίς ἐσ', αὐτῷ ἵνα λαιγδὸν σμιθῇ;
Ἦ τί τόσον πέλε χέρδος, ἐπεὶ ἰκατδόσμιθ αὐτὸν
Πολλὰ μάλ', ὃς δ' ἀνέναδσε, κακὸς δ' οὐ γίνετ' ἐρωή;
16 Ἀλλ' οὐ δὴν μέλλωσιν ὑπέρβιοι εὐχετάασθαι,
Οὐδὲ γὰρ ἔμπεδος ὄλβος ἔπ σοίσιν, οὐδὲ πίπτε.
Τῷ κὴ ἐγὼ δολόεσσαν ἀπέπλυσα μῆτιν ἀλιτρῶν,
Οὐδέ τι μοι σκολιὴ κείνων ἐπιώδανε βουλή,
Οἱ ὕβρει εἰκονίες ἀτάσθαλα μηχανόωνται.
17 Ποσσάκι δυσεβέας σφετερὴ κατέμαρψεν ὁμίχλη;
Ποσσάκι τε σφίσι λύγρον ἀπίσσετο πικρὸς ἀϋτμὴ
Ἐλδὼν ἐξαπίνης, δαῖδων ἢ σβεννυμενάων
Αὐτὸς παυσυδίη ἐδαμάσσατο λυγρὸς ὄλεθρος;
Χώομαι δ' ἄνδρεσσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάστῳ
Ἀλγεα ἔδωκε Θεός· ταμίης γὰρ ὅγ' ἐσ' ὀλωάων.
18 Οἱ δέ γε καφθιόωσι χαλάμῃ τελέθουσιν ὁμοῖοι,
Ἣν τάχ' ἀφαρπάζωσι πολυσφάλιγγες ἄελλαι,
Ἢ ἄκμη, ἣν τρομέοντι ἐϋτρεχέλυς κατ' ἀλωὰς
Λαίλαπι μαιζόμενοι λιγυπνείουσες ἄῆται.
19 Ἀλλοτε μὲν γὰρ πατρὸς ὑφρασίοιο ἀλεγεινὼ
Παίδεσσιν ταμίδσε Θεὸς κειμήλιον εἶδ),
Οἱ δ' ἀίχμω πίσσαλες ἐτανυέσσοντο τοκῆος·
Ἀλλοτε δ' αὖτὸς ἐῆς ἄπις πίνεσκεν ἀμοιβὼ
Σχέτλιος, οὐδέ πε δζὶν ἀνάβλησις κακότητος.
20 Ὀφθαλμοῖσιν ἑοῖσιν ἐὼν παναπόλμος ὄλεθρον
Ὄψεται, ἀργαλέον πίσει χόλον Ἀθανάτοιο.
21 Τίπτέ γ' ἐὼ ὄικω ἔπι τέρπεται, ὃν κε λίπησιν,
Ὀρεά ὀι ἠμυτελὴς μεσηγὺ κολώεται αἰών;
22 Τίς Θεῷ ἰδρείῃ ἐπιθήσεται, ὄφρα δαείῃ;
Καὶ γὰρ ὅγ' ὑψιλοῖσι λίκας ἄνδρεσσι δικάζει.
23 Ὅς μὴ ἀποθνήσκει μέσῃ νεότητος ἐν ἀκμῇ,
Καὶ δ' ἔχει ἥβης ἄνθος, ὅτε κρατὸς δὴ μέγιστον·
Ὄλβιος, ἀμφιθαλὴς τε, κὴ ἠσυχος, οὐδέ τι ταρβεῖ·
Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πλαμυρὴ ἄϊδόσδε βεβήκει,
Οὐ πότμον χόωσα, λιπὼσ' ἀδρωτῆτα, κὴ ἥβω.
24 Ὥρῃ ἐν ἡλικίης, ὅτε μυελὸς ὀστέα τέγγει,
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ, ὅτε τε γλάγος ἄγγεα δίδει·

Ὅς

Et valde audax verbum jactârunt; sic enim dixerunt,
Vade agè quàm celerrimè à nobis longiùs,
Nobis enim non libitum est cognoscere tuas vias.
Immortalis autem quis est, illi ut serviremus? (vimus illi
Aut quodnam adeò est emolumentum, quandoquidè supplica-
Multùm valde, ille autem abnuit, mali autem non fit cessatio?
At non diu superbi gloriaturi sunt:
Neq; enim firma felicitas adest iis, neq; fixa est. (piorum,
Quocirca & ego fraudulentam detestatus sum sententiam im-
Nec mihi perversum eorum placuit consilium,
Qui injuriæ cedentes prava machinantur.
Quoties impios odiosa occupavit caligo?
Quotiésq; iis lampadem extinxit acerbus ventus
Ingruens subitò, lucernis autem extinctis
Ipsos funditus oppressit triste exitium?
Succensens autem hominibus, prout voluerit, unicuiq;
Luctus dedit Deus: dispensator enim is est dolorum.
Hi verò aridæ stipulæ sunt similes,
Quam celeriter abripiunt multarum-vortiginum procellæ;
Aut paleæ, quam turbinatim rotunda per horrea
Tempestate flagellant stridulè-spirantes venti.
Interdum enim patris transgressionem miseram
Filiis reservavit Deus thesaurum esse;
Hi autem pœnam solventes luerunt patrem:
Interdum verò ipse suæ culpæ luit talionem
Improbus, nec ulla est dilatio afflictionis,
Oculis suis suum omnino-infelix exitium
Videbit, gravem bibet iram Immortalis.
Cur suâ domo adhuc delectatur, quam linquet,
Quando ei semiperfecta in medio decurtatur ætas?
Quis Deo scientiam suggeret, ut discat?
Etenim is excelsis causas viris judicat.
Unus quidem moritur medio juventutis vigore,
Atq; habet pubertatis florem, quod & robur est maximum,
Opulentus, utroq; parente-florens, & tranquillus, nec quic-
quam metuit;
Anima autem è membris volans ad inferos descendit
Suam sortem lugens, relictâ corporis-vi & juventâ.
Tempore adolescentiæ, cùm medulla ossa humectat,
Tempore verno, cùm lac vasa rigat:

Alter

25 Ὃς δέ τ' ἀδδυκέα θυμὸν ἔχων τεπηνυῖα ἔρρει
Ἐκ βίου, ὃν δέ ποθε ψυχὴν μνώοντα ἐλιπώς.
26 Ἴσοι δ' ἐν κονίῃ πάντες καθαχοιώσονται,
Ἐν δ' ἰῇ πυῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλὸς,
Ὄφρα σκωληκεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γίνονται.
27 Ἀλλ' ἐγὼ ἕν οἶδα σφετέρῃ μελεδήματα θυμῇ,
Ὁσσά τ' ἐμὶ ὑδείζοντες ἀμήχανα μηπέσαδε
28 Ὤδε γὸ ἐξερέεδε, Πῇ ὀρχάμιε δὴ μέλαθρον;
Ποῦ δόμος ὑψικάρηνος ἀγακλειτῆ βασιλῆος;
Ποῦ μέγαρ' ἄρχοντος; πόθι δ' οἱ δήμοιός τε πόλις τε;
Πόιῳ δ' ἐν κόλπῳ χθονὸς ἔσαεν (εἰ δέ τι δεῖ)
Δώματα δυσεδέων; πόθι ναιετάουσιν ἀλῆται;
29 Οὐκ ἂν τῆδ' πεπύδεδε, ὃι ἐν τριόδοισι τυχόντες
Ὑμμιν ἀπαντόωσι, καὶ αὐτῆδ' οἴδατε τέκμωρ;
30 Ὡς ὃ δὴ σόι εἰσὶν ἀτάδαλοι ἀλλὰ μάνυσδα,
Ἐκ τε κακῆ ἐτάωδεν ἀμειλίχῳ πνὶ φρεσδῖ,
Ἐισόκε μοῖρ' ὀλοὴ, καὶ νηλεὲς ἦμαρ ἱκάνῃ.
Καὶ τάχα δ' αὖ θανάτοιδε καλεύμενοι ἐρπύζουσιν,
Οἱά περ ἐκ φυλακῆς, καί σφιν σῶς αἰπὺς ὄλεδρος,
Ἡμαπι τῷ ὅτ' ὄπις τε Θεοῦ νέμεσίς τε γένηι.
31 Τίς δ' ἄρα τοὶς ἀνδρὸς ὑπέρβιον ὕβριν ἐλέγξει
Ἀμφαδὸν, ἢ εἰς ὦπα ἰδὼν ὀπιθέμψεται ἔργοις
Ἢ τίς οἱ ἀντιχρύ γ' ὑποτίσεται, ὅττα ἔοργε;
32 Ἀλλὰ καὶ ὧς, τοῖός περ ἐὼν, κρατερὸς καὶ ἀγήνωρ,
Δύσεται εἰς αἴδαο, καὶ ἐν νεκύεσσι φανείσει
Μίμνων εἰνὶ τάφῳ, τύμβῳ ἔνι οἰκία ναίων,
Ἔνδά ἑ ταρχύσουσι καὶ ἐγγυτοί τε ἔται τε.
33 Ἔνδ' ὁ μὲν ἁπαλακὸν καὶ νήδυμον ὕπνον ἀωτῆ
Κείσεται ἀσπασίως, γλυκερὰι δ' ὀιζυροὶ ἐν ἄγκεσι βῶλοι
Ἡμεῖς δ' αὖ δειλοὶ αὐτὸν μέτα φῦλ' ἀνθρώπων
Πάντες ὀπασασόμεδα, περὶ μὲν τ' ἄλλ', αὐτὰρ ἔπ' ἄλλοι
Ὡς τε περὶ αὐτῇ ἔσαν νεκύων ἀμφίλαλα κάρηνα
Μυείοι, ὅσσά τε φύλλα καὶ ἄνθεα γίγνεται ὥρῃ.
34 Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα παρηορέεδε ματαίως;
Ὡς ἀλίη ὑμέων γε παραίφασίς ὄδιν, ἑταῖροι,
Ἐσσέπ δ' ὑμετέρῃς ἀεσιφροσύνῃ ἐνὶ μύδοις.

Alter verò amarum animum habens afflictus ægre discedit
E vita, qui nec unquam buccellam jucundam comederit.
Æquales autem in pulvere omnes obdormient,
Inque eodem honore tum malus tum bonus,
Dum vermibus esca & præda fiunt.
At ego bene novi vestri cogitationes animi,
Quótque me injuriâ afficientes nefaria molimini.
Ità enim interrogâstis, Ubi ducis est palatium?
Ubi domus excelsa præclari regis?
Ubi ædes principis? ubi & illi natióque civitásque?
Quali autem in sinu terræ sita sunt (sicubi fuerint)
Tecta impiorum? ubi habitant transgressores?
Annon ab iis audivistis, qui in triviis obvii
Vobis occurrunt, & eorum nôstis signum?
Quemadmodum non diu salvi sunt improbi sed paululùm;
Et à malo conservati sunt immiti quâdam clementiâ,
Quoad fatum exitiale, & sævus dies venerit:
Et statim rursus ad mortem vocati repunt
Tanquam è carcere, & ipsis certum *est* grave exitium,
Die illo, cùm vindicta divina ultióque fuerit.
Quis certè talis viri superbam injuriam redarguet
Palàm, aut coràm intuens reprehendet opera?
Aut quis ei cominus rependet, quæcunque patravit?
Veruntamen talis licèt fuerit, fortis & strenuus,
Descendet ad inferos, & inter mortuos apparebit
Manens in tumulo, in sepulcro domos habitans,
Ubi eum humabunt fratrésque amicíque.
Ibi hic quidem mollem & jucundum somnum carpens
Jacebit lubenter, dulces autem ei in convallibus glebæ *erunt*;
Nos autem miseri post eum gentes hominum
Omnes tractim sequemur; antè quidem alii, post verò aliis
Sicut ante eum erant mortuorum debilia capita,
Innumeri, quot folia & flores nascuntur vere.
At quid me istis consolamini frustrà?
Quàm vana vestra est exhortatio, sodales,
Adhúcque vestris stoliditas in sermonibus?

CAP.

ΚΕΦ. κβ.

1 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Ἐλιφὰς Θαιμανίτης·
Ὀκνήσεις· δὴ γάρ μιν ἔχει χόλος ἤλιθα πολλός.
2 Ἦ ῥα θεὸν τις ὀνήσει ἰδὼν ἐπὶ πρηνέα θεσπὴν,
Ὡς ἀνὴρ, ὃς κέν φρεσὶ πολυκλήμισι κέκασσι;
Αὐτὸς ἐπ' ἠυλῇ μέγ' ὀφέλλεται ἠδ' ἀνίνηται;
3 Ποῖον ἄεθλον τόδε χάρμα θεῷ, εἰ πάντα δίκαιος;
Ἠὲ τί οἱ μέγ' ὄνειαρ ἀκήρατα σεῖο κέλευθα,
Εἰ μὴ ἀμύμων αὐτὸς ἔης, καὶ ἀμύμονα εἰδυῖα,
4 Ἢ ὅτι σοὶ ἄτιμα προμέει, καὶ λοίγια ἔργα,
Μή τι μιν ὑβρίζῃς ἢ ἄλλό τι κιώτερον ἔρδῃς,
Τέκνα νυῶν σε ἐλέγξε, καὶ ἐν δίκῃ ἀντία ἕζῃς.
5 Νηπυτίη, ἐκ ἄρα σοὶ ἀλιτήματα μυρία ἔασιν,
Ἀσπετος ἀμπλακίη, κακοεργίη δ' ἀπερανία;
Οὐχ ὕβρεις τε βίη τε σιδήρεον οὐρανὸν ἵκει;
6 Καὶ γὰρ ἀγλωσσεῖν κρατερῆσί τε χερσὶ πεποιθὼς
Μάψ ἀτὰρ ἐκ κόσμου ἀδελφεὸν ἠνεκόμασας,
Νηλεὲς, ὅττί τοι ἰθυφανὴς δόκεες ἀμοιβώ·
Γυμνὸν εἵματ' ἀφεῖλες, ὁ δ' ἐκ ἔχεν ἀμφιβαλέσθαι.
7 Ἀνδρὶ ἓ κεκμηῶτι πιεῖν ἐκ ὤπασας ὕδωρ,
Οὐ βρωτοῖ νίσι· τὸ ἓ καὶ πολὺ ῥίγιόν ὄσσιν,
Ἐσθέρεος δι' ὠτα πεσὲν, πεινῶντα ἓ σίτου.
8 Ἀλλ' ὁ μὲν ἔλλαβε γαῖαν, ὃν κρείτος ἦε μέγιστον,
Ὤμοι ἐγώ γ', ὃς πλείσης πέρι πάντων ἔμμορε τιμῆς·
Τῶν δ' ἄλλων σὺ μὲν ἐκ ὄφρα φρεσὶν ἦσιν ἀλέγιζες.
9 Οὐδέ τι χηρῶν ποτὲ κήδεο, ἠδ' ἐλέαιρες
Ὀρφανικὸν, τοῖσίν τε φίλοι τεθνᾶσι τοκῆες.
Τὰς ἓ κενὰς ἀφίεις, καὶ ἐπ' ἀβρεχίονα ῥῆξας.
10 Τέκνα σε πλεκταὶ παγίδες ἀμφικυλίσαντο
Πάντοθεν, ἀμφὶ ἓ ποσσὶ λίνα σφόεντα κέχυντο,
Καὶ πρόμος αἰγνίδιος καὶ δείματα θυμὸν ἀπύζει·
11 Καὶ σκότος ἀμφιχυθὲις, ἵνα μὴ φάος ἠελίοιο
Ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, γλυκερὸν φάος ἠελίοιο·
Καὶ ποταμοὶ πλήθοντες, ὑπερβρύχιον δέ σε δῆκε
Πλημμυρὶς ὀιδαλέη, κατά τ' ἐκλυσεν ἄασσον ὕδωρ.
12 Οὐ θεὸς (ὡς γὰρ ἔειπες) ὑπέρτατα δώματα ναίει
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυχανδέος οὐλύμποιο
Τῆλε μάλ', ἢ ὕψισος ὑπὲρ χθονὸς οὐρανός ὄσσιν;
Ἀστέρας εἰσάνιδι, σφίσιν ὡς αἰπεινὰ κάρηνα

Γαῖαν

CAP. XXII.

Hunc autem vicissim allocutus est Eliphas Thamanites
Iratus: jam enim ipsum occupavit ira ingens:
Num Deo quis proderit peritâ mente,
Sicut vir, qui animo prudenti ornatus est,
Ipse suâ sapientiâ multùm adjuvatur & utilitatem capit?
Qualis esset hæc voluptas Deo, si fueris justus?
Aut quod ei *adeò* magnum emolumentum immaculatæ tuæ
Etsi inculpatus ipse fueris, & inculpata nôris? (viæ,
Aut quia tuam noxam metuit, & pestilentia facinora,
Nè eum injuriâ afficias, aut aliud quid impudentius agas,
Idcirco nunc te reprehendit, & in judicio adversarius stetit?
Inepte, annon tuæ iniquitates innumeræ sunt,
Immensa nequitia, malitiáque infinita?
Nonne injuriâque oppressióq; *ad* ferreum cœlum pervenit?
Etenim insolentiâ robustísque manibus fretus
Temerè at non secundùm ordinem fratris pignus abstulisti,
Crudelis, neque ei decentem tribuisti compensationem?
Nudo vestimenta abstulisti, hic à non habuit quo indueretur.
Viro autem lassato ad potandum non præbuisti aquam,
Non edulium jejuno; quod & longè durius est,
Defraudâsti sitientem potu, esurientémque cibo.
At ille sanè occupavit terram, cujus vires erant maximæ,
Incoluitque, qui summum præ omnibus sortitus est honorem:
Alios autem tu non curâsti in animo, nec moratus es.
Nec viduarum unquam curam habuisti, nec misertus es
Orphanorum, quibúsque chari mortui sunt parentes;
Eas verò inanes dimisisti, & horum brachium fregisti.
Quamobrem te contorti laquei circundedêre
Undique, pedibúsque retia funesta circumfusa sunt,
Et terror repentinus, & horrores animum percellunt;
Et tenebræ circumfusæ, ut nè lumen solis
Oculis aspicias, dulce lumen solis;
Et fluvii restagnantes, submersum autem te reddidit
Inundatio tumida, obruitque ingens aqua.
Nonne Deus (sic enim dix'ti) supremas domos incolit
Summo vertice vasti cœli.
Procul admodum, quà celsissimum super terram cœlum est?
Stellas aspice, iis quàm sublimia capita

Γαῖαν ἀφορεσάωτα· θεὸς δέ θ' ὑπέρτερος ἄρων.
13 Πῶς ἴδε θεὸς; πῶς ἔγνω; πῶς ἐνόησεν;
Ἦ νύ κεν ἀθρήσειε διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν;
Ἦ τι διακρίνειε δι' ἠέρος ἀχλυόεντος;
14 Ἦ μάλα τι νεφέλη πεπυκασμένος ἔδεν ὄπωπε,
Τῆλε δ' ἀπὸ χθονός ὄζει βιβὰς ἐπὶ κύκλον ὀλύμπου.
15 Ἀλλ' ἐκ ἐφραδίης, κ) σῷ ἐγκατέθηο θυμῷ
Οἷμον ἀειγνώτου, τὸν ἀπάδαλοι ἄνδρες ἔβησαν,
Καὶ ὁδὸν εὐρύχορον, τάλαι ἣν ἐκάτησαν ἀλῆται;
16 Οἱ τάχ' ἀμαλδύνουσ', ὡς ἄνθεα πάμπαν ἄωρα·
Τοῖς ἐπεὶ ἦν ποταμὸς πήδων ἐκέδασε δίμεθλα
Χειμάῤῥοος κατ' ὄρεσφι, κ) ἄσπετος ὄμβρος ὄρωρεν,
Αὐτῆσι ῥίζῃσι κατέπεσον, ἠδ' ὀλέκοντο.
17 Οὕνεκα τετλήκασι θεῷ ἐριδαινέμεν ἄντιον,
Καί μιν ὑποσυρίζαι ὀνειδίοις ἐπέεσιν,
Ἐῤῥ ἡμέων ἄπο δῶσον, Ὀλύμπιε, τίπτε δέ σε χρεώ;
Βάσκ' ἴθι, χάζεο νωΐ, ἀναχώρει, πολλὸν ὀπίσω·
Ἀλλά γε τί πλέον ἦν σφι θεὸς κατὰ δύμον ἔρξῃ,
Εἰ δυνατὰ τελέσαι γε, κ) εἰ τετελεσμένον ὄζει;
18 Τοῖσι γὸ ἄσπετον ὄλβον ἐνὶ μεγάροισιν ἔδωκε
Θεσπεσίην τε πλῆτον· ἄλις δέ σφ' αἱ δέ τ' ἀλωαὶ
Καρπῶν βεβρίθασι, δόμοι δ' ἐμπλῶντο ἑάων.
Τῆλε δέ μὰ βωλαί τε χθόνιατο μήδεά τ' ἀνδρῶν
Δυσσεβέων, ἐπεὶ ἔ μοι ἄδε φρεσὶ μῆτις ἀλεγτέων.
19 Ἦ κεν γηθήσαι ἀγαθός τ' ἀγαθοῖό τε παῖδες,
Οὗνοι τ' εὐσεβέες μέγα κεν κεχαρίσατο θυμῷ,
Ἀσβεστός τ' ἄρ ἐνῶρτο γέλως ἀνδρεσσι δικαίοις,
Ὡς ἴδον ἀφραδίας διὰ γαῖαν ὀιζύοντας,
Σφῆσί τ' ἀταθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχοντας.
20 Ὧδε δέ πις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,
Ἡμέων ὕπο χρήματ' ἐκείρεται, λείψανα δ' αὐτῆς
Βρῶσιν πορσαίνουσα πυρὸς δηΐοιο ἐρωή.
21 Ἀλλ' ἄγε, λῆγ' ἐέλδος, δάμασον μεγαλήτορα θυμόν,
Μήτε σύ, Ἰωβ, ἠθελ' ἐείζεμεναι βασιλῆϊ
Οὐρανῷ, ἀλλ' ὀπίσω φέρεν, ἵνα μείλιχος εἴη·
Νωῒ δ' ὀμίλησον φίλῳ ὡς, πάϊ ὄρκια τέμνων,
Ὄφρ' ἀγαθή σοι μοῖρα, κ) αἴσιμα πάντα γένοιτο.
22 Τῷ δὴ ὑπὸ σώματος δέξαι ζωαρκέα δεσμὸν,
Ἠδ' ὅπλα ξυίες ὤχα, κ) ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
Ἢ ὀϊ ὑπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέει, αὐδή·

Terræ ſupereminentia: Deus autem ſublimior aſtris.
Quî ergò novit Deus? quî percepit? quî ſenſit?
Nunquid cernere-queat per nubes opacas?
Nunquid diſcernere-poterit per caliginem obſcuram?
Sanè admodum alicubi nube involutus nihil vidit,
Longè autem à terra eſt gradiens ſuper ambitum Olympi.
At non conſideras, & in tuo reponis animo
Semitam valde notam, quam improbi homines iverunt,
Et viam latam, olim quam calcârunt ſceleſti?
Qui citò evaneſcunt, tanquam flores prorſus immaturi:
Quibus poſtquam fluvius inundans diſſipavit fundamenta
Torrens de montibus, & vehemens imber ingruit,
Ipſis radicibus collapſi ſunt, & perditi.
Quoniam auſi ſunt cum Deo contendere coràm,
Et ipſum repellere contumelioſis verbis;
Abi à nobis ocyùs, Cælicola; quânam re tibi opus eſt?
Vade agè, converte nunc, & recede multùm retro.
Enimvero quid ampliùs iis Deus gratum facere-queat,
Si poſſit perficere, & ſi perfici poteſt?
Iis enim immenſas opes in ædibus dedit,
Ingentésque divitias: ſatis autem ipſis: horreáque
Frugibus referta ſunt, rectáq; repleta bonis.
Procul verò à me conſiliáque ſint curæque virorum
Impiorum, quandoquidē mihi non arridet animo aſtutia im-
Certè lætabitur bonus boníque filii, (proborum.
Quíque pii *fuerint*, valde gaudebunt animo;
Immenſúsque ortus eſt riſus viris juſtis,
Ut viderunt ſtultos per terram ærumnas tolerantes,
Suâque nequitiâ præter fatum triſtia patientes.
Sic autem quis dicebat intuens in propinquum alium,
Noſtræ nondum divitiæ conſumptæ ſunt, reliquias autem e-
Devoravit circumfuſus ignis infeſti impetus. (orum
Quin age, deſine à contentione, cohibe magnanimum ſpi-
Neque tu, Jobe, velis contendere cum rege (ritum,
Cœli, ſed *cum eo* gratiam inire, ut clemens ſit:
Nunc .a. cum eo conſuetudinē habeas, ut cum amico, fidelia
Ut bona tibi ſors, & æqua omnia eveniant. (fœdera feriens,
Ejus jam ab ore recipe vivificam legem,
Et verba percipe ocyùs, & in animo repone tuo,
Quæ ejus à lingua melle dulcior fluit, orationem.

23 Εἰ δ' ἐς Ἀθάνατόν γε παλίντροπον ἴχῃ ἑπείγων,
Στήσεαι ἀσφαλέως, δεδιημένος ὡς τὸ πάρος περ,
Τῆλε δ' ἀπαδαλίλω βίλεις σέθεν ἐκ χλισιάων.
24 Χρυσὸν ἀπειρέσιον ταμιεύσεις, ὥστε κονίλω,
Ἥ τε θέρδος ὤρῃ πλείλη κεῖτ' ἀμφὶ καλάθοις·
Νηήσεις τ' ὄβρυζον ἄδλω χαλίκεσσιν ἐΐσον·
Οἰδὲ δ' ἄλις κάπαι πολαμοῖς ἐνὶ καλλιρόοισιν.
25 Ἀθάνατος σέθεν ἕρμα χὴ ἄπειτον ἔσεῃ ἄλλαρ,
Χρυσός θ' ὃς μέγ' ἄρεισμα πέλει μερόπεσσι βροτοῖσιν·
Ἔσται σοι χρυσός τε χὴ ἄργυρος ἠλιθα πολλός.
26 Ἐνθά πε ἀγλαὴν φρένα τέρψεαι, ἄλυμπόνδε
Ὄμματ' ἀειρόμενος, καί σε γλυκὺς ἵμερος ἕξει
Ἀθανάτῳ, ὁ δέ σοι μέλλει μέγα χάρμα γενέδλ.
27 Λιτομένους καλέσεις μιν, ὁ δ' ἐμμαπέως ἐπακόσει
Φωνῆς ἐυχομένοιο, σὺ δ' ἐυχωλὰς ὑποπίσεις.
28 Ἐμπεδον, ἠδ' ἄλιον ἔπος ἔσεται, ὅππι κεν εἴπῃς·
Εἰ φρεσί τι κείνῃς, τόδε σοι τετελεσμένον ἔσαι.
Ἀμφὶ δὲ σῇς λάμψει γλυκερὸν φάος ἀτρεκιπτύσιν.
29 Ὁππότε μυεία φῦλα βροτῶν ὑποπλωρεόντων
Κάππισον ἐν κονίῃσι, Θεοῦ ὑπὸ χδοὶ δαμέντες,
Φήσεις, ὥς σε φίλα φρονέων Θεὸς υἱόσ' ἄειρε,
Δῶκε δ' ἀείζηλον χὴ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων,
Ἐκπρεπὲ ἐν πολλοῖσι χὴ ἔξοχον ἡρώεσσι·
Ὅς χδ ἀγλωσσίῃσι πεπιδότα ῥεῖα χαλέπτει,
Αἰδῆ μειλιχίῃ τε κεκαδμένον ἄνδρα σαώσει.
30 Πολλάκι πατρίδα γαῖαν ἀμύμονες ἐνάετῆρες
Ἐκ μοίρης ἐρύσαντο δίκῃσί τε χὴ ἰθύτῃ σφῷ·
Καί νύ κε σὺ συγερὸν νήσῳ ὑπὸ λοιγὸν ἀμύνῃς
Σῇ τ' ἐυεργεσίῃ χὴ ἀκηρασίῃ παλαμάων.

ΚΕΦ. κγ'.

1 Τὸν δ' μέγ' ὀιμώξας ἀπαμείβετο δῖος Ἰωδος,
2 Ὤ, μοι ἐγώ, ὅτι νωῖ μοι ἀδινὰς ἔπλετο μοῖρα
Πικρὸν ὀδυρεσθαι ὑπὲρ ἀλλήλοιν ὀδυνάων.
Εἰ γ' ἀδινὸν στενάχω, χὴ δάκρυα μυεία λείβω,
Αὐτὰρ ἐμὸν σοναχὴς ἀδινώτερον ἔλκος ἐπύχθη·
Οὐ τόσα δάκρυα λείβω, ὅσων ἄλγος ἄξιόν ὅτιν.
3 Εἰ δ' ἔυροιμι Θεὸν, χὴ ἐὸν θρόνον εἰσαφικοίμην,
Ὡς ὄφελον εἶναι βηλοῦ ὑπὲ θεσπεσίοιο

Ἀπὸ

Quod si ad Immortalem retrogradum vestigium urgeas,
Stabis firmiter, ædificatus ut antehac,
Procul verò iniquitatem projicies tuis è tentoriis.
Aurum immensum recondes sicut pulverem,
Qui æstivo tempore plurimus jacet circa vias:
Accumulabis autem obryzi affatim lapillis æquale,
Qui abundè jacent fluviis in limpidis.
Immortalis tuum columen & ingens erit præsidium,
Aurúmq; quod magnum fulcrum est mortalibus hominibus;
Erit tibi & aurum & argentum affatim copiosum.
Tum splendore in animo delectaberis, ad cœlum
Oculos attollens, & te dulce desiderium tenebit
Immortalis, is autem tibi magnum gaudium futurus est.
Orans invocabis eum, is autem extemplo audiet
Vocem precantis, tu autem vota solves.
Ratum, neq; irritum verbum erit, quodcunq; dixeris,
Si in animo quid statueris, hoc tibi perfectum erit.
Circáq; tuas splendebit dulce lumen semitas.
Quando innumeræ gentes hominum arrogantium
Ceciderunt in pulveribus, Dei sub manibus domitæ,
Profiteberis, quòd te benevolus Deus sursum extulit,
Deditq; conspicuum & eminentem esse præ aliis,
Excellentem inter multos & eximium heroas:
Qui enim insolentiâ fretum facilè deprimit,
Verecundiâ manſuetudinéq; ornatum virum servabit.
Sæpe natale solum inculpati incolæ
Fato eripuerunt justitiâ & fortitudine suâ:
Et fortè tu invisam ab insula pestem propulsare-queas
Tuâq; bonitate & integritate manuum.

CAP. XXIII.

Huic autẽ graviter ingemiscens respondit divinus Jobus,
Hei mihi! quoniam nunc mihi amarulenta sit querela
Acerbè lugenti præ continuis doloribus.
Etsi vehementer ingemo, & lacrymas infinitas fundo,
Veruntamen meum gemitu vehementius vulnus est;
Non tot lacrymas fundo, quot dolor dignus est.
Utinam invenire Deum, & ad ejus thronum accedere-que-
Utinam starem limine in cœlesti (am,

Ἀντίθ. εἰνὶ δίκη, ὄφρ' ἐντιώαμαι θέμιςας.
Τῷ ὀι ἐειζέμεναι τλαίην, κὴ νεικέσαι ἄντην,
Ἰθυῶαί τε λόγως, ἐπέων δ' ἀπολύμεν ἀγῶνα,
Γλῶσαν ἐλέγχοισιν πεπυκασμένον ἐμπεδομύθοις.
Εὐ ἄρα κε γνοίην ἔπια φρεσὶν, ὅσ' ἀγορεύει,
Φραζοίμην τό γε θυμῷ, ὅ μοι κατενάντιον εἴπῃ.
Ἦ ῥά νύ μοι εείσεις Θεὸς δεινῷ ἀνθρώπῳ,
Κάρτεϊ ᾧ πόνον, χερσίν τε κὴ ἀλκὶ πεποιθώς;
(Ὤμοι ἐγὼ, ἐπεὶ ἤ κέ τις ὀὶ δίκον ἰσοφαρίζοι)
Οὐ θαὶ· αὐτὰρ ἔμοιγε μάλ' πλυθαρσὲς ἐνήσει
Ἀγχόμον ἐν ςήθεσι, βίλη ἀμέγαρτον ὀφέλλων.
Ἐνθά κέν ὀι κ' κόσμον ἐειδμαίνωσι δίκαιοι
Ἀμφαδὸν, ἱέμενοι ἐπὶ ἶσον πεῖραρ ἐλάσσ.
Καί κεν ἐελπόμεν νίκην κὴ κῦδος ἀρέσθ
Ἐκ Θεοῦ, ὃς μὴ πᾶσι δίκην ἰδυίατα εἶπεν.
Ἀλλ' ὤμοι δύσκον, ἐπεὶ Θεός ὄςιν ἄφαν·
Πρόσω ἐέλμι, ἀτάρ ἤ μιν ἐςέδρακον· ἠδέ τ' ὀπίσω,
Ἀλλ' οὐ δ' ὡς δυάμαί μιν ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶθ.
Εἰ' ἐπὶ δεξιὰ ἦμι πρὸς ἠὼ τ' ἠελίον τε,
Εἶτ' ἐπ' ἀειςέρ' ἔγωσε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα·
Οὐ μὲν ἐπὶ σκαιῇ, ὅτι μέμνεται ῥέξειν, ὅπωπα·
Οὐδ' ἐπὶ δεξιτερῇ, τόθι γὰ κεκρυμμένον ὄςιν.
Ἀλλ' ἔμπης σάφα κῆνος ἐμὰς δεδάηκεν ἀταρπὰς,
Πάντα τ' ἀκηχεμένως ἴδεν ἤδεα, κὴ νόον ἔγνω.
Ὡς ἐμὲ γὰ δοκίμαζεν ὀϊζύος εἰνὶ καμίνῳ,
Ἐκ δ' εἶμι χρυσῷ ἴκελος πολὺ λαμπετόωντι,
Ὅς τ' ξὺ παμφαίνῃ κεκαθαρμένος ἐν πυρὸς αὐγῇ.
Ἀςεμφέως ἐὸν ἴχνος ἐμοῖς ἐδίωξα πόδεσσιν,
Ἴχνεσιν ἰδυπόροισιν ἐμὸν ἐφύλαξα κέλευθον,
Καὶ ποσὶν ἀκλινέεσσι, κὴ οὐκ ἀφέσμαρτεν ὁδοῖο.
Οὐδέ μοι ἄλοβρος κραδίη ἀπεχάζετ' ἐφετμέων
Ἃς ἐπέτελλε Πατὴρ, ζάθεον δ' ἀπὸ θεσμὸν ἔθηκα.
Οἰά τε ἐν κόλπῳ κειμήλιον ὄ, τι μάλ' αὐτῷ
Ἥλδε δὰ ςόματος, τόδε μοι φοφερέτερόν ὄςιν
Ἢ μέρος σίτοιο, τό μοι ἐπέοικε νέμεδαι,
Ἡδὺ μέρος σίτοιο, κὴ ἄλφιτα, μυελὸς ἀνδρῶν.
Ἀλλ' οὐκ ἔςιν ἀνὴρ δείων μήεσιν ἀπρωδός·
Οὐδέ τις ἄφοβος, τὸ Θεὸς φρεσὶν ἦσι μήσεται,
Οὐδ' ἄλιον θήσει· ὁμὸς ὀὶ νόος, ἠδ' ἰα βυλή·
Ἔρξεν ὅπως ἐθέλει καί ὀι φίλον ἔπλετο θυμῷ.

Τὸν

Adversarius in judicio, ut ordinarem causam.
Utique cum eo contendere auderem, & litigare coràm,
Dirigeréq; sermones, verborúmq; subire certamen,
Linguam argumentis munitus firmis.
Bene equidem scirem verba in animo, quæ loqueretur,
Perpenderem id in mente, quod adversùm me diceret.
Nunquid mecum certabit Deus misero homuncione,
Robore suo fretus, manibúsque & viribus confisus?
(Hei mihi, quandoquidem nemo cum illo viribus comparari
Non certé: verùm mihi robur audax immittet, (queat!)
Intrepidam in pectoribus vim magnam adaugens.
Ibi cum eo secundùm ordinem contendere queant justi
Propalam, cupientes sub arbitrio litem dirimere.
Et tum speravero victoriam & gloriam consequi
A Deo, qui inter omnes judicium rectissimè pronunciavit.
At heu me infelicem, quippe Deus nusquam apparet:
Antrorsum ivi, sed non illum aspexi; etiam & retrorsum,
At neq; ità possum illum oculis videre.
Sive ad dextram vado ad aurorámq; solémque,
Sive ad siniſtram ego ad occasum obscurum;
Non illum juxta lævam, ubi strenua fecit, conspexi;
Nec juxta dextram, ibi enim absconditus est.
Veruntamen liquidò ille meas comperras habuit vias,
Omnésque mœrentis vidit mores, & mentem novit.
Postquam enim me exploraverit calamitatis in camino,
Exibo auro similis multùm fulgenti,
Quod bene rutilaverit purgatum in ignis flamma.
Firmiter ejus vestigium meis pressi pedibus,
Gressibus directis ejus servavi semitam,
Et pedibus non-declinantibus, & non aberravi à via.
Nec mihi retrogradum cor recessit à mandatis
Quæ præcepit Pater, divinam verò legem reposui
Veluti in sinu thesaurum: quicquid ejus
Processerit ex ore, id mihi satius est
Portione cibi, quam mihi convenit distribui,
Suavi portione cibi, & farinâ, medullâ hominum.
At non est homo divinorum consiliorum impeditor:
Nec quis irritum, quod Deus mente suâ molitur,
Nec inane reddet: Idem illi animus, atq; idem consilium:
Facit ut vult, & sibi jucundum est animo.

14 Τῶν γὰρ ἐξετέλεσσε τό μοι πεπεσημένον ἦεν·
Ἤτοι πολλὰ τοιαῦτα παρὰ ἕο θῆκε καὶ ἄλλα.
15 Τὕνεκά με τρόμος εἷλεν, ἐὸν λαὸν ὁπλα πρόσωπον·
Ὡς ἴδον, ὡς ῥίγησα, φόβος μ' ἔχεν εἰσορόωντα.
16 Ἦ γάρ μοι κραδίῃσι Θεὸς ἐν φρεσὶν ἔλυσεν,
Δάκρυσί τε ξοναχῇ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔπηξεν·
Ἀθάνατός μ' ἐτάραξεν, ὅτι κράτος ὄβριμον ἔστι.
17 Ὄφρα ἔχ' ἄρ' ἔκ ἀπόλωλα, πάρος πάντ' ἔργα γενέσθαι,
Αὐτίκα, πρίν νεφέλη μοι ὀιζύος ἦλθε μέλαινα,
Ἄτης τε συφερὴ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν ὁμίχλη.

ΚΕΦ. κδ'.

1 Τίπτε, ἐπεὶ Ἀθάναλος καιρὸς ἔν ὅιδεν ἅπαντας,
Μοῖρά τ' ἀμμορίη τε καὶ ἀνηκέστου ἀνθρώπων,
Ἀλλ' ἔμπης κακὸν ἦμαρ ἐν ᾧ πάντας ἀλείτας
Μέλλει, ἀνὴρ ἔκ ἔγνω ἐνὶ φρεσὶν, ὅσ' ἐνόησεν,
Οὐσ' εἴ τις θεὸν ὅιδε, καὶ ἅζεται ᾧ ἐνὶ θυμῷ;
2 Ὃς μὲν ὄρυς κινεῖ πολυληΐδα ἀνδρὸς ἐν ἀγρῷ,
Ὃς δ' βίῃ ἐλάσας ἀλλότρια πῶεα βόσκει.
3 Ἄλλοι δ' ὀρφανικῶν ὄνον ἤλασαν, ὅσ' ἔπι φειδὼ,
Καὶ βόα χηρώων ἀμφοτεράων ἀνεχύραναν.
4 Ἤδ' ὕβρει εἰκόνες ἁβδασίη τ' ἀλεγεινῇ,
Τειρομένους πενίηφιν ἀπεσυφέλιξαν ὁλιῖο.
Κεκρύφαται δ' πλωχοὶ ὁμῶ ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Τοῖσι βιαζόμενοι· μάλα γὰρ χλωρὸν δέος ἦρει.
5 Ἐκ δ' ἴσαν ἐμμεμαῶτες ἐπὶ σφέτερ' αἴσυλα ἔργα,
Νηλεὲς ἐν φρεσὶν καὶ ἄχριον ἦτορ ἔχοντες·
Ἀχροτέρσισιν ὄνοισιν ἀλίγκιοι, ὅτ' ἐν ἐρήμῳ
Ἐξ ἄντρων δορέκτην ἀμ' ἠοῖ φανομένην ἴδεν,
Εἶτα κύρμα κιχεῖεν, ὃ σφιν καλὰ δύμιον εἴη·
Καί σφιν ἔρημος ἑδέσμια πόρεν καὶ σφοῖσι τέκεσσι.
Τοῖοι ὑπερφίαλοι καὶ ὑπέρβιοι ὑβριστῆρες
Καπηλία λωτεῦντα καὶ ἀνδρῶν πίονα ἔργα
Πλάζοντ', ἀλλότριον βίοτον νήποινον ἑδοντες·
Κτήματα μὲν κέσσαν, πολλὰ δ' ὑπὸ λησὶ ἔλασσαν.
6 Ἐς τ' ἦλθον τέμενος βαθυλήϊον ἀλλότριόν φρ,
Ἦμυν τ' ὀξείας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες·
Ἐς τ' ἦλθον ταφυλῇσι μέγα βεῖθουσαν ἀλωὴν
Καλὴν, ἣ σφετέρην· μέλανες δ' ἀνὰ βότρυες ἦσαν·

Τὰν

Hoc enim perfecit, quod mihi decretum erat:
Sanè multa istiusmodi apud eum sunt & alia.
Idcirco me pavor cepit, dum ejus cernerem vultum;
Ut vidi, ut metui, timor me tenuit intuentem.
Certè enim mihi cor Deus in pectoribus dissolvit,
Lacrymisq; gemitúq; & doloribus animum liquefecit:
Immortalis me perturbavit, cujus vires sunt maximæ.
Quoniam non perii, antequam hæc opera fierent,
Statim, priusquam nebula mihi calamitatis advenerit atra,
Infortuniisq; horrendam viderim oculis caliginem.

CAP. XXIIII.

Quare, cùm Immortalis tempora sat novit omnia,
Fatúmq; & infortunium mortalium hominum;
Tamen malum diem, in quo puniturus est sceleratos,
Vir non novit in animo, neq; observavit,
Nec si quis Deum cognovit, & veneratur animitus.
Unus quidem limites movet locupletis viri in agro,
Alius verò vi abigens alienos greges pascit. (perârunt,
Alii autem orphanorum asinum abegerunt, neq; sibi-tem-
Et boyem viduarum infirmarum pro-pignore-abstulerunt.
Atque injuriæ cedentes iniquitatiq; gravi,
Afflictos egestate deturbârunt è via.
Occulti autem sunt pauperes simul sub penetralibus terræ
His oppressi: valde enim pallidus metus occupavit.
Exierunt autem incitati ad sua nefaria opera,
Crudele in pectoribus & ferox cor habentes,
Agrestibus asinis similes, qui in deserto
Ex antris proruunt quam-primum lucescit,
Sicubi prædam deprehendere-queant, quæ ipsis grata sit:
Et iis eremus escam præbet, & eorum proli.
Tales superbi & insolentes oppressores
Per campos florentes & hominum pinguia culta
Vagantur, alienum victum impunè edentes: (duxerunt.
Possessiones quidem vastârunt, multam autem prædam ab-
Intrarúntq; campum altæ-segetis, alienum licèt,
Metebántque, acutas falces in manibus habentes:
Intrarúntq; racemis valde oneratam vineam,
Pulchram, non suam; nigri verò botri inerant;

Eam

Τλῶ ἢ βίη τευχόωντες ἔχον μελιηδέα καρπόν.
7 Ὅς τις γυμνὸς ἔῃ, ὑδ' ὀι ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
Παννύχιον μιν ἀφῆκαν ἀνείμονα χείματος ὥρῃ.
8 Τὸν δ' ὄμβρος κατέλυσεν, ὅταν λάβρον ῥέῃ ὕδωρ
Ῥοιζηδὸν καὶ ὄρεσφι κελαινῇ λαίλαπι δῦον,
Ὅς τ' ἐπεὶ ἂν ἄλλῳ ἔυρε ψύχους ἀλεωρὴν,
Πέτρῃ ὑπὸ γλαφυρῇ ἔυδει βορέαο ὑπ' ἰαγῇ,
Τῆς δ' ἔχεθ' ἐμπεφυὼς, ἵνα οἱ σκέπας ἢ ἀνέμοιο.
9 Ὀρφανικὸν δέ τε παῖδα, φίλας ὅτε χεῖρας ὀρέξῃ
Ἡδύ τι μειδιόων ἐνὶ νηπιέῃ ἀλεγεινῇ,
Μαζῷ ἀπασσάσαντο καὶ ἐκ κόλποιο πιθοίης,
Νηλεὲς ἦτορ ἔχοντες· ἐνυχύρασαν ἢ πινυχρόν.
10 Οὐδ' αὐτῷ τι δίδοσι ῥάκος, τό μιν ἀμφικαλύψῃ,
Γυμνὸν δ' ἐλθέμεναι, γυμνὸν τ' εἰῶσι νέεσθαι.
Οἱσί δ' ὑπ' ἀργαλέῳ λιμῷ φίλα γοῦα λέλυντο,
Καὶ καμάτῳ, σφῶϊν δὲ ζωαρκέα δεῖγματ' ἀπούρων
Σίνται, ἀμαλδύνουσιν ἵνα μηδ' ὑπναίαλ' ἔειδοι.
11 Οἱ δ' ἐν ἀλωῇσι λιπαρὸς τευχόωσιν ἐλαίας,
Καὶ σαφυλὰς τραπέσι φιλαχήτοις ὑπὸ λιωοῖς,
Ἀρνύμενοι μισθὸν σφισι τ' αὐτοῖς καὶ τέκεϊ σφῷ,
Οὐποτε πίνοντες πολυκαλέα δ' ἶφιν ἄφεντο.
12 Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ ὀυλοὴ πέλεν ἀνδρῶν
Ὀλλυμένων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα·
Τῶν ὕδεις τε βίη τε σιδήρεον ὄφρανὸν ἶκεν
Ἄοσι δεινόντων, σφῆϊ δ' ὑπὸ κόνιν ἀεικῆ
Κατωπόλιν ἰταμῶν· ὅμαδος δ' ἀλίασος ὀρώρει.
Ἀλλ' οὐκ αἶψα Θεὸς γ' ἄτλητα πίνυσα ἔμελλεν,
Οὐδ' ἀεσφρονέειν, οὐδὲ τάδε ἔργα νοήσειν.
13 Σχέτλιοι οὐκ ἴσασιν ὅπη φάος, ὑδ' ὅπη ἠὼς,
Οὐδ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὲρ αἶαν,
Ἠὲ καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· ὑδέ ποῖ αὐτοὺ
Ἠέλιος φαέθων ὀπὶ σπέρχεται ἀκτίνεσσιν,
Οὐδ' ὁπόθ' ἂν σείχῃσι πρὸς ὄφρανὸν ἀστερόεντα,
Οὐδ' ὅταν ἂψ ὀπὶ γαῖαν ἀπ' ὄφρανόθεν προτραπῇ·
Ἀλλ' ὀπὶ νὺξ ὀλοὴ τέτατα δειλοῖσι βροτοῖσιν.
14 Ἄνερ, ἄνερ, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα,
Καὶ σὺ πρὶ ἠελίοιο, πρὶν ἂν φανῇ ἄφθιτος ἠώς,
Ὄρνυσαι ἐκ λεχέων, κεχεμυθότα δῆνδρεα φονᾶσσαν,
Ἠύτε τὴ κλέπτης ἀλάλησαι νυκτὸς ἀμολγῷ.
15 Μοιχὸς ὁ νυκτιπλανὴς δολερὸς ἐλέλιξεν ὁπωπὰς,

Ἠὼ

Eam autem per-vim vindemiantes habebant dulcẽ fructum.
Qui nudus fuerat, neque ei panniculus, quo indueretur,
Totâ nocte eum dimiſerunt ſine-veſte hyberno tempore.
Illum autem imber rigavit, cùm copioſa fluxerit aqua
Cum ſonitu de montibus atro turbine ruens,
Qui quando non aliud invenit à frigore refugium,
Petra ſub concava dormit boreæ ſub tegmine,
Hanc autem tenet adhærens, ut ei munimentum ſit à vento.
Orphanum autem puerum, charas cùm manus extendat
Suave quid ſubridens in infantia miſeranda,
Ab ubere avulſerunt vel è ſinu nutricis,
Immane cor habentes: pignus autem acceperunt à paupere:
Neque illi ullum dant panniculum, qui ipſum tegat,
Nudum autem venire, nudúmq; ſinunt redire.
Quibúsque gravi fame chara membra ſoluta ſunt,
Et labore, ab iis almos manipulos abſtulerunt
Noxii, *ut* nec manipulis frui-queant meſſores.
Qui autem in pomariis pingues vindemiant olivas,
Et uvas calcant meri-amantibus in torcularibus,
Promerentes mercedem ſibíque ipſis & proli ſuæ,
Nunquam bibentes valde-aridam ſitim exemerunt.
Tunc verò ſimul ejulatus & inſultatio erat virorum
Perdentium & pereuntium: fluebat autem ſanguine terra:
Horum injuriáq; víſq; ad ferreum cœlum pervenit (randus
Gladio percutientium, illorum .a. gemitus excitabatur miſe-
Per urbem vulneratorum; tumultus autem ingens ortus eſt.
Verùm non ſtatim Deus noxam puniturus erat,
Neque ſtultitiam, etſi hæc opera obſervaverit.
Improbi non nôrunt ubi lux, aut ubi aurora,
Aut ubi ſol hominibus-affulgens vadit ſuper terram,
Caligine & nebulâ tecti: neque unquam eos
Sol lucidus aſpicit radiis,
Nec quando progreditur ad cœlum ſtellatum,
Nec quando rurſus ad terram de cœlo defertur;
Sed nox pernicioſa ſuperfuſa eſt miſeris mortalibus.
Vir, vir, homicida, inquinate-cæde, murorum-deſtructor,
Et tu ante ſolem, priuſquam appareat immortalis aurora,
Surgis è lecto, egenum hominem occiſurus,
Veluti autem fur erras mediâ nocte.
Mœchus noctivagus doloſos torſit oculos,

Sedit

Ἦρο δ' ἐνὶ μεγάροις ποπὶ δέγμυθ', εἰσόκε δύῃ
Οὐρανῦ ἀγλαὸν ὄμμα, φίλο δ' ἐπὶ ἕατερος ἔλθῃ,
Ἔλκων νύκλα μέλαιναν ὀπὶ ζείδωρον ἄρουραν.
Ἦμος ὃ κέφας λῦ, σκιδωντό τε πᾶσαι ἀγυιαὶ,
Φῆ ῥ' ὡς ἔπι μιν ὄμμα δαδρόχοι ὀξύτατον ᾖρ,
Τοίη γδ νεφέλη κεκαλυμμένος ἔυχε' ἔῃ).

16 Ἄλλοι μὲν (Τέχναι ὃ κακῶν πολυμήχανοί εἰσι·
Πάσας δ' ἐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομλίνω,
Οὐδ' εἰ μοι δέκα μὲν γλῶσαι, δέκα δ' στόμαθ' ἕιεν)
Ὀρφναίῃ ἀνὰ νυκτὶ διωρύξαντο μέλαθρα,
Ἄασα πάρος σφι καθ' ἦμαρ ἔλωρ παρέλοντο ἠνεκές.
Οὐ φιλέῃσι φάος, σκότος δέ τε ἶμερος αἱρεῖ.
Ἄλλοις μέν ῥ' ἀέκητιν ἔδυ φάος, αὐτὰρ ἐκείνοις
Ἀασασίη τριλλισος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή.

17 Ἡ τ' ἄλλοισι φάος περιμβερτον ἤγαγεν ἠώς,
Ἐχθρὴ τοῖσι πέλει, σκιὴ ὡς θανάτοιο μέλαινα.
Εἰ δέ τις ὀφθαλμοῖσιν ἴδοι, ἢ ἔργα πύθοιτο,
Πορφύρεον δ' ἄρα τές γε νέτος θανάτοιο κάλυψεν,
Ἀχλυόεις τε φόβος δ' ὣς φρένας ἀμφιμελαίνας
Ἐδδειμαν μὴ ἐπιζαφελῶς, χάζοντο δ' ὀπίσω·
Ὡς ὅτε τις τε δρῆκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπῆεν
Οὐρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα·
Ὡς οἱ μὴ ῥίγησαν, ἐπεί κέ τις ἀθρήσειεν.

18 Λινά τε δειδίλλες φύλαδ' ἐμνώοντο ἕκαστος,
Λαιψηρῆς ὑδάτεσσιν ἐοικότες ὦκα ῥέεσι.
Τῶν δέ τε μοῖραν ὄλλυ κὴ κλήματα πάνθ' ὑπὸ γαῖαν,
Ὅσσά σφιν πάρος ἔσκε, κακὴ ὑπόλεσεν ἔσχατιή,
Εἰλέ τε, κὴ ἐκέδασσεν ἄφαρ δασπλῆτις ἐερνύς.
Οἱσιπόλοι δ' ἄρα τοίγ' ἀλόωνται νόσφιν ἀπ' ἄλλων,
Οὐ χρεὼν εἰσοιχνεῦσι βροτῆι, ἃ πίονα ἔργα
Ἀμφαδίλλω, ὅτ' ὄιμον ἀλωάων ἐειδηλέων.

19 Ὡς χόνα ψυχρὴ, ἢ ἐξ ὕδατος χρύσαλλον
Αὐχμὸς κὴ θέρμη, τάφος ὣς κατέμαρψεν ἀλείτην.

20 Γαῖρε, ἢ μιν ἔπκλε, λελασμένη ἔσεται αὐτῆ,
Τοῦ κὴ τεθνειῶτος ἰδ' ἐν κονίῃσι τεθέντος
Τεύξῃσι σκώληκες ἐν ἔγκασι δαῖτα θάλειαν,
Δημὸν ἐρεπτόμενοι, ἐπινεφείδιον κείρεν̈λες.
Ὤλεθ' ἵν' ἔδ' ἄνομ' αὐτῆ ἐν ἀνθρώποισι λίπηται,
Οὐδέ οἱ ὀμιγόνοισι πάρα μνημήϊον ἔσαι.
Ῥίγνυθ' ὑπερβασίῃ, δρυσὶν ἰκέλη, ἔφρ' ἐν ὄρεσι

Σιὼ

Sedit autem in ædibus expectans, donec occiderit
Cœli ſplendidus oculus, amicúsque heſperus ſupervenerit,
Trahens noctem nigram in almam terram.
Quando autem tenebræ erant, obumbrabantúrq; omnes viæ,
Putat, quòd nullus oculus eum cernet, acutiſſimus licét;
Tali enim nebulâ obtectum ſe gloriatur eſſe. (narum ſunt:
Alii quidem (Technæ verò malorum multarum-machi-
Omnes autem non ego dixero, neque nominavero,
Etiamſi mihi decem linguæ, decémque ora eſſent.)
Tenebricoſam per noctem perfoderunt domos,
Quas priùs ſibi interdiu prædam elegerunt eſſe.
Non amant lucem, tenebrarum verò *eos* deſiderium capit.
Aliis quidem invitis occidit lumen, ſed iis
Grata multoties-rogata venit nox obſcura.
Quæque aliis lucem mortales delectantem duxit, aurora
Inviſa his eſt, umbra velut mortis nigra.
Quòd ſiquis oculis aſpiciat, aut opera reſciſcat,
Denſa certè eos nubes mortis texit;
Caliginoſúsque timor ſubiit præcordia nigra:
Metuerunt quidem vehementer, receſſerúntque retro.
Ut cùm quis draconem conſpicatus refiliens fugit
Montis in ſaltibus, tremórq; occupavit artus:
Sic hi quidem horruerunt, poſtquam quis *eos* conſpexerit.
Gravitérque metuentes fugam cogitârunt unuſquiſque,
Velocibus undis ſimiles ocyùs fluentibus. (terram,
Eorum verò ſortem omnem & poſſeſſiones cunctas ſuper
Quæcunque ipſis priùs fuerunt mala perdet execratio,
Occupátq; & diſſipat citò ſæva erinnys:
Solitarii autem hi vagantur ſeorſum ab aliis,
Non cœtum ingrediuntur hominum, non pinguia ſata
Propalam, nec viam vinearum florentium.
Sicut nivem frigidam, aut ex unda glaciem,
Æſtus & calor, ſepulcrum ſic celeriter opprimit peccatorem.
Uterus qui ipſum peperit, oblitus erit ejus,
Cujus etiam mortui & in pulveribus poſiti
Apparabunt vermes in viſceribus convivium lautum,
Adipem rodentes, & renibus obtenſum carpentes.
Periit, (ità) ut nec nomen ejus inter homines relinquatur,
Neque ei apud poſteros monumentum erit.
Frangitur iniquitas, arboribus ſimilis, cùm in montibus

Simul

Σιὼ τ' ἐυρὺς τε, νότος τ' ἔπεσε, ζέφυρός τε δυσαὴς
Αἱ δ' ἅμα πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον πασυπόκας ὄζους
Ἠχῇ θεσπεσίῃ, πάταγος δέ τε ἀγνυμένων.
21 Ἡ δ' γυνὴ σεῖρ' ἔσχε, καὶ οὐκ εἰδῆσα τόκοιο,
Τὴν ῥα βίῃ εἵξας πτύχεσιν ἀπωμύξει δυμῷ
Σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρός, ἐρυσείξεσκε δ' χέρνιψ,
Καὶ κακὰ πολλ' ἔρδεσκεν ὅσ' ἃ σύμπαντες ὀι ἄλλοι.
22 Ῥυσάζει βειαρὺς ὣ κάρτεϊ· ὡς ὄγ' ἀνέσχη,
Οὔπω δηθὰ πέποιθεν ἔτι ζωοῖσι μετεῖναι,
Ἔλπετο δ' ὡς τότε οἱ δυνάτῳ ὄμαρτο ἀλῶναι
Λάϊγαλέῳ, ἐπεὶ ὄγε μαίνεϑ' ὑκέτ' ἀνεκτῶς.
23 Εἰ δ' οἱ δῶκε θεὸς σόον ἔμμεναι, ἢδ' ἀπολέσϑαι,
Εὐκηλόν τε μένωνδα καὶ ἀρτεμέα ζάνδλα,
Ἀλλά γε καὶ μετόπισϑ' ἄτῃ καὶ φάτλια ἔργα
Τίννυϑ' ὑπόδλεα ἔδων, μάλα τ' ἐκδικον ὄμμα πτύσσων
24 Τύϑδον ἀείρονται, πάντων δὲ ϑ' ὑπέρτεροί εἰσι
Δυσσεβέες, τάχα δ' αὖ κατερήειπον ἐν κονίῃσιν·
Οἰχνεῖ ὥς τε καὶ ἄλλοι ὅσοι βεβοτέ εἰσ' ἐπὶ γαίῃ,
Πανσυδίῃ, νώνυμοι ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες,
Ἀλλεπαλῶς τεδνᾶσι, Θεὸς δ' ἐδρέψατο κῦδος,
Ὡς ὅτε τις ϛαχύων ἀποκόψῃ ἄκρεα κάρπιμα.
25 Ἀλλ' εἰ τῶτ' οὐκ ἔϛιν ἐτήτυμον, ὡς ἀγορεύω,
Τίς δηϑύνει τὸν μῦδον ὀνόσεται, ὅστις ἐταῖρος,
Ἠὲ πάλιν ἐρέει τίς ἐς ὔμμε ψεῦδος ἐλέγξει,
Ἀείρει τ' ἀυφαλέας, ὡς ἃ πεπυσμένα βάζω;

ΚΕΦ. κε'.

1 Τὸν δ' μέγ' ὀχθήσας Σαωχαῖος ἀμείβετο Βελδὰδ,
2 Ὀυλύμπου βασιλεύς, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει,
Πάντων μὺν κρατέει μῦϑος, πάντεσσι δ' ἀνάσσει,
Κοίρανος ὑψιμέδων τε πέλει, μήστωρ τε φόβοιο,
Ὃς δ' ἀτρέμας ἧσται ἐφ' ὑψηλοῖσι ϑρόνοισι,
Πάντα δ' ἔπ' εἰρύῃ δέπει ϛρατὸν ἀϛερόεντα.
3 Ἦ ῥα τις ὀϊὸν ἀριθμὸς ἐπιϛρατίων ϛρατιάων;
Ἠὲ τίς ἐς ὃν πᾶσαν, ἐφ' ὃν Θεὸς οὐκ ἀνέτειλεν
Οὐρανόϑεν γλαυκερόν τε φάος καὶ ἐπήετην αὐγαί;
4 Πῶς δὲν βροτὸς ἀνὴρ ὅσιος Θεοῦ ἔσται φανείη,
Ὅς τε γυναικὸς ἔῃ, γυναικὶ δέ ἑ γείνατο μήτης;
Λίκα Θεῷ ἐείσῃ, πῶς ἐν δίκῃ ἔσσετ' ἀμύμων;

Ἀλλ'

Simul eurúsq; notúsq; ingruit, zephyrúsq; graviter-ſpirans:
Hæ autem inter ſe concutiunt extenſos ramos
Sonitu immani; fragor autem *fit* fractarum.
Quæ autem mulier ſterilis fuit, & neſcia partûs,
Eam violentiæ impotens vexavit immiti animo
Durus, ſemper peccans, injuriâ autem affecit viduam,
Et mala multa patrabat, quot non univerſi alii.
Per-vim-trahit ſtrenuos ſuo robore: poſtquam hic ſurrexe-
Nemo diu confiſus eſt ſe ampliùs vivis interfuturum, (rit,
Expectat autem quòd ſibi morte decretum eſt occupari
Triſti: quandoquidem hic furit non ampliùs tolerabiliter.
Quòd ſi ei det Deus ſalvum eſſe, nec perire,
Securúmq; paululum, & incolumem viventem,
Nihilominùs poſtea noxam, & ſcelerata opera
Punit torvè intuens & admodum vindicè oculum intendens.
Paululum exaltantur, omnibúsque ſuperiores ſunt
Impii, ſtatim verò collapſi ſunt in pulvere;
Abeunt ſicut & alii, quotquot mortales ſunt ſuper terram,
Prorſus, ignobiles inter homines exiſtentes,
Inglorii moriuntur; Deus autem decerpſit gloriam,
Sicut cùm quis ariſtarum amputaverit ſumma cacumina.
Quod ſi hoc non ſit verum, ut dico,
Quis mihi ſermonem reprehendet, quotquot *eſtis* ſocii,
Aut contradicet? quis inter vos mendacium redarguet,
Oſtendétq; manifeſtè, quòd non prudentia loquor?

CAP. XXV.

HUic autè valde indignatus Sauchæus reſpondit Bildad,
Cœli rex, qui ſupremas domos incolit,
Omnes quidem ſuperat ſolus, omnibúsq; imperat,
Princeps altipoténsq; eſt, dúxque terroris,
Solus verò quietè ſedet ſuper excelſum thronum,
Omnémque in pace regit exercitum cœlicolarum.
Num quis eſt numerus cœleſtium exercituum?
Aut quis eſt in terra, ſuper quem Deus non oriri-fecit
Cœlitus dulcémque lucem, & gratum jubar?
Quomodo igitur miſellus homo juſtus coram Deo appare-
Qui & mortalis fuerit, mortalísq; eum genuerit mater? (ret?
Si cum Deo contendat, quomodo in judicio erit inculpatus?

Verùm

5 Ἀλλ' ἴδε τείρεα πάντα, τά τ' ὠρανὸς ἐστεφάνωται·
Ἀστέρες ὡς λαμπροὶ, ὡς αἰγλήεσσα σελήνη·
Ἀμμι βεβοτῖσι δοκεῖς ἐν δ' ὀσθμοῖσι Θεοῖο
Ἀστέρες ὡ λαμπροὶ, ὅδ' αἰγλήεσσα σελήνη·
Πολλὰ γάρ οἱ, ὦ Ἰωβε, τὰ κάλ' ὑ καλὰ πέραν).
6 Πῶς ἦν ἄνθρωπος, σκώληξ ὃς δειλὸς ἐτύχθη;
Ἢ παῖς ἀνθρώπου, σκώληξ ὃς δειλὸς ἐτύχθη;

ΚΕΦ. κς'.

1 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ἰωβος·
2 Ὦ πόποι, ἢ μάλα δεινὸς ἀνὴρ τε λιγύς τ' ἀγορητής·
Ὡς σύ γ' ἄκικυα ἄνδρα τεοῖς ἐπέεσσιν ὄνησας,
Καὶ ὀλιγοδρανέοντι πάρ' ὑ μῦθος, ὅδε τις ἀλκή,
Σῆς ὑποθημοσύνησι βίλω κ) κάρτος ἐπῆκας;
3 Ὡς σύ γ' ἐν ἀφρεδέεσσι πέλοις βωλοφόρος ἀνὴρ,
Τοῖσί τ' ἀλεξίκακον κ) ἀμύμονα μῆτιν ὑφαίνοις;
Ὡς ἤδη μάλα πᾶσαν ἀληθείλω κατέλεξας.
4 Καὶ τίνι ταῦτα λέγεις; τίνος αὖ κεκαφηότα θυμὸν
Ζωγρεῖς; τίς δ' ἀμπνυίδη, ἐπεὶ σὸν μῦθον ἄκουσε;
5 Καὶ γὰρ ἐγὼ σάφα ἴσα, ὅ οἱ ἀθέος ὐκ ἐπιεικτόν·
Οὐδ' ἄρα μῦνον ὕπαρθεν, ἐν αἰθέρι κ) νεφέλῃσιν,
Ἀλλά γε κ) ὑπένερθεν, ἐν ὕδασιν ἠδὲ θαλάσσῃ,
Πάντων κοιρανέει· νέκυες καλαπεφνειῶτες,
Οἱ δ' ἀλὸς ἀπευγέπιο μυχοίταλα βένθεα ναίον,
Αὖπις ἀνεπλάδησαν ὑφ' ὕδασι τοῖο ἔκητι.
6 Τῷ ἧ μυχοὶ αἰδαο, κ) οἰκία δεινὰ πέραν)
Συερδαλέ', ἐυρώενθα, τά τε ευγέσσι πρὸ ἄλλοι.
Ῥεῖα δ' ἀείζηλοί οἱ ἐειννύες ἐν νεκύεσσι
Φαίνονθ' ἑξ ἐρέβεσφι, χάνεν δέ τε τάρταρος ἐυρὺς·
Αὐτίμαλαι ἧ πύλαι μύχον ἁλοιφύοιο βερέθρου·
Ἐδδεισεν δ' ὑπενέρθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, κ) ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε Ποσὶρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
7 Ὅς βορέλιω ἐπέτασεν ὑπὲρ κενὸν, ὑψόθι γαῖαν
Οὐδεὸς ἐκρεμάσας, ἡ δ' ἴσα) αὐτοδέμεθλος·
Ἦ, σι βειθοσύνῃσι διαμπερὲς ἓν ἀραρυῖα.
8 Τδατα δ' ἐν πυκινοῖσιν ἑοῖς νεφέεσσιν ἔδησεν,
Οὐδέ ποτ' ἐρήγδη νεφέλη βεθικυῖα πρὸ ἕμπης·
Τοσσῦτόν τε βάρος φορέει ἐγκύμονι κόλπῳ.

Βιλδ

Verùm aſpice ſidera omnia, quæ cœlum comprehendit:
Stellæ quàm lucidæ, quàm ſplendida luna
Nobis mortalibus videtur! in oculis verò Dei
Stellæ non lucidæ, nec ſplendida luna:
Multa enim ei, ô Jobe, quæ pulchra ſunt *aliis*, non pulchra
Quomodo ergò homo, vermis qui miſer eſt? (videntur.
Aut filius hominis, vermis qui miſer eſt?

CAP. XXVI.

ILli reſpondit deinde patiens divinus Jobus,
Papæ, certè admodum gravis vir, ſuavíſq; orator!
Ut tu debilem virum tuis verbis juviſti,
Et languenti, cui nec ſpiritus, nec ullum robur,
Tuis monitis vim & fortitudinem inſpirâſti?
Ut tu inter ſtultos queas-eſſe conſiliarius vir,
Iſq; ſalutare & inſigne conſilium texere?
Adeò jam prorſus totam veritatem enarrâſti.
Et cui iſta dicis? cujus denuò anhelantem ſpiritum (diit?
Vivificas? quis autem reſpiravit, poſtquam tuum ſermonẽ au-
Etenim ego apertè novi, quòd ei potentia *eſt* invicta: (dit?
Nec ſolùm ſupernè, in æthere & nubibus,
Sed etiam infernè, in aquis & mari,
Omnia gubernat: cadavera mortua,
Quæ maris infructuoſi penitiſſimas profunditates incolunt,
Iterum reformantur ſub undis ejus libitu. (ſunt
Et autem penetralia inferni, & ſedes terribiles in-conſpectu-
Horrendæ, ſqualidæ, quas horrent alii.
Facilè autem conſpicuæ ei furiæ inter manes
Apparent ex erebo, hiátq; tartarus vaſtus,
Sponte autem ſuâ portæ crepuêrunt exitialis barathri,
Timuit autem ſubtus rex inferorum Lucifer,
Territus autem ſolio exiluit, & clamavit, nè ei deſuper
Terram reſcinderet Pater hominúmq; deorúmque.
Qui aquilonem extendit ſuper vacuum, ſurſum terram
De nihilo ſuſpendens; hæc autem ſtat per-ſe-habens-funda-
Suis ponderibus perpetuò bene compacta. (mentum,
Aquas verò in denſis ſuis nubibus ligavit,
Nec unquam finditur nubes gravata licèt uſquè,
Tantúmq; onus geſtans prægnanti gremio.

9 Βιλῆ δεατεσίοιο φαεινὸν κάχλασεν ὄμμα,
[a]Ὃν δρόνον ἐκ ἀνέφλωσε, νέφϵϴ δ' ἐπέπαυεν ἐπ' αὐτῷ
Ἠέρα κάκχευεν πολλιὼ, ἤχλυσε δ' ὅλυμπϵϴ.
10 [b]Ὅς τε κὴ αἰγιαλὸν μεγάλῃ ῥιπῇ ἐνὶ θαλάσσῃ,
Κύμασι δ' ἔρκϵϴ ἔδηκα, τό τ' ἐ δέμις δξὶ φρῆσιν,
Ἐισόκεν ἦμαρ νυκτὶ, κὴ ἤματι νὺξ ὑπερίκῃ,
Φαῶς τε σκότεός τε φέρῃ χαείσαιαν ἀμοιβιλί.
11 Ἀσπερέες δεδόνητο πόλϵϴ, κὴ κίονες ἄκροι
Ὀυρανοῦ ἐκδάμεσσαν, εἰὼ τϵομένϵς ὁμοκλιώ.
12 Πόντον δ' ἤφι βίηφι δίεκρισεν ἔνθα κὴ ἔνθα,
Ὄυτα δ' ὑποφιάλης φρεσὶ παυκαλίμησι πιθήσας.
13 Ἀιθέρα δαίδαλλεν πολυϊδρείῃσι νόοιο,
Ὀυρανὸν ἐυαρεπέων ἔασας ποικίλμασιν ἄστρων·
Δεινὸν ὄφιν, μέγα σῆμα, πέλωρον, θαῦμα ἰδέϖδ,
Στρεβλὸν, πολυέλικτον, ἑῆς τεκτήϖατο χερσί.
14 Καὶ τὰ μὲν ἔργα Θεοῦ· ὁ δ' ὑπέρτερος ἐπλέο φήμης·
Ὡς ὀλίγης μοίρας ἀμφὶ πέει πϖιδαιόμεδα.
Δεινὴ δ' βεοντὴ ὅτ' ἀπ' ὠκεανόδεν σμαραγήσῃ,
Τὶς σάφα μνάσκοι τί νύ οἱ μέϴ' ἤδτλε δεῖον;

ΚΕΦ. κζ'.

1 [c]Ἦρα βαρυσενάχων, ὅπϖ δέ τε λῆξ' ἀοιδῆς,
Ἀλλ' ὄγε λάζετο μῦδον, ἔπος τ' ἔφατ', ὤμοσέ τ' ὅρκον·
2 Ὀυ μὰ Θεοῦ ζωλιὼ, ὃς ἀκήρατϵϴ ἄφδιτος αἰεὶ
Κάρτος ἄειτον ἔχει, δωίαται δέ τε πάντα τελέσσαι,
[d]Ὅς βιλιώ μοι ὄλεσσε, κὴ ἐξέλετο φρένας ἐσθλὰς,
Ἠδὲ νόον μοι πικρὸν ἐνὶ ςήθεσσιν ἔθηκεν,
3 Ὄυποδ', ἕως ζώω, κὴ ἔχω ζωαρκέα πνοιλιώ,
Καί μοι δεατεσίη μέλϖει ἐν ῥίνεσσιν ἀϋτμὴ,
4 Ὄυ πις ἀκύσει ἐμεῖο κακὸν ἔπος, ὐδ' ἀσύφηλον,
Ὀυδέ τ' ἀταδαλίη μοι ἀμείψεται ἔρκος ὀδόντων,
Ὄυπνα κλεψινόοισι παρασπλάγξω φρένα μύδοις,
Ὀυδέ ποτε γλώσσης μειλίγμασιν ἠπροπεύσω.
5 Ὀυδὲ δικασσάω ὑμέας τόδε μηδὲ γένοιτο·
Ὀυδέ τ' ὑποῤῥίϕω μὸν ἀκηρασίλιν παλαμάων,
Ἐισόκε τεθναίλιν, κὴ μόρσιμον ἦμαρ ἐπέλθοι·
6 Ἀλλὰ δικασσώης μὸν ἀπείξ ἔχομ', ὐδὲ μεθήσω·
Ὄυ μα χρυπταλίοις σοφελίξει ὀνείδεσιν ἦτορ,

[a] Ἐπ

Liminis divini ſplendidam detinuit faciem, (eum:
Suum thronum non revelavit, nubem autem expandit ſuper
Caliginem offudit multam, obſcuratum autem eſt cœlum.
Qui etiam littus magno circumjecit mari,
Fluctibus autem vallum poſuit, quod nefas eſt transilire,
Dum dies nocti, & diei nox ſucceſſerit,
Lucísque tenebrarúmq; tulerit gratam viciſſitudinem.
Stellarus intremuit polus, & columnæ ſummæ
Cœli conterritæ ſunt, ejus metuentes increpationem.
Pontum ſuâ vi diſcidit hinc & illinc,
Sauciavítque ſuperbos mente prudenti fretus.
Æthera variegavit peritiâ mentis,
Cœlum pulchrorum induens pigmentis aſtrorum;
Dirum ſerpentem, ingens portentum, monſtrum, mirabilem
Tortuoſum, volubilem, ſuis fabricavit manibus. (viſu,
Et hæc quidem opera Dei: ille autem ſuperior eſt famâ;
Adeò exiguam portionem de illo audivimus:
Horrendum verò tonitru quando è cœlo fragorem dat,
Quis certò novit quid ſibi mens velit divina?

CAP. XXVII.

DIxit graviter ingemiſcens, nondũ a ceſſavit à concione,
Iterum verò ille cepit ſermonem, verbùmq; dixit, juravítque juramentum;
Per Dei vitam, qui incorruptibilis immortalis ſemper
Robur optimum habet, potéſtque omnia perficere,
Qui judicium meum perdidit, & abſtulit mentem ſanam,
Et animum mihi amarum in pectoribus poſuit,
Nunquam quoad vivam, & habeam vitale ſpiraculum,
Et mihi divinus maneat in naribus ſpiritus,
Quisquam audiet ex me malum dictum, neq; ignominiaſum.
Neque iniquitas mihi transibit ſeptum dentium,
Nullius fallacibus ſeducam mentem ſermonibus,
Nec unquam linguæ blandimentis decipiam.
Neque juſtificabo vos, id verò abſit,
Neque abjiciam meam integritatem manuum,
Donec moriar, & fatalis dies veniat:
Sed juſtitiæ meæ mordicus adhæreo, neque dimittam:
Non me clandeſtinis inceſſet contumeliis cor,

Ἕως πυτ' ἔτι ζώω καὶ ὁρῶ φάος ἠελίοιο.
7 Ὅς δέ μ' ἀπεχθήρῃ, καὶ ἑ φίλα δώσεα εἰδῇ,
Καί μοι ἐναντίβιον, κακά τε φρονέων, ἐπορέσῃ,
Ἴσῃ μοῖρ' αὐτῷ καὶ ἀταθάλῳ ἀνδρὶ γένοιτο.
8 Τίς γὰρ ἔτ' ἐλπωρὴ σκολιόφρονι ἠπεροπῆι;
Εἰ καί οἱ δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα εἶεν,
Ὅσσά τε οἱ νῦν ὄζει, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
Ἡ νύ τι οἱ χραίσμῃ πλῆτος πολυς ἤματι κείνῳ,
Ὁππότ' Ἀναξ τ' ἐπὶ δὴ μελιηδέα δυμὸν ἔλητα;
9 Ἦ ῥ' ἔο λιαστμήσιος Θεὸς φέρφρων ἐπακούσει;
Εὐχωλῇσιν ἐῇσι μάλ' ἵλαον ἔμεν ἐρείσει,
Ἄτῃ ὅτε συνερὴ χαλεπός τέ μιν δῖος ἰκάνῃ;
10 Ἦ ῥα νυ χάρμα Θεὸς μέγ' ὀιστεται, ᾧ τε πεποίθῃ;
Τῷ δ' ἐπαγαλλόμενος φρένα τέρψεται ἤματα πάντα;
Φωνῇ τ' ἀλλήκτῳ ἱκέτης γε ὀιστεται εἶναι;
11 Τιμὴν δ' ἐγὼ φέρφρων ὑποδήσομαι, ὥς τ' ἐπικάστα,
Ἄσσα Θεῶν κλυτὰ ἔργα, πάλαι τά τε χερσὶν ἔρεξε
Θαύματα, θεσπεσίης δείξω κειμήλια βουλῆς.
12 Εἰ δ' ὔμμες σάφα ἴστε, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἴδεσθε
Πάντα μάλ' ὡς ἐγένοντ' (ἐπεὶ οὐκ ἀδαήμονες ἔστε)
Τίπτ' ἔτι μαψιδίοισι φίλῳ ἐεισάμενοι ἑταίρῳ;
13 Αὐτὴ μὴν πέλε μοῖρα κακῶν, καὶ θέσφατος αἶσα,
Καὶ τόδ' ἀπ' ἠερόθεν λέλαχον γέρας ἀνδράσιν ἀγαυοῖς,
Οἱ τ' ἄλλως πεύχησιν ὑπέρβιον ὄβριν ἔχοντες.
14 Τῶν εἴ τις λέκτροιο φίλοις δώοισι κέκασται,
Καὶ πολύτεκνος ἔλθῃ, ἀλλ' ἔμπης γείνατο παῖδας
Αἰνομόρους, καὶ τέκνα μινυνθαδίους τέκε μήτηρ·
Ἦ γὰρ ἐνὶ πολέμῳ δηΐων ὑπὸ χερσὶ δαμέντες
Φασγάνῳ ἀμφήκει βεβλήαται, ἠδ' ὀλέοντο,
Ἦ καὶ (ὅς οἶκτιστος θανάτος δειλοῖσι βροτοῖσι)
Λιμῷ τεθνήκασιν, ἐπεὶ σίτοιο κάπεζον.
15 Ἦν δέ τις οἱ φίλοισιν ἐν ὀφρύοισι γένηται,
Ἐς τάφον ἄκλαυτος καταβήσεται, ὥς τι χῆραι
Ἀμφ' αὐτῷ χύμεναι λίγα κωκύσουσι γυναῖκες,
Ὡς δέ τις εἰπήσας, καὶ ἐξάρχουσα γόοιο,
Ὤμοι ἐγὼ δειλή, ὤ μοι δυσαείσοτοκεια.
16 Ἀργυρον εἰ σωρεύσῃ ἀθέσφατον ὥστε κονίην,
Χλαίνας τ' ἠδὲ χιτῶνας, ἐΰνητούς τε τάπητας,
Καὶ πληθὺν ἐδητος ἀπείρητον, ἠύτε πηλόν,
Ὅς πάσης ἐν ὁδοῖσιν ἀεὶ κέχυτ' ἤλιθα πολλός.

Ὅς

Quamdiu adhuc vivo, & video lumen ſolis.
Qui autem me oderit, & non amica conſilia noverit,
Et mihi ex-adverſo maláque cogitans inſurrexerit,
Æqualis ſors illi & improbo homini contingat.
Quæ enim ſupereſt ſpes obliquum-animum-habentis hy-
Etiam ſi ei decies, ac vicies totidem eſſent, (pocritæ?
Quot ei nunc ſunt, & ſi alicunde alia acceſſerint,
Nunquid ei profuerint divitiæ multæ in illo die,
Quando ſupremus Rex ei dulcem animam eripiet?
Nunquid eum ſupplicantem Deus proclivis audiet?
Precibúsque ejus valde propitiam aurem inclinabit,
Damnum cùm inſeſtum gravísque ei calamitas ſupervenerit?
Nunquid oblectamentũ Deus ei magnũ erit, cui confidat?
In nihilo autem exultans animitus delectabitur dies omnes?
Vocéque jugi ſupplicem ſe ei profitebitur eſſe?
Vos verò ego lubens docebo, neque celabo,
Quæ Dei præclara opera *ſint*, olim quæque manibus fecit
Miracula, divini oſtendam theſauros conſilii.
Quòd ſi vos *ipſi* certò nôſtis, & oculis vidiſtis (eſtis)
Omnia prorſus ut fiebant, (quandoquidem haud imperiti
Utquid adhuc inanibus *verbis cum* charo contenditis amico?
Hæc certè eſt portio malorum & fatalis ſors,
Et hoc cœlitus nacti ſunt præmium viri inſolentes,
Quíque alios affligunt ſuperbâ violentiâ freti.
Horum ſiquis lecti charis pignoribus ornatus ſit,
Et abundet liberis, at certè genuit filios
Malo-fato, & eos brevis-ævi peperit mater:
Aut enim in bello hoſtium manibus ſubacti
Gladio ancipiti percuſſi ſunt & periere;
Aut etiam (quæ miſerrima mors *eſt* miſeris mortalibus)
Fame mortui ſunt, quandoquidem cibo caruere.
Quòd ſiquis ei ſuperſtes inter poſteros fuerit,
In ſepulcrum indefletus deſcendet, nec viduæ
Circa eum fuſæ ſtridulè ejulabunt fœminæ,
Ità quæpiam dicens, & incipiens luctum, (*filium*
O me miſeram! ó me infauſto-omine-enixam-optimum-
Argentum ſi congeſſerit immenſum ſicut pulverem,
Lænásque & tunicas, & bene-notos tapetes,
Et copiam veſtimentorum infinitam, tanquam lutum,
Quod omnibus in viis ſemper ſpargitur admodum multum;

Ὅς κεν ἑτοιμάσαιτο, πόνῳ δέ τ' ἀχεϊῷ ἕσαι·
Οὐδ' εἰ χρυσείοιο τάλαντα,
Οὐδὲ τόσ' ἔμπαλα καλὰ· θεὸς γὰρ ὀλέσσαι ἀπύρους
Ἀνδρείσιν ἰδυνόοις δώσει τάδε πάντα διασσαι.
18 Ὅσσα δ' ὀ ἀγλαΐηφι τετεύχατο δώματα καλὰ,
Χρύσεα, μαρμαίροντα, δοκεῖ δέ ὁι ἄφθιτα εἶναι,
Ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἀδληχρὰ πέλει, ὡς οἰκία σητὸς,
Ἠΰτε τε ῥαθμὸς ποιμνηΐῳ, ὑδρηδόσωρῳ,
Ὅς τάχα τε ἔρεπε σμικρῆς ἀνέμῳ ὑπ' ἰωῆς.
19 Εὐκλήτων κατέλεκτο, πολὺς δέ ὁι ὄλβος ὀπάδει,
Ἔρξατο δ' ἐξ ὕποιο, καὶ ὑδέ τι οἱ ἄρσιεν,
Ὀφθαλμὸς ἀνέωξε, καὶ ὑδέ τι λοιπὸν ὄπωπεν.
Ἕστερος ἀφνῆν λίπεν, ἠὼς ἔυρε πενιχρόν.
20 Δείματά μιν κατέμαρψεν ἐπήτριμα, ἄλλο μετ' ἄλλο,
Ἠΰτε κύματα μακρὰ πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
Ἡδὲ καὶαὶ διὰ νυκτὸς ἀνηρείφαντο θύελλαι.
21 Εὗρεν ὑπαὶ ἔρχων μὲν ἀφήρπασεν (ὤχετο δ' αὐτός)
Τῆλέ τ' ἀπηυφέλιξεν ἐρημὴ λαίλαπι δύων.
22 Λυγρὰ δὴ πολλ' ὑπὶ δὶ βίψει θεὸς, ὐδ' ἐλεήσει,
Ἀσπάσιον κέν ὁι εἴη ἐὰς ὑπὸ χεῖρας ἀλύξαι.
23 Ἀνδρῶν εἰν ἀγορῇ χειρῶν κρότος αἰὲν ἐπ' αὐτῷ
Ὤρνυτ' ἀειπελίῳ, πολλῶν δ' ὑπουερπόντων
Ἐξ ἑλέων μὲν ἔκλεψε καπηρείη τε καὶ αἰδώς.

ΚΕΦ. κη'.

1 Ἀργύρῳ ὅτι μέταλλον ὑπὸ χθονὸς, ἢ ἀνορύχθη,
Καὶ χρυσῷ ἕδος ὅτιν, ὃν ὕστερον ἐν χοάνοισι
Τέκτων ἀμφιπονεῖ ἢ ἰλίησι τραπέζαις.
2 Μητέρος ἐκ γαίης ὁλοὸν τέκος ἦλθε σίδηρος,
Ἐκ λίθος ἐλκόμενος χωνεύεται ἐν πυρὶ χαλκός.
3 Ἦ καὶ ἀνὴρ ἀνὴρ πολυϊδρείῃσι νόοιο
Βῆ ῥ' ἐς ὑπωρορίους τε μυχοὺς, καὶ δ' ἔγκατα γαίης
Σμερδαλέ', ἀχλυόεντα, φάος τ' ἐνὶ κεύθεσιν ἦκα,
Χρήματα μαιόμενος, καὶ πάντ πολύτιμον ἐρευνῶν,
Ἦ χάλυβ', ἢ χαλκοῖο γονὴν, ἢ ἀσήματα χρυσοῦ·
Τιμιώτατος δ' ὑπένερθε λίθος, καὶ πάντα μέταλλα
Δεινῇ ἐκ κόλπου, καὶ ἐκ ζαμάδου βαθείης
(Τῆτίν κεν φαίης σκιὴ ἐν θανάτοιο μελαίνῃ
Ἔμμεναι, ὅσσῃ ὄρυξε· τόσον χάνεν εὐρεῖα χθών)

Ἐξα-

Ille præparare queat, labor autem inutilis erit,
Neque ei proderunt tot argenti talenta,
Neque tot veſtes pulchræ: Deus enim ei opes eripiens
Viris juſtis dabit hæc omnia diſtribuere.
Quæque ei ſplendidè extructa ſunt ædificia pulchra,
Aurea, fulgentia, videntur autem ei immortalia eſſe,
At hæc quidem infirma ſunt, quaſi domicilia tineæ,
Velutique ſtabulum paſtorale vile,
Quod citò utique corruit exiguo venti flatu.
Locuples decubuit, multæque ei opes ſuppetebant,
Surrexit autem è ſomno, & nihil quicquam ei ſupererat,
Oculos aperuit, & nihil quicquam reliquum vidit.
Veſper divitem liquit, aurora invênit pauperem.
Terrores eum apprehenderunt crebri, alius poſt alium,
Sicut fluctus longi multiſoni maris,
Et malæ per noctem abripuerunt procellæ.
Eurus ingruens eum abripuit (evanuit autem ille)
Procúlque amovit nigro turbine furens. (ſerebitur,
Triſtia autem multa ſuper eum projiciet Deus, neque mi-
Gratum utique ei foret illius manus effugere.
Hominum in concilio manuum complosio ſemper contra
Orta eſt probroſa, multis verò exſibilantibus (illum
E ſedibus eum ſuffuratus eſt mœror & pudor.

CAP. XXVIII.

ARgento eſt vena ſub tellure, ubi effoditur,
Et auro locus eſt, quod poſtea in vaſis-fuſoriis
Faber elaborat peritâ mente.
Matre è terra pernicioſa proles venit ferrum,
E lapide extractum conflatur in igni æs.
Certè enim mortalis homo prudentiâ mentis,
Intravit ſubterraneos ſpecus, penetravit .a. in viſcera terræ,
Horrenda, tenebricoſa, lucémque cavernis immiſit,
Divitias inquirens, & omne pretioſum ſcrutans,
Aut chalybem, aut æris venam, aut ſemina auri:
Pretioſos autem ſubtèr lapides, & omnia metalla
Vaſto è ſinu, & ex arena profunda
(Hunc certè diceres umbra in mortis nigra
Eſſe, qui fodit, adeò dehiſcit lata terra)

Ἐξάγαγε φερφόωσδε, τὰ δ' ἠελίῳ ἴδεν αὐγάς.
4 Εἰ δέ ποτ' ἐξαπίνης ὕδωρ ῥέεν ἔνδοθι βόθρε
Ὑψόσ' ἀναζλύζον, (σφαραγεῶντο γὰρ ὕδατα γαίης)
Εἰ τ' ἄλλως καθ' ὁρεσφιν ὁπαζόμενος Θεοῦ ὄμβρῳ
Χειμάῤῥους ἐπόρεσε, κἠ ὅππως ὄφρα πόδεσσι
Σπίμφραι ἀμφοτέρωις, μινύθει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων·
Ἐν δ' ὀχετὸς ἀνὴρ πολαμῷ τόμα' ἄλλυδις ἄλλο
Τρέψεν ὑπεκαμψώς ὕδατος ῥόον ἡγεμονεύων,
Χερσὶ μάκελλαν ἔχων, ἀμάρης δ' ἐξ ἔχματα βάλλων,
Ἢ διὰ σωλήνων· τὸ δέ τ' ὦκα ῥέον κελαρύζει,
Κῦμα παλιῤῥόθιον, φθάνει δέ τε κἠ τὸν ἀγωνα.
5 Γαῖα φίλη ἠὐέτειρα πέλει θρεπτήρες ἄρουρα,
Τῆς δ' ὑπὸ νηδύιοις ἀνερύγεται ἐνδόμυχον πῦρ.
6 Σαπφείρων ἔδος εἰσὶ λίθοι ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Μητέρος, ἣ πολύχρυσον ἔχει ἐνὶ γαστρὶ κονίλω.
7 Ἔστι μὲ ἀτραπιτὸς πλὼ ὅπα ποτ' ὄρνεον ὄιδεν,
Οὐδέ πε αἰγυπιὸς ἴδεν ὄμμασιν, ὃν ῥά τε φασὶν
Ὀξύτατον θήρεσσι ὑπαιθρανίων πετεηνῶν.
8 Πλὼ ὀδὸν ὅτ' ἄρ' ἴσαν σκύμνοι χαροπὸιο λέοντος,
Οὔτε λέων βλοσυρὸς στείβει δεινοῖσι πόδεσσι·
Πλὼ δ' ἐπάτησεν ἀνὴρ γαίης κειμήλια δῳῶν.
9 Ὅς τ' ἐπεὶ δὴ πησαμένων ἐέλπετο νέρθεν ἐόντα,
Πέτρας ἐδυνοπάλιξε, βίῃ κἠ χερσὶ πεποιθὼς,
Πέτρας ἐσιφέλιξε, κατέστρεφεν ὄφρα κάρηνα
Ἠλιβάτων ὀρέων, τὰ δ' ῥιζόθεν ἐξεειπόντα
Κάππεσε ῥοιζηδὸν, βενοὶ δ' ἀνεκυμβαλίαζον.
10 Ἐν σκοπέλοισι μέσοις πολαμὸς βαθυδινήεντας
Ὤρυχε, πᾶν πολύπημον ὃς τ' ὀφθαλμὸς ὄπωπεν.
11 Εἴργει πληθόντων πολαμῷ ἀλεγεινὰ ῥέεθρα·
Ἰσχανάα μέγα κῦμα, τὸ δ' ὐχ ὑπεράλλεται ὄχθας.
Εἴ π καλαχρυφθῇ, τάχα δ' ἠγαγεν αὐτὸ φόωσδε.
12 Πῆ δ' ἔεσ' πε πέλε λύναι σοφίλω δηζήμενος εὑρεῖν;
Ἢ κἠ πῆ πέλε χῶρος ἐχεφρεσσώπης ἐρεβεννῆς;
13 Οὐ γάρ πε ποτὲ ὄιδεν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
Ὡς ἐείπιμες ἔη, πάντων τ' ἀντάξιος ἄλλων.
Οὐ βεστὼ εὑρετός ὅτι, κἠ ὅ ζωοῖσιν ὀπηδεῖ.
14 Οὐκ ἐν ἐμοὶ, φάμεν ὅς, στερεῶς ἀπαυλύατο βυσσὸς,
Οὐ παρ' ἐμοὶ, φαμένη, κρατερῶς ἀπέειπε θάλασσα.
Οὐ πις μιν χρυσῷ ὡρίατο κἂν μυρία δόῃν,
Οὐδέ ποτ' ἀργυρίῳ, κἂν ἄπεπιν ὄγκον ἐνείκοι.

Οὐδὲ

Eduxit in lucem; ea autem ſolis viderunt jubar.
Quòd ſi quando repentè unda fluat intra fodinam,
Surſum ſcaturiens, (diſtenta enim erant ubera terræ)
Sive aliter de montibus auctus Dei imbre
Torrens ingruat, & nullo-modo licet pedibus
Stare ambobus, minuuntur autem opera hominum:
Tum aquæ-ductor homo fluviorum oſtia aliò aliud
Avertit ſcienter, aquæ rivum deducens,
Manibus ligonem habens, & ex alveo obices amovens,
Aut per tubos; celeriter autem fluens immurmurat
Unda retrograda, præcurrit autem & ipſum ductorem.
Terra amica parens eſt homines-nutrientis panis,
Ejúſq; ſub viſceribus eructatur inteſtinus ignis.
Sapphirorum locus ſunt lapides ſub penetralibus terræ
Matris, quæ auro-abundantem geſtat in utero pulverem.
Eſt quidem ſemita, quam nulla unquam avis novit,
Neq; vultur conſpexit oculis, quem etiam aiunt
Acutiſſimè cernere inter aërias volucres.
Hanc viam nec iverunt catuli fulvi leonis,
Neque leo torvus calcat horrendis pedibus;
Eam tamen calcavit homo terræ theſauros ſcrutans.
Qui cùm theſaurum ſperaverit ſubtus exiſtentem,
Petras concuſſit vi & manibus fretus,
Petras dimovit, ſubvertítque cacumina
Celſorum montium, hi autem radicitus collapſi
Cecidere cum-ſónitu, colles autem ſubvertebantur.
In rupibus mediis fluvios profundi-vorticis
Fodit, omne pretioſum ejus oculus vidit.
Coërcet inundantium fluviorum gravia fluenta,
Siſſit magnum fluctum, hic autem non tranſilit ripas.
Siquid abſconditum ſit, ſtatim eduxit illud in-lucem.
Ubi autem quis poteſt ſapientiam quærens invenire?
Aut quis eſt locus prudentiæ amabilis?
Nec enim quis unquam novit terreſtrium hominum
Quàm pretioſa ſit, omniúmq; *rerum* inſtar aliarum:
A mortali inveniri non poteſt; & vivis non adeſt.
Non *eſt* in me, dicens, ſtrenuè abnegavit abyſſus,
Non apud me, dicens, fortiter recuſavit mare.
Nemo ipſam auro emit, etſi innumera det,
Nec dum argento, licèt immenſum pretium ferat.

Neque

Οὐδὲ γὰρ ἂν ἄμφω σοφίην ἀτάλαντα γένοιντο,
Οὐδ' εἴ πις τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε,
Οὐδ' εἴ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινήκεια δῶρα.
16 Χρυσὸς ὁ ὄβρυζος μέγ' ἀνάξιός ἐστιν ἐπαίνης,
Οὐδὲ τίση τιμὴ ὄνυχος καὶ σαπφείρεια.
17 Τῇ ὅτε χρυσὸς πολυδαίδαλος ἰσοφαρίζοι,
Οὔτε κρυσταλλος καθαρός· τιμὴ δ' ἔπις ἀμείβοι
Καλῶν ἀντὶ λίθων ἑπτήμοιο χρυσοῖο.
18 Οὐδέ πις ἔσται μνήμη ἐρυθρῆ κοραλίοιο,
Μάργαρα τηλεφανῆ θ' ἁδ' ἐν λόγῳ, ὅδ' ἐν ἀριθμῷ·
Τῆτο δὴ λωΐτερον πάντων πέλε μαργαριτέων.
Δῖα φρένις, πνυτός τε νόος, καὶ θυμὸς ἐχέφρων.
19 Ἀξίη ἡ τόσση πέλεται ξανθοῖο τοπάζυ,
Ὅς κε διὰ Αἰθιόπων μελανείατο τηλόθ' ἐόντων·
Οὐ χρυσὸς καθαρός ὥρ ἐὼν καὶ πολὺν ἄπειρθος
Ἰσοπαλὴς, ἐπεὶ ἔποθ' ὁμοίης ἐμμορε τιμῆς.
20 Τίνεκα ἡ σοφίη πόθεν ἦλυθε πότνια μήτηρ
Ἡ καὶ τίς πέλε χῶρος ἐχεφρεσύνης ἐρεθεινῆς;
21 Παντὸς ὅτι ζώοντος καὶ ἐπὶ χθονὶ ἑρκαμόροιο
Ῥηΐδίως λάθεν ὄμμα, καὶ ἂν ἤντησεν ὁπωπῆς·
Οὐδέπω ἐς' ἀείδηλος ὑπερφιάλοις πεπελωμένοις,
Ὅσοι καὶ ὀξύτατον κεφαλῇς ἐκέκρυπται ὄστε.
22 Πόντμος καὶ θάνατος δηδυμάονες ἠρνήσαντο,
Καὶ ἕνα θυμὸν ἔχοντες ὁμόθρονον ἴαχον αὐδήν,
Ἡμεῖς μὲν κλέος ὅσον ἀκούομεν, ὀδέ τι ἴδμεν.
23 Ἀλλὰ Θεὸς καὶ ὁδὸν νοέει, χῶρόν τε γινώσκει,
Πᾶ σοφίη μίμνει σάφα οἶδε, καὶ ὁππόθι ναίει.
24 Πάντοσε γὰρ παπλαίνει ἐπ' ἔσχατα πείρατα γαίης,
Πᾶσε δ' ἀπ' οὐρανόθεν πανεπίσκοπον ὄμμα πεπαίνει.
25 Ὁππότε βυκλάων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα
Θῆκεν, ὅπως βομβηδὸν ὑπὸ νάφεσι κλονέωνται,
Στῆσε δ' ἐπὶ πλάστιγγι βαρυπνείοντας ἀήτας,
Τὰς δὴ ταλαντάσκε, καὶ ὕδασι μέτρον ἔδωκεν
Ἠὲ καὶ ἐπισταμένως, σάθμη δ' ἴθυνε θαλάσσαν,
Καρῥόον ὅππα φέροιτο, καὶ ἂν ἐπὶ χέρσον ὀρούσαι·
(Πείρατα γὰρ τούτων εἰ μὴ κτίσε κόσμον ἅπαντα,
Αὐτίκα σύγχυτο πάντα, καὶ αἰθέρι μίσγετο πόντος)
26 Καί τ' ὄμβριον ῥοῆσιν ἀτέρμονα δεσμὸν ἔθηκεν,
Ὄρρ' ἀδινῶς φλεγέθοιεν ἅλις δηΐοιατ' ἀϋπναι
Βροντῇ τε στεροπῇ τε δέχοιτ' ἴαν ἀταρπὸν,

Ὅφρ'

Neque enim ambo ſapientiæ æquiparanda ſunt,
Nec ſiquis tot daret, quot arenáque pulvísque,
Neque ſi deciéſque, & vicies-infinita dona.
Aurum obryzum valde indignum eſt illâ,
Neque tantum pretium eſt onychis & Sapphiri.
Cum ea nec aurum affabre-factum comparari-queat,
Nec cryſtallum purum; eam autem nequis permutare-velit
Pulchris pro lapidibus pretioſi auri.
Neq; ulla erit mentio rubri coralii,
Gemmæ pellucidæ nullo in pretio nec numero:
Hoc autem præſtantius omnibus eſt margaritis,
Divina prudentia, ſolérsq; animus, & mens ſapiens.
Valor non tantus eſt flavi topazii,
Qui ab Æthiopibus venit longè ſemotis:
Non aurum, purum licèt ſit & multùm excoctum,
Par *ei eſt*, quia nunquam ſimile ſortitum eſt pretium.
Ergò ſapientia unde venit veneranda mater?
Aut quis locus eſt prudentiæ amabilis?
Cujuſque ſiquidē viventis, & ſuper terram *lucem* vidēntis.
Facilè latuit oculum, & non occurrit in conſpectum:
Necdum eſt conſpicua aëriis volucribus,
Quibus acutiſſimè ex capite cernunt oculi.
Perditio & mors gemellæ abnegârunt,
Et unum animum habentes concordem ediderunt vocem,
Nos quidem famam tantùm accipimus, nihil ſcimus.
At Deus & viam intelligit, locúmq; cognoſcit,
Ubi ſapientia manet clarè novit, & ubi habitat.
Undiq; enim circunſpicit in extremos fines terræ,
Longè de cœlo omniſcium oculum extendit.
Quando procelloſorum ventorum celeres vias
Poſuit, ut cum-ſtrepitu ſub nubibus tumultuarentur,
Statuit autem in lance graviter-ſpirantes ventos,
Eósque libravit, & aquis menſuram dedit
Bene & ſcienter, amuſſi autem æquavit mare,
Per alveum *ſuum* ut flueret, & non in terram erumperet:
(Limites enim horum niſi ſecundùm ordinem fixi eſſent,
Statim confunderentur omnia, & ætheri miſceretur mare)
Etiam & pluviæ ſtillationibus æternam legem poſuit,
Ut crebris guttis ubertim rigarentur arva;
Tonitruóq; fulgetróq; diſcidit divinam ſemitam,

Ut

Ὄφρα σμερδαλέῳ πάταγος καθ' ὅλυμπον ὀρώρῃ,
Ἀλλοιωθείοιο πυρὸς νέφεϊ δια ῥοιζηθείοιο.
27 Ταῦθ' ὅτε μὲν τάφρευτα θεὸς κοσμήσατο πάντα,
Δὴ τότε μιν θηεῖτο, καὶ ᾧ πεπάζετο θυμῷ
Εὐ διαγνώσκων, καὶ ἐρυγήσας μιν ἔτετμεν.
28 Ἀνέει δ' εἶπεν· Ἰδού, σοφίη πέλε δεῖμα θεοῖο,
Ἡ ᾗ φυγὴ καὶ ὁπλότητος ἐχεφρονίη ἐρεθείνη.

ΚΕΦ. κθ'.

1 Ὣς φάτο· τὸν δ' ἔπος ἔφθεε νείκεϊ εἰν ἐτάρεσσιν,
Ἀλλ' ἄνεῳ ἐγένοντο· πάλιν δ' ὄγε μῦθον ἔειπεν·
2 Εἰδ' ὡς ἠθέλομι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη,
Ὡς φρεσὶν ἠμὲν ἐγὼ καὶ ἧμασιν, ὄφρα θεός μοι
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταιτο, καί μ' ἐφύλασσε.
3 Τοῦ καὶ ἐμῇ κεφαλῇ δαίδων πέρι λαμπομενάων
Θεσπέσιον μοι φέγγος ἀνὰ ζόφον ἴσχε δολήσει,
Ἀσφήλεως ᾗ βέβηκα διὰ κνέφας ἔπλ' ἑλιδνόν.
4 Ὡς ὅτε μοι ἤδης χαλεπώτατον ἄνδρος ἔχοντι
Βελὴ Ἀθηναίοιο φόβοι κλισίηφιν ἔμιμνεν.
5 Ὡς πάρος, ὄφρ' ἔτι μοι σωὸς μῦθος θεὸς, ἀμφὶ ᾗ τέκνα.
6 Ὡς ὅτε βυτίρῳ πάλ' ἰχνιὰ μὰν ἐλόεσσα
Πιδήεσσ, γλυκερῷ, λιστὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη,
Βλύσασ δέ μοι λιτάρῃ μελιηδέα νάματ' ἐλαίης.
7 Εἰπὸν ἐγὼν ἀτόρησα, πύλησι δ' ἴμμυ, ἢ χθὶ ἄσυ.
Ἦλυθον, ἢ ἐν ἀγυιῇ ἐμιὼ ἔντυσα καθέδρην·
8 Ὡς ἴδον, ὡς ἔκρυφθεν ὁμῶ θαλερῇσι αἰζηοί,
Μίμνειν δ' ἐκέλευσαν, ἐμὸν δ' ἄζοντο πρόσωπον,
Αἰδῶς τέ σφεας εἶλεν· ἀνέσαν δ' ἅμα γέροντες,
Ἔσαν δ' ὡς μ' ὁρόωντε, σέβας τ' ἔχεν ἄνδρα ἕκαστον.
9 Ἰφθιμοι βασιλῆες ἀκὼν ἐγένοντο σιωπῇ,
Αἰδοῖ εἰξάντες, δεῖσαν δέ τε μὰν παρεόντος
Ἀντίον εἰπέμεναι, ὅτι μάσακα χεῖρα πιθέντες.
10 Δὴν δ' ἄνεῳ ἔσαν ἀγακλυτοὶ ἡγεμονῆες,
Τῶν καὶ σιγαλέῳ κολλήθη γλῶσσα λάρυγγι.
11 Οὐας ἐμὶν φωνὶν ὡς ἔκλυεν, ὡς μακάρειζεν,
Ὧδέ τις εἰπέσκεν, ὅτ' αὐδήσαντος ἄκουεν,
Ὦ μάκαρ Ἰωβε, μοιρηγενὲς, ὀλβιόδαιμον,
Τεισμάκαρες μέν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Γαστὴρ δ' ἥ σ' ἐλόχευσε μακαρτάτη· ὡς πις ἔειπε

Μῦθον

Ut horrendus fragor per cœlum excitaretur,
Saliente igni nubem per diſruptam.
Hæc cùm in-principio Deus ordinavit omnia,
Jam tum ipſam aſpexit, & *in* ſuo perpendit animo
Bene discernens, & ſcrutatus eam invênit.
Homini autem dixit; Ecce, ſapientia eſt timor Dei,
Fuga autem mali, prudentia amabilis.

CAP. XXIX.

SIc dixit; eum verò nemo allocutus eſt inter ſodales,
At muti facti ſunt; rurſus autem is ſermonem dixit:
Utinam ſic pubeſcerem, vires autem mihi integræ eſſent,
Sicut *in* priſtinis menſibus & diebus, dum Deus mihi
In omnibus laboribus adfuit, & me cuſtodivit.
Cujus etiam circa meum caput lucernis fulgentibus,
Divina mihi lux per caliginem greſſum dirigebat,
Tutò autem incedebam per tenebras nunquam vacillans.
Sicut quando mihi juventæ gratiſſimum florem habenti
Conſilium Immortalis circa tentorium manſit.
Sicut antea, cùm adhuc & mecum Deus, & circa *me* liberi:
Sicut quando butyro omnes greſſus meos lavi
Pingui, dulci, lævis autem eminuit rupes,
Effuditque mihi pinguis ſuaves latices olei.
Siquando ego ſurrexi ad portam iturus, aut per urbem
Veni, aut in compito meam apparavi cathedram: (venes,
Quamprimum viderunt, abſconderunt ſe ſimul florentes ju-
Manere a. non ſuſtinuerunt, meúmq; reverebantur vultum,
Pudórque ipſos cepit; ſurrexerunt verò illico ſenes,
Steterúntq; ut primum me cernerent, veneratióq; tenuit vi-
Magnanimi reges muti erant ſilentio, (rum unumquemq;
Pudori indulgentes, verebantúrq; me præſente
Coràm proloqui, ſuper os manum ponentes.
Diu autem muti ſteterunt præclari principes,
Eorum etiam taciturno adhæſit lingua palato. (dicavit,
Auris meam vocem quamprimum audiit, beatum-*me* præ-
Sic autem quiſpiam dicebat, cùm loquentem audiit,
O beate Jobe, bono-fato-nate, fortunate,
Ter-beati tibi pater & veneranda mater,
Venter autem qui te enixus eſt, feliciſſimus: ſic aliquis dixit;

Sermonem

Μῦθον ἀγασσάμενός μοι ὅτ' ἔκλυε φωνήσαντος.
Καί μ' ὀρθαλμὸς ὄπωπεν, ἐμοί τ' ἐπιμάρτυρες ἔσκεν.
12 Ὡς πλωχῆ ἐπάσσα δίκλιν, καὶ ἄκλιτα λιτάων,
Λώβιον πεννύμενος, καὶ ὑπέρβιον ὕβριν ἀλάλκων·
Ὡς τε πατὴρ γιὸν ὅμιλον, καὶ ἐπίτροπος ὀρφανικοῖο,
Πρόφρων δ' ὁππάσσαιμι, τοῦ ἄκ ἐπιτάρροθος ἦεν.
13 Ὅς τ' ὀλιγηπέλεε, χαλόδην δέ οἱ ἦεν ὁλεθρος,
Εὐχετο χεῖρ' ὀρέγων, καί μοι μάλα πολλὰ ἰκετεύων,
Γενέσθαί σε, ἄναξ, ἱκέτης δέ τοι εὐχόμαι εἶναι·
Σοὶ δὲ θεὸς τόσα δοίη, ὅσα φρεσὶ σῇσι μνώεσθας.
Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τῷ καὶ θεὸς ἔκλυεν αὐδῆς·
Δηθὰ γὰρ ὑγρομένης χάρις ἐγλάσσατο φίλον κῆρ
Γηθοσύνῃ, τοῖος γὰρ ἐγὼ οἱ ἐπίτροπος ἦα.
14 Ἦν δὲ δικαιοσύνῃ ὀπιπεύθυος ἠύτε χλαῖναν,
Ἣ δέ μοι εὐρυμέη οὐδὲ λάθεσθαι καὶ ἐδέσθαι.
15 Ὀμμάτα μὲν πυφλοῖσιν ἔλων, χωλοῖσι δὲ ταρσά.
16 Αἰεὶ δὲ πλωχοῖσι, πατὴρ ὡς, ἦπιος ἦα,
Ἠρώησα δίκας, ὅτ' ἐν ἀνδράσι νείκεος ὄρωρεν,
Ὄφρα διαγνοίην ἠμὲν κακὸν ἠδὲ καὶ ἐσθλόν.
17 Γαμφηλὰς συνέαξα πελωρίῳ ὑβριστῆρος,
Λοιδα δ' ὀδοντῶν ἐξήρπασ' ὀδόντων.
18 Ἔνθα δ' ἔφλον δαλίῃσι καὶ εἰρινῇσι πεποιδὼς,
Ἄχθομος, ἠύχην τεδμήξομαι εἰνὶ καλιῇ·
Οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ ὅπι γήραος ἵξομαι ἤδη,
Ἥμαλα μὲν μάλα μυεῖ ὅσα φαμαδός γε κόνις τε.
19 Ῥίζα δέ μοι καλοῖσιν ἐκίδνατο ἀμφὶ ῥεέθροις,
Παννυχίῳ τ' ἐμὸν ἔρνος ἔχεν τεδαλιὴν ἐέρσῃ.
20 Αἰεί μοι κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισι τεδήλει·
Κυκλοτερὲς μέγα τόξον, ὅ μοι παλάμῃφιν ἀρήρει,
Ἐμπεδον, ὡς νεότευκτον, ἀεὶ πέλεν· ἀλλ' ἐτανύσθη·
Ἀμφότερον, πίσυνός τε βιῷ, πίσυνός τε βίῃφι.
21 Φθεγγομένῳ δ' ἄρα μοι μάλα μὲν κλύον ἠδ' ὀπίδευε
Ἄνθρωποι, σιγῇ ποσὶ δέγμενοι· εἰσόχεν αὐτὸς
Φαίην, ἰδνωθεὶς μὲν ἀμύμονα μῆτιν ἀκοῦσαι.
22 Ὡς τ' εἶπον τά με δημὸς ἐὺ φίδεται κέλδεσι,
Οἷσ' ἄνεφ ἐγένοντο, καὶ ἔ μέ τις ἀντίον ἤυδα,
(Αἰδὼς γάρ σφιν ἐπῆλθε) καὶ ἐ φρεσὶ πύξαλο μύθῳ·
Τοῖσιν δ' ἡμέτερος ἔκλυεν λόγος ὡς ἀφ' ἑέρσης,
Καί μοι ὑπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.
23 Ὡς δ' ὅτε δίψαις ἀλωὴ ὀπωρινὸν ἄμβροτον ἄμμι,

Ἰδὲ

Sermonem admirans, me cùm audiit loquentem.
Et me oculus vidit, mihíq; teſtis fuit.
Quòd pauperis ſervavi jus, & audivi preces,
Contumeliam ulciſcens, & ſuperbam injuriam propulſans;
Velutíq; pater eram & tutor orphani,
Propenſus autem ei opitulatus ſum, cui auxiliator non erat.
Quíq; languebat, propè autem ei erat mors,
Precabatur manus extendens, & me valde multùm orans,
Obſecro te, rex, ſupplex autem tibi eſſe profiteor,
Tibi verò Deus det, quanta animo tuo concupiſcis.
Sic dixit precans, cujus etiam Deus audiit vocem.
Diu afflictæ viduæ riſit charum cor
Præ lætitia, talis enim ego ei auxiliator fui.
Eram autem juſtitiâ indutus tanquam pallio,
Mihi autem integritas quaſi diadema & veſtimentum.
Oculi cæcis eram, claudísque pedes.
Semper autem pauperibus pater ceu lenis eram,
Inveſtigavi cauſas, cùm inter homines rixa orta eſt,
Ut diſcernerem tam malum quàm bonum.
Maxillas confregi terribilis oppreſſoris,
Prædámq; ei dulcem è mediis eripui dentibus.
Tum verò dixi proſperitate & tranquillitate frętus,
Intrepidus, quietus moriar in nido,
Domo in noſtra ad ſenectutis limen perveniam,
Dies mei valde innumeri (erunt) quot arenáq; pulvísq;
Radix autem mea pulchra diffundebatur circa fluenta,
Totâq; nocte meum germen habuit floridum rorem.
Semper mihi gloria ſplendida inter homines floruit;
Orbicularis magnus arcus, qui meis manibus aptus erat,
Firmus, quaſi recèns-fabricatus, ſemper fuit, at *eùm* tetendi,
Utrumque, fretúsq; arcu fretúsq; robore.
Loquentem utiq; me valde audiverunt, & obtemperârunt
Homines, tacitè expectantes dum ipſe
Loquerer, cupientes meum inculpatum conſilium audire.
Cúmq; dixiſſem quæ me animus in pectoribus juſſit,
Hi muti erant, & nemo mihi viciſſim reſpondit,
(Pudor enim eos occupavit) nec compellavit dicto.
Iis verò noſter ſtillavit ſermo tanquam ros,
Et mea à lingua melle dulcior fluebat oratio.
Sicut autem quando fœcundum arvum autumnalem imbrem expectat, Terráq;

Γαῖά τε καρχαλέη χάνεν ὑετῷ ὀφὲ ῥέοντι,
Ὡς ὅι γ' ἐσήκασι κεκμηότες, εἰσόκ' ἔπ' αὐτοὺ
Λαμπὲ ἀπ' ἐυκελάδοιο μελίφρονα γῆρυν ἔχυσα.
24 Εἰ ποτ' ἐγὼ μείδησα, γέλως δ' ἐχάραξεν ὁπωπάς;
Ἀλλ' ὅι γ' ὰ πείθοντο, πάρος νυ γὸ ὅτι θάμιζον;
Δεινὸς ἐὼν κὴ σεμνὸς ἐν ἀνθρώποισιν ὁρᾶτο.
Ἀλλ' ὡς ὰδέ μοι ὅστε καπηφείη σκιόωντο.
Οὐδέ τ' ἐλεγχείη ἐπεπίλναλο, ἀλλὰ μάλ' αὖθη
Πέπλαλο ἀννέφελος, λαυκὴ δ' ὅπὶ δέρομὸ αὖγλη.
25 Ὡς βασιλεὺς σραπῆφι μέγ' ἔξοχος ἔπλεῖο πάντων,
Ἀρχὸς, (ὸ γάρ τ' ἄνδρεσι μελαφρέπει ἀγροιώσοις)
Μυρομύων δέ τ' ἔθελγε νόον, κὴ θυμὸν ἔγειρεν·
Ὡς ἔμ' ἀείζηλον θῆκεν Θεὸς ἤματι κείνῳ,
Ἐκφερεπῆ ἐν πολλοῖσι κὴ ἔξοχον ἠρώεσσιν,
Αἰὲν ἀεισιδόνλα, μέγαν σημάνλορα λαῶν.

ΚΕΦ. λ'.

1 ΤΟῖος ἔλιν τὸ πρόσθεν, ἅμ' αἰδλοῖός τε φίλος τι,
Καὶ θεὸς ὡς πάντεσσι τετιμένος ἐν μερόπεσσιν.
Ὤιμοι ἐγὼ, νυῦ αὖτε μεταίχροα πάντα γίνονται·
Νυῦ δέ μὰ ὁπλοτέροισι γέλως κὴ παίγνιόν εἰμι,
Τῶν κεν ἐγὼ πατέρας θέλος μετ' ἐμοῖσι κύνεσσι
Τὸ πρὶν ἀπλυαίμλω καλλίχροα μῆλα φυλάσσειν.
2 Οὐ γὸ πώποτέ μι κρατερὸι πρὸ ἔόντες ὄτησαν
Ἢ ἔπεσι, ἢ ἔργῳ, ἢ χείρεσιν, ἢὲ βίηφιν,
Ἀιὼν δέ σφιν ὅλωλε πρεπομένων λυκαβάντων
Αὖτως, ἀκλειῶς, τείρεσιλο ὑ γήρεϊ λυγρῷ.
3 Οἱ πενίῃ λιμῷ τε φίλον τετιμένοι ἦτορ,
Ὁιοπόλοι ἐφέβοντο διὰ χθονὸς ἀπρυλέτοιο,
Καπετέσιον δέ τ' ἔρημον ἀλώμενοι ἔνθα κὴ ἔνθα,
Ἦ, τ' αἰεὶ κραναὴ, λυσρὴ δέ τ' ἐφαίνελο γαῖα.
(Πλαγκλοσύνης δ' ὐκ ἔσι κακόσερον ἄλλο βροτοῖσιν.)
Οἱ δ' ἕνεκ' ὀλομένης γασρὸς κακὰ κήδε' ἔχυσες
Πλάγχθεν, ἐπεὶ σφέας ἵκετ' ἄλη, κὴ πῆμα, κὴ ἄλγος.
4 Τίλλον δ' ἐν θάμνοις μαλαχὴν (λιμὸς γὸ ἄνωγε
Σχέτλιος) ἐκ μέσσων ποίλω πρυλόωνλες ἀκανθέων,
Ἀρκεύθιό τε ῥίζαν, ἵνα σφιν ἔδεσμα γένοιτο.
Ἐξ ἀνδρῶν ψυχῆς ἀσύφηλοι ὡς μελανάσας
Τῆλε μὰλ' ἐσυφέλιχθεν, ἀποπλαγχθέντες ὁμίλε.

Τοῖα

Terráque ſicca inhiat pluviæ ſerotinæ,
Sic hi ſteterunt hiantes, donec ſuper eos
Gutture à dulciſono vocem fudi mellifluam.
Siquando ego ſubriſi, risúsq; ſignavit faciem,
At ii non crediderunt, antea enim neutiquam ſolebam,
Gravis quippe fui & modeſtus inter homines viſu.
At neq; ſic mihi oculi erant obnubilati verecundiâ,
Neq; probrum appropinquavit *fronti*, ſed valde ſerenitas
Pandebatur abſq; nube, lucidúsq; circumfulſit ſplendor.
Sicut rex *in* exercitu longè eximius eſt inter omnes,
Ductor (is enim homines excellit inter congregatos)
Lugentiúmq; demulcet animum, & ſpiritum excitat:
Ità me conſpicuum fecit Deus die illo,
Eminentem inter multos & eximium heroàs,
Semper præcellentem, magnum imperatorem populorum.

CAP. XXX.

TAlis eram olim, pariter venerandúsq; charúsque,
Et, Deus ceu, omnes honoratus inter homines.
Hei mihi, nunc viciſſim mutata omnia ſunt: (ſum
Nunc autem iis, qui me juniores ſunt, deridiculo & ludibrio
Quorum ego patres ponere cum meis canibus
Antehac recuſarem, ut bene-villoſas oves cuſtodirent.
Non enim unquam me, fortes licèt fuerint, juverunt
Aut dicto, aut facto, aut manibus, aut viribus;
Ætas verò iis periit volventibus annis
Incaſſum, ſine-gloria, confecti autem erant ſenectâ triſti.
Qui paupertate inediâq; charum afflicti cor,
Et per campum deſertum vagantes huc illuc,
Solitarii fugiebant per terram infructuoſam,
Quà ſemper aſpera, ſterilisq; apparebat terra.
Vagatione autem non eſt pejus aliud mortalibus.
Illi verò gratiâ pernicioſi ventris malos dolores ferentes (lor,
Jactati-ſunt, quandoquidē iis contigerit error, & damnū, & do-
Vellebant autem inter frutices malvam (fames enim ſuaſit
Improba) de mediis herbam colligentes ſpinis,
Juniperiq; radicem, ut iis edulium foret.
Ex hominum generatione viles tanquam extorres
Procul admodum exturbati ſunt, errare-coacti à cœtu:

Τοῖσι δ' ἔπ' ἰύζουσες ἵσαν ἕρκεϊ, ὡς ὅτε λιγὴ
6 Κρύζδλιν δὴ τότ' ἔναιον ὀνὰ ἄγχιστ, ἠδ' ἐπὶ βάσσης,
Γαίης ἐν ῥωχμοῖσι, μυχαίτατες ἠπλε κάλπῃ,
Ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, ἠδ' ἐν πέτρῃσι βαθείης.
7 Λόχμηα' ἐν πυκιῇσιν ὄφεις ὡς βρωμήσαντο
Λιμῷ τειρόμενοι, τὰ δὲ κνίδην ἄγορδεν.
8 Ἀφραδέων πατέρων αὐτοὶ πημοιίῃα τέκνα,
Καὶ σφιν ἔσαν γαίυμοι ἐν ἀνθρώποισι γονῆες,
Μᾶλλον δεικελιοὶ τε ἠδ' ἠπιδνοὶ χθονὸς αὐτῆς,
Ἦτ' αἰὲν ἔσαν πεδὶ πιέζουσιν συναγίζει.
9 Νῦν δ' ἐμὲ κερτομέουσι παρῴδ' ἔπι τοῖον ἑόντα,
Καὶ τοῖσι ἔπ' ἔσαν ὀπιδίοις ἐπέεσσιν·
Οἱ μὲν ἐφεψόωντες, ἐγὼ δὲ τ' ἐπόψιός εἰμι.
10 Αἰνῶς με συχέουσιν, ἐμεῦ τ' ἄπο νόσφι λίασιν,
Ἀλλ' (ἔστ' αἰσχρὸν γ' ὅτι ἠ ἀνθρώποισι πυθέσθαι)
Οὐδέ τ' ἐμὲν ἀλίονται ὀπιπτύοντες ὀπωπήν.
11 Οὕνεκ' ἐμοῖο Θεὸς νόμιμὸν ἀνέλυσε βιοῖο,
Καί με λίνοις δυνάτε, ἄτην τ' ἐνέδησε βαρείῃ,
Τοὔνεκ' ἀναιδείῃσι ὀπιπτύουσι, δόμῳ ἔνι πᾶσι
Δέσμαί' ἀπορρήξαντο, ἠδ' ὀκρίσσαντο λέπαδνα.
12 Κἄρροι πεζοδόκαι ὀπὶ δεξιὰ μοι ἀνόρουσαν,
Παῖδες νηπιάχοι, οἱ ἐπ' ἀνέρι πάντες,
Ταρσά τέ μοι ἔκρυψαν, ἵν' ἐκ κονίῃσι πάσιμι,
Καὶ ὁλοὰς μοι ἔχωσαν ὁδοὺς, ὡς πῆμα κύρσω.
13 Ἰχνιά μοι σφήλασες ἀπεσφέλιξαν ἀταρπῶν,
Δηλήσαντο δ' ὁδοὺς, σῆναι δ' ἔκ ἐμπεδὸν ὄζιν.
Ὅσσον ἐμὸν ἀπέρχεσαν ἐφεσσάμενοι κακότητος,
Καὶ πυθοὶ ἔπ' ἔσαν, ἀρωγὸς δ' ἔ σφιν ὀπηδεῖ.
14 Πανσυδίῃ ὥρμησαν ἐμοὶ ἐπὶ δύσιν λύσαν,
Ὡς ὁπότε πλήθωσι πολαμὸς πεδίον δὲ κάτεισι
Χειμάρρους, ὅς τ' ἄκρα ῥέων ἐνέδησε γεφύρας.
Ἀμφὶ μοὶ ὡς τεῖχος κῦμα κυλινδόμενοι βεβάασιν
Ἤρατο λᾴγαλέον, χαλεπὸ ὅτ' ἐπῆλθεν οἰζύς.
15 Δείματα πυκνὰ χόδεν μοι ἐπῶρσαν ἄλλο μετ' ἄλλο,
Καὶ μυχὸν ἐφίκεσε, πνοιὴ δέ μοι φίλον ἦτορ,
Ὡς ἀνεμοδζάπες πίων ἄκριόφιν πίναξε
Καρφαλέων· τηρίπολμος ἐμὰ μεταπίσσεται ὄλκος
Ὡς νεφέλη, πίων ῥεῖα διασκέδασ' ἰς ἀνέμοιο.
16 Νῦν δέ μοι ἐπέχυτο ψυχὴ ὑδάτεσσιν ὁμοίη,
Ἄπτ με συγερὴ καὶ νηλεὲς ἦμαρ ἔμαρψεν.

Ὅσια

In eos autem vociferantes ibant homines, velut in latronem.
Clanculum tum habitabant in vallibus & in saltibus,
Terræ in anfractibus, penitissimus quà erat sinus,
In speluncis cavis, & in rupibus profundis.
Sylvis in densis sicut asini rudebant
Fame confecti, & sub urticis congregati sunt.
Insipientium patrum ipsi consimiles filii,
Et iis erant obscuri inter homines parentes,
Viliorésq; & contemptiores tellure ipsâ,
Quæ semper sub pedibus pressa gemit.
Nunc autem mihi convitiantur, priùs licèt talis fuerim,
Et tales licèt *ipsi* sint, contumeliosis verbis;
Hi quidem dicteriis *me* incessunt, ego verò despicatui sum.
Graviter me oderunt, & à me procul abalienati sunt,
Verùm (quod turpe est etiam hominibus audire)
Neq; meam erubescunt inspuentes faciem.
Quoniam mei Deus nervum dissolvit arcûs,
Et me retibus mortis, damnóq; illaqueavit gravi,
Ideo impudentiâ induti velut equi
Vincula diruperunt, & excusserunt lora.
Juvenes recens pubescentes ad dexteram me adorti sunt,
Pueri parvuli, qui adhuc olent nutricem,
Pedésq; meos agitârunt, ut in pulvere caderem, (ciderem.
Et pernicioſas in me aggesserunt vias, ut in infortunium in-
Gressus meos supplantantes deturbârunt ex semita,
Vastârúntq; vias, sturéq; non est integrum.
Calamitatem meam maturant festinantes ad malitiam
Parvuli quantumvis existentes, adjutor autem iis non adest.
Totis viribus irruerunt in me impetuoso furore,
Quemadmodum cùm inundans fluvius in campum decurrit
Torrens, qui velociter fluens dissipat pontes.
Circa me ceu ingens fluctus convoluti venerunt
Die funesto, sæva cùm ingruit calamitas.
Terrores undique me invaserunt, alius post alium,
Et animam persecuti sunt, quasi ventus mihi charum cor,
Sicut ventus vehemens palearum acervum conquassat
Aridarum: caduca mea transit prosperitas
Veluti nubes, quam facilè dissipavit vis venti.
Nunc verò mihi effusa est anima aquis similis,
Calamitas me gravis & crudelis dies prehendit.

17 Ὁσέα μὲν ὀδύρῃσι πεπαρμένα νυκλεσινῆσιν
Ἀλγεῖ, νεῦρα σίνηται, κακὴ δ' ὑ γίνεται ἐρωή.
18 Νῆσος ἡ κραιλερὴ καὶ σμώδιξ αἱματέεσσα
Εἰμαὶ ἀεικίσανλο, χιτὼν δέ μοι ἀμφὶ μέλεσσι
Λύθρῳ ἅπας πεπάλακλο, καὶ αἵματι, καὶ κονίῃσι.
Πάνλοσέ με σφίγξεν μᾶλλον νόσος, ἠὲ τὸ ἐδήδη.
19 Ἐς πλόον μ' ἔρριψεν Ἀκήρατος, ὃς δ' ἐμάνθην,
Αἰχεσῖσιν ἡ μέλεσσι μέλαιν' ἀμφίζανε πέφρη,
Χρῶς δέ τέ μὲν κακόνιτο· πίφρη ὅλος εἰμί, κόνις τε.
20 Πεῖς σὺ, Ἄναξ, ἐξόπισα, σὺ δ' ὑ βούεσσι λοις ἀκέεσι;
Ἐς σὲ ἰδὼν ἔσηκα, σὺ δ' ὐκ ὄδε ἱσαμάνοιο.
21 Δεινὸς ἐμοὶ ἐτέτυξο καὶ ἄγριος, ὐδ' ἀγανόφρων·
Ἀντίσιον δ' ἄρ ἐμοιγε τεῶν κεάτος ἔπλεο χειρῶν.
22 Λαίλαπι θεσπεσίῃ με ἀνήρπασας, ὕψι δ' ἀέρθην,
Ἐμβέβασὰς ὀχέεσσι ταχυφορέλιγγος ἀέλλης.
Γῆα δέ μοι λῦσας, διά τ' ἔρεσσας ἄλεα πάντα.
23 Εὖ γὰ ἐγὼ τόδε οἶδα κὴ φρένα καὶ κὴ θυμόν,
Ὡς με τάχ' ἐς θανάτου παυδύμιον δίκον ὀχήσεις,
Πᾶσιν ὅθι ζωοῖσι πεπεσσομένοις δεῖ καθίδρυειν.
Μοῖραν δ' ὕπνα φημι περφύξεσθ ἀνθρώπων.
24 Ἀλλὰ μὴν ὐδὲ Πατὴρ ὀπὶ τύμβῳ χεῖρας ὀρέξει,
Ὡς νέκυας θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλύσῃ,
Εἰ καί οἱ ἐν βιότῳ δύη ἀριπυίοι αἰνῇ
Χρσὴν ὀρεκλῆσιν μεγάλ' ἐυχετόωλο ἔκαεσσι.
25 Οὐκ ἀνδρὸς δυσήνε ὀδύρετό μοι φίλον ἦτορ
Ὃν πότμον χόωνθ', ὅτε μιν μόρος αἰπὺς ἵκανεν;
Οὐ πλαχῦ ὀλοφυρόμενος πάσων ἄλγεα θυμῷ;
Οὐχ, ὅτε πε πὴν ὄπωπα καὶ χροὶ εἵματ' ἐχεῖλα,
Τειρόμενον λιμῷ, δικτύς μ' ἔλεν εἰσορόωλα;
25 Ἀλλ' ὕπος ἀχανός ἦθ' ἐὼν κὴ μείλιχος αἰεί,
Ὄφρ' ἀγαθὸν μοι ἔολπα παρέσεσθ, κακὸν ἦλθεν,
Ὄφρα φάος θ' ἥμιν ποπιδέγμενος, ἦλθεν ὁμίχλη.
27 Σπαίρμα δέ μοι ζέεν ἔνδον, ἅ, τε φλέξεν ἐνδόμυχον πῦρ·
Οὐδέ τι λὼ καλάπαυμα μελαιναίων ὀδυναων·
Περφυδάλιμα δέ με λυγρὸν οἰζύος ἥμαρ ἔκανεν.
28 Αἰεὶ δ' ἐν ςήθεσσι φίλον τελιπυθμος ἦτορ
Ἐρπύζων ἀλάλημαι ἀνὰ ζόφον ἠερέντα,
Οὐδέ πο' ὐδ' ὄρεσι γλυκερὸν φάος ἠελίοιο·
Στὰς δ' ἀνδρῶν ἐν ὁμίλῳ ἀπάσσονα ἤρυγεν αὐδήν.
29 Ὅια κασίγνητος γενόμην ὀρέεσσιν, ἑταῖρος

Σειρη-

Ossa mea doloribus transfossa nocturnis
Mœrent, nervi putrescunt, malíq; non est relaxatio.
Morbus autem validus & vibex cruentus
Vestes deturpârunt, tunica verò mea circa membra
Sanie tota inquinatur, & sanguine, & pulvere.
Undique me constrinxit magis morbus quàm vestis.
In lutum me præcipitavit Immortalis, ego verò contamina-
Deformibus autem membris niger adhæsit cinis, (tus sum,
Corpus verò meũ pulvere fœdatur, cinis totus sum, pulvísque.
Ad te, Rex, clamavi, tu autem clamantem non audis;
Ad te respiciens steti, tu autem non curas stantem.
Terribilis mihi factus es & crudelis, neq; clemens;
Adversarium autem mihi tuarum robur est manuum.
Procellâ ingenti me abripuisti, sursum verò elatus sum,
Insidens currui versatilis turbinis.
Membra verò mea solvisti, & discidisti artus omnes.
Bene enim ego hoc novi mente & animo,
Quòd me statim ad mortis communem domum vehes,
Omnibus ubi viventibus statutum est dormire.
Fatum verò neminem arbitror fugiturum hominum.
At neq; Pater in sepulcrum manus extendet,
Ut defunctos morte tristi exolvat,
Quantumvis eum in vita ærumnâ oppressi gravi
Manibus extensis multùm precarentur singuli.
Nonne hominem miserum lugebat mihi charum cor
Ejus casum deflenti, cùm ad eum sors gravis pervenit?
Nonne pauperem commiserans perculi dolores animo?
Nonne cùm alicubi quenquãm vidi laceras corpore vestes ha-
Afflictum fame, miseratio me tenuit intuentem? (bentem,
Veruntamen sic clemens licèt fuerim, & mitis semper,
Dum bonum mihi speravi adfuturum, malum venit;
Dum & lumen sedebam expectans, venit caligo.
Viscera autem mea fervent intus, eáq; urit intestinus ignis:
Neq; ulla est intermissio nigrorum dolorum:
Prævenit autem me funestus calamitatis dies.
Semper autem in pectoribus charum afflictus cor
Repens erro per tenebras obscuras,
Neq; unquam video dulce lumen solis;
Stans verò hominum in cœtu gemibundam edo vocem.
Veluti frater factus sum serpentibus, socius

Στηθεσκαμάλοισι, γλαυκιοσί τε γυκλεειῆσι.
30 Χρὼς δέ μοι ἀμφὶ μέλεσι μελάντερος ἤὺτε πίσσα,
Ὀστέα τε φλέγεται πυρόεσσης καύματι νόσου.
31 Πένθος γυῶ ἐμὸν ὅτι μέλος, καὶ θρῆνος ἀοιδὴ
Ἡδεῖα πρὶν ἔουσα· τὰ δὴ νυῶ πάντα λέλοιπεν,
Ἄσμά τε καὶ κιθάρη· φόρμιγγος δ' ἀπὸ λιγείης
Τέρπομ' ἀεὶ κλαυθμοῖο, χοροῦ τε δακρυόεντος.

ΚΕΦ. λα'.

1 Σὺν θεσπεσίῃσι πίσυσα μετ' ὀρθρίμοισιν ἐμοῖσι
Αἰδοῖός τ' εὐλάβεια, καὶ μήποτε παρθενοπίπης·
Τίπτέ μοι ἂν ἑλικῶπις ἐνὶ φρεσὶ μέμβλετο κούρη;
2 Τίς γὰρ ἄπ' οὐρανόθεν μόρος; ἢ τίς δέσφαλος αἶσα;
Ἦε τὶς ἶσχετο μοῖρα Θεοῦ μεγάλοιο ἕκητι;
Ἦε τὶς ἔπλετο κλῆρος ἀπ' αἰθέρος ὑψόθεν ἐλθών;
3 Οὐκ ἄρ' ἀταθάλλουσαν ἐπ' ἀνέρας αἰπὺς ὄλεθρος;
Οὐ πάτιμος παρόδοξος ἐπ' αἰσυλα μηχανόωντας;
4 Οὐκ ἄρ' ἐμὰς ἄθρησεν ὁδοὺς θεὸς, ἔργα τε πάντα,
Ἰχνιά τ' ἐν ἑνόησε, καὶ ὧ πεμπάσατο θυμῷ;
5 Εἰ σφαλερὴν ἔστειβον ὁδὸν ματίης ἀλεγεινῆς,
Ἐς δ' ἀκίδα ἀπάτης πόδα θῆκα θοῦρον ἐμῷ θυμῷ,
Κεραπνοῖσίν τε πόδεσσι, ὀλοφώια δίκεα εἰδώς·
6 Εὖ με ταλαντίζοι τις ἐνὶ πλάστιγγι δικαίῃ,
Τῷ κ' ἀκηρεσίῃσι Θεὸς εἴσεται, ἠμὲ ἰσπδεῖ.
7 Εἰ δ' ἐμὸν ἴχνος ἔκλινε παρὲξ ὁδὸν ἰδυπόρειο,
Εἰ δ' ὀπίσω ὀρθρίμοιο βολὰς ἐμὸν ὄμμα ἔβαινεν,
Εἰ τις ἐμοὶ νηλὴς μῶμος ἐλὼν, ἐμίανε δ' ἐρέτας·
8 Δὴ τότ' ἐγὼ σπείρεσιμι, καὶ ἄλλος καρπὸν ἔδοιτο,
Ῥιζόθεν ἐξαπόλοιτο καὶ ἔκγονος, ὅν κε φυτεύσω.
9 Εἰ πάντε θελξινόου κάλλος μ' ἀπάτησε γυναικός,
Εἰ πολ' ἑρκιστόκοισιν ἀπιπαλάχθην φρένα μύθοις,
Εἰ δολερὸν λόχον εἶσα πύλης ἐπὶ γείτονος ἀνδρός·
10 Δὴ τότ' ἐμὴ ἄλοχος, λέχος αἰσχύνασα καὶ οὐδὸν,
Ἄλλῳ ἀλεγεινοῦσι, λάθρῃ φιλότητι μιγεῖσα·
Ἄλλοι τ' ἀγνὸν ἕλοιεν ἐμῷ μαρμαίροντες ἄκοιτιν.
11 Ἡ γὰρ ἑτάλια ἔρεξα τάδ' ἔσσεται, διά τε πολλὰ
Τίννυσθ', ὡς ἐπέοικε, δικασπόλοι, οἵ τε δίκησας
Πρὸς Θεὸν εἰρύαται ἐπεὶ ἐκὼν ἀέκητι πέλονται.
12 Ὡς δ' ὅτε πῦρ αἰθόμενον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ,

Πάντῃ

Struthocamelis, bubonibúsque nocturnis.
Cutis autem mihi circa membra nigra *est* ut pix,
Ossáque uruntur ignei æstu morbi.
Lessus nunc meum est melos, & lamentatio cantilena
Suavis quæ antea fuit: hæc utiq; jam omnia defecêrunt,
Canticum, & cithara: lyra autem pro canora
Satior usq; fletu luctúq; lacrymabili.

CAP. XXXI.

PActum feci cum oculis meis
Verecundúsq; esse, nec unquam virginum-inspectator:
Cur mihi ergò formosa in animo curæ-esset puella?
Quæ enim cœlitus sors? aut quæ divinit⁹-obtingens portio?
Aut quod advenit fatum Dei magni voluntate?
Aut quæ est hæreditas ab æthere desuper veniens?
Nonne improbè-agentes super homines grave exitium?
Nonne interitus inopinatus super mala machinantes?
Nonne meas aspexit vias Deus, operáq; omnia,
Gressúsq; bene animadvertit, & suo dinumeravit animo?
Si lubricam calcavi viam vanitatis miserandæ,
Et ad malam fraudem rui proclivi animo
Velocibúsq; pedibus, pernicioſa consilia agitans:
Bene me ponderet quis in lance justa,
Unde & integritatem Deus sciet, quæ mihi adest.
Quòd si gressum meum diverti extra viam rectam,
Síque post oculorum jactus meum cor ivit,
Siqua in me macula fuit, polluítque manus:
Tum ego seram, & alius fructum edat,
Radicitus despereat & nepos, quem procreávero.
Si unquam flexanimæ forma me decepit mulieris,
Si unquam amatoriis seductus sum mente sermonibus,
Si dolosas insidias posui ad fores vicini viri:
Tum mea uxor lectum dedecorans & cubile
Alteri molat, clàm amore mixta;
Aliíq; ulnis teneant meam complexi conjugem.
Certè enim improba facinora hæc erunt, qualia multa
Puniunt, utì fas est, judices, quíq; leges
A Deo tuentur: quippe haud-amplius toleranda sunt.
Quemadmodum autem cùm ignis splendidus in densam incidit sylvam,

Πάντη τ' εἰλυφόων ἄνεμος φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι
Περῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι πυρὸς ὁρμῇ.
Ὡς νύ κε τοῦτ' ἀλίτημα πάλαι μοι χρῆμα ἔκηρε,
Περῤῥιζὸν τ' ἐμὸν ὄλεον ὑπασμυξηρὸς ἀμάθυνεν.
13 Εἰ γε λίκλιν ἀθέτησα, καὶ οὐκ ὠδόμην ποτὲ μορφῆς
Δμωὸς τε δμωῆς θ', ὅτε μοι ἔειδα θεοφεγγέος.
14 Ἀλλὰ τί ποιήσω, ὅτ' Ἀκήρατος ἄμμιν ἀνασσῇ,
Κείνῃ θ' ὃς μάλα πᾶσι θεμιστοπόλοισιν ἀνάσσει,
Ὅς πασέων τ' ἔφορος καὶ ἐπίσκοπος ἀμπλακιάων;
Τί θεῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὑστάτιον καλέξω;
15 Οὐκ ὃ με ποιήσας ἐνὶ γαστέι, τεῦξε καὶ αὐτήν;
Οὐκ ἴσον Λήμας ἀμφοτέρῃσιν ἐΐς ἔπλασε τέκτων
Μητέρος ἐκ γαίης ὁμοιάσιον, ἔκ τε κονίης;
16 Εἰ δέ πού ἀκρείαντον ἔλιν πλωχοῖσιν ἔέλδωρ,
Οὔτι διδύλος ἐμεῦ, ἀγαθὸς δέ μοι δίκλος ὄλωλεν.
Εἰ χήρη ἀλεγεινῇ, ἐρυκείζοντος ἐμεῖο,
Ἐφδιάτ' ὀρθρομοί τε, διδάκρωτά τε παρειαί.
17 Εἰ καὶ μυνοφάγησα, καὶ ἀξείνοιο τραπέζης
Ὅσος σῖτον ἔδηδα, καὶ ὀρφανὸν οὐκ ἐκάλεσα
Δαῖτα θεὸς ἡμετέρην, ἵνα μοι ὁμοδόρπος εἴη.
18 (Κηδόμενος δ' ἀμφοῖν, χήρης τε καὶ ὀρφανικοῖο,
Τὸν μὲν ἐγὼ ὑπὸ παιδὸς εὐτρεφὲς ἠδ' ἀπίταλλον,
Ἀμφαγαπαζόμενος ὡσεί τ' ἐμὸν υἱὸν ἐόντα,
Τὴν δ' ὀπίεσ' ἔλιν ἐξ ἧς ἐμὲ γείνατο μήτηρ.)
19 Εἰ πλωχὸν ψυχεῖ ὀλιγοδρανέοντα νόησα
Ἥματι τῷ ὅτε πῦρ τε χαὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας,
Δαδόμενον χλαίνῃς καὶ ἀλεξανέμοιο χιτῶνος,
Οὐδέ πω οἱ ῥάκος λῦ ἀνέμῳ σκέπας, ἠδ' ἀλεωρὴ
Χείματος ἀργαλέου· ὁ δέ μοι τρομέοντε παρᾶσὰ
Βαμβαίνων, ἄρεκτος ἦ διὰ τόμα γίνετ' ὀδόντων,
Χλωρὸς ὥσαι ῥίγιδος, τὸ ἦ καὶ ὄκπτσον ἰδέσθαι.
Εἰ τοιοῦτον ἰδὼν ποτὲ χειμοδῆτα γενέσθαι
20 Μᾶλλον δ' ἔ μιν ἔθαλπον ἐμῇ ὑπὸ κοίτῃ μήλων,
Ὅς δ' ἐκάθευδεν ἐμῆς κατακλυμμένος οἰὸς ἀώτῳ,
Ἰξυὶς δ' οἱ θερμάνθη, ὁ δ' ἔυκτο χεῖρας ἀναρρὼν,
Χαῖρε, ἄναξ, ὅτι σοι μέγᾳ ζωάγρι' ὀφέλλω.
21 Εἰ παῖδ' ὀρφανικὸν κρατερῇ ποτε χειρὶ πάζων,
Θαρσήσας, ὅτι μοι φίλος ἔπλετο δικασπόλος ἀνὴρ
Ἡμῶν εἰνὶ πύλῃσιν, ὁ ἦ χρέος ἤλυθεν ἀρωγὸς,
Ὅς κε πάχ' εἴπεκ' ἐμεῦ σκολιὰς κείνης θέμιστας.

Τόφρα

Quem & quoquo-versùs convolvens ventus fert, frutices autẽ
Radicitus cadunt, impulsi ignis impetu:
Sic & hæc iniquitas dudum mihi divitias vastâsset,
Radicitúsq; meas opes miserandum-in-modum consumpsisset.
Si jus contempsi, & neglexi aliquando querelam
Famulíque, famulæque, cùm mihi litem intentârunt:
At quid *tum* faciam, cùm Immortalis nobis surgat, (rat,
Judicétq; *inter nos* qui omnino omnibus juris-consultis impe-
Qui omniúmque inspector & observator peccatorum?
Quid primum, quid proximum, quid ultimum dicam?
Nonne qui me fecit in ventre, fecit & illum?
Nonne par corpus ambobus idem formavit artifex
Matre de terra couterinum, déq; pulvere?
Quòd si unquam irritum erat pauperibus desiderium,
Nihil dante me, mitis autem mihi misericordia periit;
Si viduæ luctuosæ, injuriosè-tractante me,
Corrupti sunt oculi, lacrymísque-oppletæ genæ:
Si & solus-comedi, & inhospitalis mensæ
Solitarius cibum edi, & orphanum non vocavi
Epulas ad nostras, ut mihi conviva esset:
(Curam autem gerens utriusque, viduæque & orphani,
Hunc quidem ego à puero bene-nutrivi & educavi,
Valde-diligens tanquam meum filium existentem;
Illi autem custos eram, ex quo me genuit mater.)
Si pauperem frigore languentem sensi
Die illo, quando nix conspergit arva,
Carentem pallio & ventos-arcente tunicâ, (fugium
Nec uspiam ei panniculus fuit à vento tegumentum, neq; re-
A frigore duro: is autem mihi tremuit astans
Crepitans-ore, stridor autem per os fiebat dentium,
Pallidus præ frigore, quod & maximè miserabile visu:
Si talem vidi unquam hyberno-frigore-perire:
Potiùs verò non eum fovi mearum sub velleribus ovium,
Is autem dormiit meæ tectus ovis floridâ-lanâ, (tollens,
Lumbi autẽ ejus calefacti sunt; is autem precabatur manus at-
Salve, rex, quoniã tibi soli vitæ-conservatæ-præmia debeo:
Si puerum orphanum validâ unquam manu oppressi,
Confisus, quòd mihi amicus erat judex vir
Sedens in porta, is autem propè venit adjutor,
Qui utiq; statim mei gratiâ perversa tulerit judicia:

Tum

22 Τόφρα μοι ἀμφ' ὤμοιο διαχζοίατο νεῦρα
Πάντα, χ) ἐκ κοτύλης πᾶσαι ἐν χονίῃσι βεβχλαν
Πρυμνὸς ἀπ' ὀστέοιο, κλιθέων ἀγκυλοφοάων.
23 Ἀργαλέος γὸ ἐμοὶ χ) φεικτὸς ἐπέσατο πότμος,
Ὃν Θεὸς ὑζειχῆσιν ἀφοιάλοισιν ἐφῆκε,
Τλιῶτα δ' ἐκ ἔνι μοι, ἐπεὶ παυπέρατος ἦεν.
24 Εἰ πο' ἔλιν πλέτῳ πᾶσυνος χ) χθόμασι πολλοῖς,
Εἰ χευσῷ πιμλῶτι χ) ὀρύζῳ ἐπποίδεα,
Φῆν δέ οἱ, Ἐλπωρὴ σύ μοι εἶς, χ) ἔρεισμα, χ) ἄλκαρ·
25 Εἰ ἐχάρλω, χ) δυμὸς ἐνὶ σήθεσσι γεγήθει,
Οὔνεκ' ἔλιν ἀφνειὸς, ἄλις δέ μοι ὄλβος ὀπήδει·
26 Εἰ φάος ἠελίοιο μέγα σίλβοντος ὄπωπα,
Ἢ αἰγλήεσσ νυκλιδόμον ὄμμα σελήνης·
27 Καί με χρυσοδίοισι παρὲκ νόον ἤγαγε δαίμων,
Χεῖρα δέ μοι σὸμ' ἔκυσε, θεὸν δ' ὡς ἀςέρ' ἔπεσα·
28 Σχέτλια χ) τάδε ἔρδα, χ) ὐκάτ' ἀνεκτὰ δικαζῆ,
Οὕτω γὰρ κεν ἀνηνάμλω Θεὸν ὑψιμέδοντα.
29 Εἰ δέ μοι ἦτορ ἰάνθη ἐπ' ἀνέρες ὀλλυμβόιο,
Ὅς με μάλ' ἤχθηρεν, χ) οἰζύσαλος ἐπέρθλω·
(Οὐχ ὁσίη γὸ δειλῷ ἐπὶ βροτῷ ἐυχετάασζ.
30 Οὐδ' ἀμφλοεπὴς σῶμα μὸ δυμοφθόρα κείνῳ
Πολλὰ καληρᾶτο, συλερὸς δ' ἐπικέκλετ' Ἐειννύς)
31 Εἰ δ' ἐχ ἡμέτεροί φ' ἐφέστιοι ὡς ἀγόρευον,
Αἰδ' ἄρ' ἐ μάρψανλες σάρκας χ) πόνα δημὸν
Ὤμον βεβρώθοιλο, ὅτ' ἐ κόρος ἄμμι τύπυκλαι.
32 Οὐκ ἐν ἀγυιῆσι ξείνυς ἴδλον αἰθειοκοιλεῖν,
Ἀλλ' ἀνέωγα θύρας, ἵν' ὁδοιπόρον ἄνδρα δεχοίμλω.
33 Εἰ δέ δ' ἀφρασίας μὸ ἔσκεπον, ὥσφ' Ἀδαμος,
Ἐνδομύχυς, κακότητα δ' ἐνὶ σήθεσφιν ἔκδυσα.
34 Ἦ ῥά με παμπληθὴς λαῶν ἐτάραξεν ὅμιλος;
Ἦ ῥέ νυ φῦλα βροτῶν μοι ὀνείδεσι θυμὸν ἄτυξεν,
Ὥστ' ἄνεῳ μ' ἦδς ἐνὶ δώμασιν ἀχαλόωντα,
Οὐδ' ἔρποντα θυραζε φόβῳ βεβολημένον αἰνῷ;
35 Ὡς ὄφελόν πε ἐμοὶ ἀείπνοον ἦας ἐρείδειν,
Αἶψ' ἀπαμειβόμλυός με Θεὸς κατενάντιον εἶπεν,
Καί κε τὸ βλλοίμλω, τόδε μευ πάλαι ὄζον ἐέλδως·
Ὡς ὄφελ' ἀντίθλιχος χάλαι νημερτέα βίβλον.
36 Τὴν ὃ καλαλοφάδια φέρων κεν ἐπήραλον ἀχθος
Βαίλω, ἢ ςεφανηδὸν ἐπὶ κροτάφοισι πθείλω.
37 Πάντα δ' ἐνκείνας ἐμά τ' ἴχνια περπαναίρλω,

Τῷ δ'

Tum mihi circa humerum diffindantur nervi
Omnes, & ex ossium-sinu cadat in pulveres brachium
Extremum ab osse, compagibus ruptis.
Grave enim mihi & horrendum videbatur exitium
Quod Deus oppressoribus superbis intulit,
Tolerare autem non potui, siquidem omnium-supremus est.
Si unquam fui divitiis fretus & opibus multis,
Si auro pretioso & obryzo confisus sum,
Dixíq; illi, Spes tu mihi es, & fulcrum, & præsidium:
Si lætatus sum, & animus in pectoribus gavisus est,
Propterea-quòd eram dives, affatímq; mihi opes suppetebant;
Si lumen solis valdè fulgentis aspexi,
Aut splendidæ noctivagum oculum lunæ;
Et mihi clanculum animum seduxit dæmon, (honoravi:
Manum verò meam os deosculatum est, & velut deum astrum
Nefaria & hæc facinora, & non-ampliùs toleranda judici;
Sic enim abnegâssem Deum altipotentem.
Si autem mihi cor lætatum est de homine pereunte,
Qui me valde odit, & contra eum in-ærumnis-versantem ela-
(Non enim fas *est* misero homini insultare. (tus sum:
Nec futile os meum exitialia illi
Multa imprecabatur, odiosásque invocabat Diras)
Si non nostri vel domestici sic dixerunt,
Utinam eum corripientes carnes & pinguem adipem
Crudum devoremus, quoniam satietas nobis non est.
Non in plateis peregrinos vidi sub-dio-cubantes;
Sed aperui januas, ut itinerantem virum exciperem.
Si autem transgressiones meas velavi, veluti Adamus,
Injùs-latentes, malitiámq; in pectore occultavi.
Nunquid me numerosus populorum consternavit cœtus?
Nunquid nationes hominum mihi opprobriis animum per-
Adeò ut tacitus sederem domi mœrens, (celluerunt,
Nec prorepens foris, timore percitus gravi?
Utinam quis mihi attentam aurem inclinaret,
Utinam respondens mihi Deus ex-adverso diceret;
Hoc certè velim, hoc meum dudum est votum.
Utinam adversarius scriberet veracem librum.
Illum autem super-cervice gerens gratum onus
Incederem, aut in-modum-coronæ temporibus imponerem.
Omnes autem bene-discernens meos gressus recensérem,

Ei

Τῷδε κ᾽ ἄλλον ἰὼν ὡς ὄρχαμος ἀντιβολοίμην.
38 Ὣς εἰ ἐπιμέμφεαι ἐμεῦ ἑκάβολος ἄρηϊ,
Ἢ πόωντο δ᾽ ἀνάκτα πολύσπονοι ἄλκαρ ἀϊκῆς,
Οἱά περ ἀλλότριον βίην ἁρπάξαντα πλεθέων·
39 Εἰ φάγον ἀθρίατος μελιηδέα καρπὸν ἀρούρης,
Ὡς περ ἄκαπνα δύων, ἠδ᾽ ἄξιον ὦνον ἔδωκα,
Μησάμενός σφιν ὄλεθρον, ὅσοι πάρος ἐκτήσαντο·
40 Γαῖα φύοι τριβόλους, κ᾽ ἀζωρέα πυρὸν,
Ἀντὶ δ᾽ σίτοιο δρεπάνην ὄρεα γένοιτο.
Ὣς ἄρα φωνήσας ἐπέων ἀπεπαύσατ᾽ Ἰωβ.

ΚΕΦ. λβ'.

1 Οἱ δ᾽ ἄρα τρεῖς σύμπαντες ἀκλεὲς ἐγένοντο σαφῶς,
Μῦθον ἀναπάμενοι, μάλα γὰρ κεφαλερῶς ἀπέειπε,
Οὕνεκά τε φρεσὶν ἦσι δοάσατο πάγχυ δίκαια
Ἐμμεμαώς, εὐσεβίῃ τε κεκασμένον, ὅτ᾽ ἀλιτήμων.
2 Βεζαῖος δ᾽ Ἔλιος Βαραχήλεω υἱὸς ἀμύμων,
Ῥαμμάδης γενεῇφιν, ἐπὶ φρεσὶ χώσατο λίην,
Ἥ ῥα μάλιστ᾽ ἐπέων κεχολωμένος, ὧν φάτ᾽ Ἰωβος·
Εὐχετο γὰρ καθαρὸς καὶ ἀναίτιος ἔμμεναι ἄντην,
Οἷα δικαιότερος περ ὀϊόμενος Θεοῦ εἶναι.
3 Τειοὶ δ᾽ ὁμῶς ἐτάρεσσιν ὀπιζαφελῶς χαλέπηνεν,
Ὡς ἄνεφ ἔσχησαν, ἀτὰρ κατέκειναν Ἰωβον,
Οὐδέ τι μιν νίκησαν ἐναντίοις ἐείσασθαι.
4 Ἧστο δ᾽ ἄρα λίην ἀχέων ποτιδέγμενος εἰσόκ᾽ Ἰωβος
Σιγήσῃ, καὶ ἑταῖροι, ὅτι πρεσβύτεροι ἦσαν.
5 Ἀλλ᾽ ἐπεὶ οὖν εἶδον ἅμα τρεῖς ἀκέοντας ἑταίρους,
Οὐ μάρ σφιν πάρα μῦθος, ἰδ᾽ ὅτις ἀμείβετ᾽ Ἰωβον,
Ἀσπερχὲς μύρεσκε, χόλος δέ μιν ἄχριος ἤρει.
6 Καὶ τότε δὴ θάρσησεν, ἀμειβόμενός τ᾽ ἔπος ἤυδα,
Κλῦτε φίλοι, καὶ μή τι κότῳ ἀάσησθε ἕκαστος,
Οὕνεκά δὴ ῥηϊδίως νεώτατός εἰμι μεθ᾽ ὑμῖν·
Ὀπλότερος ῥηϊδίως μὲν ἐγὼ, ὑμεῖς δ᾽ γέροντες,
Τῷ αἰνῶς δείδοικα, καὶ ὔ τόλμησ᾽ ἀγορεύειν·
Αἰδὼς γὰρ νέον ἄνδρα γερεσιτέρῳ ἀντίον εἰπεῖν.
7 Ἦ ῥ᾽ ἐφάμην, Πολιοκρόταφοι πεπνυμένοι εἰσὶ·
Πελυετεῖς φθέγγοιντο καὶ ἥματα πολλὰ διδάσκοι,
Ὅπως χάρμος ἔῃ, ὅτι γήρεϊ μῆτις ὀπηδεῖ,
Ὅστις ἄρα πρεσβύτερος γενόνει, ὄγε πλείονα ἤδη.

Ψυχὴ

Si etiam propiùs accedens quasi princeps occurrerem.
Injuriæ si incusabat me ferax ager *meus*,
Criminabantúrque dominum queruli sulci terræ,
Utpote alienum vi rapientem jugerum:
Si edi inempti dulcem fructum agri,
Velut sine-fumo sacrificans, neque dignum pretium dedi,
Machinatus iis interitum, quicunque antea possederunt:
Terra ferat tribulos, & non salubre triticum,
Próque frumento viros-nutriente lolium nascatur.
Sic utique fatus à verbis destitit Jobus.

CAP. XXXII.

HI autem tres ad-unum-omnes muti erant silentio,
Sermonem mirati, admodum enim strenuè prolocutus
Quòd & animo in suo sibi videbatur omnino justus (fuerat,
Esse, pietatéq; instructus, neque pravus.
Buzæus verò Elius Baracheli filius insignis
Ramaides genere, in animo succensuit valde,
Sanè maximè ob verba iratus, quæ dixerat Jobus:
Gloriabatur enim se purum & innocentem esse apertè,
Quasi justiorem se existimans vel Deo esse.
Tribus verò pariter sociis vehementer indignatus est
Quòd taciti steterunt, veruntamen condemnârant Jobum,
Nec eum vicerant ex-adverso contendentes.
Sederat autem diu silens, expectans donec Jobus
Tacuerit, & amici; quoniam grandiores-natu *eo* erant.
Verùm postquam sensit simul tres tacentes socios,
Non enim ipsis suppetebat sermo, & nemo respondebat Jobo,
Acriter incaluit, ira autem eum gravis tenebat.
Tum verò cepit animum, respondénsq; sermonem dixit,
Attendite amici, & nihil irâ reprehendatis unusquisque,
Quoniam natu minimus sum inter vos.
Junior quidem natu ego, vos verò senes,
Quamobrem graviter metui, & non ausus sum loqui:
Pudori enim *est* juveni viro seniori ex-adverso dicere.
Certè dixi, Cani cati sunt:
Annosi loquantur, & dies multi doceant
Quomodo utile sit, quia senectutem consilium comitatur,
Qui utique major natu est, is plura novit.

Anima

8 Ψυχὴ δ' ἐν βεστῷ ὄζει, χ' ἕνδυος ἐν φρεσὶ δαίμων,
Θέσπις ἐποπτοίη, νόον ἐν ζήθεσι δηΐουσα.
9 Οὐκ αἰεί γε πολυχρόνιοι πελυΐδριες ἄνδρες·
Πρεσβύτερος γλυκερῇσι τάχ' ἂν φρεσὶ νήπιος εἴη·
Πολλάκι δ' ὁπλότερος κεν ἀνὴρ πεπνυμένα βάζοι.
10 Τὔνεκ' ἔρδω, Καὶ ἐμεῦ ναῦ κέκλυτε κερτόμιοι·
Ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ ζήθεσι κελεύει·
Ἢ γὰρ ἐγὼ χ' ἑμὸν δείξω νόον, ἢ' ἐπιδεύω.
11 Νωλεμέως ὑμέων μύθοις ποτιδέγμενος ἦμαι,
Τιμητῆρσι λόγοις ἀεικέα βαὶ ἔκλινα,
Ὡς ἀπαλῇ δίζεσθε μετὰ φρεσὶν ὁρμαίνοντες
Τί πρῶτον, τί δ' ἔπειτα, τί δ' ὀψέτερον καλαλέξαι·
12 Τμέων ἢ ξυνέηκα, χ' ἓν μάλα πάντ' ἐόπτα,
Οὐδέ τις ἔσχεν ἐν ὑμμιν ὃς ἓν νείκεσσεν Ἰωβον
Ἀντιβίοις ἐπέεσι, χ' αὐτῷ μῦθον ἔλεγξε.
13 Οὐκ ἔς', ἢ δ' ἐπέοις χ' ὑμέας τάδε μυθήσασθαι,
Ἡμεῖς μὲ σάφα ἴδμεν ὅπως τάδε ἔργα γένηται,
Ἄλλοις ἰδρείη ἔχ ἑυρετὸς, ἀλλὰ ἢ μένοις.
Κεῖνος γάρ τε Θεοῦ πληγῇ χ' χειρὶ δαμασθεὶς
Ἤειπεν, ἢδέ τι μιν δειλὸς βροτὸς ἐσφέλιξεν.
14 Οὐδὲ γὰρ ἢδ' ἐμέθεν κατεναντίον εἶπεν Ἰωβος,
Οὐδέ τι μιν μύθοισιν ἀμείψομαι ὑμετέροισιν,
Ἀλλ' ἐρέω, ὅ, τ' ἔμοιγε δοκέσασκε κέρδιον εἶ).
15 Δίω δ' ἄνεφ ὀφθαλμῶν τεθηπότες, ἢ μάλ' ἔκαστον
Εἶλε τάφος, σιγή τε τάφος κρυόεντος ἔτυμον.
16 Αὐτὰρ ἐπεὶ μίμεσκον, ἰδ' ὅτις ἀμείβετ' Ἰωβον
Ἀλλ' ἀχέων δίω ἧστο, χ' ὑ σφισὶν ἤρξατο μύθω.
17 Ἦ ῥ' ἐφάμιν, Καὶ ἐγὼν ἀπαμειψόμεσθα, ἢ δέμις ὄτιν
Οὐδ' ἀχέων ἔσομ', ἀλλ' ἐρέω, κέλεται δέ με θυμὸς
Ἐξείπω, χ' πάντα δίζομαι, ὥσπερ οἶα.
18 Μύθων ἔμπλεός εἰμι, φέρει δ' ἐγκύμονα θυμὸν,
Ὠδίνω μεμαὼς ἔπια στομφώσδε τεκέσθαι.
19 Ὡς δ' ἀσκοὶ σφειγόωσι βεβυσμένοι ἠΐος οἶνος,
Ὅς δ' ἔνδον παφλάζει ἐρεμνὸς ἄμμιτι λυχνῷ,
Στεινόμενος δ' ἀφείζει, ἐελδόμενός πε ὀδαῖος,
Τψι δ' ἀναβλύζων δορέει, τάχα δ' ἔρραγεν αὐτοῦ
Βειθοσύνη, ὁ δέ τ' ὦκα καλεσσόμενος κελαρύζει
Ὡς τέ μοι οἰδάνει κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Ζεῖ νόος ἐν ζήθεσι, πεπείνεται δέ τε, χειλέων
Πῶμα διαρρήξαι μεμαὼς, χ' ἔρκος ὀδόντων.

Τὔνεκ

Anima autem in homine est, & entheus in præcordiis ge-
Divinus afflatus, mentem in pectoribus dans. (nius,
Non semper longævi multiscii *sunt* viri,
Grandior ætate fortean mente infans fuerit:
Sæpe etiam junior vir prudentia loquatur.
Ideo dixi, Etiam me nunc audite juniorem licet,
Ut dicam quæ me animus in pectoribus jubet;
Certè enim ego etiã meam ostendam sententiam, neq; celabo.
Indesinenter vestros sermones expectans sedebam,
Vestris dictis attentam aurem admovi,
Dum diligenter quærebatis, & in mente deliberantes
Quid primum, quid deinde, quid postremum dicere:
Vobis autem attendi, & bene admodum omnia observavi,
Nec quis eras inter vos, qui bene redarguit Jobum,
Adversariis dictis, ejusque sermonem refutavit.
Non licet; neque decet vos hæc fari,
Nos certò scimus quomodo hæc opera se-habeant,
Ab aliis scientia nequit inveniri, *à* nobis autem solis.
Ille enim Dei plagâ & manu domitus
Cecidit, nequaquam illum miser mortalis dejecit.
Neque enim adversús me locutus est Jobus,
Neque ei sermonibus respondebo vestris,
Sed dicam, quod mihi visum est satius esse.
Diu autem taciti steterunt attoniti, sanè admodum unum-
Cepit stupor, silentiúmque stuporis frigidi comes. (quemq,
At postquam expectavi, & nemo respondebat Jobo,
Sed tacitus diu sedit, nec compellavit *eum* dicto:
Sanè dixi, Etiam ego respondebo quatenus fas est;
Neque taciturnus ero, sed dicam, jubet autem me animus,
Eloquar, & omnia percurram, quemadmodum sentio.
Sermonibus plenus sum, fero autem gravidum animum,
Parturio gestiens verba in-lucem edere.
Sicut autem utres turgescunt repleti suavi vino.
Id autem intus æstuat cohibitum vinculo sævo,
Arctatum autem spumat, cupiens alicubi viam,
Sursum verò ebulliens ruit, mox autem rupti sunt ipsi
Præ plenitudine, id autem celeriter defluens immurmurat;
Sic mihi tumescit cor in animo cogitanti,
Fervet animus in pectore, distenditúrque, labiorum
Operculum perfringere cupiens, & septum dentium.

Idcirco

20 Τύνεκά τ' ἐξερέω, ἵν' ἀναπνεύσω ὀλίγον περ,
Νημερτὲς σὺ δ' ἀνοίξω, ἀπλεγέως τ' ἀγορεύσω.
21 Μή νύ τι ἀζοίμην ἀνδρῶν χαείνατα φείγων,
Μηδέ τινι ψεύδεσσι χαειζοίμην μαλακοῖσιν·
Ἐγθερὲς γάρ μοι κεῖνο ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει.
22 Εἰ δὲ πολυπλαγκτῶν ἐθέλω μειλίγματα μύθων,
Αἰμυλίοισι λόγοις φρένας ἀμφὶ καὶ ἦτορ θέλγων,
Τῷ, ὃς πρίν μοι ἔδωκε, τάχ' ἂν καὶ θυμὸν ἀπούρας·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψεύδεσσι πατὴρ Θεὸς ἔσκετ' ἀρηγών.

ΚΕΦ. λγ'.

1 ΚΕ'κλυθι γᾶν μὲν, Ἴαπετε, καὶ ἀμοὺν μοῦνον ἄκουε,
Ὅ, τι κε νῦν εἴπωμι πρὸ ἐγκάτθετο θυμῷ.
2 Μάσσακος ὤϊγνωτο πύλαι, ἐκ δ' ἔσυτο φωνὴ,
Γλῶσσά μὲν ἀργαλέης ῥῆξε σφρηγῖδα σιωπῆς.
3 Φθέγξομαι ἰθυὸν κραδίης ὑποφήτορα μοῦνον,
Χείλεά μὲν πινυτὸν μάλ' ἀειφραδέως καλαλέξει.
4 Καὶ γὰρ ἐγὼ βροτός εἰμι, γίνομαι δέ μοι ἔνθεν ὅθεν σοί·
Τῷ τε σὺ μὴ τάρβει, θνητὸς δέ τ' ἔσυγε τέτυγμαι,
Πνεύματι δ' ἀθανάτῳ ἔργον, θεόπλαστον ἄγαλμα,
Ὅι τε καὶ σὺ πέλεις, ζωὴν δέ τε ἔσμα θεοῖο
Στάξε μοι ἐν ῥίνεσσι, καὶ ἐμφύσησον ἀϋτμήν.
5 Εἰπὲ μοι, εἰ δύνασαι, καί τοι φίλον ἔπλετο θυμῷ,
Ὄρσεο πῆμον, καὶ ἀμείβεο εὐκελέεσσι λόγοισιν.
6 Ὡς ἐθέλεις μὲ ἔφης, τὸ δέ σοι πάλαι ἦεν ἐέλδωρ.
Εἰεν ὄφελ' αὐτὸς Ἄναξ ἐπίσσυτο ἀγῶνα,
Σοί τ' ἐειδὰ προφέρεσθαι· ἰδὲ ἐγὼ ἀντὶ θεοῖο·
Μηδ' ἔμ' ὑποδείσῃς, ἐπεὶ μία τ' ἄμμι γενέθλη,
Ὅς τ' ἄλλης πίσυνος, ὅτ' ἔν τεχνήσατο καὶ μέ.
Καὶ γὰρ ἐγὼ κονίῃσι πεφυρμένον ἔργον ἐπέχθω,
Ὡς ἄλλοι βροτοί εἰσιν ὅτ' ἀνδρὶ σῖτον ἔδουσι,
Καί τέ μοι ἐκ πηλοῖο λίμας πεπλασμένον ὄζῃ.
7 Τῷ σ' ἐγὼ ἤ τι δείδιξομ' ἀγλωσσείῃσι πιθήσας,
Οὐδέ τοι ἐν φόβον ὄρσω ἀταρτηρῇς ἐπέεσσιν,
Οὐδέ τοι, ἢ γὰρ ἔοικε, βαρείας χεῖρας ἐπίσω
Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μὴ φρεσὶ δείδιθι λίην.
8 Οὔας ἐμὸν σοὶ ἔκλινα, σέθεν δ' ἐπόθεν ἄκουσα,
Ἦ μάλ' ὑποφήτορα ἔπος ἔκβαλες· ὡς γὰρ ἔφηδα,

Idcirco eloquar, ut respirem vel pauxillùm,
Verax os aperiam, audactérq; dicam.
Non reverear hominum gratiosos vultus,
Nec cuiquam mendaciis gratificer blandis:
Inimicus enim mihi ille æquè-ac inferni portæ,
Qui aliud quidem occultat animo, aliùd verò loquitur.
Quòd si fallacium didicissem lenimenta sermonum,
Blandis verbis animos circa & aures mulcens,
Ideò qui priùs mihi dedit, statim etiam vitam auferret:
Non enim in mendaciis pater Deus erit auxiliator.

CAP. XXXIII.

Audi ergò me, Jobe, & nostro sermoni ausculta,
Quod nunc dixero, tuo repone animo.
Oris apertæ sunt januæ, erupit autem vox,
Lingua mea molesti rupit sigillum silentii.
Edam recti cordis integrum sermonem,
Labia mea prudentiam valde disertè enarrabunt.
Nam & ego homo sum, genus autem mihi indè, unde tibi:
Idcirco tu nè metue, mortalis quoq; ego factus sum,
Spiritûs immortalis opus, à-Deo-formatum monumentum,
Qualis etiam tu es, vitam verò spiritus Dei
Stillavit mihi in nares, & inspiravit halitum.
Dic mihi si potes, & tibi lubitum est animo,
Surge, & mihi respónde distinctis sermónibus.
Sic velle te dixti, hoc autem tibi dudum erat desiderium:
Utinam ipse Dominus verborum subiret certamen,
Tibiq; litem intentaret: ecce ego vice Dei:
Neq; (verò) me metuas, quandoquidem una nobis origo est,
Quiq; alios fecit, is bene fabricavit & me.
Etenim & ego pulvere maceratum opus sum,
Sicut alii mortales sunt in terra pane vescentes,
Etiam & mihi ex luto corpus fictum est,
Quocirca te ego non terrefaciam insolentiâ fretus,
Nec tibi timorem incutiam asperis verbis,
Nec tibi (non enim decet) graves manus inferam:
Confide, neq; prorsus in mente timeas valde.
Aurem meam tibi inclinavi, téq; loquentem audii;
Certè valdè arrogans verbum jactâsti; ità enim dixti,

9 Ἡ μὴν ἐγὼ καθαρὸς, καὶ ἀμύμων, αἴσημά τ' εἰδὼς,
Οὐ δέ γ' ἀλείτης εἰμὶ ἔτι δέ μοι κε ἐνὶ πάμπαν,
Οὐδὲ δ' ὑπερβασίη, ἐπεὶ νόος ὄβριν ἀνδύει.
10 Ῥεῖα Θεὸς γ' ἐθέλων καὶ ἀναίσιμον ἄνδρα δαμάζοι,
Εὖρε δ' ὑπαγκοίλιον μεμαῶς, ἵνα μὴ αἰτιόωντο,
Θῆκέ με δυσμενέων καὶ ἀφαρὸν ἀνδρὸς ἐν αἴσῃ.
11 Ταρσοὶ μὲν ἀσεμφέας ἐνὶ χοινίκεσσιν ἔπηξεν,
Ἴχνια πάντ' ἐνόησε, καὶ ἐφράσατ' ὀπποῖ βαίνω.
12 Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι·
Τῶτ' ἐ καλὸν ἔσσῃς, ἀπαδάλῳ ἀνδρὶ ἐοικὼς·
Οὐδὲ καθ' αἶσαν ἔφηδα, Θεὸς γὰρ φέρτερος ἀνδρῶν,
Τῷ ῥ' καὶ μείζων ἀρετὴ, τιμή τε, βίη τε.
13 Τίφθ' οἱ ἐριζέμεναι ἐθέλεις; ἐπεὶ οὔ τι σε χρή.
Μὴ γὰρ πάντας, Ἰαῶβε, Θεοῦ ὑπέλπεο μύθους
Εἰδήσειν· χαλεποί τοι ἔσαν' ἀγαθῷ περ ἐόντι.
Οὐ γὰρ ὅγ' ἀμφαδὰ θῆκεν ἐὸ μελεδήματα θυμῷ,
Οὐδέ τις ὤπιν σάφα οἶδε, τεῦ εἵνεκα τειάδ' ἔρεξεν.
14 Ἀθάνατος μὲν ἄπαξ, καὶ δεύτερον οὔδις ἔπεφνεν,
Ἀνὴρ δ' ὑπέπεφνε καὶ ἐνὶ φρεσὶν, ὑδὲ ἐνόησε,
Νήπιος, ὑδὲ αὐτῷ ξυνίει ὅπα φωτήσαντος.
15 Ἐν δ' ἄρα τυγχάνομεν, καὶ φάσμασι, νυκτὸς ἀμολγῷ,
Ὁππότε φῶλα βροτῶν μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ
Ἡδὺ μάλα κνώσσουσ' ἐν ὀνειρείῃσι πύλῃσιν.
16 Ἔνθά περ ἤδη καὶ ἀνῆγε Θεὸς μερόπεσσι βροτοῖσι,
Καὶ μάλα πολλ' ἐπέτελλε, καὶ ὡς σφρηδὸν χάραξεν
Ἦν ὑποθημοσύνῃσι, ἵνα μὴ λήθοιατ' ἐφεσμέων.
17 Ὄφρ' ἀνδρὸς ἐσσάωτο ἀπ' ἔργων θυμὸν ἐρύξῃ,
Καὶ δή μιν καταπαύσῃ ἀγλωσσείης ἀλεγεινῆς.
18 Ἄλλοτε μὲν φέρφερον ὀϊστρέσσε λυγρὸν ὄλεθρον,
Ζωλύ τε ξίφεϊ, ψυχὴν ῥύετ' ἐξ αἰδαο.
19 Ἄλλοτε δ' αὖ κὴν ἔδωκε Πατὴρ, ὃς περιπίζων
Ὡς ὁ μὲν ἐν λέκτρῳ κεῖται κραδίῃ ἄλγεα πάσχων,
Ὀξείῃς ὀδύνῃσι πεπαρμένος ὀστέα πάντα·
20 Ἀκμὴν δ' πίσος καὶ ἐλπὶς, ὑδὲ μιν ἄρτι
Σίτου τε γλυκεροῖο πελ φρένας ἵμερος αἱρεῖ,
Ἐξ ὀλιγοπιλίης, συνέει δέ τε δαῖτα θάλειαν.
21 Σάρκες δ' οἱ φθινύθουσιν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν,
Αἱ πάρος ἐξώδησαν, ἀτὰρ νῦν ὐκ ὁρόωντα·
Ὀστέα δ' ἀρύχουσι τὰ καὶ πάρος ὐκ ἐράανθεν.
22 Ὡς δ' σπερχὴς ὄζει, πάφον φρεσὶν ἦσιν ὀϊδεὶς,

Certè quidem ego purus, & integer, rectáq; sciens,
Neq; improbus sum, noxa autem mihi non ineſt omnino,
Neq; transgreſſio, quandoquidem mens eſt pia.
Facilè Deus volens vel inſontem virum peſſundet;
Invenit autem prætextum reprehenſionis, ut me crimineturs
Poſuit me inimici & infenſi hominis in loco.
Pedes meos tutò in cippo fixit,
Greſſus omnes obſervat, & animadvertit, quocunq; vado.
Aliud verò tibi dicam, tu autem in animo perpende tuo;
Hoc non bene dixiſti; improbo viro ſimilis-es,
Neq; rectè locutus-es, Deus enim præſtantior hominibus,
Cujus & major virtus, honórque, potentiáque. (portet:
Quare cum eo contendere vis? quandoquidem neque te o-
Nè enim omnia, Jobe, Dei ſperato conſilia
Te ſciturum: difficilia tibi erunt, bonus licèt ſis.
Non enim hic in proparulo poſuit ſui cogitationes animi
Nec quis ergo novit, quamobrem talia fecit.
Immortalis quidem ſemel, & iterum deinde locutus eſt,
Homo autem nec dum novit in animo nec ſenſit,
Inſipiens, nec ipſius percepit vocem loquentis.
In dormitationibus verò & viſionibus, nocte mediâ,
Quando gentes hominum molli obrutæ ſomno
Valde ſuaviter dormiunt in ſomniorum portis;
Tum aures aperuit Deus hominibus mortalibus,
Et admodum multa mandavit, & veluti ſigillo ſignavit
Suum monitum, ut nè obliviſcerentur præcepta.
Ut viri propenſi ab intepto animum inhibeat,
Et eum deſiſtere faciat à ſuperbia gravi.
Interdum quidé benevolus ab eo propulſat ſævum exitium,
Vitámq; à gladio, animam liberat ab inferno.
Interdum autem viciſſim mala dat Pater, eum tentans:
Ità hic in lecto jacet graves dolores patiens,
Acutis doloribus tranſfixus oſſa omnia.
Jejunus potûs & cibi, neque eum panis
Cibique dulcis circa mentem appetitus tenet,
Præ languore abhorrétq; ab epulis lautis.
Carnes ei contabeſcunt in flexilibus membris,
Quæ priùs turgebant, at nunc non videntur;
Oſſa autem prominent, quæ antea non apparebant.
Ità hic capulatis eſt, ſepulcrum animo ſuo præſagiens,

Φῆ ῥ' ἐ Διὶ ζωοῖσι μετήμβρια, αὐτὰρ ὀι ἤδη
Ἄγχι παρέστηκεν θάναθ☉ καὶ μοῖρα κραταιή.
23 Εἰ δέ πς ὀι γε πάρεσι μετάγγελ☉, ἢ ἀοφήτης,
Κήρυξ ἐυδικίης, ὀπιμάρτυρος ἐυνομιάων,
Εἷς ἀπὸ χιλιάδων, πολλῶν τ' ἀντάξιος ἄλλων,
Ὅσπις ὀπίσαιτο ἢσι φρεσὶν ἄρπα βάζειν,
Ὅς κέν ὀι ἐυσεβίης δείξῃ ὁδὸν, ὅρεα πίδη☉·
24 Αὐτίκ' ἔπειθ' ἵλα☉ Ὀλύμπιος ἔσεται αὐτῷ,
Καὶ φήσει μιν πόλεμκ ἀδδκέ☉ ἐξαναλύσειν,
Ὅυνεκα λύτρον ἔτεῖμε, καὶ ἀγλαὰ δέξαθ' ἄποινα.
25 Ὡς ὄγε λωφήσει τε κακῆ, καὶ νῆσον ἀλύξει,
Χρὼς δέ ὀι ἀκμιλῶς γελόων παλιναυξέϊ δημῷ,
Ὡς πρὶν, ἐπ' ἀγλαίηφι γαιόων☉ ἀμφὶ μέλεσι.
Γῆά τε καὶ σάρκες λιπαρώτεραι, ἢ ἀπαλοῖο
Παιδὸς, τὸν δ' ἀπίταλλε πατὴρ θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ.
Ἀψ δ' ἀναθηλήσει ἦβης χαεπέταπον ἄνθος.
Ὡς γὰρ ὁ θεῖ☉ Ἄναξ, ἑὰλῶν ἔτεκ' ὄσσα ἔοργε,
Γῆρας ἀποξύσας θήσει νέον ἡβώοντα.
26 Ἀθάνατον λιτανεύσει, ὁ δ' ἤπια δῶσεα εἰδὼς
Ἐυχωλῆσιν ἑῆς ἀεικέσσον ἔας ἐρείσει·
Χάρμη γηθόσυν☉ θείλιν εἰσόψετ' ὀπωπῆ·
Ὡς ὁ μὲν ἧς ἀρετῆς Θεοῦ ἐυνομίησιν ἐπαυρεῖ,
Ὅς τε δίκλιν τίεσκε, καὶ αἴσιμα ἔργ' ἀνθρώπων
Ἐυσεβέων, μή πς ὀι ἀτεμβόμβος κόσι ἴσης.
27 Ἀνδρας ὀπιπλεύει, ἧν δ' εἴπς ἔειπεν, Ἀμαρτῶν,
Ἐκ τε δίκλιν ἔλασα, σκολιάς τ' ἔκεινα θέμισας,
Οὐδέ π μοι χραίσμησεν, ἀτὰρ καὶ μᾶλλον ἀάσθη.
28 Ῥύσεται ἣν ψυχὴν, ἢ δ' ὐκ ἀϊδόσδε βέβηκεν,
Ἀλλ' ὅγ' ἔπ ζώει, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο.
29 Πολλάκι πε πάσδε πάντα θεὸς βεστὸν ἄνδρα ἔορσε·
Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δ' λυγρὰ
Αὐτὸς ἔχει, ποῖσίν τε βεσθῇ φρένας ἐξακέσσατο.
30 Ὄρ' ἀνδρὸς ψυχὴν πάλιν ἐλθεῖν, ἠδὲ λεῖσθαι
Δοίη, καὶ παλίορσον ἀπὸ σφετέρῃ αἴσαο
Ἐξαγάγοι κερφόωσδε, ὁ δ' ἠελίκ ἴδοι αὐγὰς
Τυμβόθεν ἐξαναβὰς, καὶ ἔπ ζωοῖσι μιλείη.
31 Τέυνεκά τοι ἐρέω, σὺ δ' σύνθεο, καί μὰ ἄκουσον,
Σιγῇ ἀσχέμας ἧσο, τεῖν δ' ἐγὼ ἄρπα λέξω.
32 Εἰ δέ π σοι ἔπος ὀρῖν, ἀμείβεο, μηδ' ὀπιθάσης,
Αὐδα ὅ, π φρονέεις, ἐθέλω δ' συνήορος εἶδ.

Σῆς

Putat non diu vivis intereſſe, ſed ei jam
Propè imminet mors & fatum violentum.
Quòd ſi quis ei adeſt internuncius, aut interpres,
Præco juſtitiæ, teſtis æquitatis,
Unus è millibus, multorúmq; inſtar aliorum,
Qui noverit animo ſuo ſana loqui,
Qui ei pietatis monſtret viam, ut obtemperet:
Statim deinde propitius Cœlicola erit illi,
Et dicet ſe illũ ab interitu acerbo liberaturum, (nis pretium.
Quoniam lytrum invenit, & ſplendidum accepit redemptiõ-
Ità hic reſpirabit à malo, & morbum fugiet,
Caro autem ei florida renidens recreſcente adipe,
Sicut priùs præ ſplendore nitebit circa membra,
Membráq; & carnes nitidiores, quàm teneri
Pueri, quem educavit pater lautitia in multa.
Denuóq; regerminabit juventutis gratiſſimus flos,
Sic enim eum divinus Rex, bonorum ergô quæ fecit,
Senectutem abradens faciet juvenem pubeſcentem.
Immortalem orabit, is autem lenia conſilia ſciens
Precibus ejus proclivem aurem arriget.
Gaudio hilaris divinam intuebitur faciem.
Ità hic quidem ex ſua virtute Dei æquitate fructum capit,
Qui jus colit & honeſta opera hominum
Piorum, nequis ſuâ fraudatus abiret portione.
Viros contemplatur, eorum verò ſiquis dicat, Peccavi
Judiciúmq; perverti, & iniquo-jure judicavi cauſas,
Nec quicquam mihi profuit, verùm etiam magis læſus ſum;
Liberabit ejus animam, ea autem non ad-inferos deſcendit,
At ille adhuc vivit, & videt lucem ſolis.
Sæpe hæc omnia Deus mortali viro fecit,
Pharmaca plurima quidem bona mixta, multa autem triſtia
Ipſe habet, quibus mortalium mentes ſanet.
Ut viri animam revocabilem, & reparabilem
Det, & reducem ab inviſo inferno
Educat in-lucem, is autem ſolis videat jubar
E-tumulo reſurgens, & adhuc vivis interſit.
Ideo tibi dicam, tu autem animadverte, & me audi,
Silentio quietus ſede, tibi autem ego ſana dicam.
Sin verò aliquod tibi verbum ſit, reſponde, nec celes,
Eloquere quod ſentis, volo autem patronus eſſe,

Σῆς τε δικαιοσύνης ἐπιμάρτυρα μῦθον ἐνίσπειν.
33 Εἰ δέ τοι ἐκ πάρα μῦθος, ἐμῆς ἐπικέκλυθι φωνῆς,
Σιγῇ νῦν ξυνίει, κἠγὼ πιφυτίω σε διδάξω.

ΚΕΦ. λδ'.

1 Ἦτοι ὄγ' ὡς εἶπεν Βαραχήλ υἱὸς ἀμύμων
Οὐδ' ἐπίων ἔπ λῆξεν, ἰδὼν δ' ἀκέοντας ἑταίρους
Κύκλῳ ἐζομένους, ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
2 Κέκλυτέ μοι μύθων μάλα τῶ πεπνυμένοι ἄνδρες,
Κλίνατε δ' ἐκατί μοι πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες.
3 Δεῖπνα γὰρ ἠῦτε γλῶσσα πολύσκοπα κἠ μάλα πολλὰ
Κεῖνεν ὀπιζομένους, (ἢ γὰρ σήματος δίκη ἐστί)
Παντοίων δ' ὀδμὰν λάβε γάμματα, κἠ φύσιν ἔγνω·
Ὡς ἑὰς τ' ἐπίων ἴσχω κἠ μερτερός ἐστιν,
Ἄσσ' ἔτεά τε κἠ ὑκὶ, τά δ' ὑλέα πικρά τε, ἠδύ.
4 Ἀλλ' ἄγε δ', ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω πειθώμεθα πάντες·
Μήπω ὑφήνασθαι, κἠ σπερχασώμεθα βυλῇ,
Ὄφρ' ἔυ εἰδῶμὲν τι νυ φρεσὶν ἔστιν ἑλέσθαι.
5 Κυδιόων γὰρ Ἰωὴλ ἔφη, Ἐγὼ εἰμὶ δίκαιος,
Ἐκ δὴ δίκης μοι ἔλασσε Θεὸς, κἠ ἔκλεψε θέμιστας·
6 Ἦ ῥά νύ τι ψεῦδός γ' ἐρέω κατ' ἐμεῖο δικάζων;
Ἀλλ' ἐκὲν ψαύοιμι σπερχόμενον σάφα εἰπεῖν.
Ἔλκος μὲν θάνατον, κἠ ἀνήκεστον πέλεν ἄλγος,
Τῷ δ' ἔκ αἴτιός ἐστιν ἀφράσσαι ἀλεγεινά.
Ὡς ἔφατ' ὑψορόφης, κἠ ἀγλωσσείησι πιθήσας.
7 Ὦ πόποι, ῥᾳδίως δή νυ Θεὸν βροτοὶ αἰτιόωνται;
Ἐκ κείνῳ χάρ φασι κακὴ ἐμμεναι ἀλλὰ κἠ αὐτοὶ
Σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Ὡς ἔκ ἔστ' Ἰώβῳ ὀπιδρότερος βροτὸς ἄλλος,
Ὅσσ' ὑπὲρ ἐλεγχείων κἠ μυκτερισμῶν ἔπινεν,
Ὡς ὅτε δηλήθῃ τις λαμπέτανον πίεν ὕδωρ.
8 Ὅς ῥ' ὁδὸν αὐτίκα βαῖνε μετ' ἀνδράσιν αἰὲν ἀλιτροῖς,
Καί σφιν ὁμάρτησεν, τοῖς ἄθεμιτα ἔργα μεμήλει.
(Ὡς αἰεὶ τὸν ὁμοῖον ἄγει Θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.)
9 Οὐδὲ πάλιν αὖτις ἔφη ξυνοπλίσσει νόοιο,
Οὐδὲ δ' ὅπῃ μέγ ὀφέλλεται, ἠδ' ἐνίπτει
Ἀνὴρ, ὅς τε Θεοῖο τετάρπεται φίλον ἦτορ.
10 Ἀλλὰ πίθεσθε κἠ ὔμμες, ἐπεὶ πειθεσθαι ἄμεινον,
Κέκλυτέ μοι μύθων, ὅσσοι πυκινόφρονές ἐστε.

Οὐ

Tuæ'que justitiæ testem sermonem proferre.
Quòd si tibi non suppetit sermo, meæ ausculta voci;
Tacitè nunc attende, & ego prudentiam te docebo.

CAP. XXXIIII.

UTique sic dixit Baracheli filius insignis;
Nec dictis adhuc destitit, videns autem tacentes socios
Circùm sedentes, verba alata dixit,
Audite meos sermones admodum licèt cordati viri,
Inclinatéque aures mihi prudentia mente consilia habentes.
Cœnas enim ut lingua varias & multiplices
Dijudicat peritè, (hic enim oris mos est) (novit:
Omnigenorum autem obsoniorum capit gustus, & naturam
Sic auris verborum arbitra & testis est,
Quæ'que vera *sunt* & non, quæ'que jucunda acerbáque, scit.
Sed agitè, ut ego dixero, pareamus omnes;
Consultationem incamus, & capiamus consilium,
Ut bene sciamus quid optimum est eligere.
Glorians enim Jobus dixit, Ego sum justus,
Jus autem mihi pervertit Deus, & fefellit causam:
Nunquid mendacium dicerem meipsum condemnans?
At non oportet mentiri scientem vera dicere.
Vulnus meum ingens, & insanabilis est dolor,
Ejus autem causa non est iniquitas gravis.
Sic dixit grandiloquus, & arrogantiâ fretus.
Papæ! quomodo Deum mortales culpant!
Ex eo enim inquiunt mala esse: at illi ipsi
Suâ stultitiâ præter fatum dolores patiuntur.
Adeò non est Jobo vilior mortalis ullus,
Qui probrum & subsannationem bibit,
Sicut cùm sitibundus aliquis copiosam bibit aquam.
Qui viam eandem iniit cum viris semper improbis,
Et iis comitem se præbuit, quibus scelerata opera curæ sunt.
(Sic semper similem ducit Deus ad similem)
Et rursus ipse dixit superbiâ mentis,
Neque enim adeò magnopere amplificatur, neque juvatur
Vir, qui Deo delectaverit charum cor.
At obedite vos, quia obedire melius;
Audite mea dicta, quotquot sapientes estis.

Οὐ μὴν πω κάκ' ἔεργεν Ἄναξ, τόδε μηδὲ γένοιτο,
Οὐδέ τις Ἀθανάτῳ πάρ' ἀταθαλίη ἀλεγεινή.
11 Ἀνδρὶ γὰρ ὧν ἔργων ἀνταξιον ὤπασε μισθὸν,
Δῶκεν δ', ἢ δίμις ὀξὺ, ἑκάστῳ οἷ ἔρεξεν.
12 Οὐ νύ κεν ὔδ' ὕβρει εἴκων Θεὸς ἄσυλα ῥέζοι,
Οὔτέ ποτ' Ἀθάνατ' σκολιὰς κείνεις δίμισας.
13 Τίς μὴν ὀτίνα τᾶδε ἐπιλείπεται γαίης;
Τίς χθονὸς εὐρυχόρου μέθεν, ὦ κόσμ' ἀπείρων,
Ὦ, λαοί τ' ἐπιτετράφατε, καὶ τίσατε μίμνειν;
14 Ἐν βροτὸν ὀξὺ νόησεν, ἐὸν δ' ἀπὸ θυμὸν ἔλπεται,
Πνεῦμά τε καὶ ζωὴν πάλιν εἰς ἑὸ τ' αὐτὸν ἀγείρειν,
15 Πᾶσ' ἅμα σὰρξ ἀπολεῖται ἐπιχθόν', ἐς ὃ κονίλιν
Ἀῆρες ἄμ' λύσωσι, ὅθεν πάρος ἀνεγέαασιν.
16 Εἰ τοὶ ἐχέφρων θυμὸς ἐνὶ φρένεσιν, Ἰωβε,
Σώῃτε, καὶ μὰν ἄκουσον, ἰὰ δὲ φρεσὶ βάλλεο μῦθον.
17 Ἦ ὄγε κοίρανος ἔσται, ὃν ἃ φίλαι εἰσὶ δίμισες;
Ὅς τε δίκην ἐχθαίρει, ἦ' ἃ οὐκ ὀθεῖ' ἄσυλα ῥέζων;
Ὅς ἢ δικαιότατος πέλει πάντων ἔξοχον ἄλλων
Ἔπλετο, καὶ μὴ πᾶσι δίκην ἰθύνατα εἶπε,
Καὶ δὲ τυ τῶδ' ἔτλης δικάσαι, καὶ ἐ νεικέσαι ἄντην;
18 Ἦ ῥά νύ πε χρὴ μοῖραν, ἐπισβόλον, Ὦ ἄνα, φησὶ,
Σκήπτρου εἰς, καὶ ἀλιτρός· Ἀτάθαλοί ἐστε, μέδοντες
Τίς γὰρ ἂν ὡς τόλμησε λαγὸς πρὸ ἑὸν ἀγρητῆς
Νεικέειν βασιλῆας ὀνειδείοις ἐπέεσσι;
19 Πῶς ἔν οἱ ἀπόεικε Θεῷ τάδε μυθήσασθαι;
Ὅς πᾶσι δηιτῆσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει,
Ὅς τ' οὐκ αἰδέεται βασιλῆων σεμνὰ πρόσωπα,
Οὐδ' ὄθεται ἀρνειῶν πλωλὸς γὰρ σφαντὴν αὐτῶν
Πλεσίῳ ἐς' ἀτάλαντος, ὁμοίης τ' ἔμμορε τιμῆς·
Ἴσον γὰρ σύμπαντες ἐῶν ἔργον παλαμάων.
20 Ἐμμαπέως ἅμα τύσδε τέλος θανάτοιο κάλυψε,
Τάρβησαν δ' ἄρα φῦλα βροτῶν ἐνὶ νυκτὸς ἀμολγῷ,
Αὐτίκα ἢ φθιτὸν θυσὶν σκήπτρου ἀνακτες
Ἐξ ἑδέων ἐσπόντες, ὁδὸς ἔλον ἄσπετον ἔθνος,
Οὐ βροτὸν, ἀλλὰ Θεοῦ πλαγῇ καὶ χερὶ δαμέντες.
21 Τῶ μὴν γάρ τ' ὀφθαλμοὶ ἐπ' ἀνδρῶν εἰσι κελεύθους,
Πανδερκεῖς δέ τ' ἐόντες, ὀπισθοφάσει πόδας,
Ἀνδρώπων ὕδειν τε καὶ ἐυνομίλυ ἐφορῶντες·
Παπταίνων ἐς ἕκαστον ἴδεν πάντ' ἴχνια φωτῶν.
22 Οὐ τόσσον σκότος ἐστὶν ἐνὶ σκιόεντι μελάθρῳ

Neutiquam sanè mala fecit Dominus, id verò absit,
Nec ulla *est* apud Immortalem improbitas gravis.
Viro enim suis operibus dignam præbuit mercedem,
Dedit autem, quatenus fas est, unicuique quale fecit.
Nequaquâ injuriæ indulgens Deus nefaria patrare queat,
Neque unquam Immortalis perversa tulerit judicia.
Quis ei gubernaculum stabilis mandavit terræ?
Quis telluris vastæ imperator, cui mundus ingens,
Cui populi sunt commissi, & tot curæ-sunt?
Si hominem acriter observet, ejus verò vitam auferat,
Spiritumque & vitam retro ad seipsum recolligat,
Omnis simul caro peribit densa, inque pulverem
Homines iterum solventur, unde priùs nati sunt.
Si tibi prudens animus in pectoribus, Jobe,
Attende, & me audi, & in animo perpende sermonem.
Num ille princeps erit, cui non chara sunt jura,
Quique jus odit, & non moratur scelerata perpetrans?
Quique justissimus præ omnibus longè aliis
Est, & inter omnes jus rectissimè dicit,
Tunè eum audes condemnare, & reprehendere palam?
Num quis secundùm decorum, rabula, O rex, inquit,
Improbus es, & transgressor; Scelerati estis, principes?
Quis enim ità ausus fuerit, eloquens licèt sit orator,
Increpare reges contumeliosis verbis?
Quomodo ergò non dedecet Deo hæc dicere?
Qui omnibus mortalibus & immortalibus imperat,
Quique non reveretur regum graves vultus,
Neque curat divites: pauper enim in conspectu ejus
Diviti est æqualis, parémque sortitur honorem:
Æquale enim omnes ejus opus *sunt* manuum.
Confestim simul hos finis mortis obtexit,
Conterritæ autem sunt nationes hominum extremâ nocte,
Statim autem pereunt imbecilles, regésque
E solio lapsi mordicus arripuerunt immensum solum,
Non hominis, sed Dei ictu & manu domiti.
Ejus enim oculi super virorum sunt vias,
Omniáque videntes, versantur per civitates,
Hominum injuriam & justitiam inspicientes. (num.
Circumspectans in unumquemq; videt omnes gressus homi-
Non tantæ tenebræ sunt in umbrosis domicilijs

Subter,

Νέρθεν, ἄφορ κῆρες μέλαν☉ θανάτοιο νέμονται,
Ὄσσον δυοκαίδεκα δυώδ' ἀνέρας ἀμφικαλύψαι,
Εἰπέρ τε ἐθέλωσ' ἔρδειν τι κρύδδα Θεοῖο.
23 Εἰπε δ' οἰζύσειε κακῶν ἔνεχ' ὅσσα ἔοργεν,
Ἦν δ' ἄπαν ποσσὶ, Θεὸς δέ ἑ σφλώσσειεν,
Ἀλλὰ μὰλ' ἐσ' ὅτω πλέον, ἢ θέμις ὀρθῖ, πέπονθεν,
Ὄφρα Θεῷ ἐείσῃ, ἔο τ' ἐν δίκῃ ἀντί☉ ἔλθῃ
Τίσι☉ εἵνεκα τῆσδε δικαιόταλαι χθ' Ἑλεννῦς.
24 Ῥαῖσε δ' μυείκ φύλα μεγαθυμέων βασιλήων,
Ὀυπιδανές τε καθεῖσεν ἐφ' ὑψηλοῖσι θρόνοισιν.
Ὄυτω γὰ νέμει ὄλβον Ὀλύμπι☉ ἀνθρώποισιν,
Ἐθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἑκάστῳ.
25 Τῶν δ' ἦν γινώσκει ὕβριν κὴ ἀτάσθαλα ἔργα,
Καδδ' αὐτοῦ ἀνὰ νύκλα μέσην βάλε χειρὶ βαρείῃ,
Ὀυτάμωσι δ' ἄρα τόγε καλήεπτον ἐν κονίῃσι,
Πρηνέες ἐν κονίῃσι κατήεπτον, ἠδ' ὀλέχοντο.
26 Πλῆξε δ' πρὸ ἀναφανδόν, ὅθι πλεῖς☉ πέλε λαὸς,
Πάντες ἴν' ἀθρήσωσι, Θεοῦ τ' ὄπιδα τρομέωσιν,
Ὣδε δέ πις τότε εἶπε ἰδὼν ἐς πλήσιον ἄλλον,
Ὀυκ ἀρέλᾳ κακὰ ἔργα, κιχάνει πάτμος ἀλείτλω,
Ὡς ἀπόλοιτο κὴ ἄλλ☉, ὅ, πις πιαῦτά γε ῥέζοι.
27 Ὀπὶ Θεοῦ ἀπούσφι μετάτροπον ἴχν☉ ἔθηκαν,
Ἀλ τ' ἀνεχώρησαν, χἠ ὁτὸ τε πολλὸν ὀπίσσω,
Καί σφισιν ἔ π μέμηλεν ἐπὶ φρεσὶν ὅσσα τ' ἔρεξεν,
Ὅσσα τ' ὀπί σφιν ἔτειλε, κὴ ὐκ ἀλέγιζον ἐφετμέων.
28 Οἱ μὲ ἐφυσείζεσι, βοὴ δ' ἄσβες☉ ὀρώρει
Πτωχῶν λαγγαλέων, τύς τε πεύχεσι βίηφι,
Ἡ δέ τι ἔρεμνὸν ἴκει, κὴ ἔαλα βάλλε Θεοῖο
Πτωχὸς μὲν βοάασκε, Θεὸς δ' αἴεσκε λιτάων.
29 Ὅς δ' ὀπόταν κατάπαυμα δίδῳ, πὶς πάρε☉ ἐνόρνυ
Τίς δέ μιν ἀθρήσει, ὅδ' ἐλὼ ἐκάλυψεν ὀπωπὴν,
Ἡμὲν ὅταν ξυνὸν τε κακὴν πολέεσι πιθῆσιν,
Ἀνδρεάσι κὴ δήμῳ κεχολωμένο☉, ἠδ' ἐνὶ μένῃ;
30 Κοιρανέειν ὐκ εἶα ἐν ἀνδρεάσιν ἠδ' ἐπιπᾶα,
(Σκῆπλεόν τ' ἠδὲ θέμιστας ὃ χὲ βασιλεῦσιν ἔδωκε)
Μή π κακορρᾳθήσι καλαπεύχῃ πολίπας
Δημοδόρος, πὸ τ' αἶεν ἀπούλα ἔργα μεμήλη,
Μὲ λαοὶ παλίσσυτοι ἐπιπλεχθῶσι βαρείῃς,
Μήπως ὡς ἀμῖτα λίνα ἀλόντε πανάγρᾳ
Ἀνδρεάσι συμβλήσιν ἕλως κὴ κύρμα γένωνθ'.

Τῷ

Subter, quæ Parcæ nigræ mortis incolunt,
Quantæ impios possunt homines obvelare,
Etsi fortè velint facere aliquid clam Deo.
Siquis afflictus fuerit malorum ergò quæ commisit,
Suámq; noxam luerit, Deus autem ipsum ignominiosum red-
At neq; sic plus, quàm fas est, passus fuit, (diderit,
Ut cùm Deo contendat, eiq; in jure obviàm veniat
Propter injuriam hanc: justissimæ enim *sunt* Erinnyes.
Pessundedit autem innumeras gentes præpotentium regum,
Nulliúsque-notæ *homines* collocavit in excelsis thronis.
Sic enim distribuit Cœlicola felicitatem hominibus,
Bonis atq; malis, prout vult, unicuique.
Quorum autem bene cognoscit iniquitatẽ & mala opera,
Eos nocte mediâ dejecit manu gravi,
Vulnerati autem illi ceciderunt in pulvere,
Proni in pulvere ceciderunt, & perierunt.
Percussit verò eos in-propatulo, ubi plurimus erat populus,
Omnes ut viderent, Deiq; vindictam timerent;
Sit autem quispiam tum dicat intuens in vicinum alium,
Non bene-succedunt mala opera, assequitur interitus pecca-
Sic pereat & alius, quicunq; talia fecerit. (torem;
Quoniam secrsum à Deo retrogradum gressum posuerunt;
Rursúmq; regressi sunt, recesserúntq; longè retro,
Et iis nihil curæ-est in animo, ex iis quæ fecit,
Quæq; ipsis mandavit, & non curarunt *ejus* præcepta.
Hi quidem injuriosè-agunt, clamor verò ingens oritur
Pauperum miserorum, quos vexant violentiâ:
Ille autem ad cœlum pervenit, & aures perculit Dei;
Pauper quidem clamavit, Deus autem audiit preces.
Qui cùm requiem dederit, quis tumultum excitabit?
Quis autem ipsum aspiciet, cùm suam absconderit faciem,
Sive cùm commune malum multis dederit,
Viris & populo iratus, sive uni soli?
Imperare non sivit inter homines hypocritam,
(Sceptrum & jura hic enim regibus dedit)
Nè malis-machinationibus opprimat cives
Populi-vorator, cui semper injusta opera curæ-sint,
Nè populi laqueis implicentur gravibus,
Nè veluti nexibus lini capti omnia-venantis
Hostibus præda & lucrum fiant.

Quam-

31 Τῷ σε χρὴ, ὦ Ἴωβε, Θεῷ τοιαῦτ' ἀγορεύειν,
Ἰλαδὶ μοι, Βασιλεῦ, καὶ μείλιχον ἔνδεο θυμόν·
Ὤ μοι ἐγὼ, ὅτι πάλλ' ἔπαθον, καὶ πολλ' ἐμόγησα·
Οὐκέθ' ἁμαρτήσω, μὴ ῥίγιον ἄλλό τι πάσχω.
Εἰσὶ γὰρ δείξων ἐμοίσε, τό, τ' ἐ δύναμ' αὐτὸς ἰδέσθαι·
32 Εἰ δέ ποτ' ἀκτάμιλλα φρεσὶν ἐλομήνησι πιθήσας,
Οὐκ ἂν ἔτ' ἂψ ἀλίτοιμι, καὶὲ δέ μοι ἔστιν ἐρωή.
33 Ἦ τάδε ἔργ' ἔσται, ὥς σοι φίλον ἔπλετο θυμῷ;
Ἀλλ' ἤτοι μὴν ταῦτα Θεοῦ ἐν γούνασι κεῖται·
Καὶ γὰρ ὄγ', εἴτ' ἐθέλῃς, ὑποπτεύῃ, εἴτ' ἀνανεύεις,
Οὔτοι ἐγὼ· τὸ καὶ σὺ πεφαύσκεο ὅ, τι τοι οἶδα.
34 Μᾶλλον δ' αὖ πινυτοὶ καὶ ἐχέφρονες ὅτιπερ ἔασιν,
Οἱ φρεσὶ πυκναλίμῃσι κεκασμένοι ἐν μερόπεσσιν,
Εἰπέσιεν, καὶ ἐμεῖο νεώτερα μυθήσαιο.
35 Νήπιός ὄσσιν Ἴωβος, ἐπεὶ ἀνεμώλια βάζει,
Πολλά τ' ἐν ἄμμιν ἔειπεν, ὅσ' ἐ πεπνυμένος ἀνήρ·
Ὡς ἔ ὀϊ χάεις ἀμφιδεικέρεται ἐπέεσσιν.
36 Ὦ Πάτερ ἡμέτερε, ὦ Βασιλεῦ, ὕπατε χρειόντων,
Εἰδε καὶ ἄχρι τέλους δοκιμάζοις τῆτον Ἴωβον,
Καί κε τὸ βελόμιλλο, καὶ κεν πολὺ χέρδιον εἴη,
Ὅωσεκ' ἐοῖς ἑπέεσσι συνήορός ὄσσιν ἀλιτρῶν.
37 Θῆκε δ' ἀποσσείλω ἐπ' ἀτασθαλίῃ ἀλεγεινῇ,
Σχέτλια δίνεα ὄιδε, Θεὸς δ' ἐ πείθετο βουλῇ·
Χερσί τε συμπλατάγησιν, ὀνείδεά τ' ἄμμιν ἔδηκε,
Καί τ' ἔπεα φρεσὶν ἦσιν ἀκοσμά τε πολλά τε ἤδη,
Μὴ ἀτὰρ ἐ κτὶ κόσμον ἐειζέμεναι Θεῷ αἰτῷ.

ΚΕΦ. λέ.

1 Ὣς ἔραθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκλεὲς ἔσαν, οὐδέ τις ἔτλη
Ἀντιβολῆσαι, χαλεπὸν γὰρ ἐπισταμένοις περ ἐόντας·
Σιγῇ τοίγ' ἔζοντο, πάλιν δ' ὄγε μῦθον ἔνισπεν·
2 Ὤ πόποι, ἦ ῥ' ἀγαθός περ ἐὼν ὑπέροπλον ἔειπες;
Καὶ μάλ' ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλες, ὡς ἀγορεύων,
Ἦ μὴν ἐγώδε δικαιότερος Θεοῦ εὔχομαι εἶναι·
Ἢ ὄϊεις, ὅπ τῆτο ἔπος κτὶ μοῖραν ἔειπες;
3 Ἀλλ' ὅτε καὶ ἔφηδα, Τί γὰρ μέγα ἔστιν ὄνειαρ,
Ἢ τί νύ μοι ὄφελος κεκαθαρμένῳ ἀμπλακίαων;
Ἠὲ τί μοι πρόσκειται, ἐπεὶ μάλον ἔμμεναι ἐσθλός;
4 Τοὔνεκ' ἀμειβόμενος χεύσω νημερτέα φωνὴν,
Ἀντιπρὺ

Quamobrem te oportet, ô Jobe, Deo talia fari,
Propitius esto mihi, Rex, & placidum sume animum:
Hei mihi! quia multa passus sum, & multa pertuli:
Non ampliùs peccabo, nè durius aliud quid patiar.
Eia agè, ostende mihi, quod non possum ipse cernere;
Siquando peccavi menti pernicioſæ obtemperans, (satio
Non ampliùs iterum delinquam, à malo autem mihi erit ces-
Num hæc opera erunt, sicut tibi placitum est animo?
Sed profectò hæc Dei in genibus posita sunt:
Etenim ille, sive velis, rependet, sive recuſes;
Non ego: quare etiam tu eloquere quod nôsti.
Potiùs autem sapientes & cordati qui sunt,
Mente prudenti instrúcti inter homines,
Dicant, & meos nunc curent sermones.
Ineptus est Jobus, quoniam vana effutit,
Multáq; inter nos locutus est, qualia non sapiens vir *dixerit*;
Adeò non ei gratia coronat verba.
O Pater noster, O Rex, supreme principum,
Utinam vel usq; ad finem tentares istum Jobum,
Et quidem illud velim, & quidem multò utilius esset,
Quoniam suis sermonibus advocatus est improborum.
Addidit autem rebellionem iniquitati gravi,
Sceleſta consilia novit, Dei autem non paruit consilio;
Manibúsque complosit, contumeliáſq; nobis dedit,
Qui verba animo suo inconditáq; multáq; novit,
Ut temere & non secundùm ordinẽ contendat *cum* Deo ipso.

CAP. XXXV.

SIc dixit; illi autẽ omnes muti erant, nec quis ausus est *eum*
Interpellare; difficile enim *videbatur*, scientes quantum vis
Taciturni illi sedebant, rursus a. hic sermonẽ dixit; (fuerint
Proh malum! bonus certè quanquam sis, superbè locutus es,
Et valde insolens verbum effutiisti, sic dicens,
Sanè ego justiorem Deo me profiteor esse.
Num putas, quòd hoc dictum rectè dixisti?
Verùm sic etiam locutus es, Quod n. magnum erit emolu-
Vel quæ mihi utilitas purgato à peccatis? (mentum,
Aut quid mihi ampliùs superest, postquam didici esse bonus?
Idcirco respondens fundam veram vocem,

Palámq;

Ἀντιχρὺ δ' ἐρέω ἅμα σοὶ καὶ σοῖς ἑτάροισιν.
Χρὴ μὲν γὰρ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ὑποσπεῖν,
Ἢ, ὥς δὴ φρονέω τε, καὶ ὡς τελέεσθαι ὀΐω.
5 Οὐρανὸν εἰσανιδὼν, ὃ μετήορος ὑψόθι γαίης
Πέπταται ἀστερόεις, νεφέλας ἢ φέρζεο θυμῷ,
Αἱ σέο πολλὸν ὕπερθε φοραὶ μάψαι ἠερέθονται·
Τάων ἔν τις ὕπερθε θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ,
Τόσσον ὕπερθε πόλις, ὅσσον οὐρανὸς ἐς ὑπὸ γαίης.
6 Καδδ' ἄυτε τί τοι ἔρξας ἀμήχανον, ὅσσα δ' ἀμάρτῃ
Ἠὲ πῇ μιν πλησίον ὑβριάσῃσιν ὀργαὶ;
Ἢ πῇ καὶ αὐτὸς, Ἰωβε, τῆς κακότητος ἐπαυρεῖ;
7 Ἀλλὰ καὶ ὁτιπὴ σύ γ' αὐτὸς δηδοῖς, εἴ τοι δίκαιος;
Ἠὲ πῇ ὄφελος; πῇ δ' ὅγ' ἔλλαβε σῆς ὑπὸ χειρὸς;
Τὸν δ' ἀλαδός τε κακὸς τ' ὀφέλει ὑδ' ὀνίνησι.
8 Σεῖό γ' ἀταδαλίη τάχα ἶφεται υἷας Ἀδάμοιο,
Οἷόν κεν σύ πέρ ἐσσι, κακὸν τ' ἀνέρεσσι φυτεύσῃς
Σεῖό κεν ἐυνομίῃ χεαίσμην μειρόπιοσι βροτοῖσιν,
Ἢ ἔπει, ἢ ἐργῳ χάριν ἀνθρώποισι φέρουσα.
9 Πολλοὶ ὑψηφαλοὶ καὶ ἀτάδαλοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἷόν τ' ὕδρει εἴξαντες, ὀπιπτεύμενοι μηδὲ σφῷν,
Τείρουσι πλωχὸς ῥηξιπόνοιό τε βίη τε,
Τῶν ἧ βιπτομένων σοναχὴ ἁλίαστος ὄρωρε,
Καὶ ῥυσαζομένων· ἐπὶ δ' ὑδρείοιο βεβρύχιον
Μαίνεται ὀβριμοεργὸς, ὃς ἀθρόος ὀκ ἐπείκτην.
10 Οὐδέ τις ἐν τοῖς ἔοικε διήρεται, ὃς μεταλλᾷ,
Εἰπὼν, Πῇ Θεὸς ἐσθ' ὅς μ' ἔπλασεν ὧδε ἐόντα,
Ἧς' ἐκαμψε τ' ἄχων, τῷ δὲ πόνος εἰμὶ καὶ ἔργον,
Ὅς τ' ἀβρότω ἀνὰ νύκτα διδοῖ ἡδείαν ἀοιδήν·
11 Ὅς φρένιν ἀνθρώπους δέδαεν, καὶ μήδεα πυκνὰ,
Ζώοντ' ἀμμιν ἔδωκε πίειρ φρένας ἐμμεναι ἄλλαν,
Θηρῶν τ' ἀγρονόμων, καὶ ὑπερφιάλων πτελεωτῶν·
12 Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐκωλὴ πέλεν ἀνδρῶν
Ἄγρει ἁλουόμης, καὶ ὑβριάλεων ἕνεκ' ἄτης,
Δηΐῳ δ' ἀχέων θεὸς ἦστο, καὶ ὀκ ἀΐοντι ἐοικώς.
13 Οὐδὲ γὰρ ἀφνειῷ φερέφορτον ἐὸν δαῖ ἐρείδει
Μαψιδίοις ἐπέεσι Πάτηρ, ματίη τ' ἀλεγεινῇ·
Οὐδέ ποτ' Ἀδάματος κενεόφρονος ἔκλυεν αὐδῆς,
Ἀτέρπης ὅτ' ἀλέγιζεν, ὃ πῆ τ' ἀτεμώλια βάζοι.
14 Εἰ καὶ ἔπης, Οὔπω μιν ἐγὼ δυνάμαι ἅπτα ἰδέσθαι·
Ῥεῖα δ' ἀείγνωτος πέλεται Θεὸς ὅσσ' ἐνὶ ἔργοις,

Palámq; edicam pariter tibi & tuis ſociis.
Oportet enim reſponſum *liberè*-&-apertè dare
Quemadmodum nunc ſentio, & ut fieri puto.
Cœlum ſuſpicias, quod ſublime ſupra terram
Expanditur ſtellatum, nubésq; conſidera animo,
Quæ longè ſuprà te evectæ ſuſpenduntur:
Illis ſupereminet Dei ſedes firma ſemper,
Tantùm ſuprà polum, quantùm cœlum diſtat à terra.
Contra eum .a. quid feciſti incommodũ, quando peccave-
Aut quid *in* eum multis transgreſſionibus commiſiſti? (ris?
Aut quânam-in-re is, Jobe, tuam malitiam luit?
Sed & ei quid tu rurſum das, ſi es juſtus? (tua?
Aut quodnam ei emolumentum? quid autem is capit manu de
Ei autem bonúsq; malúsq; nec nocet nec prodeſt.
Tua utiq; iniquitas citò lædet filios Adami,
Qualis & tu es, malúmq; hominibus parias:
Tua utique juſtitia proſit hominibus mortalibus
Aut dicto aut facto gratificans viris.
Multi ſuperbi & improbi viri ſunt,
Qui inſólentiæ obtemperantes, obſequentes robori ſuo,
Affligunt pauperes fortitudinéq; viribúsque;
Horum verò violenter-tractatorum gemitus gravis oritur,
Et per-vim-tractorum; adhuc autem oppreſſoris brachium
Furit immane, cujus robur inſuperabile.
Nec quis inter iſtos quærit, nec interrogat.
Dicens, Ubi Deus eſt, qui me formavit nihil exiſtentem antea
Et elaboravit fabricans, ejus enim labor ſum, & opus,
Qui noctem per intempeſtam dat ſuavem cantilenam;
Qui prudentiam homines docuit, & conſilia varia,
Animaliáq; nobis dedit mente ſuperare cætera,
Ferásq; agreſtes, & aërias volucres?
Tunc verò ſimul ejulatus & preces erant virorum
Propter injuriam pernicioſam, & ſuperborum noxam;
Diu autem tacitus Deus ſedit, & non audienti ſimilis.
Neq; enim cœleſtis lubens ſuam aurem accommodat
Inanibus verbis Pater, vanitatiq; miſerandæ;
Nec unquam Immortalis vana-cogitantis audiit vocem,
Virum neq; reſpexit, qui inania loquitur.
Etſi dixeris, Neutiquam ipſum ego poſſum coràm videre;
Facilè tamen innoteſcit Deus ſuis in operibus,

Veſtigia

Ἴχνια παμφανόωντα, ἀείζηλοι δέ οἱ αὐγαί.
Πὰρ δέ οἱ ὄζοι δίκη, πὰρ ᾧ κείσεις, ἠδὲ θέμιστες·
Τῷ τε σὺ θαρσήσας μάλα πείθεο, καί σ' ὀπίσσω.
15 Νῦν δ' ἐπεὶ οὐχ ὕπτιος πίσυνος Θεῷ ὄζεαι Ἰακώβ,
Ὃς μὴν ὀλυσσάμενος χθεσπεσίῃ οἱ ἔθηκεν ὀίζυν·
Ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἀχεῖ μεγάλῳ βεβολημένος ἦτορ
Οὐκ οἶδ', οὐδ' ἐνόησε τί οἱ τόσον ὄφελος εἴη,
Σχέτλιος, ὅν τε κατ' αἶσαν ἔχει ἰότητι Θεοῖο.
16 Τέκνα λαοσσόρης τε ἀμειλιχοεπής τε Ἰακώβ,
Τῇ ἧς ὑπὸ γλώσσης μάλα πηΐσιν ῥέεν αὐδή·
Πολλὰ μὲν ἐκπάγλως, ἀτὰρ ὃ πεπυμμένα βάζει.

ΚΕΦ. λς'.

1 Ὣς Ἠλιος μὲν ἔφη· τὸν δ' ὔπις ἀμείβετο μύθῳ·
Τέκνα δ' αὖτις ἔνισσε, καὶ ἐκπέρ λῆξ' ἀγορεύων.
2 Νῦν μὲ ὀλίζον περ ἔασ', σιγῇ ποσὶ δέγμενος ἧσο,
Καί τοι ἐγὼ μάλα πᾶσαν ἀληθείῃ καλαλέξω,
Ὡς ἔτι μοι πλέον ὄζει Θεοῦ ἔπεκ' ἀντίον εἰπεῖν.
3 Τηλόθεν ἀρξάμενος πεπυμμένα μήδε' ἐρέννων
Φθέγξομαι ὧν πυθόμεσθα παλαίφατα θέσφατα φαίνων.
Ἐξρέω ᾧ θέμιστας ἐπερχνίκ Βασιλῆος
Τῷ ᾧ δικαιοσύνῃ τε καὶ εὐνομίῃ καλαλέξω,
Ὃς μ' ἄρερε φρεσίν, ἓν εἰδὼς τεκμοσυνάων.
4 Ψάσσομαι, ἢ ἔπυμον ἐρέω; κέλεαί δέ με θυμός·
Αἰσχρὸν γὸ ψεύδεσθαι ἐπιστάμενον σάφα εἰπεῖν.
Νημερτέως ἓν τοι μυθήσομαι, οὐδ' ἐπικεύσω.
Πὰρ δέ τοι ἰδρυώθη, ὃς γνώσιος ἄκρον ἵκανεν,
Ὅς τ' ἦδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα.
5 Καρτερός ὄζει Θεὸς, τῷ τε δένος ἀκ ἀλαπαδνόν,
Ἀλλ' ἀκ ἠπεδανῆς ἀνδρῶν ἀμέλησε γενέθλης,
Οὐδὲ βροτῶν ἀθέριζεν ἀκιδνοτάτης πρὸ ἑὴν ἴας.
Ἦ μάλα καρτερός ὄζει, τίς οἱ μῦος ἰσοφαείζοι;
Ὡς πάντων πέλει τ' ὄζει βίλυ, πέλε τε φρένας ἐδμάς,
Ἀμφότερον, βασιλῆός τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής.
6 Τῶν δέ τ' ἀμαρπνόων, οἳς σχέτλια ἔργα μέμηλε,
Ζάλωὶ ἀκ ἐφύλαξε, καὶ ἀκ ἐπάσσην ἀλιτρὲς,
Αὐτοὶ ᾧ σφετέρῃσιν ἀταθαλίῃσιν ὄλοντο.
Πτωχῷ λυγαλέᾳ μάλα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει,
Εὖ τε δίκλυν παρέχειν, δυσαλγέα δ' ὦξεν ἀμύναν.

Ὄυπω

Vestigia conspicua, præfulgentes autem ejus *sunt* radii:
Apud eum verò est justitia, apud *eum* judicium & jura:
Cui tu confisus admodum-pare, & te permitte.
Jam verò quoniam non irâ fretus Deo est Jobus,
Is quidem iratus gravem illi intulit miseriam;
At iste vir dolore magno sauciatus cor
Non novit, neq; animadvertit, quid sibi tantam calamitatem (auget,
Miser, quam & meritò patitur voluntate Dei.
Quocirca futilis & multiloquus *est* Jobus,
Cujus à lingua valdè inanis fluit oratio;
Multa quidem strenuè, sed non prudentia dicit.

CAP. XXXVI.

SIc Elius fatus est; ei autem nemo respondit sermonem:
Ideo rursus infit & nondum destitit verbis.
Nunc me paululùm sine, tacitè expectans sede,
Et tibi ego valde omnem veritatem dicam,
Adeò adhuc mihi pl⁹ est quod Dei gratiâ ex-adverso urgeam.
Longè exordium-sumens prudentia consilia scrutans
Eloquar, quæ fando accepimus, vetera oracula pandens;
Enunciabo autem jura cœlestis Regis,
Ejus autem justitiámq; & æquitatem declarabo,
Quæ me fabricavit sapienter, peritus artifex.
Mentiar, aut verum dicam? movet verò me animus:
Turpe enim mentiri scienti vera dicere.
Vere igitur tibi loquar, neque occultabo.
Juxta te autem situs est, qui ad cognitionis apicem pervenit,
Quiq; novit præsentia, & futura, & præterita.
Fortis est Deus, ejúsq; robur non debile,
At non infirmum hominum neglexit genus,
Neq; mortales contempsit, impotentissimi licèt sint.
Certè admodum fortis est; quis ei viribus æquiparetur?
Adeò omnes excellit potentiâ, mentéq; sanâ,
Utrumque, réxq; bonus, validúsq; bellator.
Peccatorum autem, quibus nefaria opera curæ sunt,
Vitam non servavit, & non salvavit transgressores;
Ipsi autem suis flagitiis perierunt.
Pauperis miseri admodum curam-gerit & miseretur,
Benéq; jus præbens, molestámq; injuriam propulsans.

7 Ὕυπολ' ἀπ' ἐυσεβέων ἀγαλιὴ ἔτρεφεν ὁπωπιλὴ,
Ὀφθαλμοὶ δ' ἐοὶ αἰὲν ἐπ' ἀνέρας εἰσὶ δικαίυς,
Ἰθυντύς τε καθεῖσεν ἐφ' ὑψηλοῖσι θρόνοισι,
Τιμὴν ὄφρα λάχωσι μετ' ἠθέμυσι βασιλῆσιν.
Ἐνδὰ σφεας ἵδρυσε διαμπερὲς, οἱ δέ τ' ἄεσθεν.
8 Εἰ δέ πολ' ἐν χλοεοῖς ἢ ἀλυκλοπέδῃσι δέδεντο,
Μόχθυς τ' ἀργαλέυς τε σφίσι δεσμὰ κέχυντο.
9 Τόφρα δ' ὄγε σφ' ἀνέφηνεν, ἀειφαδέας τ' ἀπέδειξεν,
Ὅσσα κακὰ ῥέζεσκον ἀτασθαλίῃσι νόοιο,
Ἄτλῳ τε σφετέρῳ, ἢ ὑπερβασίλευ ἀλεγεινῷ.
10 Ὄυατα δέ σφ' ἀνέῳξε, ἢ ἐς φρεσὶ μήδεα πυκνὰ
Θῆκεν ἐπιζαμενῶς, ἵνα μὴ ληδοίαλ' ἐρετμέων,
Ἀλλὰ κακῆς ἀπάτερθε παλίντροπον ἴχνιον ἔχοιεν.
11 Εἰ μετόπαδε πίδωνται (ἐπεὶ πείθεσκε ἄμεινον)
Ἀζαμένῳ ῥεχεῖν ἦσιν ἐφημοσύνας τε ἢ αὐτόν
Δὴ τότ' ἀναπλήσειν βίον, θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ,
Χάρμασί τε γλυκεροῖσι κυλινδομένῳ ἐνιαυτῷ.
12 Εἰ δ' ἔμπης ἀπίδῃσιν ἐῷ μενοεικέϊ δεσμῷ,
Φθίσει σφεας ἄρ ὀξὺ, φίλης τ' αἰῶνος ἀμέρσει,
Ἀκλεεῖς τ' ἀπολεῦνται ἀϊδρείῃσι νόοιο.
13 Οἱ δ' ὁλοφρονέοντες ἀμήχανοι ἠνορεάων
Μῆνιν νηΐσαντο κακὴν ἐς μόραιμον ἦμαρ·
Οὐδὲ γὰρ εὐχωλὰς εἰς ἱερανὸν ἐρυτὸν ἔεισιν,
Εἰ γέ πολ' Ἀθανάλοις χαλεπὸν σφισι δεσμὸν ἔδηκε.
14 Τῷ ἔπι πρόφρασθαι, πρὶν ἡμέρα ὕδον ἱκέσθαι,
Αἰνόμορε ἐπίσκοπε, μηνιθάλπος σφισι δ' αἰὼν
Τήκεται ἐν μάχλοισι, μέσῳ πόρῳ τ' ἐν ὁμίλῳ.
15 Πτωχὸς αὖτε δίης ἢ οἰζυρὸς ἐξανέλυσεν,
Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρισάμενός τε φύλαξεν·
Ὄυατα δέ σφιν ἀνῷξε, βίῃ ὅτ' ἐπῶλδε ἢ ὕβρις.
16 Οὕτω καὶ κέ σε ῥεῖα μετηγάγεν ὀκ σεινοπὸς
Χῶρον ἐς εὐρύτερον, τῷ κ' εἰνοδὶς ἔμμελλες·
Καὶ ἐπ' ὀνείαδ' ἑτοῖμα πρόκειμ' ἐν χείρας ἰάλλειν
Ἔδωδ πολυήνεμ μήστωρ δαΐτα τραπέζης.
17 Τιὴν δ' ἀφθονον ὁλοφῶϊα δῖα θεάων
Μήδεά τ' ὀπτέλεσας, τῷ σ' ἢ σόον ἔμμεν ἄριστα,
Ἀλλά σε νῦν νέμεσίς τε κακὴ ἢ μοῖρα κιχάνει.
18 Αἰνὸς δὴ χόλος ἔστι, Θεοὺς δ' ἐποπίζεο μῆνιν,
Μή σε βάλῃ, ὑπὸ δ' ἦμαρ ἐμὸν ἔλιπες.
19 Τόφρα μὲν οὐ πείσεις γε φέρων ἀφραίνοι ἄποινα.

Οὐδ'

Nunquam à piis mitem avertit vultum,
Oculi autem ejus semper super justos sunt viros,
Rectæque-mentis-*viros* collocavit in excelsis thronis,
Honorem ut nanciscantur cum validis regibus;
Ibi eos constituit perpetuò, ii verò exaltati sunt.
Quòd si unquâ in collaribus & compedibus vincti fuerint,
Ærumnæque gravis iis vincula circumfusa sint:
Tum verò ille ipsis ostendit, manifestóque declaravit,
Quanta mala patraverint improbitate mentis,
Noxámque suam, & transgressionem gravem.
Aures autem iis aperuit, & in mente consilia prudentia
Posuit scienter, ut non obliviscantur mandata,
Sed à malo seorsum retrogradum vestigium habeant.
Si postea obtemperent (quandoquidè obtemperare præstat)
Reverentes animis suis præceptáque & ipsum;
Tum verò exigent vitam, prosperitate in multa,
Gaudiisque dulcibus volventibus annis:
Sin verò non obediant ejus placidæ legi,
Perdet eos gladius acutus, charâque vitâ privabit,
Turpitérque peribunt insciti mentis.
At dolosi versuti hypocritæ
Iram accumulant malam in fatalem diem:
Neque enim preces in cœlum amplum mittunt,
Siquando Immortalis grave iis vinculum imponit.
Quare adhuc puberes, priusquam senectutis limen contin-
Infausti moriuntur, breve autem eorum ævum (gant,
Consumitur inter libidinosos, medióque cinædorum in cœtu.
Pauperes *vero* contrà ærumnâ exolvit & calamitate,
In omnibus laboribus præsensque servavit:
Aures autem iis aperuit, oppressio cùm venerit & injuria.
Ità etiam te facilè transferre-poterit ex angusta-*via*
Locum in ampliorem, ubi non arctatus fores:
Et in escas paratas appositas manus extenderes
Edens pinguis gratum convivium mensæ.
Tu autem promptus pestifera consilia peccatorum
Cogitationésque perfecisti; ideo te non salvum esse puto,
At te nunc Nemesis mala, & Parca assequitur.
Gravis jam ira est; Dei autem verere furorem,
Nè te percutiat, & dulcem vitam abripiat:
Tum eum non flectes ferens licèt infinita dona;

Οὐδ' εἷ οἱ δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίης,
Ὅσσά τέ σοι πάρος ἔσκε, καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο,
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἔτι θυμὸς ἔδυ πείσασθαι ἔμελλε,
Ψυχλώ πι λῦσαί τε φίλῳ, τά τ' ἄποινα δέχεσθαι.
19 Πάντα δ' ἀπόβλητ' ὅτι Θεῷ ἐεικυῖα δῶρα,
Ὅσσά κέ τις δόμῳ μεμαὼς ψυχλῳ ἐρύσαιτο,
Μάψ· ὃ γὰρ οὐκ ἀλέγει, ἐπεὶ ὃ πλούτοιο μεμηλώς,
Οὐδ' ἄρα οἱ φίλα εἰσὶ τόσα χρυσοῖο τάλαντα·
Ἀλλὰ οἱ ἡδὲ βίη οὐδ' ἐν λόγῳ οὐδ' ἐν ἀεθμῷ·
Λίλιμ γὰρ κρατερὸς πέλει πάντων ὅσ' ἀνθρώπων.
20 Μήπω ἠμείρεο νυκτὸς, ὅτ' αἰφνιδίῳ πνὶ πότμῳ
Λαοὶ ἀποφθινύθουσιν ἅμα σφετέρῳ ἐνὶ χώρῳ·
Οὐ γάρ πῃ θεόθεν φυγέειν κακὸν, οὐδ' ἀνὰ νύκτα.
21 Φράζεο, μὴ ματίῃς ὄθεο φρεσὶ, μηδ' ἀλίτημα
Σοὶ μελέτω θεὸν κῆρι, τὸ γὰρ ῥ' ὄιστε θεοῖσιν.
22 Ῥεῖα δ' ἀθάνατος Θεὸς ἀνδράσι γίνεται ἀλκὴ,
Οἱσίν τ' ἤθελε κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξαι.
Τίς κεν ἀλεξίκακον βαλέω, ὡς αὐτὸς, ὑφαίνοι;
Τίς κέν οἱ ἰδρείῃ τε διδασκαλῷ ἰσοφαρίζοι;
23 Τίς μὰν οἱ, ἠύτε πομπὸς, ἐλὼ ὁδὸν ἡγεμόνευσε;
Τίς δέ μιν ἔν ἐδίδαξεν, ὅπως ὄχ' ἄεισα γένηται;
Ἠὲ τίς οἱ ποτὲ ἔργον ὀνόσσεται, οἷ ἔοργεν,
Ἀντία νεικείων, Ὡς ἐ τόδε κάλὸν ἔρεξας;
24 Ἀλλὰ σὺ μήποτε λήθου ἀγαίεσθαι τὰ ἃ ἔρεξας,
Καὶ μεγαλιζέμεναι, τά τοι ἄνέρες αἰὲν ὁρῶνται·
25 Πᾶσι γὰρ ἐς' ἀείδηλα· τίς ἂν βεστὸς ἀγνώσαιτο;
Ῥεῖα δ' ἄνὴρ ἐθέλων κε διαφράδοι ἀθρήσειεν,
Οὐ τε καὶ ἀμβλύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄστε.
26 Παιμεγέθης ὁ μὰν ὄζι, καὶ ἡμεῖς ὕπι μιν ἐόμεν
Οἱ δ' καὶ ὅσσ' ἔπλεθ', ὁμῶς ἠὺς τε μέγας τε·
Ἀρχαλέος γάρ τ' ὄζι Θεὸς βεστῳ ἀνδρὶ δαμῶαι·
Ἀθάνατος οἱ ζωὴ, ἐτέων δ' οὔ τις δίδεν ἀεθμόν·
27 Λεπτοτάτας μὰν πρώτας εὐῤῥαδάμιγλος ἔρωσι,
Ὑδατόεσσας τε φιάδας κατέχουσιν ἔρεζε·
Αἰθὴρ δ' οὐκ ἀγάειτος, ἐπεὶ πὲν ἰκμάδα γαίης,
Αὐδὴς ἀναῤῥοιζδεῖ, πίων ὀπιεκὲ ἀμοιβὴν,
Ὑετὸν ἄψ τε δίδοῖ, σεσορὸν ἀντάξιον ἀτμοῦ,
Ὑγρὸν ἀποβλύζων, τό τε πεῖν χθονὸς ἐκμύζησι.
28 Τήκεται ἠελίῳ νέφος ἄγχυον, αἶψα δ' ἐπ' ἄνδρας
Ταρφειὰς ῥανίδας, καὶ λαδεότατον χέει ὕδωρ.

Τὴ

Neque ſi ei decies ac vicies totidem dares
Quot tibi antea fuerunt, & ſi alicunde alia acceſſerint.
At nec dum ità futurum eſt, ut animus ejus perſuadeatur
Animam tibi liberare charam, & redemptionis-pretium acci-
Omnia autem rejectanea ſunt Deo inſignia dona, (pere.
Quæcunq; quis dederit valdè-cupiens animã *ſuam* redimere,
Fruſtrá: ille enim *ea* non curat, quandoquidem non *eſt* divitia-
Nec utiq; illi grata ſunt tot auri talenta: (rum ſtudioſus,
Robur ei & vires neque in ratione neque in numero *ſunt*;
Valde enim fortis præ omnibus eſt hominibus.
Nondum deſidera noctem, quando repentino quodam in-
Populi diſpereunt ſimul ſuo in loco; (teritu
Nec enim quis divinit⁹-*miſſum* fugiet malũ, neq; per noctem.
Conſidera, nè reſpice vanitatem in animo, nec iniquitas,
Tibi curæ-ſit in corde, hoc enim miſeriæ prætuliſti.
Facilè autem notum Dei hominibus fit robur,
Quibus velit gloriam præſtantiorem præbere.
Quis ſalutare conſilium, ſicut ille, texere-queat?
Quis eo ſcientiâ doctor *ſe*-conferre-audeat?
Quis ei, velut dux itineris, ſuam viam præivit?
Quis aut*ẽ* eum benè docuit, quomodo quàm optimè *res* fiant?
Aut quis ei unquam opus reprehendet eo-quòd-tale fecit,
Coram *ſic* objurgans, Quàm hoc non rectè feciſti?
At tu nunquam obliviſcere admirari ejus opera,
Atque magnificare, quæ homines ſemper vident:
Omnibus enim ſunt manifeſta; quis mortalis ignoraverit?
Facilè enim vir, ſi velit, ad diſtantiam intueatur,
Cujus vel obtuſiſſimè ex capite cernunt oculi.
Permagnus hic eſt, & nos neutiquam eum ſcimus,
Qualis & quantus eſt, pariter bonúſque magnúſque:
Difficilis enim eſt Deus mortali homini cognitu:
Incorruptibilis ei vita, annorum verò *ejus* quis novit nume-
Minutiſſimas guttulas bene-ſtillantis roris, (rum?
Aqueáſque guttas defudit in terram.
Aër verò non ingratus, poſtquam bibit humorem terræ,
Iterum regerit, rependens decentem compenſationem,
Pluviámque viciſſim dat, progenitore condignam vapore,
Humidum rejectans, quod priùs è terra ſuxit.
Diſſolvitur ſole nubes gravida, mox autem ſuper homines
Crebra ſtillicidia, & abundantem fundit aquam.

29 Τίς κ' ἔρεεν ξωιῆ νεφελιηγερέταο ἄνακτος,
Οἱοισι νεφέεσσι φορεύμενος ἠρανὸν εὐρυν,
Ὡς νεφέλιν ἐπέταασεν ἐπ' αἰθέρος δια πάσης
Αὐτῆ ἐνὶ χλισίῃ, μέγα δ' ἐσμαράγησεν Ὀλυμπος,
30 Ἄλλοτε μὲν σκιόεις πέλεν ἠερνὸς, ἄλλοτε δ' αὖθις
Πάσαται ἀνέρελθε, λάκε δ' ὀπιδέρομὸν αὐγὴν·
Ἄλλοτε χιονέη νεφέλη ἐκάλυψε θαλάσσας
Βένθεα κ' ῥίζας, ἠχλυσε δ' πόντος ὑπ' αὐτῆς.
31 Πολλάκι γάρ τ' εἰωθε Πατὴρ πυκινοῖσι νέφεσσιν
Ἀνθράπτης πόσιος ἐφράσσατο ἀλεγεινῆς,
Ἤματ' ἀπειρεσίῃ, ὅτ' ἐπιβείσῃ μέγας ὄμβρος
Λαίλαπι θεσπεσίῃ, μινύθει δέ τε ἔργ' ἀνθρώπων·
Πολλάκι δ' αὖ νέφεσι θρεπτήρια σίτον ὀφέλλει·
Ὄφρα γὲ ἀρδμοί εἰσι διὰ ψεκάδων ἀθινάων
Κοίλης ἐν νεφέλης αἰεὶ νέον ἐρχομένάων,
Οὐρονόθεν δ' ὑπὸ πόντον ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μὲν τ' ἔνδα ἅλις πεπότηται, αἱ δέ τε ἔνδα,
Τόφρα μάλ' εὐθενίη μέλλει ματίπεδε γωάων
Καρπῶν παντοίων, μέγα δ' βείδησιν ἀλωαί.
32 Πορφυρέης νεφέλῃσιν Ὀλύμπιος ἀμφεκάλυψεν
Ἠελίοιο δίμας, ἀεί τε σκιόεσσαν ὁμίχλην
Εανὸ μιν, ἠΰτε λεπτὴν εὐννητόν τε γυναῖκα,
Καί τ' ἀνέκαυσε φάεινα νέφεος δ' ἐπορώρυξεν
33 Τᾶ κ' ῥιπαμφόιο κ' ἀλλοιφόιο κεραυνὸ
Σμῦδαλέος κτύπε ὦρτο, μέμυκεν δ' ἠρανὸς εὐρύς·
Κτίσεα δ' ἀγγέλλυσιν ὁμοφδύγω πὶ φωνῇ
Ἀτμὸν, τὸν νοέοντα ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἰόντα.

ΚΕΦ. λζ'.

1 Τὼ δ' ἔπι κ' ἀκλίν μοι ἐνὶ φίδεσσι πεπάσθαι
Αἰνῶς δεδίοτι, φρομέοντι δέ μοι φρένες ἐντός·
Ὡς δ' ὅτε κυνέσσι ζάφυρος βαθὺ λήϊον ἐλθὼν
Λάζεται ἐκπαγίζων, ὑπὸ τ' ἠμύει ἀσταχύεσσιν·
Ὡς μοι ἐκινήθη κραδίη φρεσὶν ὁρμαίνοντι.
2 Ἀλλ' ἄγετε, ξυνέτω ὧκα θεὸς ὅπα φωνήσαντος,
Τμέων ἅλα βάλλοι ἐὴ πλαγοδρόμῳ ἠχῇ,
Ἥ τέ οἱ ἐκ λαιμοῖο πλυσιμάργοις ῥέεν αὐδή.
3 Τὼ μὲν ὅλκ ἴδυνεν ὑπ' ἀρανὸς, ἀστεροπᾶω δ'
Χειεὶ λαοῶν ἐπάραξεν ἀπ' ἀγλαΐηπος ὀλύμπου,

Ἡ

Quis opus intelligat nubium-congregatoris regis,
Qualibus nubibus cingit cœlum latum,
Quemadmodum nebulam expandit super aërem tanquam ta-
Ibi in tentorio *suo*, valdè autem reboat cœlum. (petem
Modò caliginosum est cœlum, modò serenitas
Panditur absq; nube, candidus autem circumfulget splendor:
Interdum cæruleâ nube obtexit maris
Profunda & radices, obscuratus autem pontus est sub ipsa.
Sæpe enim solet Pater densis nubibus
Homines punire ob transgressionem gravem,
Die autumnali, cùm ingruit magnus imber
Turbine ingenti, minuuntur autem opera hominum:
Sæpe autem viciſſim nubibus viros-alentem cibum auget:
Quando enim irrigationes sunt per guttas frequentes
Cava ex nube semper recèns venientes,
Cœlitus autem volant super floribus vernis,
Et aliæ hàc confertim volant, aliæ illàc,
Tum admodum abundantia postmodum future est
Fructuum omnigenorum, affatim autem onusta-sunt arva.
Obscuris nebulis Cœlicola circuntexit
Solis corpus, umbrosámque caliginem
Induit illi, quasi tenuem & bene-netam tunicam,
Et prohibuit lucere per nubem supervenientem:
Quâ etiam ruptâ, & exiliente fulmine,
Horribilis fragor oritur, remugit verò cœlum amplum;
Jumenta autem nunciant unanimi quâdam voce
Vaporem, quem sentiunt à terra sursum euntem.

CAP. XXXVII.

SUper hoc etiam cor mihi in pectoribus palpitat,
Vehementer timenti, tremunt autẽ mihi præcordia intus:
Sicut cùm moverit zephyrus altam segetem veniens
Vehemens irrumpens, *illa* ingruit spicis;
Sic mihi movetur cor *in* mente cogitanti.
Verùm agitè, percipite ocyùs Dei vocem loquentis,
Vestras aures feriat ejus cum-strepitu-currens sonus,
Quæque ei ex ore grandisona fluit vox.
Illam toto direxit sub cœlo, fulgur verò
Manu accipiens concussit à splendido cœlo,

Ἡ δέ τ' ἀκοντοδέϊσα θεῦ ταχυδινέϊ παλμῷ
Φειδίῃς μαρμαρυγῇσιν ἀεὶ σίλβουσα ποτᾶται·
Ῥίμφα μάλ' αἰάσσουσα δι' αἰθέρος, αὖλα δ' ἰκάνει
Γαῖαν ἀπειρεσίην, τερμέει δέ τε φῦλ' ἀνθρώπων.
4 Τόφρα τις ὑψανόθεν φωνὴ βρέμει, αὐτὰρ ὑπ' αὐτῆς
Κόσμῳ ὅλῳ σμαράγησε, βοὴ δ' ἄσβεσθ' ὀρώρει.
Ἔνθ' Ὑψιβρεμέτης μεγάλ' ἔκτυπεν, ἀμφὶ δ' ὄλυμπος
Σμερδαλέον κονάβιζε, μέμυκεν δ' ἄσπετος αἰθήρ,
Σάλπιξεν δ' ἔθος ὑψίνιον, βεβόχᾳ δ' εὐρεῖα χθών,
Ἐσδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεύς.
5 Δεινὸν δ' ἐβρόντησε Πατὴρ ῥιξήνορι φωνῇ,
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνὸν,
Αἶνός ὃ κλύπις ὦρτο κεραυνὸς παλλομένοιο.
Ὡς μεγάλ' αὐτὸς ἔρεξε, τά τ' ἐ δυνάμεθα νοῆσαι.
6 Ὅς τ' εἶπεν νιφετῷ, Χαμάδις ῥέε, δεῦε δ' ἀϋτμὴν,
Βάσκ' ἴθι, μηκέτι μίμν' ἀνεμώλιος ἐν νεφέλῃσιν.
Ὡς ἔφατ' ἐδδεισεν δ' ὄμβρος, ἀϊ ἐπείθετο μύθῳ·
Αὐτίκα ταρφειαὶ νιφάδες πίπτουσιν ἔραζε,
Ἱερὸς δ' ὄρια κέχυνται ὑπὸ ζείδωρον ἄρουραν,
Ἡ δέ τ' ἰάνθη γῆ λιχμῷ χιόνος ἱκμάδι.
Ὡς δ' αὔτως ἐπέτελλε Πατὴρ ὑετῷ τε χἠ ὄμβρῳ,
Οἱ δ' ἄϋλα θεμέεσσιν ἐϊὼ τερμέουσιν ὁμοκλεύ.
7 Ἔνθα πόνε κατέπαυσε, χἠ ἐσυμφόροισι θοῦ ἔργων
Χεῖρας ἐρυκακέων, καμάτοιο δ' ἀνέτ' ἐρωή·
Ὄφρ' ἔυ εἰδῶσιν δειλοὶ βροτοὶ οἷ ἔοργεν.
8 Ἅμαπ τῷ χθονίοις ὑπὸ κεύθεσιν ξυνάζονται
Θῆρες, χἠ πτῆσσουσιν ἐνὶ γλαφυρεῖσι κόνλαι.
9 Ἐκ νότου ἀργέσταο πολύστροφος ὦρνυτ' ἀέλλη,
Πνοιῇ ἅμα λιγυρῇ δεοδινέα βόμβον ἰεῖσα,
Λαίλαπι μαιζόσσα κονίσαλον ἀμφὶ κελεύθους·
Ἡ τε καδαλλομένη ἰοειδέα πόντον ὀείνει,
Πολλὸν δ' τέφρι κῦμα κυλίνδῃ, ὑψόσε δ' ἄχνη
Σκίδναται ἐξ ἀνέμοιο πολυπλάγκτοιο ἰωῆς.
Ψῦχος ὑπαὶ ῥιπῆς αἰθριηγενέος βορέαο
Γίνεδ', ὅ, τε χρυσείοισιν ἀεὶ χθόνα τύπτεν ἀΐτης.
10 Πάχνη ὀχρύοεσσα δ' ἄδμαλος ἶκε Θεοῖο,
Αἶψα δ' κῦμα πέπηγεν ἐυῤῥεῖος πολαμοῖο
Στεινόμενον, λιαὸς δέ δ' ὑπερέχυλο κρύσταλλος.
11 Τρύχει δ' ἀρδμοῖαν πυκινὸν νέφος, ἤχθετο δ' αὐτὸ
Τειρόμενον, βείδει δ' ὑδάτων ἐγκύμονι κόλπῳ.

Ἄλλοτε

Illud autem intortum Dei celeriter-volubili vibratione
Horrendis radiis usquè coruscans volat
Perniciter admodum ruens per aerem, statim autem pervenit
Ad terram immensam, tremunt autem gentes hominum.
Tum quædam de-cœlo vox fremit, at illâ
Mundus totus perstrepit, fragor verò ingens excitatur.
Tum Altitonans immanè sonuit, undique autem cœlum
Horrendùm crepuit, remugiit autem immensus æther,
Resonuit verò sedes cœlestis, insonuitq; lata tellus,
Timuit autem subtus rex inferorum Lucifer.
Horrendùm autem intonuit Pater strenuâ voce,
Tonans autem horrendùm, demisit candens fulmen;
Terribilis ve: ò fragor ortus est fulmine vibrato.
Adeò magna ipse fecit, quæq; non possumus intelligere.
Qui dixit nivi, In terram defluе, riga autem solum,
Vade agè, nec ampliùs mane irrita in nubibus.
Sic dixit; timuit verò nix, & paruit dicto.
Statim crebræ nives cadunt in-terram,
Lapæq; instar funduntur super fertilem tellurem,
Terra autem exhilaratur niveâ resplendens veste.
Similiter mandavit Pater pluviæq; & imbri,
Hi autem confestim fluunt ejus metuentes increpationem.
Tum à labore quiescere-fecit, quantumvis festinantibus (ad opera
Manus coercens, laboris autem fit cessatio;
Ut bene sciant miseri mortales quale fecit.
Die illo subterraneis cavernis cubant
Feræ, & speluncis in cavis jacent.
Ex noto celeri versatilis oritur procella,
Flatu cum sonoro divinitus-motum sibilum emittens,
Turbine flagellans pulverem circa vias:
Quæ & desiliens purpureum mare commovet,
Multus autem tumidus fluctus volvitur, in-altum verò spuma
Spargitur venti vago fluctu.
Frigus ab impetu serenitatem-patientis boreæ
Fit, qui gelidis semper terram verberat flatibus.
Gelu horridum per spiraculum venit Dei,
Statim verò fluctus concrescit bene-fluentis fluminis
Arctatus, lævis autem superfunditur glacies.
Fatigat irrigationibus densam nubem, premitur verò illa
Lassata, onustaq; est aquis gravido sinu.

Interdum

Ἄλλοτε δ' αὖ ἐκέδασσεν ὅτ' ἐχθόα πολυβότειραν
Μαρμαρυγὰς νεφέων, ἠδὲ φολόεντα βέλεμνα.
12 Δινήθη τάδε πάντα Θεοῦ μεγάλοιο ἔκητι,
Ἀμφί τε γῆν ἐλέλιχτο ἀλωεκέϊ τροφάλιγγι,
Βυλλὼ δ', ἣν σφ' ἐπέτελλε, χθόνα καὶ χθονὸς κόσμον
Ἐμμαπέως ἐτέλεσσεν, ἑῷ τ' ἐπιπείθετο μύθῳ.
13 Εἶτ' ἄρα δυσεβέας κεραϊζέμεν μάσιν ἀϊδρῶν,
Εἶτ' ὀλέσειν ἀλίην ἐλιὼ πολυκαλέα γαῖαν
Ἰλαθί, συσεβέεσσί τ' ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἀλίην.
14 Κέκλυθι γῆν μάν, Ἴωχε, καὶ ἀτρέμας ἧσο μίνυνθα
Θάμβῳ καὶ σιγῇ, τά τε θαύματα σιγαλόεντα
Μέρμερά τ' ἔργα Θεοῖο τεῷ ἐγκάτθετο θυμῷ.
15 Οἶσθά γ' ὅππως ἔκτισε Θεὸς νέρεα σκιόεντα,
Ἀλλ' ἢ φόως ἀνέρλυσε κεδαδεισέων νεφελάων;
16 Οἶσθά γ' ὅππως ἄρα τὶ ἰσόῤῥοποι ὕψι κρέμανται,
Ὀμβρίοις ὧρ βαρέεσι καὶ ὕδασι βεβριθῦαι;
Οἷά τε θαύματα ῥέζει, ὃν φρένες ἄρπαΐ εἰσιν,
Ἀκρότατός τε νόος πάντων πέρι μήδεα εἰδώς;
17 Πῶς ὑπεθερμάνθη τὰ σὰ εἴμαλα, θάλπετο δ' ἠὼν,
Ἀτρέμας ὄρρ' ἔυδεσκε μύθῳ βορέαο καὶ ἄλλων
Ζαχρειῶν ἀνέμων, ὅτε μὴ λιαροῖο νότοιο,
Τῷ ῥ' Ἠοὺς πνοιῇσι μαλακίῃσι φερέσκον ἀῆναι;
18 Ἦ ῥα σὺ αἰθέρα δῖον ἅμ' αὐτῷ ἐξετάνυσσας;
Οὐρανὸν ἠὲ πολύχαλκον ὑπὲρ χθονὸς ἐξεπέτασσας;
Σπλῆνός ὅ, τε σιδαρός τε πέλει χυτὸν δια κάποπλος;
19 Ἀλλὰ σὺ νῦν ἡμῖν ὑπόθευ, καὶ μῦθον ὄπαζε,
Οὐ γάρ πω σάφα ἴδμεν ὅππως ἀπαμειψόμεθ' αὐτόν,
Τόσσην ἠμετέροισιν ἐπὶ φρεσὶν ὀμίχλη.
20 Τίς τύ κέν ὀι δείξειεν ἐμὸν λόγον; αἶψά πε ἔπτη,
Οἷά τε μαρμαρυγὴ δείης ἐ λαφύξει ὀπωπῆς.
21 Φέγγος ὑπαὶ νεφέων ὃκ ἂν βροτὸς ἀθρήσειεν,
Οὔ τε καὶ ὀξύτατον κεφαλῆς ἐκδέρκεται ὄστε.
Ἀλλ' ἄνεμος ζαὴς νέφεα σκιόεντα δονήσας
Θῦεν μάσιγι λιγυρῇ, ἐκάθηρε δ' ὄλυμπον,
Αὐτίκα δ' ἠέρα μὲν σκέδασεν, καὶ ἀπῶσεν ὁμίχλας·
Ἐκ τ' ἔφανεν πάσας σκοπιὰς, καὶ ἀκρώνυες ἄκροι,
Καὶ νάπαι, ἐρεμνόδην δ' ἀῤ ὑπερράγη ἄσπετος αἰθήρ.
22 Αἰθρὴ ἐκ βορέαο φαεινοτέρη χρυσοῖο
Πέπλαται ἀνέφελος, λάχνη δ' ἅλαδ' ἦλθε γαλιήνη·
Τῷ καὶ ὑπὸ ῥιπῇ μείδησεν ἀθέσφατος αἰθὴρ

Σπίλων

Interdum autem dispersit in terram almam
Coruscationes nubium, & ardentia tela.
Circumaguntur ista omnia Dei magni voluntate,
Circáq; terram gyrantur perpetuâ vertigine,
Consilium autẽ, quod ipsis mandat, per terram & per orbem
Dicto-citiùs perficiunt, ejúsq; obtemperant verbo:
Sive impios duro flagello persequatur;
Sive imbribus humectet suam aridam terram
Propitius, piisq; in pectore animum lætificet.
Audi ergò me, Jobe, & quietè sede paulisper
In stupore & silentio, & miracula stupenda
Magnáque-& egregia opera Dei tuo repone animo.
Nôstin' quomodo statuit Deus nubes opacas,
Rursum autem lucem ostendit dispersis nubibus?
Nôsti quo pácto illæ æquilibres in-sublimi pendent,
Imbribus licèt gravibus & aquis onustæ?
Qualiáq; mirabilia facit, cujus mens perfecta est,
Summúsq; intellectus supra omnes consiliis pollens?
Quomodo tepefiunt tuæ vestes, fovetur autem tellus,
Quietè quamdiu dormit vis boreæ & aliorum
Vehementium ventorum, præter tepidum notum,
Ejus autem Deus flatum mollem immisit ut spiret?
Nunquid tu ætherem divinum unà cum illo extendisti?
Cœlum aut solidum super terram expandisti, (culum?
Quod splendidum simul firmúmq; est, fusile tanquam spe-
At tu jam nobis suggere, & sermonem præbe,
Non enim certò scimus quomodo respondebimus illi;
Tanta nostris in pectoribus caligo.
Quis ei ostendat meam orationem? si quis loquatur,
Fulgor quodammodo divinæ eum absorbebit faciei.
Lucem sub nubibus mortalis videre nequit,
Cujus vel acutissimè ex capite cernunt oculi.
At ventus vehemens nubes atras agitans
Impetuosè ruit cum flagello stridulo, purgavit autem cœlum,
Illico autem caliginem dispersit & amovit nebulam;
Apparéntque omnes speculæ & vertices prominentes,
Et saltus, cœlitúsque erumpit ingens sudum.
Serenitas ex aquilone splendidior auro
Expanditur sine-nube, lucidáque ad-mare venit tranquillitas;
Cujus etiam ex flatu subridet ingens æther

Coruscans

Σπλάγχνων ἀγλαΐηφι, γάλακτι τ' πᾶσι πεὶ χθὼν
Αἰγλὴ λαμπετόωσα, γέγηθε δέ τε φρένα πιμπλώ.
Ὡς ἦν σμερδαλέον Παναφρότατε ἔπλετο κῦδος,
Τῦ καὶ λαμπρότατόν τε φάος, καὶ δεινὰ θεόωπες
23 Ἐυρεῖν ἠδ' ἀνάμιδα Θεῦ φύσιν αἰὲν ἐόντος,
Καὶ μάλα γὰρ ἀπρεπὴ ἀζήμιοι ἱερόμυοί τε·
Ὅς τ' ἐπέκασε βίηφι, καὶ οἱ κεράτος ὑκ ὀπιπκτὸν,
Ὅς πάντων πέρι τ' ἐυνομίλω, πέρι τ' ὀρὶ θέμισας,
Ἐυδικίλω τε νόοιο, καὶ ὕδρε ποτ' ἄνδρα χαλέπλειν
Ἤθελ' ὑφοιάλως, ὡς ὑβριςῆρες ἀγαυοὶ,
Οἱ τ' ἄλλως πεύχεσι βίη ὑφλωορέοντες.
24 Τῦνεκά μιν τρομέουσιν ὀπιχθόνιοι ἄνθρωποι,
Ἀζόμενοι Βασιλῆα, τῷ ὃ φέρτις ἔναδεν ἀνδρῶν,
Οὐδέ πιν' αἰδέῦ πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντα.

ΚΕΦ. λη'.

1 Ὣς φάτ' ἀπιλεγέως· ἄνεφ δ' ἔσπσαν ἑταῖροι
Μῦθον ἀγαασάμυοι· μάλα γὰ κρατερῶς ἀπέειπεν.
Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔπειτα Θεὸς προσέειπεν Ἰωβον
Μεσόθεν ἐκ προβίλοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον·
2 Τίς ῥ' ὅγε χλέφας μῆτιν ἀϊδρείπσι νόοιο,
Νήπιος, ὐδέ τ' ὀπιφάμως φρεσὶν ἄρπα βάζειν;
Οὐ γὰ κληὸν ἔειπε· δοκεῖ ἄρα μοι ἀπινύσειν.
Δαμόνι', ἢ χλεπόν σε Θεοῦ αἰνιγμύτερο
Δήνεα εἰρυσθ, μάλα γὰρ πολυϊδίειν ἐόνλα.
3 Ἀλλ' ἄγε νῦν, ἀάρσει, φρὶ ἢ ζώνλω βαγὲ ἰξύϊ,
Ἀνὴρ ἴδι, φίλε, μήσαο ἢ ἀείδεις ἀλκῆς.
Εἰπὲ μοι εἰερομύφ νημερτέα, μηδ' ὀπικθύσης,
Θυμὸς ἐπεί σε ἀνῆκε Θεῷ ἔειδα πεζρέρεδζ.
4 Εἰπέ μοι, εἰ ξυνίεις, Πῦ ἔπλεο, ὁππότ' ἔγωγε
Καθεδμόμλω γαθερῆς ἀπάνακλα θεμείλια γαίης;
5 Τίς δ' ἔσ θῆκαν ὅρυς; πὶς χοίνῳ (εἰ τό γε ἴδα)
Αὐτίὼ μέτρησεν, καὶ ὀπὶ γάθμῳ ἴδωσεν
Εὐ καὶ ὀπιγαμόως; ἢ ἢ χρέματ' ἰσοτάλαν Θ
Βεδοσμώπσιν ἔπσι, καὶ ὃ ῥέπει ἔνδα καὶ ἔνδα.
6 Πῶς ὁι ἐρηρέδαῦ τὰ θεμείλια; πὶς τε κατ' ἀρχὰς
Πρῶπν λᾶαν ἔθηκε, καὶ ἐρρίζωσεν ἑνερθεν;
7 Ὁππότε θεσπεσίπσιν ὁμῦ κελάδησαν ἀοιδῆς
Φαεσφόροι, ὁι κάλλισι ἐν ὐρανῷ ἀςέρες εἰσί·

Καὶ

Coruſcans ſplendore; ridet verò omnis circùm terra
Candore fulgens, gaudet autem *in* animo paſtor.
Quàm ergò horrenda Supremi-omnium eſt gloria,
Cujus & clariſſimúmque lumen, & terribilis vultus!
Invenire non poſſumus Dei naturam ſemper exiſtentis,
Quantumvis diligenter inquirentes perſcrutantésque;
Qui inſtructus eſt viribus, & ei robur invictum,
Qui omnes æquitate tranſcendit, & jure,
Juſtitiâque mentis, & nunquam hominem deprimere
Vult iniquè, ſicut oppreſſores inſolentes,
Qui alios affligunt vi ſuperbientes.
Idcirco ipſum metuunt terreſtres homines,
Venerantes Regem, cui ſapientia non placuit virorum,
Nec quenquam reveretur prudentia mente conſilia agitantem.

CAP. XXXVIII.

SIc dixit intrepidè; taciti autem ſteterunt ſocii
Sermonem mirati: admodum enim ſtrenuè fatus erat.
Verùm & ipſe deinde Deus affatus eſt Jobum
Turbine de medio, & magnum quaſſavit cœlum.
Quis ille *eſt* qui abſcondit conſilium imperitiâ mentis,
Inſipiens, neſciúsque in animo ſana dicere?
Non enim rectè dixit: videtur utique mihi imprudens-eſſe.
Infelix, certè difficile *eſt* tibi Dei æterni
Conſilia ſcrutari, valde licèt multarum-rerum peritus fueris.
Quin agè nunc, bono-animo-ſis, zonâ autem cinge lumbos,
Vir eſto, amice, memineris autem ſtrenuæ virtutis.
Dic mihi interroganti vera, neque occultes,
Animus quandoquidem te compulit Deo litem offerre.
Dic mihi, ſi intelligas, Ubi eras, quando ego
Jeci ſtabilis inconcuſſa fundamenta terræ?
Quis ejus poſuit terminos? quis fune (ſi id ſaltem nôſti)
Ipſam menſuravit, & ad perpendiculum direxit
Bene & ſapienter? ea autem pendet æquilibris
Ponderibus ſuis, & non vergit huc & illuc.
Quomodo ei fixa-ſunt fundamenta? quis in principio
Primum lapidem poſuit, & radicavit inferné?
Quando divinis ſimul ſonuerunt cantilenis
Phosphori, qui pulcherrimæ in cœlo ſtellæ ſunt;

Et

Καὶ πάντες Θεῶν ὗες ἅμ' ἐκπάγλως ἀλάλαξαν,
Χάρμη γηθόσιοι, σφέτερον πατέρ' ὑμνέοντες.
Ἀμφὶ δ' σάλπιγξεν μέγας ὄρανὸς, ὀτὶ σ' ἐπάεισαν.
8 Ἦ τὰ ἀμαιμάκετον πάλαγος πεπέρᾳξε Δύρησιν,
Ὄφρ' ἔπι γ' ἐκρυον ἦεν, ὑπορθόνιον δ' ἀπὸ κόλπων
Ἀμβολάδην ἀνέδυλε, κὴ ὡς ὅτε γαῖρὸς ὄρυσσε·
Δεινὸς δ' ἁλοῖσιν πόντοιο βρεχομαλύτου
Σμῦδαλέον τ' ὄρωρε νεηγενέον ἀφ' ἑόντος·
9 Ἀμφὶ μὲν, ὡς χλαῖναν, νεφέλαν βάλον, ἠδὲ χιτῶνα
Σπάργανον ὡς ὠιτῷ ἦν κυανόπεπλος ὁμίχλη.
10 Ἔνθα μὲν, ὡς πρὶν ἔταξα, πύλαι κὴ ὀχῆες ἔδησαν,
Ἀκλαί τε περβλῆτες ἐρηρέδαι, ἀμφὶ δ' κῦμα
Βέβρυχεν ῥόθιον, λαὸὶ δ' ἀνακλίδεσκε πάγην.
Καὶ μάλα δὴ πάφλαζεν ὕδωρ, εἰσῆρυτε δ' ἀντὶ
Ἀιγιδῶ μεγάλῳ πεπεδημένῳ, ὃς δ' κὴ αὐτὸν
Ἰαναάδ, τῷ ὑ πρόσθε βίην ἰέμενός περ.
11 Ὡς δὲ ἐγὼ ἐπέτελλον, ὁμοκλήσας τε προσηύδων,
Ὠκεάν', ἴαχε μυῖα, τί δ' μαίνεαι ἐκτὸς ἀνεκτῶν;
Δεῦρ' ἄγ' ἰὼν, πολύρλοισιν, ἵδε μοὶ τάδε τέρματα πῆξα,
Ἔνθα μάλ' ἴσχε ῥοὸν, σαόφρονα δ' κύματα σαῖσι
Εἰ δέ σ' ἐγὼ τόνδ' ἔρυσα βαθυκάινοντα κιχήσω
Κύματι θαρσαλέῳ, τὸ δέ τοι κὴ ῥίγιον ἔσται.
Ὡς ἐφάμην· ὁ δ' σαῦσεν ὃν ῥόον, ἔσχε δ' κῦμα.
12 Ἦ σύ ποτ' ἀντολίην τάξας, λυκάφας τε κέλευθας
Γινώσκειν ὃν χῶρον ὁμῶς ἠῶόν τε φυλάσσειν;
Ἠῶ τε κροκόπεπλον αὖτ' ὀρανόθεν προγένηκας,
13 Ὄφρά κε πλεξαμποῖς ὑπηώροις πείρατα γαίης,
Ὡς ἂν φραδμοσύνῃσι τεῇς ἀποφαινομένων
Ἀμπλακιῶν, νώτυραι ἀτάσθαλοι ἀνέρες αἶψα
Πρόσσυ κακῶς ἀπολοίατ' ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης;
14 Ἦ τ' ἐπεὶ ἓν νυκτὸς νεφέλην ἀπέδυσε μέλαιναν,
Αὐτίκα παντοίη πέλεν, μέγα θαῦμα ἰδέσθαι,
Παντοδαπῆς χροιῆσι κὴ εἴδεσι μειδιόωσα
Ἀγλαομόρφοισιν, πολυποίκιλον, ἧύτε πηλὸς,
Ὃν χερσὶν δαίδαλλεν ἰδμήσι πρηπίδεσσι·
Κλῃοὶ δ' λειμῶνες ἄδην γελόωσι, φορεῦντες
Χλαῖναν πορφυρέην τε κὴ ἀνθεμόεντα χέρσα.
15 Ἔνθ' ἀνδρῶν ὕβρεις κὴ λοίγια ἔργα πέραντα.
Ὡς δὲ ἐμεῦ ἴότητι φάος τ' ἀπὸ πάμπαν ὄλωλε
Δυσσεβέσι, σκιερὸς τ' ἄγη ἐξ ὠμοιο βεβήκει.

Et omnes Dei filii simul mirificè jubilârunt
Gaudio læti, suum patrem hymno-celebrantes,
Circùm autem resonuit magnum cœlum, hi .v. accinuerunt.
Aut quis indomitum pelagus circunclausit ostiis,
Cum adhuc embryo fuit, subterraneis autem à cavitatibus
Ferventer ebulliit, & velut ex utero erupit:
Horrendus autem sonitus ponti effervescentis
Terribilisque excitatus est quantumvis recèns-natis.
Ei quasi pallium nubem indui, & tunicam;
Velut fasciæ ei erat strata caligo.
Deinde eum, ut priùs ordinavi, januæ & vectes strinxerunt,
Litoráque prominentia munita, undique autem fluctus
Fremuit impetuosus, lævis autem eminuit petra:
Et valde licèt efferbuerit unda, murmuraveritque marè
Litore magno præpeditum, id verò ipsum
Cöercuit, ideóque non ultrà fluxit cupiens licét.
Ità enim ego mandavi, increpánsque afflatus sum,
Oceane, siste impetum, quid verò furis non-ampliùs tolerabi-
Huc ades, grandisone, & nè hosce limites transeas, (liter?
Hìc siste fluxum, tumidósque fluctus compesce.
Quòd si te ego hunc terminum transilientem deprehendero
Fluctu audaci, id verò tibi durius erit.
Sic dixi; ille autem sedavit suum fluentum sistebátq, fluctum.
Anne tu unquam Orientem dispositi, diluculúmq; jussisti
Scire suum locum simul & tempus observare?
Aurorámq; croceum-peplum-gestantem de cœlo missisti;
Ut longinquis illucesceret finibus terræ,
Ut consilio tuo detectis
Peccatis, ignobiles improbi homines statim
Funditus male perirent de terra spatiosa?
Quæ simul ac noctis nebulam exuit atram,
Statim omnifaria fit, valdè mirabile visu,
Omnigenis coloribus & speciebus renidens
Splendidis, multiformis, veluti argilla,
Quam figulus variegavit scienti animo.
Pulchra autem prata, afflatim rident, gestantes
Palliúmque purpureum & floridam tunicam.
Tum hominum insolentia, & immania facinora apparuere.
Sic enim meo consilio & lumen prorsus decrit
Impios, & rigidum fractum est ab humero brachium.

Túne

16 Ἦ σύ ποτ' ἐς πηγὰς κατελήλυθας ὠκεανοῖο
Βένθεά τ' ἀσπερκέα καὶ ὑγρὰ θέμεθλα θαλάσσης,
Ἠὲ βυθὸν πόντοιο καὶ ἄγριον ὄδμα πάτησας;
17 Ἦ ῥά τοι ὠΐγνωτο πύλαι σκιόεντος Ἀΐδεω
Κηρύς τε ζυγδὴς ἴδες ἀχλυόεντα θύρετρα,
Ἦ σκιὴ ἀλουρὸν ναίει μέλαν Ὀρθάτοιο;
18 Ἀλλ' εἰ δή μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Εἰ πλάτος ὅσσον ἔδα, καὶ εἴ σοι τῶτο μέμηλεν,
Εἰ ἀπείρονα εἶπας κύκλῳ περιδέρομαι γαίης;
19 Πῆ δ' ἔφαος ναίει; ποῦ δὲ δόμος τε πόλις τε;
Πῆ ζόφος ὄϊκον ἔχει; ποῦ δ' ἀχλύος ὄρνυται μέλαθρον;
20 Ὄφρα μὲν ὄϊκαδ' ἄγγις ἀδαημονίος εἶα κελεύθους,
Εἶπον ἀποπλαγχθεῖσαν ἰδὴς ἀπὸ παντὸς αἴης.
21 Ἦ ῥά νυ ταῦτ' ἦν ὄϊδας, ἐπεὶ πολυήμερός ἐσσι,
Πάντων τε πρώτος γήρᾳ, καὶ πλεῖα γινώσκεις;
22 Θνητοσυρὲς νηπιάχοιό ποτ' ἔδρακες ὀφθαλμοῖσιν;
Ἦ κεμμήλια τόσα πολυσμαράγοιο χαλάζης;
23 Δήϊον ἐς πόλεμον τά τέ μοι σοὶ ὀνόεντα βέλεμνα
Κεῖται αἰὲν ἑτοῖμ', ὅις ἀνδρῶν κράατα βάλλω
Ἀντιβίων, τοῖσίν τε κοτέσσομαι ἠματι λυγρῷ.
24 Πῇ ἦ φάος μεμέηκας ὑπ' ὐρανῷ ἀστερόεντος,
Πῇ ταυσίπλερος ἔνεργε πέφυγε; ἢ ποτὲ ἐλθὼν
Σκίδναται ἠελίοιο εἴσ, ὅτε λάβρα δύων
Θεσπεσίῃ μέγ' ὄρωρε δι' αἰθέρος ἀκλυτόπους;
25 Τίς δ' ὀχετὸν ὄμβροισι καὶ ὑετῷ δίμοιρ ἔδωκε,
Δεινῇ τε βροντῇ, ὅτ' ἀπ' ὐρανόθεν παλαγήσῃ,
Βροντῇ τε στεροπῇ τε διηνεκὲς ἴδιαν ἀταρπόν;
26 Ὄφρ' ἄβατον πεδίον, λυπρὸν καὶ ἐρημάδα γαῖαν,
Δύσῃ πομφόλυξί τε ῥανίς; τεθαλυῖά τ' ἔέρσῃ;
27 Γῆ ἵνα δλαλὴν πρότερόν ποθ' ἅδοιμος ἔῦσα,
Ἦδη καρποτόκοιο χορεύσαιμι ὄμβροιο
Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ βλαστήμασι κλυτὰ φυτεύσῃ
Ἀνθεσι παντοίοισιν ἐπηετανὸν γανόωσα.
28 Τίς δ' ὄμβροιο πατὴρ; τίνα δ' ὑετὸς ὅδε γεννᾷς;
Ποίης τοι γλυεῆς τε καὶ ἄμαλος ἔυχεται εἶναι;
29 Ἠὲ τίς ἀμβροσίης ἔτεκεν ῥαδάμιγγας ἐέρσης;
Κούσαλλον τίς ἔπικλε καὶ ἔτρεφε τοῖον ἐόντα;
Τίς δὲ τέ οἱ μήτηρ; τέο δ' αὖτ' ἐκ γαστέρος ἦλθε;
Νὺξ ὅτε πηγυλὶς ἦ, ψυχρὴ τίς ἐγείνατο πάχνη;
30 Ὥστε λίθῳ ἐδέδυσο καὶ ἔτι λάϊκὴ ῥέεθρα

Ψύχει

Túne unquam in fontes descendisti Oceani ?
Profunditatésque instabiles & humida fundamenta maris,
Aut abyssum ponti & sævam undam calcâsti?
Nunquid tibi apertæ sunt januæ umbrosæ mortis?
Parcæque invisæ vidisti tenebricosa ostia,
Ubi umbra pernicioſa habitat nigræ mortis?
Sed agè, mihi illud dic & verè narra,
Si mundi latitudinem nôsti, & si tibi hoc curæ sit,
In quantum amplæ ambitus circumcurrit terræ ?
Lux ubi habitat? ubi ei populásque civitásque?
Ubi tenebræ ædes habent? ubi caliginis est domus?
Ut eam domum reducas edoctus ejus semitas,
Siquando abertantem videas à natali solo.
Nunquid hæc bene nôsti, quoniam multorum-dierum es,
Omniúmque primus natus-es, & plurima cognoscis ?
Thesauros nivis unquámne vidisti oculis?
Aut tot acervos reconditos crepitantis grandinis?
Funestum in bellum quæ mihi gravia tela
Jacent semper parata, quibus hominum capita vulnero
Inimicorum, quibus iratus fuero die sævo.
Quà autem lux dispertitur sub cœlo stellato?
Quà expansis alis Eurus impellitur? aut unde progressus
Spargitur solis vi, quando procellâ ruens
Ingenti valdè oritur per aerem sterilem ?
Quis canales imbribus, & pluviæ viam dedit,
Horrendóque tonitruo, quando de cœlo fragorem dat,
Tonitruóque fulgetróque divisit divinam semitam?
Ut imperviam terram, sterile & desertum solum
Riget pinguis gutta, floridúsque ros.
Tellus ut sitibunda, antea quantumvis desolata fuerit,
Modò frugifero satiata imbre
Tempore verno germina pulchra progigneret
Floribus omnifariis affatim resplendens.
Quis imbris pater ? quem pluvia novit parentem?
Quali ex genere & sanguine gloriatur se esse?
Aut quis suavis genuit guttas roris? (tem?
Glaciem quis genuit & nutrivit vel condensavit, talem existen-
Quænam autem ei mater fuit? cujus etiam ex utero venit?
Nox cùm gelida fuerit, frigidam quis genuit pruinam?
Veluti lapide obstructa sunt & stant limpida fluenta

Ψύχαϊ παγωδέντα, πέπηγε δ' ὄμμα,
Καὶ τότε δ' ὕδωρ ἐπ κυλίνδεται ἐκ βλεφάρων.
31 Πληϊάδας δ', Ὑάδας τε, καὶ ὀξὺν Ἀρκτοῦρον Βοώτου,
Ἄρκτόν θ', ἣν καὶ Ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἣ τ' αὐτὸν στρέφεται, καί τ' Ὠρίωνα δοκεύει,
Ἀλλά τε τέρεα πάντα τά τ' ἠερνὸς ἐστεφάνωται,
Ὧρη ἐνὶ στρατερῇ ἀναπλήθουσα σάρα δίδα;
Πληϊάδων δ' μελισσάων ἐπτελόμβδαν
Σφίγξαι ἐπρρόιδιον δύσασα, ἢ δυσμβάων
Σταξαι ὡς γλυκὺ νᾶμα, τότε δὴν Ὠρίωνα
Λῦσαι, καὶ σιδαρᾶ δυσχείμερα δεσμὰ Βοώτου;
32 Ζώδιά τ' ἠδ' ἰδύναι ἐν ἀστερόεντι κύκλῳ,
Ἀρκτῆρόν τε γέροντα σὺν ὑάσιν, ὥστε καθ' αἶσαν
Οὐρανὸν εἰσανιόντας ἐὸν δρόμον ἐκπολυπεύσαι;
33 Αἰθέρος ἀκαμάτοιο δινωτὰ τερπνὸν ἔγνως,
Ὡς σφαῖραι πόλον ἄμφι κυλινδόμεναι γραφῶνται,
Ἐν δέ τ' ἐπιχθονίοις ἔργων χαρίεσσαν ἀμοιβὴν
Νωλεμέως ἀνύσαι πεπλομένων λυκαβάντων;
34 Ἦ ῥα σὺ χαλκέοφων; ἐς αἰθέρα δ' ἄχρις ἀΰσας,
Ὅσσον τ' ἐννεάχλοι ἐπάκτορ, ἢ δεκάχλοι,
Σμερδαλέα βοόων, ἵνα σ' ὕδατα πολλὰ καλύψῃ
Πεπλεότ' ἠερνόθεν νεφελέων καταπεκομβάων;
35 Ἄγγελον ἐς γαῖαν πέμψεις ψολόεντα καραυνόν,
Βασκ' ἴδι ἅλε, λέγων; σὺ δ' ἀκόντισας ὀμ νεφελάων
Θείειά τε στεροπὴν ἠδὲ φλογόεντα βέλεμνα;
36 Τίς νόον ἐν στεραπάδεσσι, τίς ἢ φρένας ἐντὸς ἔθηκεν;
Ἠὲ τίς ἰδρώ ἔδωκε δρυῶν φύσιν, ἠρά τε ζώων;
37 Ὀμβροτόκων νεφέων τίς ἀθέσφατον ὤδιν' ἀειθμόν;
Ἢ τίς ἐπουρανίης ὑδάτων ἐγκύμονας ἀσκοὺς
Ἰχανάα, ἵνα μή τι καταβρέξωσιν ἀρέσσας
Στάγμασιν ἀμβροσίοισι, κύων ὅτε λαμπὲ πυραυγής;
38 Ἐυτε πέπηγε χθών, δρομβεῦνται δ' βώλακες αἶψα;
Ἤματι τῷ, ὅτε τε πλείη κόνις ἀμφὶ καλιὰς;
39 Ἀχθόσεις κραιπνοῖσιν ἔλωρ καὶ κύρμα λέουσιν;
Αὐτοῖς καὶ τέκεσιν τεύξεις μυχοεικέα δαῖτα;
Καὶ σκύμνων πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔεργ ἤστις,
40 Ὄφρα κατ' κρύβδην κεάτην πυκινὴν ἐνὶ λόχμῃ
Σίγνται, ὑποχθονίοις ἄντροις ἔνι φωλεύοντες;
41 Τίς δ' ἀπλίσατο δόρπον ἀπαύστοισιν κορώνοις,
Ὁππότ' ἀνὰ λειμῶνα νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,

Χήτει

Frigore concreta, congelatúrq; abyſſi facies,
Et tum aqua haud-quaquam volvitur cupiens licet.
Pleiadésque, Hyadésque, & ſerò occidentem Bootem,
Urſámque, quam & Plauſtrum cognomine vocant,
Quæ ibidem vertitur, atq; Orionem obſervat,
Aliáq; ſidera omnia quibus cœlum coronatum eſt,
Tempore ſuo educere certò nôſti?
Pleiadum autem mellifluarum orientium
Cohibere influentiam potes, aut occidentium
Stillare velut dulcem laticem, vinq; Orionis
Solvere, & robuſti tempeſtuoſa vincula Bootæ?
Signáq; zodiaci bene dirigere in ſtellifero circulo;
Arcturúmq; ſenem cum filiis, ut ordine
Cœlum conſcendentes ſuum curſum abſolvant?
Ætheris indefeſſi ſempiternam rotam nôſti,
Quomodo *ſcilicet* ſphæræ circa polum volubiles vertuntur,
Et in ſublunaribus rerum gratam viciſſitudinem
Perpetuò præſtant circunlabentibus annis. (raberis,
Tûne ferream-vocem habes? ad ætherem autem uſq; vocife-
Quantùm novies-mille clamant, vel decies-mille,
Horrendùm vociferans, ut te aquæ multæ tegant
Cadentes cœlitus nubibus liquentibus?
Nuncium in terram mittes fuliginoſum fulmen,
Vade agè, nequam, dicens? túne jaculatus es è nubibus
Impetuoſiſſimq; fulmen & flammantia tela? (ſuit?
Quis intelligentiam in præcordiis, quíſve mentẽ intus po-
Aut quis ſcire dedit arborum naturam, operáq; animantium?
Imbriferarum nubium quis ingentem novit numerum?
Vel quis cœleſtes aquis gravidos utres
Cohibuit, ut nec omnino irrigent agros
Stillicidiis dulcibus, canis cùm fulſerit rutilus;
Quando conareſcit humus, in-grumos-coëunt autem glebæ
Die illo, quo plurimus *eſt* pulvis in viis? (terræ,
Venaberis fortibus prædam & eſcam leonibus?
Ipſis & proli apparabis gratas epulas?
Et catulis potûs & cibi deſiderium eximes,
Dum latenter cubant denſa in ſylva
Noxii, ſubterraneis in antris delitescentes?
Quis autem paravit cœnam impaſtis corvis,
Cùm per pratum pulli, parvula proles,

Χητεῖ τε χρώμης ἀλαλήσεται ἔνδα κὴ ἔνδα,
Καὶ Θεὸν ἱλάσκονται ὅπα σχησχεῖαν ἱέντες;

ΚΕΦ. λϑ'.

1 Οἶδας ὅταν πίπτωσιν ἰονδάδες ἄγχιοι αἴγες;
Ἢ ὅτε νεβροτόκων ἐλάφων γόνῳ ὠδῖνωσι;
2 Μιωῶν δίδας ἀειθμὸν, ὃν ἔγκυοι ἐκπελέωσι,
Ποσσῆμαρ κυέωσι, κὴ ὥρίω τίκτα τόκοιο;
3 Ὀκλαδὸν ὠδίνωσι λοχεύμεναι φίλα τέκνα,
Τὰς δέ τ' ἔχει βέλος ὀξὺ μογοστόκια εἰλειθύμης,
Δειμύ τε κὴ κρατερὸν, πικρὰς ὠδῖνας ὀφέλλον.
4 Ζαπερφέα σφίσι τέκνα, κὴ ἓν χιχορεσμέν' ἐδωδῆς,
Ῥεῖά τ' ἀεξόμενα λιπαρῆς σίλβωσι μέλεσσιν,
Ἠέρμα δ' ἐκ κοίτης τυτθοῖς ἔρπονται πόδεσσι,
Νηπίη τ' ἀλεγεινῆ ἀποπλαγχθέντα γονήων
Οὐκέτι μιμήσκονται ἀσύχροπον ἴχνος ἐπείγειν.
5 Τίς τὸν ὀναγρον ἀφῆκεν ἀδέσποτον, ἄμματα λύσας,
Κραιπνὸν, ἀελλοπόδην, κρατερώνυχον, αἰπεινὸν ὄναγρον;
6 Τῷ μὴν ἐγὼ πέπονα δόμες ἐν ἐρημάδι γαίῃ,
Οἰσπόλος δ' ὄγ' ἔναιεν ἐπὶ χθονὸς ἀτεγλέτοιο·
7 Τῆλε δ' ἀπὸ πληθύος μισόπολις ὅδε ἀλᾶται,
Δῆμον ἀλυσκάζων, κτὶ δ' ἔσυτο πτολιὴν ὅμιλον,
Οὐτέ ποθ' ὑβριστὴν κρατερῆς ἀΐσσεται ὁμοκλῆς,
Ποιμένος ὅττι βοῆς ἐμπάζεται, ὅτ' ἐλατῆρες.
8 Οὔρεος ἐν βήσσῃσιν ἀεὶ νεοθηλέα πόίλα
Μασδίων ἀλάλητα, ἀπὸ χλοερῆό τε χόρτυ
Εἶχε νομὴν, φέρβει μιν ἀδῖνα ποτιπτερος ἄια.
9 Νηπύτη, ἦ ὀΐεις ὅπ μυκτιάρτα δαμάσαι
Ἀγρότερον δμῶσαι, ἵνα τοι πειθμῶι εἴη,
Καὶ σήμ, χρῖ λυκὸν ἔδων ὡς βῆς ἐπὶ φάτνῃ;
10 Ἦ, βοῖ ὦς, ὀι ἀν' ὄγμον ἀπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσεις,
Ἑλκέμεναι, ἵνα τ' ὦλκα δικωκέα θεσπαμοῖο
Νειῷ ἐν εὐρείῃ, εἶκοι δ' ὑπὸ βῶλος ἀρότρῳ;
11 Τῷ ᾧ βίηφι πέποιθας, ὅτι κρατεῖ θεσπεσίηκαν;
Οὐνεκά τ' ἄλκιμός ἐσθ', ὀι ἐπιτρέψεις τὰ σὰ ἔργα;
12 Φῆς ῥά μιν ἐκ τειθέος σέο μήλοπα καρπὸν ἀποίσειν,
Οἰκαδέ τ' ἀξέμεναι, δέρεος φερτελλομένοιο,
(Ἢ δμώων δίκη ὄζει, βοῶν τ' ὀρθοκραιράων)
Εὐ τ' ἀποδησέμεναι μιν ἐυκλειθρῃ ἐν ἀλωῇ;

Σὶ

Præq; inopiâ cibi vagantur huc illuc,
Et Deo ſupplicant, vocem raucam edentes?

CAP. XXXIX.

NOſti, quando pariunt villoſæ ſylveſtres capræ? (riunt?
Aut quando hinnulos-ferentium cervarum genus partu-
Menſium nôſti numerum, quem prægnantes implent,
Quoto die fœtant, & tempus nôſti partûs?
Incurvando-ſe parturiunt enitentes charam prolem,
Eas autem tenet telum laborem-afferentis partûs
Acre & validum, amaros dolores augens.
Pingues ipſis filii, & bene ſaturati cibo,
Faciléq; creſcentes nitidis renident membris,
Senſim verò è cubili parvulis repentes pedibus,
Infantiâq; præ miſeranda aberrantes à parentibus
Non-ampliùs meminerunt reducem greſſum incitare.
Quis onagrum dimiſit liberum, vincula ſolvens,
Velocem, rapidum, validis-ungulis, procerum onagrum?
Cui ego feci domos in deſerta terra,
Solivagus verò hic habitat in ſolo infructuoſo:
Procul à multitudine oſor-urbis ſolus vagatur,
Populum vitans, abhorrétq; à multo cœtu,
Nec unquam exactoris rigidas audit minas,
Paſtoris nec clamorem curat, nec agaſonis.
Montis in ſaltibus ſemper recèns-virentem herbam
Perquirens vagatur, de viridíq; gramine
Habet paſtum, paſcit eum copioſè herbida tellus.
Inepte, putásne te unicornem domare
Sylveſtrem poſſe, ut tibi obediens ſit,
Et ſter, hordeum album edens tanquam bos ad præſepe?
Num, ut bovi, ei ad ſulcum jugo collum ſubjicies,
Ad trahendum, ut & ſulcum continuum findat
Novali in amplo, cedat autem gleba aratro?
Ejus autem viribus confiſus es, quoniam robore excellit?
Et quia robuſtus eſt, ei committes tua negotia?
Putáſne eum ex agro tuum pomacei-coloris frumentum la-
Domúmq; adducturum, æſtate circumvertente, (turum,
(Qui ſervorum mos eſt, boúmq; erecta-capita-habentium)
Tutóq; repoſiturum illud bene-extructa in area?

13 Σὺ πέρι καλλιπέπλοις καὶ ἀγλαὰ εἵματ' ἔδυνας
Ὀρθοπυγοσίκλοισι ταυπτώγεσι ταῶσιν;
Οἱ δέ τ' ἀγαλλόμενοι πτερύγεσσί τε κάλλεί τε σφῷ
Κύκλῳ ὀπισθιόωσιν ὅλον δέμας αἰολομόρφῳ,
Πυκνοῖς ὀφθαλμοῖσι πεπασμένῳ ἔνθα καὶ ἔνθα,
Θαῦμα ἰδεῖν· πέρι δὲ σὺ πτέρυγάς τε κραδοκαμίλφι;
14 Ἠδὲ ἐπεὶ ἓν τέκνον ὠὰ, χαμαὶ λίπες, ἠδέ τι θάλπεις
Ὂν τόκον ἀμφικαλυφθείσῃ πτερύγεσσι φίλῃσιν,
Ὡς ἔθος ὀρνίθεσσι· τὰ δ' ἐν λιαρῇσι κονίῃς
Θάλπεται ἀκτίνεσσι καὶ ἐκλέπτ' ἠελίοιο.
15 Νηπίη, οὐδέ τό γ' ἴσθα ἐνὶ φρεσὶν, οὐδ' ἐρύησε
Θῆρες ὅτ' ἐγκύρσαντες ἐλῶ ὑποφθάμενον ἐνὶ λῶ
Τειρέμεναί σε ἔμελλον καὶ ποσὶ, δαισέμεναί τε.
16 Μήτης δυσμήτηρ, καὶ ἀπηνέα θυμὸν ἔχουσα,
Ἣ ὕτω τεκέων νοσφίζεται, οἷά περ αὐτὴ
Οὐκ εἰδυῖα τέκος· σιδήρειόν νύ οἱ ἦτορ·
Ἣ ὅτε μὲν αὖτως κρατερὰς ὠδῖνας ἄλυξε
Δυσπονέος τοκετοῖο, ἑῶν ἀμέλησε νεοσσῶν
Σχετλίη, οὐδέ σφιν φρίδιόν μή τι πάθωσιν·
17 Οὐ γάρ οἱ νόον ἐν στήθεσσιν ἔδωκεν,
Ἰδρείῃ δ' ἀνέηκε, καὶ οὐκ ὄπασε φρένας ἐσθλάς.
18 Ἣ δ' ὀχ ἁμαρτοπόκοιο ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσιν,
Ἦτ' ἄλλων θέμις ὄρνις ὑπερφιάλων πετεηνῶν,
Γυμνὴ ὑπὸ λαχνοῦ τε κάρη καὶ στήθε' ἄειρεν
Ἰσὸν ὅππως, πτέρυγας λαὸς ἴσα θ' ὡς πετάσασα
Ῥίμφα θέει διὰ γαῖαν ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο,
Οἰά πις αὐτομάτη πεζὴ νηῦς, τῇ ἄρα μοῦνοι
Ἱκμῆνοι θεοὶ ὄπιθε κυβερνητῆρες ἔασιν·
Πὰρ δ' ἐλάσαισι γελοίασ' ὁμῶς ἵπποι καὶ ἵπποι,
Ἀμφότερον, θάσσων τε θέειν, μείζων θ' ὁρμαδός.
19 Ἦ ῥα σὺ κάρῃ ἔδωκας ἀρηΐῳ ἀλκίμῳ ἵππῳ,
Ὠκείῃ, χθηκόποδι, κρατερόφρονι, καὶ νεοχαίτῃ;
Ἀμφὶ τέ οἱ φειδιτὲω ἔασας παχιὼ συχένα βεντιλώ;
Πελὺ δέ οἱ στέρνον, δολιχὴν δέμας, εὐρέα νῶτα,
Γυαλὴν δειρὴ, διὰ θ' ὑφάνετ' ἀεθλίοιο
Κυδιόων, ὑφὲ τε κάρη ἔχει, ἀμφὶ θ' χαῖται
Ὦμοις αἰωσσονται, ὁ δ' ἀγλαΐῃφι πεπιδὼς,
Ῥίμφά ἑ γοῦνα φέρει, νδίσί τε δεινὸν ἔδειρας.
20 Ἦ ῥά μιν ὡς τέπτιγα δεδίξεαι, ὅς τε κὰδ' ὕλιν
Δενδρέῳ ἐρεζόμενος ὅπα λειριόεσσαν ἔπηεν,

Ἣν

Túne pennas pulchrè-expansas & splendidas vestes dedisti
Orrhopygium-notis-distinctú-habentibus, extensis-alis pavo-
Hi .a. superbientes plumísq; pulchritudinéq; suâ (nibus?
Circulo obumbrant totum corpus variegato,
Frequentibus oculis conspersо hinc & indè,
Mirum visu: pennásne tu plumásque *dedisti* struthiocamelo?
Quæ postquam peperit ova, humi relinquit, neq; fovet
Suum fœtum circuntegens alis charis,
Ut mos *est* volucribus: illa autem in tepido pulvere
Foventur radiis & excluduntur solaribus.
Insipiens, neque id novit in animo, neq; animadvertit
Feræ quòd ingruentes ejus irritum cubile
Conterere fortean futuræ sint sub pedibus, disperdereque.
Mater mala-mater, & durum animum habens,
Quæ sic à prole alienata est, quasi ipsa
Nescia partûs: ferreum certè ei cor:
Quæ cùm frustrà adeò validos dolores vitavit
Laborioſi partûs, suos negligit pullos
Improba, nec de iis metuit, nequid patiantur.
Neque enim ei Deus intelligentiam in pectoribus dedit,
Scientiam verò negavit, & non præbuit mentem sanam.
Ea autem non circumvolitat in æthere & nubibus,
Qui aliarum ritus est aëriarum volucrum,
Sursum verò villosúmq; caput & pectora erigit
Malum ceu *navis*; alásq; veluti alba vela expandens
Celeriter currit per terram pariter cum flamine venti,
Quasi quædam automata pedestris navis, cui soli
Secundi venti à-tergo gubernatores sunt:
Præteriens autem deridet pariter equitémq; & equum,
Utrumque, velociórq; cursu majórq; visu.
Nunquid tu robur dedisti bellicoso forti equo,
Celeri, æripedi, solidam-ungulam-habenti, nigris-setis?
Ejúsne horrendo induisti crassam cervicem tonitruo?
Amplum ei pectus, oblongum corpus, lata terga,
Reflexum collum, pertransit verò campum
Exultans, altéque caput tollit, circum autem jubæ
Humeros diffunduntur, ille autem splendore fretus,
Celeriter ipsum genua ferunt, nutant autem horrendùm comæ.
Eúmne tanquam cicadam terrefacies, quæ in sylva
Arbori insidens vocem suavem emittit,

Ἦν δέ πν' ἡ ἐλδόνλα ἴδμη, ἣ δ' ὄπον ἀκύσῃ,
Δεῖσαν ἐπιζαφελῶς, μάλα τε χλωρὸν δέος εἶλε·
Μνήσατο μὲν φύζης, θαλερῆς δέ τε λήσατ' ἀοιδῆς·
Ὡς σύ γ' ὀϊ ἐν σήδεσι φόβον καὶ πάρβος ἐνόρσεις;
Ἀλλ' ὄγε φυσιόων ἀναροιδεῖ πελωὶ ἀϋτμῇ
Θερμὸν ἀπὸ στόματος καὶ σμερδαλέων ἀπὸ ῥινῶν.
21 Πλείοσιν ἄγκεα ποσὶν ὁρώρυχεν ἀλκὶ πεποιδώς,
Καππεδίον σιγόων πυκινῆς ἤντησε φάλαγγος,
Δεινὸν ὄφ σάκεσίν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖᾶς,
Ἀρᾶται δ' τάχιστα μιγήμεναι ἐν δαὶ λυγρῇ.
22 Οὐτ' ἄρα μιν δέος ἴσχει ἀκήριον, οὔτέ τι λίλιω
Ταρβεῖ, ἐπειδὰν ὠκῶτον ἐσίζηται λόχον ἀνδρῶν.
Οὐδὲ γὰρ οἱ γλυκερὸν ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι,
Οὐ πλώσειν, καὶ ὀπίσσω ἰὸν πολέμοιο γεφύρας
Χαλκῷ ὑπὸ στερεπῆς, ξιφέος δ' ὑπὸ μαρμαρυγάων.
23 Αἶψα μάλ' ἄντα δέδορκεν ἀσκαρδαμύκτοισιν ὀπωπῇς
Ἀιζηοῖσι λόχον πεπυκασμένον αἰχμητῆσι,
Καὶ χαλκὸν σελαγεῦντα, καὶ ἀσπίδων σίδηρον.
Βῆ δ' διὰ θωμάχων, τόθε δὴ καίεσκε πάντοθεν αὐτῷ
Λίγξε βιὸς, κανάχησε φαρέτρη, κλάγξε δ' ὀϊστὸς,
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισι βεβίκει ταῦχεα παμφανόωντα,
Αἰγλη δ' οὐρανὸν ἷκεν, ἐλίνυθεν δ' φάλαγγες,
Στὰν δ' αὐτῷ κατέναντι ἀολλέες ἀγχμαχηταὶ
Φεβέσαντες δόρυ δῃοὶ, σάκος σάκεϊ θωρηθέντες·
24 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν πρώτοισι κίε δεινεῖ βλεμεαίνων,
Ὅστε δέ οἱ βλοσυρῶπιν ἐπαιχμήσειε φαεινὴ
Λαμπὰς ἠὼσείτε πυρὸς σέλας αἰθομένοιο,
Ἀφλοισμὸς δ' φρὶ στόμα γίνετο μαρναμένοιο.
Ποσσὶν ὁρώρεχθαι πολεμίζεμεν, ἔνθα κονίλω
Ῥοιζηδεῖ πνάσσουν, χθόνα τε ῥώθωσι λαφύσσει.
Ἄφρεε δ' σήδεα, ῥάων δ' ἐφύσσετο καῦτα,
Ὁπλάων δ' ὑπένερθε κονίσαλος ὦρτυτ' ἀελλής.
Αὐτὰρ ὅτε πολέμοιο θεράγγελος ἴαχε σάλπιγξ,
Φωνλύ τ' ἐγερσίδομον ἀρῆϊος αὐλὸς ἔπνει,
Δή πότε ἔαλ' ὄρεξεν, ἐελδόμενος πολέμοιο,
Ἔγρετο δ' ὀρθωθείς, ἔδ' ἔσαεν ὅσσι πόδεσσιν,
Σάλπιγγος δ' ὅπα λιγέα φόφον ἐμβύς φρ
Φησὶν ἀκεσθῆναι, κρατερὴ γὰρ ἑ λῦσα δέδυκεν.
25 Ἐν σάλπιγξι μέσῃσι μάλα μεγάλως χρεμετίζει,
Δεινὸς, καγχαλόων· χάνυται δ' ἄρα τε φρένα χάρμῃ

Τηλόθεν

Sin verò aliquem aut venientem videat, aut ſonum audiat,
Timet vehementer, valdéq; pallidus metus *eam* occupat;
Meminit quidem fugæ, floridi autem obliviſcitur cantûs:
Ità tu illi in pectoribus timorem & metum incuties?
At ille anhelans eructat multum vaporem
Calidum ab ore & terribilibus à naribus.
Tolutim-incedens valles pedibus fodiit, robore confiſus,
Per planitiem gradiens denſæ occurrit phalangi;
Terribiliter licèt ſcutísq; & lanceis horreſcenti,
Optat autem primo-quoq; tempore miſceri in prælio triſti.
Nec certè eum timor cohibet excors, nec omnino
Metuit, poſtquam primùm ingreſſus fuerit cohortem virorum.
Neq; enim ei honeſtum fugitanti pugnare,
Non trepidare, & circunſpicere belli tranſitus
Æris præ fulgure, enſísq; præ fulgore.
Torvè admodum coràm tuetur inconnivis oculis
Juvenibus cohortem condenſam haſtatis,
Et æs fulgidum, & ſcintillans ferrum.
Pergit autem per primam-aciem; tum etiam adversùs illum
Crepuit arcus, ſonuit pharetra, ſtridit ſagitta,
Circa humeros reſonuerúnt arma ſplendida,
Fulgor *ad* cœlum pervenit, commotæ autem ſunt phalanges,
Stant ei ex-adverſo conferti propugnatores
Munientes lanceas lanceis, clypeos clypeis denſis.
At ille inter primos incedit robore ſuperbiens,
Oculi autem ejus torvis ſuperciliis truculenti
Splendent veluti ignis flamma ardentis;
Spuma autem circa os oritur pugnantis.
Pedibus porrigitur ad-pugnandum, tum pulverem
Abſorbet anhelans, & terram naribus haurit.
Spumat autem pectus, quaſſantur verò ſupernè jubæ,
Sub ungulis autem pulvis excitatus eſt turbineus.
At cùm belli prænuncia ſonat tuba,
Vocémq; pugnæ-excitatricem mavortia buccina emittit,
Utíq; tùm aures arrigit cupiens belli,
Surgit autem erectus, neq; ſtat ſuis pedibus,
Tubæ autem nondum canorum clangorem cupiens licet,
Putat ſe audire, valida enim eum rabiis ſubiit.
Inter tubas medias valde altùm hinnit,
Terribilis, exultans-præ-lætitia: geſtit autem in animo præ
pugnâ, A-

Τηλόθεν ὀσφραίμενος κλαγγῆς τε δηϊοτῆτος,
Βεβρυχὼς δ' ἠγερέθετο καὶ μαρναμένων ἀλαλητῦ.
26 Σεῖο ἕκητι ἴριδι ὠκυπέτεϊ ὦρτο πτερόεσσα
Κίρκος, ὅτε σμικρῆσι φόνον φέρει ὀρνίθεσσι,
Καὶ νότον ἀμφιποτᾶται ἀγαλλόμενος πτερύγεσσι;
27 Σεῖο δ' ἐφημοσύνῃ μέγας αἰετὸς αἰθέρα τέμνει
Ὑψιπέτης, ὃς πᾶσι μεταφρένοις οἰωνοῖσιν,
Ὑψοῦ δ' ἐν νεφέλῃσιν ἀναιδέα πῆξε καλιήν;
28 Ναίει ὅπῃ φερέλπτῃ καὶ ἠρεμαδέϊ πέτρῃ,
Ἠλιβάτῳ, μεγάλῃ, μίμνει δ' ὅπῃ ῥωγάδι πέτρῃ,
Ἀγκίλοπι, σιβαρῇ, ὅθι οἱ δόμος ὄζοι καὶ ἔλαται.
29 Ἔνθα μὲν οὔ τις ἄλλος σκοπὸς ἔζεται, οὐδ' ἀπὸ δόξης,
Πάντοσε παπτήνας, ἔπεσι μέγα κύρμα κιχείη,
Τῆλε δ' ἀπὸ σκοπιῆς ἐσιδὼν νέκυν ὄμματι γοργῷ,
Ὀξύτατον γὰρ ἔρκος ὑπαυχενίων πέλειωσιν.
30 Ὠμησὶν ἑδρεψε νεοσσὸς ἀρήϊ δημῷ
Σαρκοφάγος, τῷ αἶψα ὁρμήσειν νεκύεσσιν.

ΚΕΦ. μ'.

1 Ὣς φάτ' ἀπιλεγέως ἱερὴ ἰὴς Ἀθανάτοιο,
Οὐδ' ἐπέων ἔπι λῆξε, πάλιν δέ τε μῦθον ἔειπεν,
Ἆψ τ' ἀπαμείβετ' Ἰωβον, ἀμοχλήσας τε θεσπίῳδα,
2 Τίς νύ κε τολμήσειε θεῷ, ἐναλαστήμῳ ἄντην,
Μῆτιν δ' οἱ ὑποθέσθαι, ἐπιφροσύνῃ τε νόοιο;
Τειπλῇ τετραπλῇ τ' ἀποτίσει, ὅς μιν ἐλέγξαι
Τλαίη· ἀρχαλέῳ γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι
Δυσήνωρ δέ τε πᾶσιν ἐμῷ μάχεται ἀντιόωσιν.
3 Ὣς φάτο· ῥίγησεν ὃ πολύτλας δῖος Ἰωβος,
Διὶ δ' ἀκέων ἔσχεν, δέος δέ μιν αἶψα ἵκανεν.
Ὀψὲ δέ μιν θεσπέσιον, διοπετὲς δ' ἔννεπε μῦθον·
4 Ὤμοι ἐγὼ δειλός, καὶ ἐλέγχιστος ζωόντων·
Ἦ ῥα κατ' Ἀθανάτου χρὴ νήπιον αὐτὸς ἀναίξαι;
Οὐκ ἔς, ὑδὲ ἔοικε τεῖν, Πάτερ, ἀντίον εἰστεῖν·
Τέκνεχ' ἑηὸν ἐθέλω ὑπὸ μάσσατα χεῖρε πιέζειν.
5 Ἦ μὲν ἅπαξ ἐφάμην, καὶ δεύτερον αὖθι ἕπεσθαι·
Ἀλλά μοι ὄχθεται θυμὸς ἐπὶ φήμῃσιν ἐτέλμα
Ἀντίον εἰπέμεναι πρίτατον πάλιν, ἀλλά μ' ἄνωγε
Σιγῇ ἀτρέμας ἧσθαι, ἐπεὶ πολὺ λώϊον ἦτο.
6 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος θεσπέσιον Θεὸς ἠϋδὲ φωνῇ
Ἀείραπτε ἐκ μέσσης, τρέμε δ' ὄρεσσι κυρὶς ὑπ' αὐτῇ,

Εἶπατο

A-longinquo olfaciens clangorem & prælium,
Tonitrúq; ducum, & pugnantium clamorem.
Tuóne arbitrio accipiter pernicibus-alis concitatur ad vo-
Circus, qui parvis cædem adfert avibus, (landum
Et norum circumvolat exultans pennis?
Tuóne præcepto magna aquila aërem ſcindit
Altivolans, quæ omnes excellit volucres,
Surſum autem in nubibus impudentem fixit nidum?
Habitat in prominenti & obſcura rupe,
Sublimi, magna, manétq; in prærupta petra
Excelſa, firma, ubi ei domus eſt & præſidium.
Ibi non vana ſpeculatrix ſedet, nec citra opinionem *ſuam*
Undiq; circunſpiciens ſicubi magnam prædam deprehendere
Longè autem à ſpecula vidit cadaver oculo acri, (queat,
Acutiſſimè enim cernit inter aërias volucres.
Crudis-veſcentes alit pullos adipe candido
Carnivoros, ideo ſemper verſatur inter cadavera.

CAP. XL.

SIc fatur apertè ſacra vis Immortalis,
Necdum dictis deſtitit, rurſus autem is ſermonem dixit,
Iterúmq; reſpondit Jobo, objurgánsq; *eum* allocutus eſt,
Ecquis audeat cum Deo certare cominus,
Conſiliúmq; ei ſuggerere, prudentiámq; mentis?
Tripliciter quadruplicitérq; luet, qui ipſum redarguere
Auſit: difficilis enim Cœlicola *eſt* cui reſiſtatur:
Infelicium verò filii meo robori occurrunt.
Sic ait: exhorruit autem patiens divinus Jobus,
Diu autem tacitus ſtetit, timor verò eum gravis apprehendit.
Tandem autem eum allocutus eſt, pium autem dixit ſermonem;
Heu me miſerum, & viliſſimum viventium!
An adversus Immortalem os ſtolidum ipſe aperiam?
Non licet, neq; decet tibi, Pater, contradicere:
Idcirco ego volo os manu opprimere.
Sanè ſemel dixi, & ſecundò iterum locutus ſum:
At mihi non-ampliùs animus in pectoribus auſus eſt
Ex-adverſo fari tertiò rurſus, ſed me jubet
In ſilentio quietè ſedere; quandoquidem longè meliùs ità *eſt*.
Illi autem viciſſim reſpondit Deus ſolitâ voce
Turbine de medio, tremuit autem cœlum amplum ſub ipſo,

Movit

Σείσατο δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δ' μακρὸν ὄλυμπον.
7 Ὤ πόπον, ἀνὴρ ἶδε, περὶ ζώνῃσι βαλὼν ἐξύϊ,
Θάρσει, μηδέ τι πάγχυ μὺ φρεσὶ δείδιθι λίην,
Εἰπὲ μοι εἰρομένῳ νημερτέα, μηδ' ὑποκύσῃς.
8 Δαιμόνι', ἦ ῥά νύ μοι ἀνεμώλια κείμενα θήσεις;
Ἀλλὰ μάλ' ὅππως ὄφρ' ἐμὸν νόον ἠδὲ μύωσιν
Οὔτε παρεξελθεῖν δείλον βροτὸν, οὔθ' ἁλιῶσαι.
Ἦ σε δικαιώσεις αὐτὸν κατ' ἐμεῖο δικάζων;
9 Ἦ ῥά τοι, ὥς τε Θεῷ, μέγας ὀπτεπάνυσο βεκχίων,
Ὅς τε κὲ ἀμπεπάλῃσι περίφλοιστα κραιπνόν;
Δεινὸν δ' ἐξερέεινας ἀπ' αἰθέρος, ἠὺτ' ἐκεῖνο,
Φωνῇ ἐεικοσάπηχυ; τεσσαπέν δ' ἅμα χεῖρε πάναξας;
10 Ἀλλ' ἄγε νῦν, εἴ μοι δύνασαι μύθοις ἰσοφαρίζειν,
Λάμπε δ' ἀγλαΐῃς ὑπὲρ ὀπιμβρόος ἀκλύν,
Κάλλεϊ κὲ χάεσι χίλεσι κὲ μαρμαρυγῆσι,
Μειδιόων βλοσυροῖσι περισσάπασιν, ἀμφὶ δ' ἰῶδος
Βάλλεο, δεινοσίλῃ περὶ δ' ἔννυσο φέγγος ὀπωπῆς.
11 Μῆνίν τε, δριμὺν τε χόλον, νέμεσίν τε, κὲ ἄτλην
Κίδνασι πᾶσιν ἐπ' ἄνδρας· ὅτε τ' ἴδες ἄνδρας ἀγαυοὺς,
Ῥίπτε, κὲ ἔνδα μάλιστα σὸν ἔκδικον ὄμμα τίταινε·
12 Βάλλε δ' ὑπόδρα ἰδὼν, ἵν' ἕρπζε πᾶσιν ἕκαστος,
Ἀνδρεας ὑψηφάλους κὲ ἀγλαόρεας, ὅτινές εἰσιν·
Ἐξ ἑδέων συφέλιξον ἀλιτῆας, ὄφρα κὲ αὐτοὶ
Πρηνέες ἐν κονίῃσιν ὀδὰξ λαζοίατο γαῖαν.
13 Λαξ ἐν ζήθεσι βαῖνε, ποδῶν δ' ὑπερθε κονίη
Κρύφον ὀμῷ κακὰ φῦλα βεβηκότ' ὑψηλωρεόντων
Δήσας κακκεφάλῃς, τοὺ δ' σκότος ὄσσε καλύψαι.
14 Τόφρα δ' ἐγὼ περίφρων ὑποείξομαι, ὄφρ' ἀνανεύσω,
Ὡς σέο δεξιτερή τοι ὑπέρτερον ἔυχος ὄρεξεν.
15 Ἀλλ' ἴδε νῦν ἐλέφαντα πιλώσιον, ὀβριμόγυιον,
Ἦ μάλα θαῦμ' ἐτέτυκτο πιλώσιον, οὐδὲ ἐῴκει
Θηεί γ' ὀρεσκῴῳ, ἀλλὰ βίῳ ὑλήεντι
Τ' ἁπαλῶν ὀρέων, ἢ κὲ νέφρεϊ σκιόεντι.
Τὸν δ' ἅμα σοὶ ποίησ', ἵν' ἀρέρῃς καρπὸν ἔδοντι.
Οὐδὲ γὰρ ἐν δ' ἅρπαξ ἐσὶ θήρεσιν, οὐδέ τι σίντης,
Τοῖός περ κὲ τόσσος ἐὼν δέμας, ἀλλὰ μάλ' αἰεὶ
Βόσκε) ἐν χλοερῇσι πολυκτήμοισι τε βίσσης,
Ἠὺτε βοῦς ἀγελαῖος ἐὺ ἀσφοδελῷ λειμῶνι.
16 Ἀχετὸς δὶ λαγόνεσι βίη κὲ κάρτος ὀπηδεῖ,
Νειάτῳ ἐν χανεῶνι κὲ ὀμφαλῷ ἔπλετο κίχυς.

Οὐρὴ

Movit autem se in solio, concussítque magnum polum:
O timide, vir esto, zonam circunjice lumbis,
Confide, neque prorsus in mente timeas tantopere,
Dic mihi interroganti vera, neque occultes.
Miser, túne mea irrita judicia reddes?
Sed nullo-modo fas-est meam mentem nec cogitationem
Aut prætergredi miserum mortalem, aut frustrari.
Vel num justificabis teipsum me condemnans?
Nunquid tibi, tanquâ Deo, magnum extenditur brachium,
Quod & vibrans projicit flammeum fulmen?
Horrendùm autem tonuisti ab æthere, velut ille,
Voce grandisonâ? fulgetrúmq; simul manu vibrâsti?
Quin agè nunc, si mecum potes viribus æquiparari,
Fulge per splendorem impetuoso indutus robore,
Pulchritudine & gratiis coruscans, & nitore,
Subridens terribili vultu, circùm autem gloriâ
Amictus sis, divinâque indue lucem faciei:
Irámque, acrémque furorem, Nemesínque, & Aten
Sparge totam in terram; quáque vides viros superbos,
Præcipita, & ibi maximè tuum vindicem oculum extende:
Percute autem torvè intuens, ut in terram cadant singuli,
Viros superbos & arrogantes, quicunq; sint;
De sedibus deturba improbos, ut illi
Proni in pulveribus mordicus prehendant terram.
Pedem in pectus imprime, súbque pedibus pulvere
Absconde simul malas gentes hominum superbientium
Ligans capite, eos autem tenebræ oculos operiant.
Tum verò ego lubens concedam, neque inficiabor,
Quòd tua dextera tibi summam gloriam præbuit.
At ecce nunc elephantem ingentem, immania-membra-ha-
Certè admodum monstrum est ingens, neq; similis (bentem;
Belluæ montanæ, sed cacumini sylvoso
Excelsorum montium, aut etiam nubi opacæ.
Quem unà tecum feci, ut terræ fructum comederet.
Neque enim est rapax inter feras, neque prædator,
Talis licèt & tantus sit corpore, sed semper
Pascitur in viridibus & asperis saltibus,
Sicut bos armentalis in herboso prato.
Immensa ejus lumbis vis & fortitudo adest,
Imo in ventre & umbilico est robur.

Caudæ

17 Οὐρὴ ὀι ὡς κέλεφος, τίω δ' ὡς μάλα ῥίμφα θόησεν·
Ὄρχηες ἁρμονίησιν ἐϋπλεχέεσσι πέλεντο,
Νέφεσσιν δ' ἐλίχεσσι καὶ ἴνεσιν ἐσφίκωντο.
18 Χαλκῷ μὲν χρὸ ἔοικε, πέμας δ' ἄϊδηλον σιδήρῳ,
Ἅλμα καὶ γυῖα σιβαρῶς ὀτέοισιν ἀρήρει,
Ὡς γόμφοις χαλκέοισι, σιδηρείοισί τε μοχλοῖς.
19 Ἐν δ' ἔργοισι Θεοῖο μάλ' ἔξοχος ἔυχεται εἶναι,
Θηρσί τ' ἐν ἀγροτέροις μέγα φέρτατος· ὃς πάλαι αὐτὴν
Ἔπλασεν, ὡς ἄοιτο, μεγάλῃ ὠπλίσατο βίῃ,
Στερεπλῆ τε, σκολιῇ τε· περιδοσίδα μὲν καλέουσιν.
20 Ἀλλ' ἐκ ὠμησὶς, ἔτ' ἄχριος, ἔτε ἀφορινὸς,
Οὐρεα δ' ὀι βοτάνιμ ἄλις ὤπασεν, ἐνθά τε θῆρες
Πάντες ἅμα σκαίρουσιν ἐναντίοι, ἠδέ τις αὐτῇ
Ταρβεῖ, ἠδὲ φοβεῖται, ἐπεὶ κεν ἴδῃ ἐλθόντα.
21 Ἀνδρῶν ὑψικόμους σκέπας ὀι πέλε δάσκιος ὕλη,
Ἀνδράσι καὶ ἔλαφοι πυκινῇ ἐνὶ λόχμῃ
Κρύβδιν, ἠδέ τ' ἐν εἰαμενῇ ἔλεος μεγάλοιο·
22 Πὰρ πολιμὸν κελάδοντα, περὶ ῥοδανὸν δονακῆα,
Ἐνθά μιν ἀμφιέπουσι βαθύσκια νάνδρεα μακρὰ,
Αἰγειροὶ πλεκτάι τε καὶ ἰτέαι ἀλεσίκαρποι,
Αἱ περὶ καλὰ ῥέεθρα ἄλις πολιμοῖο φύονται.
23 Πολλάκις ἐξέπιεν πολιμὸς ἀπηδὲς ῥοφήσας,
Καὶ ῥόον ἐξαλάπαξεν, Ἰορδάνεω αἰπὰ ῥέεθρα
Στεῦται ῥεῖα μάλα θεραπὴς γλυφέων λαφύξειν.
24 Τοῦτον τίς κε λίνοισιν ἐϋπλέκτοισι δαμάσαι,
Ζωχρήσαι τ' ἀναφανδὰ, διαπρὸ τε ῥῖνα τερῆσαι.

ΚΕΦ. μα'.

1 Ἄλλο δέ τοι ἐρέω τέρας ἄγριον, ἐσθλὸν ἰχθυῶν·
Ὄβριμον εἰνάλιον κῆτος, μέγα θαῦμα θαλάσσης
(Οὐ γὰρ γαῖα μόνη τέρατα τρέφει, ἀλλὰ θάλασσα)
Ἡ σύ μιν ἐκ πόντοιο λίνῳ, καὶ ἤνοπι χαλκῷ
Ἑλκύσσαι δύνασαι, κἠθεσιν τε βαλεῖν περὶ γλώσσης
2 Γναμπτοῖς τ' ἀγκίστροισιν ἐϋπλυνέα ῥῖνα
Τερῆναι, πῆξαί τε μέγαν σκόλοπ' ἀμφὶ γένυσιν;
3 Αὐτὰρ ὅγ' ἐυχωλῇσι λιτῇσί τε μειλιχίῃσι
Θέλξει ἱλασκόμενός σ'; ἰκάνει δέ τοι ἔυξεσ' ἔπεα,
Παφλάσσων μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν;
Ἦ ῥά νυ τοι ὀπίπευε φέρων μειλίγματα δωμῷ

Δώσειν

Cauda ei tanquã cedrus, illam verò quàm celerimè movit,
Testiculi juncturis benè-complicatis ligati sunt,
Nervísq; contortis & fibris revincti.
Æri quidem carne similis est, corpore autem fulgenti ferro,
Artus & membra firmis ossibus compacta sunt,
Veluti clavis æneis, ferreísque vectibus.
Inter opera Dei admodum præcipuus gloriatur esse,
Ferásque inter agrestes longè præstantissimus: qui olim eum
Formavit, tanquam ense, magno armavit naso,
Versatili, curvóque, proboscidem eum vocant.
At non crudis-vescens, neq; sævus, neq; sanguinolentus *est*,
Montes autem ei herbam abunde præbent, ubi etiam feræ
Omnes simul ludunt oppositæ, nec ulla earum
Pavet, aut timet, cùm viderit elephantem.
Inter-arbores excelsas tegmen ei est umbrosa sylva,
Inter-arundines & paludem jacet denso in latibulo
Occultè, & in humido-loco paludis magnæ:
Ad fluvium strepentem, circa flexile arundinetum,
Ibi illum ambiunt umbrosæ arbores proceræ,
Alníque ulmíque & salices frugiperdæ,
Quæ circa pulchra fluenta fluvii affatim nascuntur.
Sæpe epotavit fluvios sine-respiratione sorbens,
Et fluentum evacuavit, Jordanis alta fluenta
Profiterur se facilè admodum strenuis faucibus hausturum.
Hunc quis retibus bene-textis domet,
Vivúmque-capiat apertè, penitúsque nasum perforet?

CAP. XLI.

ALiud verò tibi dicam monstrum ingens, egregium piscẽ,
Immanem marinum cetum, magnum miraculum maris.
(Non enim terra solùm monstra nutrit, sed mare)
Túne illum ex ponto lino & splendido ære
Trahere potes, perpendiculúmque circumjicere linguæ?
Curvísque hamis ejus vastum nasum
Terebrare, figeréque magnam sudem circa maxillas?
Verùm is precibus supplicationibúsque blandis
Mulcebit placans te? supplex autem tibi profitebitur esse,
Persuadens mollibus & placidis sermonibus?
Nunquid tibi gratificans blandimenta *in* animo

Dabit?

Δώσει; σωωθεσίας ποιήσεται, ὄρκια τέμνων,
Ὄφρα ζωχήσας μιν ἔχοις θεράποντ' ἐν αἴσῃ;
5 Ἦ ῥά νυ ποιήσεις μιν ἀϋτμαλέα νηπύτῃσιν,
Ὀρνιθ' ὡς λιγυρῇσιν ὀλέσεις μέρμιθι φαεινῇ,
Καὶ δώσεις χέρνιτι, ἵνα σφίσι παίγνιον ἔῃ;
6 Ἦ μιν ἐν εἰλαπίνῃ βρώσκοντ' ἐείρες ἑταῖροι,
Τοῖόν τ' ἀπὸ χρειῶν τάξεσ' ἐεικυῖα δαῖτα;
Ἦ, ἐπεὶ μέγας ὄρνις, ὀλαμελέῃσι ταμόντες
Ἰχθυοπώλῃσιν πέμψουσί μιν ἄλλυδις ἄλλῃ,
Οἱ τ' αὖθις πράσσουσι, χὴ ἄπρητον ὦνον ἔλωνται;
7 Ἀμφιπεσὼν ἕλοις ῥινὸν δεινοῖο πιλώρου
Ὀξέσ' ἀκόντεσσίν τε χὴ ἔγχεσιν ἀμφιγύοισιν;
Ἦ χρόα καρχαρέῳδοντι πολυγλώχινι σιδήρῳ
Οὐτήσεις, κεφαλὴν δὲ ταυγλώχῖσι πριαίνῃς;
8 Ἀλλ' ἄγε, χερσὶ φίλῃς λίγδην σπιμάεο νῶτα
Μειλιχίῃ, ἐπεὶ ἤ τι βίῃ σε δαμασσάμενον ὄιω·
Χάζεο, μηδὲ μάχῃς μεμήνοτι, παῦε δ' ἐρωήν.
9 Εἰ πὴς μιν κλείνειν ἐθέλει δόλῳ ἠὲ βίῃφι,
Ἀλλ' οὐκ ἐξανύει, ἄγχης δὲ οἱ ἐλπὶς ὄλωλεν,
Ἀργαλέον γάρ τ' ὄζει πέλωρ κακὸς ἀνδρὶ δαμῆναι,
Σμερδαλέον, βλοσυρωπός, ἀμείλιχος, ὑδέ κέ πὴς μιν
Γηθήσειεν ἰδὼν, τόσσος πέλεν εἰσοράασθαι.
10 Ἦ μὴν ἤ πῃ τόσσον ἐνὶ φίλεσσι φίλοισιν,
Ὥστέ μιν ὀρσέμεναι, ὑδ' ἰὼν θρασυκάρδιος ἦσι
Τολμήεις τε μάλιστα· πὴς ἔν ἐμεῖο, ὃς μιν ἔτλῃς
Ἀντίον ἐσάμεναι πλαὴν μεγαλήτορι θυμῷ;
11 Τίς φθάμενός μοι ἔδωκεν ἐναίσιμον, ὄφρα κἀπτῷ,
(Ἦ, θέμις) οὗ ἕσπλε, πρόσθεν, χρείσσασαν ἀμοιβὴν
Τίσω, ὅ, τ' ἐξ ἐμέθεν θυμῷδέα μισθὸν ἄρηται;
Πάντ' ἐμὰ πάντα γάρ ὄζιν, ὅσ' ὑπανὸς ἀμφιβέβηκεν.
12 Ἀλλ' ἤπ τοι ἐρέω κῆτος μέγα, θαῦμα θαλάσσης,
Οὐδ' ἄρα μιν κάτσω, ὅτ' ἀρ μορφ, ὅτέ π γῆα,
Οὐ κρατερὸν δέμας, ὅτε φυὴν, ὅτ' εἴδος ἀγητόν.
13 Τίς μιν ποτόσδεν εἵλκε ποτὶ ξερὸν ἠπείροιο,
Ῥηγεδανόν τ' εἶδος λεπιδωτὸν δεῖξε χιτῶνος;
Τίς δέ οἱ ἐγχειμαθεὶς πρὸ ὀχθάδα βάλλε χαλινόν;
14 Τίς σκύλοπας καλέπηξεν ἐνὶ γναμπτῇσι γένυσι,
Καὶ ἐνὶ γαμφηλῇς; αἱ δ' ὠίγνωτο πύλαι ὡς
Δικλίδες, ὑψηλαί τε, μύκον δ' ἄρα χάσματι δεινῷ
Γναθμοὶ σμερδαλέοι, φειπτοὶ, σὺν δ' ἀμφὶς ὀδόντες

Πυκνοὶ

Dabit? pacta faciet, fœdera feriens,
Ut vivum-capiens eum habeas famuli loco?
Nunquid ludos eum facies *in* inſipientia,
Avem ut canoram? ligabis fune ſplendido,
Et dabis puellis, ut iis ludicrum ſit?
Eúmne in convivio comedent jucundi ſodales,
Ejúſque de carnibus ſtruent inſignes epulas?
Vel, quoniam magnus eſt, membratim ſecantes
Salſamentariis mittent eum aliò atque aliò,
Qui & iterum vendant, & ingens pretium accipiant?
Circunteges pellem terribilis *bujus* monſtri
Acutísque ſpiculis, & haſtis ancipitibus?
Num cutem pectinato multas-cuſpides-habenti ferro
Vulnerabis, capútque aculeatis ſuſcinis?
Quin agè, manibus amicis ſtrictim demulce terga
Blandè, quippe haudquaquam vi te domiturum puto.
Recede, néque pugnæ memineris, deſiſte autem ab impetu.
Si quis eum interficere velit dolo, aut vi,
Attamen non conficiet, prædæ autem ei ſpes perit,
Difficile enim eſt monſtrum malum viro domitu,
Terribile, torvum, immite, nec quiſquàm ipſum
Lætabitur conſpicatus, tam-ingens eſt viſu.
Sanè ſpiritus haud ulli tantus in pectore charo,
Ut ipſum ſuſcitet, nec ſi magnanimus ſit
Audáxque maximé: Quis ergò mihi, qui eum feci,
Reſiſtere audeat ſtrenuo animo?
Quis præveniens mihi dedit accommodum *quid*, ut & illi,
(Prout fas *eſt*) eò-quòd-tale-fecit, dans gratam compenſationé
Solvam, ísque ex me jucundam mercedem recipiat?
Omnia enim, omnia mea ſunt, quæcunque cœlum ambit.
At ampliùs tibi deſcribam cetum magnum, miraculum ma-
Neq; eum celabo, neq; robur, neq; membra, (ris,
Non validum corpus, neq; naturam, neq; formam ſpectabilem.
Quis eum ponto extraxit ad aridam continentis,
Horridámque faciem ſquamoſæ oſtendit tunicæ?
Quis ei appropinquans duplex injecit frænum?
Quis palos defixit in reflexis genis,
Et in maxillis? illæ autem apertæ ſunt, januæ ceu
Biſores, ſublimésque, pandunrúrque hiatu horrendo
Fauces terribiles, formidabiles, ſtant autem undique dentes

Πυκνοὶ καὶ θαμέες, πλεῖοι μέλανος θανάτοιο.
Χλωρὴσιν λεπάδεσσιν ἀγάλλεται ἐμπεδοκόκλοις,
Ἥντε σημάντορσι χαράγμασιν ἐν ἀεραρίῃς·
Αἱ μὲν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλῃσι κέχυνθ',
Ὥστε παρεσδῦσαι μήτ' ἠέρα λεπτότατον πρ.
Ὡς δ' ὅτε τοῖχον ἀνὴρ ἀρέρῃ πυκινοῖσι λίθοισι
Δώμαλος ὑψηλοῖο, βίας ἀνέμων ἀλεείνων·
Ὡς τ' ἄρρεν κόρυθές τε καὶ ἀσπίδες ὁμφαλόεσσαι,
Ὀφρά τ' ἐπὶ πολέμῳ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες,
Ἀσπὶς ἀρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἠΰ δὲ χηλὰ
Ἀρθμὸν ὡς τὸ μὲν λεπάδες περὶ χάλκια νῶτα
Ἐπλῶντ' ἀλλήλῃσιν, ἔρεισε δὲ γείτονα γείτων,
Ὡς πύκα συμπεφύασι διωυχείῃ ξυνοκωχῇ.
Ἔυστε δ' ὑπὸ ῥινῶν βαρυηχέα ῥόγχον ἔρυγε,
Λάμπετο πῦρ, δεινὸν δὲ σέλας πλαρμοῖο φαάνθη,
Ὄσσε δ' οἱ ἀστράπτοντ' ἠΰς βλεφάροιιν ἐίκτην.
Ἐκ στόμαλος δαῖδές τε καὶ ἀσβέστη κέχυτο φλὸξ
Ἠλιθα, τῇ δέ τε πολλοὶ ὑπὸ σπινθῆρες ὄρουσαν.
Ὡς δ' ὅτ' ὑπὸ πρίπτοδος καπνὸς βέεν, ἠὲ λέβητος,
Ὅς τε μάλα ζεῖ ἔνδον ἐπειγόμενος πυρὶ κηλέῳ,
Κνίσῃ μελδόμενος, τάχα δ' ἑρπετὸν ἴκεν αὐτμή·
Ὡς ὁι ὑπὸ ῥινῶν καπνὸς ῥέε δεινὸν ἀέντι.
Ἂν στόμα τε ῥῖνάς τε πυκινὸς ἄλτο κάμινος,
Ἀμφὶ δὲ κήκιε φλὸξ, δαλὸς δέ τε πυκνὺς ἀνῆπτο.
Ἷς δέ οἱ ἐν δειρῇ, ἠδὲ σθένος ὐκ ἀλαπαδνὸν,
Αὐχένι τε στιβαρῷ ἀμφ' ἄσπιλος ἰζάνει ἀλκή.
Χάρμα μέγ' ὀι ἄμυδις πέλεται, ναύτῃσι δὲ πήνδος·
Τέρπεῖ ἐπημοιβαῖος νώτοις ἀλὸς, ἤν περ ἀέλλη
Λυγρὴ, ἀταλλέμβωσι μεμαὼς, ὀρώρηκε δ' ἀνὰ κῦμα
Πορφύρεον, σκιρτᾷ δὲ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Αὐτως, κυδιόων, εἰ καὶ δυσπάμφελός ὄσσε.
Ἀρρηκτοι ἄλυτοι σαρκῶν πλύχες ἀμφὶ μέλεσσι,
Καὶ δέμας ἐν ἄρθρῃσι, συρεὸς δ' ἀναδέρομε κόλπῳ
Στέρνον ὑπὲρ χαλεπὸν, παγχάλκεον, ἀσφαλὲς αἰεί.
Αὐτὴ δὲ καρδίη στερεωτέρη ὄσσι λίθοιο,
Ὡς τε μύλαξ ἀτέραμνος ἐὺ φρένες ἀμφιμέλαιναι.
Εἰσατο δ' ἠΰτε πύργος ὑπείροχος ἀλός· ὄφρα δ' ἀνέσῃ,
Σμερδαλέος τ' ἐφάνη, σταμένοισιν ἄφαρ φρένα ναύτας,
Δειδίότες, τυτθὸν γὰρ ὑπ' ὀκ θανάτοιο φέοντας,
Ἰφθιμοὶ περ ἐόντες, ἐπεὶ ἴδον ὄμβριμον ἰχθύν,

Σφέας

Denſi & frequentes, pleni nigræ mortis.
Æneis ſquamis exultat firmiter-rotundis
Veluti ſigilli ſculpturis bene compactis:
Hæ autem contiguæ aliæ ſuper alias funduntur,
Ut clanculum irrepere nè aër quidem poſſit tenuiſſimus licèt.
Sicut autem quando murum vir coagmentavit denſis lapi-
Domûs altæ, incurſus ventorum vitans: (dibus
Utque denſatæ ſunt galeæ, & ſcuta umbones-habentia,
Dum in bello frequentes ſtrepunt phalanges,
Scutum autem ſcutum fulcit, galea galeam, teſtudo autem
Conferta eſt; ſic hujus ſquamæ circum æneæ terga
Adhærent ſibi invicem, fulcit autem vicinam vicina;
Adeò densè compactæ ſunt continuâ junctura.
Cùm verò à naribus graviter-ſonantem rhonchum eructat,
Micat ignis, terribilis autem fulgor ſternutationis apparet,
Oculi verò ejus ſcintillantes auroræ palpebris ſunt-ſimiles.
Ex ore faces & inextinguibilis funditur flamma
Paſſim, unde & multæ ſcintillæ emicant.
Sicut autem quando ab olla fumus fluit, aut lebete,
Qui valde fervet intus dum urgetur igne ardenti;
Arvinam liquefaciens, mox autem *ad* cœlum pervenit vapor:
Sic ei à naribus fumus profluit gravè ſpiranti.
Circa os & nares ignivomus ſalit caminus,
Undique verò procedit flamma, torriſque multus accenditur.
Vis ei in collo, & robur non infirmum,
Cervicémque rigidam ingens circunſtipat ſtrenuitas.
Gaudium magnum ei ſimul eſt, nautiſque triſtitia:
Oblectatur inequitans dorſo maris etiam in procella
Triſti, laſcivire geſtiens; ſaltat autem in fluctu
Purpureo, ludítque medio in nigro ponto;
Temerè, exultans, etſi tempeſtuoſus ſit. (bra,
Infrangibiles, inſolubiles *ſunt* carniũ plicaturæ circa mem-
Et corpus bene compactum eſt, ſolidus autem decurrit callus
Pectus per robuſtum, æneum, firmum ſemper.
Ejus autem cor firmius eſt lapide,
Et ſicut molaris *lapis* durus ejus præcordia nigra.
Videtur autem ſicut turris ſuper mari; quando a. exurgit,
Terribiliſq; apparet, trepidant exemplo animis nautæ
Timentes, paululùm enim à morte diſtant,
Quantumvis fortes ſint, cùm viderint immanem piſcem;

Σφέας τ' αὐτοὺ ἀκάθηρεν, ἐπεὶ πάμπυ ἄλμυρὸν ἔδωρ,
Κύματά τε προφέροντα λέοντος κῆτος ἄλαστον.
26 Εἰ πῆς μὲν ξίφεϊ πλῆξεν δέμας, ἢ ἀφόνησεν,
Οὐδ' ἔρηξεν ῥινὸν· ἀνεγνάμφθη δέ τ' ἀκωκή·
Εἰ δ' βέλος ἀφείκεκαν, ἐπάσιον ἔκφυγε χειρός·
Αἰχμαὶ χαλκείαι, δολίχ' ἔγχεα, δέρατ' ἀκοντες
Ἐν χροὶ ἔρραισεν, πλάγχθη δ' ὑπὸ χαλκόφι χαλκός.
27 Ὡς ἴκελον καλάμῃ οἷόν τ' ἄδωνα σίδηρον
Ἐμμῦναι, ὡς ξύλον αὖον ὁ ἔπλετο χαλκὸς ἀτειρής.
28 Οὐ τρεῖ, οὐδὲ φοβεῖται ὑπὸ τριόδοντος ὀιστοῦ·
Οἷαι δ' ἄκραι εἰσὶν εὐτροχάλοις κατὰ πλωάς,
Ἃς τ' ἄνεμος φορέει κὴ λιχμητῆρες ἐρωὴ,
Ὡς λίδοι ὁμαδέουσ' ἔμμυαι, ὅς σφεν δόρυ ἀνὴρ
Ἤκαν ἀκοντίζων, μελέη δέ οἱ εἴσατο ἁρμή.
29 Ὡς ὁ μὲν οὐδὲ ἰὼν ἐμπάζεται, οὐδέ τ' ἀκόντων,
Τὼς δ' ἴσας ἀγίνησιν οἴστεται, ἢ ἀδρέσσιν
Ἔμμυαι, ὡς δέ τ' ὑπὸ πίνοφι σκέδασ' ἰς ἀνέμους.
Εἰ δέ πε ἀμπεπαλὼν τρόϊος δολιχόσκιον ἔγχος,
Αὐτὰρ ὁ κηγχαλόων ἐγελοίασεν ἀνδρες ἐρωὴ,
Οὐκ ἀλέγων, ὡς εἰ ῥ' ἐμμὶν βάλοι, ἢ παῖς ἄφρων.
30 Νέρθεν ἐρηρέδαται πάγοι ὀξέες, ἀμφὶ δ' ἔπηγαι
Καὶ σκόπελοι κὴ λᾶες ἀκαχμένοι ὀκριόεντες,
Τὼς ὑπὲρ ἰλύοφι φορέσιν, λέχος ὡς ὀϊ πίναξ
Εὐρεῖ, πῖς ἔπ λεκτὸ μέγας μεγάλωσι πανυδεύς.
31 Ὡς δ' ὅτε ζέσσεν ὕδωρ μέσσῳ ἐνὶ μύσσῃ χαλκῷ
Παντοδέν ἀμβολάδην, ὑπὸ δ' ὕλα καγχαλόωσα κέαται
Γάστρῃ δ' σίπυδος πῦρ ἀμφέπει, θέρμετο δ' ὕδωρ·
Ὡς τε λέβης ζεῖ ἔνδον ἔπ' ὀμφαλὸν πυρὶ πολλῷ,
Ἀμβλύζων τε μύρι κὴ ἀλείφατον ἐννεόργυιον·
Ὡς τὸ νηχομένοιο κυκώμενον ὑψόσε δοῦπος
Κῦμα πελυφλοίσβοιο ἁλός, πάφλαζε δὲ πυρὶ
Ἀφρῷ μορμύρων, ἀνὰ δ' ἔφλυεν ἅλμυρὸν ὕδωρ,
Ὑψὶ δ' κορδύνετο, ζόε δ' ἄλγιον δίδμα θαλάσσης.
32 Ὅς δ' ἴεν, αὐτὰρ ὄπαδε φόβητρα μέγα λαῖτμα,
Τῷ κὴ ἐπιγνάμπτοντε μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δ' κῦμα
Κυρτὸν ἐὸν κορυφοῦται, ἀποπλύει δ' ἁλὸς ἄχνην,
Ἀφειόεσσα δ' φαίνεθ' ἁλὸς πελιοῖο κέλευθος,
Φαίης κέν σε χάρη πολιοκροτάφοιο γέροντος
Λαυσέμεν, ἠὲ γαλακτόχροον κὴ ἐν ὕδασι κύκλον.
33 Οὔπω κώδαλον ἤθελ' ἐπὶ χθονὶ πυκνοσείρη,

Οὐδ'

Séque ipsos purgant, postquam secuit falsam aquam,
Fluctúsque conglobatos scidit cetus immanis.
Siquis eum ense feriat *in* corpore, non penetrat,
Neque perrumpit pellem; recurvatur autem mucro:
Sin verò telum mittit, irritum evolat è manu;
Cuspides æreæ, oblongæ lanceæ, hastæ, spicula
In cute disperduntur, resilit autem ab ære æs.
Quasi simile stipulæ censet micans ferrum
Esse, velut lignum aridum ei est æs solidum.
Non tremit, neque timet ab alata sagitta:
Quales autem paleæ sunt rotundis in horreis,
Quas ventus fert, & ventilatoris impetus:
Sic lapides ei videntur esse, quos fundâ vir
Mittit ejaculans, inanis verò ei visus est impetus.
Adeò hic nec missilia curat, nec spicula,
Ea autem æqualia paleis existimat, aut spicis abjectis
Esse, quas à ventilabro dispergit vis venti.
Quòd siquis vibrans emittit longam lanceam,
Verùm is cachinnans deridet viri impetum,
Non curans, ac si eum mulier percuteret, aut puer insipiens.
Subtus fixa sunt saxa acuta, circùm verò cautes
Et scopuli & lapides, acuti, asperi,
Quos super lutum stravit, velut lectum in ponto
Lato, super quos cubat magnus latè porrectus.
Quemadmodum autẽ cùm fervet aqua medio in nitido ære
Undique ebulliens, subtèr verò ligna arida jacent;
Alvum quidem ollæ ignis ambit, calefitque aqua;
Utque lebes fervet intus dum urgetur igne multo,
Unguento ebulliens, & oleo novennali:
Sic eo natante turbatus sursum cum impetu ruit
Fluctus multisoni maris, æstuavit autem pontus
Spumâ murmurans, ebullit autem salsa unda,
Sursum verò glomerata est, fervit autem sævus tumor maris.
Is autem vadit, verùm ponè albicat magnum profundum,
Eo etiam disruptum vehementer fremit, circà autem fluctus
Curvati eriguntur, expuunt autem salis asperginem,
Spumea autem apparet maris cani semita,
Putares te caput cani senis
Videre, aut lacteum vel in undis circulum.
Nulla bellua poterit in terra alma,

Οὐθ' ἁλὸς ἐν βένθεσσιν ὁμοιωθήμεναι ἀμπῶ,
Οὐ δήμας, ὅττε φυλὰ, ὅτ' ἂρ μυθ@, ὅτε τ' εἴδος·
Ὡς ὁι θαρσαλέον πέρι τ' ἄτερμον ἐν φρεσὶν ἦτορ.
34 Καρτεῖ τε σθένεί τε μέγα φρενέων ἀνόρυσε,
Πάντα δ' ὁπλίσσασκε μετήορα, ἐν δ' ἀγερώχεις
Εὐχετ' ἄναξ ἔμμεναι, μέγα τ' ἔξοχ@ εἰσὶ πελάσσαι.

ΚΕΦ. μβ'.

1 Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα πολύτλας δῖ@ Ἰωβ@,
Ἦτορ ἀναιδήμοιο, θεοπειθέα δ' ἔννεπε μῦθον·
2 Οἶδ' ὅτι καρτερὸς εἶ, δύνασαι δ' ἅ τε πάντα τελέσσαι,
(Πάντη γὰρ σὸς θαύμαι' ἀνὰ τεθρεμμένα τε καὶ ὑγρά)
Οὐδέ πῃ ἐν θνητοῖσι τεὴν ἀλίωσε μενοινήν.
3 Τίς ῥ' ὅγε κλέπτας μῆτιν ἀϊδρείῃσι νόοισι,
Νήπι@ (ὡς γὰρ ἔφηθα) καὶ ἃ φρεσὶν ἄρπα εἰδώς;
Ἀασάμην μὲν ἔγωγε, καὶ ἃ κλ' οὐ μοῖραν ἔειπον
Πόλλ' ἔτεά τε καὶ ὄφρ', νόος δέ τε καὶ τὰ κέλοιτο,
Νηπίη τ' ἀλεγεινὴ, ἃ τ' ἐκ θεοῦ, ἃ δ' ἐόωσα,
Θαύμαλα πόλλ' ἄῤῥητα· σὺ γὰρ Θεὸς ἀγκυλομήτης,
Οὐδέ κέ τις θνητῶν σέο δίωσε εἰρύσσαιο.
Αὐτὰρ, Ἄναξ, ἐλέαιρε, ἔπος δ' εἴ πέρ τι βέβακται
Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέρεσθαι ἀναρπάξασα ἄελλαι.
4 Γνῶθί σε, Πάτερ, σὺ δ' σύνθετο, καί μοι ἄκουσον,
Καὶ νωῖ μοι μάλα πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
Σεῖο δ' μάθον πυκινὰ δίδασκέ με, ὄφρα δαείω,
Μύθων τε ῥητῆρ πέλε μοι, φρηκτὴρ δέ τε ἔργων.
5 Πωδαγόρην τὸ πάρ@ γε, καὶ ἔκλυον ἔασι φάτιες,
Νωῖν δέ σε γ' ἀντικρὺ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα.
Οἶδ' ἀρετὴν ὅσος ἐστὶ σέθας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
6 Τῶ μ' ἐγὼ ἀφραδέοντα κατέσυρον, ὅττι ἔοργα
Νήπι@, ὡς αἴσιμον ἐν ἀνθρώποισιν ἔόντα.
Ἀλλ' ἐπεὶ ἀασάμην φρεσὶ λαβρήσι πιθήσας,
Τὔνεκά τ' ἐν κονίῃ εἰλυμέν@ ἦδ' ἐνὶ πέφρῃ
Περσεσκυλινδόμενός σε τί νωῖν σά τε γύναθ' ἱκάνω,
Ἀτίμη μὰ κλαίων· μέγα δ' ἄχνυμαι, ὅττι ἀάσθην.
Ὤμοι ἐγὼ δειλός· σὺ δ' ἵλαος ἔνθεο θυμῷ.
7 Ὡς φάτο δακρυχέων· ὁτρύν@ δ' ἔλε Παμβασιλῆα.
Οἱ δ' ἐπεὶ ἓν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
Ὀχθήσας ὁ Θεὸς προσέφη Ἐλιφᾶ Θαμανίτην,

(Λίλιμ

Nec maris in profundo comparari cum illo,
Nec corpore, nec naturâ, nec robore, nec ſpecie:
Adeò ei animoſum valdéque intrepidum in pectore cor.
Viribúſque roboréque ſuperbiens inſurgit,
Omniáque aſpicit ſublimia, inter ſuperbos
Gloriatur ſe regem eſſe, longéque præcipuum in monſtris.

CAP. XLII.

ILli autem reſpondit deinde patiens divinus Jobus,
Cor reflectens, piámque dixit ſermonem;
Novi quòd fortis es, potésque omnia perficere,
(Ubique enim tua miracula terrâque marique)
Nec quis inter mortales tuam fruſtravit ſententiam.
Quis hic *eſt* qui occultat conſilium imperitiâ mentis,
Stolidus (ſic enim dixiſti) & non in animo ſana ſciens?
Peccavi ſanè ego, & non rectè dixi
Multa vera, & non, morbus verò & iſta juſſit,
Infantiáque miſeranda, quæque non novi, neque intellexi,
Miracula multa arcana: tu enim Deus obliqua-conſilia-agi-
Nec quis mortalium tua conſilia eruat. (tans,
At, O Rex, miſereſce, verbum verò ſi aliquod dictum eſt
Grave, ſtatim illud ferant abripientes procellæ.
Obſecro te, Pater, tu verò attende, & me audi,
Et nunc mihi prorſus omnem veritatem narra;
Tua autem conſilia prudentia edoce me, ut ſciam,
Dicendíque præceptor ſis mihi, actórque rerum.
Audivi antea, & percepi auribus famam,
Jam verò te coràm & in oculis vidi.
Novi virtute qualis ſis: veneratio me tenet aſpicientem.
Quamobrem memet ego delirantem abhorreo (quale dixi
Inſipiens) velut turpiſſimum inter homines exiſtentem.
Sed quoniam peccavi animo perdito obtemperans,
Ideo in pulvere obtectus & in cinere
Pronus provolutus *ad* te nunc tuáque genua accedo,
Culpam meam deflens, multum autẽ doleo quòd-ſic peccavi:
Heu me miſerum! tu autem propitium ſume animum. (gem.
Sic fatur lacrymans: miſericordia autẽ cepit Omnium-Re-
Hi autem poſtquam talia inter ſe invicem collocuti fuerant,
Iratus Deus affatus eſt Elipham Thamaniten,

(Λίλιω γὰ νεμεσίζεθ') ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ,
Ὦ πόποι, ἦ μάλ' ἐγὼ ἄφαρ σὺ κὴ σοῖς ἐτάροισι
Μηΐω ἐκπάγλως, καί μοι χόλῳ ἔμπεσε θυμῷ·
Σχέτλιοι, ὡς παίδεσσιν ἐοικότες ὑγρεφάασι
Νηπιάχοις, οἷς ἔ τι νόῳ φρεσὶν οὐδὲ κατ' αἶσαν,
Ὡς δερέπων μὰ Ἰωβῷ, ἐμεῦ πάρι μυθήσασθε.
Ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλει θεὸς Δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι,
Ὃν γε Θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίδει.
8 Ἀλλὰ πίθεσθε κὴ ὔμμες, ἑτεὶ πείθεσθαι ἄμεινον,
Καὶ λάβετ' ἐξ ἀγέλης ἕφθ' εἰλίποδος ἕλικας βῶς
Ὁπλίτάμεσα, κὴ ἔπλ' ἀρνειὰς πυγεσιμάλλους·
Καὶ ἴτε δὴ πρὸς Ἰωβον, ἵν' ὑμετέρης ἕνεκ' ἄτης
Ἔρδει δ' ἱερὰ καλὰ πολυτρίοπα ἐπὶ βωμῷ,
Καὶ δερέπων μὰ Ἰωβῷ ἐναίσιμον ἐυχετάασθε,
Εἴ τι ἱλαὸν ὔμμιν ἔω κεχαρισμένα δ' αὐτὸς
Ἀεὶ δώῃ λίδηται ἐμοί, καὶ τ' ἔιδ' ὅτι δώσει.
Τὸν μὲν κῆρι φίλησα, τὸν δέ με ἔξοχα ἄλλων·
Ὃς γὰ ἐμοὶ ἐπιπείθηται, μάλα τ' ἔκλυεν αὐτῆς.
Ἄλλως γ' οὐ ὑμέας γε χ' ἑταιρήσεσθαι ἔοικα,
Οὐνεκ' ἄρ οὐ εἰσὶ φρένες ἔμπεδοι, οὐδὲ κλέος αἶσιμ,
Ὡς δερέπων μὰ Ἰωβος, ἐμεῦ πάρι μυθήσασθε.
9 Ὡς ἔφατ· οὐδ' ἀπίθησε Θεῷ Ἐλιφὰς Θαμανίτης,
Οὐδέ γε Σαυχαῖος Βελδάδης, Σαυφάρ τε Μιναῖος·
Ἀλλ' οἱ μὲν δύεσαν κὴ ἐυχωλῆς ἀλαπάζον
Λοιδῆ γε κύαιν γε παρατρωπῶντες ἑκάστου
Ἀδαήτοιτο μᾶλλον· τότε δὴ Θεῷ ἔυχετ' Ἰωβος,
Θεῷ μὲν τ' ἔυχετ' Ἰωβος, ὁ δ' ἔκλυεν ἐυχομένοιο,
Μᾶλλόν μίν τ' ἐφίλησε, καὶ οἱ χάριν ἐγγυάλιξεν.
10 Ὡς ὁ μὲν ἀμφὶ φίλων ἠρᾶτο· Θεὸς δὲ οἱ αὐτῆς
Δέσματ' ἔλυσε δύης, κὴ δὶς τόσον ὅλβον ὄπασσεν,
Ὅσσον τὸ πρὶν ἔχεσκε, πόρεν δέ οἱ ἄλλαθεν ἄλλα.
11 Αὐτόματοι δ' οἱ πάντες ὁμηλικίδν ἦλθον καὶ ἀδελφεοί,
Πᾶσαί τ' αὐτοκασίγνητοι, ποίητε, ἕταί γε,
Οἱ δ' οἱ κεδνόταλοι τὸ πρὶν κὴ φίλτατοι ἦσαν,
Ἀεὶ δ' ἐν δαῖτησι κὴ εἰλαπίνησι παρῆσαν
Αὐτὸ ἐνὶ μεγάροισι, παρακρατίδησι δ' ἐδηλήσαν
Ὃν γόον, ἀμυλίοις τε λόγοις ἄχος ἐξαπέσυλο,
Καὶ παραμυθήσαντο, κὴ ἔτερον ὅσα πεπύνθην,
Οἷά τ' ὀίζύσασκε Θεοῦ ἰότητι μογήσας,
(Ἔτλη δ' ὀἰζύσαι ὅπως ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος)

Ἀργύειον

(Valdè enim indignabatur) objurgavítque dicto,
Papæ! certè admodum ego pariter tibi & tuis ſodalibus
Succenſeo graviter, & mihi ira incidit in animum:
Improbi, adeò pueris ſimiles locuti eſtis
Infantibus, quibus non eſt mens in pectore: neque rectè,
Sicut ſervus meus Jobus, de me verba feciſtis.
Quoties homo vult adversùs Deum cum viro pugnare,
Quem Deus honorat, ſtatim in eum magnum damnum devol-
At parete & vos, quandoquidem parere *eſt* melius, (vitur.
Et ſumite ex armento ſeptem flexipedes greſſum-ſinuantes bo-
Quàm citiſſimè, & ſeptem arietes villoſos. (ves
Et ite jam ad Jobum, ut veſtræ gratiâ culpæ
Offeratis victimas pulchras ſuper multo-nidore-abundantes
Et ſervus meus Jobus bono-auſpicio oret, (aras,
Si fortè propitius vobis ſim: grata autem ipſe
Semper dona dat mihi, jámque ſcio quòd dabit.
Quem ex corde diligo, honorat verò me maximè omnium:
Qui enim mihi obtemperaverit, valde exaudio illum.
Alioqui ſanè vos ſtatim luituros arbitror,
Quoniam non eſt mens *vobis* ſana, neque rectè,
Sicut ſervus meus Jobus, de me eſtis locuti. (tes,
Sic dixit; neq; non obtemperavit Deo Eliphas Thamani-
Necnon Sauchæus Bildad, Sophárque Minæus:
Verùm hi ſacrificiis & votis placidis,
Libaminéque, nidoréque flectentes mulcebant
Immortalis animum: tum etiam Deum precatus eſt Jobus,
Deum precatus eſt Jobus, is autem audivit precantem,
Magíſque ipſum dilexit, & ei gratiam præbuit.
Ità hic pro amiçis oravit, Deus autem gravis
Vincula ſólvit calamitatis, & bis tot facultates dedit,
Quot priùs habebat, præbuítque ei alicunde alia.
Ultro autem ei omnes catervatim venerunt fratres,
Omnésque ſorores, affinésque, amiciſque,
Quíque ei chariſſimi antea & amiciſſimi erant,
Semper autem in conviviis & feſtis aderant
Ejus in domo, adhortationibúsque demulcebant
Ejus animum, blandíſque verbis dolorem ſedabant,
Et conſolabantur, & plorabant qualia paſſus fuerat,
Qualiáq; ærumnoſè tulerat Dei voluntate afflictus, (alius)
(Toleravit autem qualia haudquaquam quis terrenus homo

Argentum

Ἀργύρεον δ' αὐτῷ καὶ χρύσεον ὅρμον ἔδωκαν
Ἀνδρομάχῃ, ἀγλαὰ δῶρα, καλῆς παρὰ μύθιον ἄκης.
12 Ὣς μὲν Ἰωνες ἔπειτα μαχάρτερες ἦ τὸ πάρος περ,
Δὶς τόσσον ἀφνειοί, καὶ δὶς τόσσον ὀλβιοδαίμων,
Ὅσσην ἔλιν ταμόντα, θεᾷ μεγάλοιο ἔκητι.
Ἦ γάρ οἱ ἦν μετόπισθε δὶς ἑπτηκόντια μῆλα
Πίονα καὶ δασύμαλλα, καὶ ὑψίλοφοί τε κάμηλοι
Δὶς τειχήλιαι αὐτῷ ἐν ἤρεπε βυκολέοντο
Θήλειαι τοκάδες, (τὰ δ' ἅπλοα πάντα τέτυκτο)
Ζεύγεα δὶς ἓξ βοῶν πεντήκοσι' εὐρυμετώπων,
Καὶ δὶς ὄνοι πεντηκόσιοι, καὶ πάμμαλα πλείω.
13 Ἀλλὰ καὶ οἱ δέκα παῖδες ἐνὶ μεγάροις γεγάασιν·
Ἑπτὰ μὲν ἥβες ἔσαν, τρεῖς ἠύκομοι ἦ θύγατρες.
14 Τάων μὲν ῥ' ἐκάλεῖτο θεὰ κλυτὸς Ἰεμιμαΐα
Πρώτη, ἐπεὶ νύξ ὤχετ' ὀϊζύος, ἤλυθε δ' ἦμαρ·
Τὴν ἦ μὲν θ' ὁπλοτέρη ἦν Καλπη ἰμερόεσσα,
Καλπη, ἥτορμα καλὸν, ὃν χαρίεσσάτη ὁδμή·
Τὴν δὲ τεῖτλα ἐκάλεσαν εὐπλόκαμον Κερεναπτὴν,
Οὐνεκά οἱ ῥίβεως κέρας ἀγλαὸν ἥρμ' ἔδωκε.
15 Κάλλεϊ δ' αὖ χαίρουσίν τε κικασμῴαι εἰνὶ γυναιξὶν
Ἔσλον, καὶ ῥεῖα μετέτρεπον ἀγκαλύψασιν.
Οὐδὲ θεικλιόνων τις ἂν ἤθελε παρθενικάων
Θυγατέρεσσιν Ἰώκα ἐπιπλέον εἶδος ἐρίζειν·
Τῆσι πατὴρ ἄμ' ὄπασε μὴ σφετέρῃσιν ἀδελφεοῖς
Μοῖραν δασαμένοις, καὶ μυεία δῶκεν ἕκαστα.
16 Αὐτὰρ Ἰωνες ἔπειτ' ἑκατὸν καὶ τεσσαρήκοντα
Ζωὸς καὶ σόος εἶδε θεὰ πλομυρὸς ἐνιαυτὸν
Πολλῇ ἐν ἀγλαΐῃφι, καὶ ἀμφιθαλεῖς ἔπι παῖδας
Καὶ παῖδας παίδων ἐς τέσσαρας ἄγχι γενέθλας.
17 Ὣς ἄρ ὅγ' ἀσπασίως ἔκιεν βιότοιο τελευτὴν,
Ὀλφέ τ' ἀποθήσκων, καὶ ἐν ἄκρῳ γήραος ὀλῷ.

ΤΕΛΟΣ.

Argenteum verò nummum ei & aureum monile dederunt
Singuli, ſplendida dona, mali ſolatium damni.
Ità Jobus poſtea felicior quàm antea,
Duplo ditior, & duplo fortunatior,
Quàm erat primùm, Dei magni voluntate.
Certè enim ei erant deinceps bis ſepties-mille oves,
Pingues & villoſæ, & elata-colla-habentes cameli
Bis ter-mille ei in montibus paſcebantur
Fœminæ ſœtæ, (duplicia autem omnia facta erant)
Juga autem boum bis quingenta latas-frontes-habentium,
Et bis aſinæ quingentæ, & poſſeſſiones plures.
Sed & ei decem liberi in ædibus nati ſunt;
Septem quidem filii erant, tres autem bene-comatæ filiæ.
Quarum vocabatur inſignis Jemimæa
Prima, quandoquidem nox præteriit ærumnæ, venit autẽ dies;
Poſt illam autem junior erat Caſſia amabilis,
Caſſia, nomen bonum, cujus gratiſſimus odor;
Tertiam verò vocabant bene-comatam Keren-Happuc,
Quippe ei ſtibii cornu pulchrum nomen dedit.
Pulchritudine autem hæ gratiſq; ornatæ inter mulieres
Splendebant, & facilè excellebant congregatas.
Neq; finitimarum aliqua poterat virginum
Cùm filiabus Jobi amabili formâ contendere
Quibus pater unà exhibuit cum ſuis fratribus
Sortem partitus, & innumeras dedit dotes.
Verùm Jobus poſthac centum & quadraginta
Vivens & valens vidit circumvolventes annos
Multo in ſplendore, & utroque-parente-florentes filios,
Et filios filiorum, ad quatuor uſq; generationes.
Ità hic *ad* gratum pervenit vitæ terminum,
Seróque moriens, & in extremo ſenectutis limine.

FINIS.

Nè paucula ſequentes pagella vacent, viſum eſt Authori unum aut alterum è Pſalmis Davidicis γεύματος χάριν *ſubjungere.*

Ψ Α Λ. α'.

1 Τ Ρὶς μάκαρ ἥτις ἀνὴρ κὴ πτερόεντας, ἐρεμνὰ
Βυλὴ ἂκ ὁπίδησε, κὴ ἐ ῥρεσὶν ἧπαρ ἐδέλχθη
Ὄφρα κὲ σαέτερόν τε νόον, μετὰ τ ἴχνια βαίνῃ,
Οὐδ' ἐσὶ ὁλοῆσιν ἁμαρτινόοις ἐ ὁδοῖσιν,
Οὐδ' ἐν ἕδρῃ ἧσκε ἐμπαικλέων, ἠδὲ θρώκῳ.
2 Θεσμῷ δ' Ἀθανάτοιο μάλ' ἐνδοθι θυμὸν ἐτέρφθη,
Θέσφατα δ' ἐ φρεσὶ θῆκε διαμπερές, ἐν τ' ἐνόησεν
Ἠμὰ τ, νύκτός δ', ὅτι μιν γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ.
3 Δένδρεον ὡς δ' ἔτηκε παρὰ ποταμοῖο ῥέεθρα
Ῥιζησιν πυκιῆς, ὃδ' ἁλὶς ἀναβέβρυχεν ὕδωρ,
Καλὰν, τηλεθάον, καρπὸς δέ τε γίγνεται ὥρῃ·
Τῷ δέ κεν ἤπιοι φύλλα χαμαὶ πέσῃ, ἠδ' ἀπόλοιτο·
Τοῖῳ ὅδ' ἀνὴρ ἔασε', ἐπεὶ οἱ πάνυ ἀρετήσῃ,
Ὅ,τι κεν ἐρᾷζοιτο, πολὺς δέ οἱ ἔλσεται ὅλβος.
4 Οὐ τοῖοί περ ἔασιν ἀτάσθαλοι· ὡς ὅ χορίνη,
Ἣ ἄχνη, ἣν τρομέουσ' εὐτροχάλως καὶ ἀλωὰς
Ῥίμφα μάλ' ἔνθα κὴ ἔνθα διεσκέδασ' ἰς ἀνέμοιο.
5 Τοὔνεκ' ἄρ' οὐ ςήσουσ' ἀτάσθαλοι εἰνὶ δίκῃσιν,
Οὐτέ ποτ' εἰν ἐδλῶν ἀγορῇ κακῶ μηχανόωντες.
6 Ὅπι Θεὸς γινάσκει ἐνὶ φρεσὶν ἔργα δικαίων·
Δυσεβέων δ' ἀνδρῶν κακὸ τ' ἔργα κὴ ὄλιμος ὀλεῖται.

Ψ Α Λ. ιε'.

1 Ὦ Πάτερ, ὦ βασιλεῦ, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίεις,
Τίς μετά σὸν ἔδος ἔξει, ὑπερφίαλός τέ τοι ἔσται
Σεῖο ἐνὶ κλισίῃ; τίς ἐν ὄρει σῷ ἑρατεινῷ
Ἱερῷ ἐννάετης, ἵνα δ' ἄμπεδον αἰὲν μολήσῃ;
2 Ὅς κεν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, κὴ ἀμύμονα εἰδῇ,
Ὦ, τε δίκη φίλη ὄζει, κὴ αἴσιμα ἔργα μέμηλεν·
Ὅς δέ τ' ἀληθέα μῦθον ὑπὸ κραδίης ἀναφαίνει,
Οὐδ' ἕτερον μῦθ' κόδδει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δ' βάζει·
3 Οὐδέ τι κερτομίας κὴ ἐλέγχεα λάθρ' ἀγορεύει,
Οὐτέ τῳ ὃν κάκ' ἔεργε ἀταθαλίῃσι νόοισι,
Οὐτέ πνα γυιοῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἐνίπτει
Λαοξόῳ, ἐπεὶ ῥ οἱ ἀπηβολίη φίλη ὄζει.
4 Τοῖόν τ' ἀνὴρ ἀφίκηται· ἐπ' ὄλβῳ εἰδὼς ἔῃ,
Καὶ λώῃ, ωσει τις ἀπήμητος μετανάσης·

Τὰ

PSAL. I.

TER beatus hic vir, & quater, qui improborum
Consiliò non paruit, & non in animo suo persuasus est
Vt juxta eorum mentem, postque gressus (eorum) ambuleti;
Neque stetit pernicios peccatorum in vis,
Nec in cathedra sedit derisorum, nec consessu.
Lege autem Immortalis valde intus in animo delectatur,
Oracula autem divina in mente reponit jugiter, benèq; perpendit
Interdiu, noctúque, quoniam eum suavis (illorum) cupido occupat.
Arbórque veluti stat juxta fluvii decursus
Radicibus densis, ubi abundè scaturit aqua,
Pulchra, floréscens, fructus autem (ejus) nascitur in tempore,
Ejus autem nunquam folia humi decident, neque peribunt:
Talis hic vir erit, quandoquidem ei omnia bene-succedent,
Quodcunque operetur, multa autem eum comitabitur prosperitas.
Non tales unquam sunt improbi, sed ut pulvis,
Aut palea, quam turbinatim rotundas per areas
Celeriter admodum huc illuc dispergit vis venti.
Idcirco non stabunt improbi in judicio,
Nec unquam in bonorum concilio mala machinantes:
Quoniam Deus cognoscit in animo opera justorum;
Impiorum autem hominum opera & via peribunt.

PSAL. XV.

O Pater, ô Rex, qui supremas domos habitas,
Quis tecum sedem habebit, & sub-tecto tuo erit
Tuo in tabernaculo? quis in monte tuo amœno
Sacro incola, ut & firmiter ibi maneat?
Qui inculpatus ipse fuerit, & inculpata noverit,
Cui & justitia chara est, & æqua opera curæ sunt,
Qui & verum sermonem ex corde declarat,
Nec aliud occultat in animo, aliud autem dicit;
Neque convitia & opprobria clanculum loquitur,
Nec cuiquam igitur mala fecit præ improbitate mentis,
Nec cuiquam odiosis contumeliis animum incessit
Convitians, quandoquidem haud ei maledicentia grata est.
Ei autem homo vilis despicabilis videtur esse,
Et propudium, tanquam aliquis contemptibilis exul;

Illos

Τὰς ᾗ μάλιστα πέφνε, δῖσιν νόῳ ὄζοι θεοῖσι·
Τοῖο κ᾽ ὅρκια πιστὰ ἰδοίμεθ᾽, ἐπεὶ ἄρ κεν ὀμόσσῃ,
Οὐδ᾽ ἐπορκήσει, εἰ δὲ κ᾽ ἐπόμπια κύρσαι.
Οὐδέ τι δῶκεν, ἵνα πλέον μετόπισθε λάβῃσιν,
Ἐκ φιλοκερδείης, κ᾽ ἀεικέα μισθὸν ἄρηται,
Οὐ ἕνεκ᾽ ἀργυρείοιο, τὸ κ᾽ ἠωκτίωνι γέρας ὄζει·
Οὐδέ τι δωροδόκῳ σκολιὰς ἔκρινε θέμιστας,
Οὐδέ γε τιμῆς εἵνεκ᾽ ἀμύμονα σίατο φῶτα,
Ἀλλὰ κ᾽ ὡς ὑποπτὶ δίκλιν ἰθυντῆλα εἶπεν.
Ὅς τοῖος, τά τ᾽ ἔρεξεν ἀνὴρ, ὅδε νωλεμὲς αἰεὶ
Στήσεται ἀσφαλέως; ἔσται δέ τε ἀξυφέλικτος.

Ψ Α Λ. κγ΄.

Πολλοὶ μὲν θεός ὄζιν, ὁ δ᾽ ἐσθλυκέως με κομίζει·
Οὐ τέ ποτ᾽ ἔν βρώμης δόλήσομαι, ἔστέ τὸ ἄλλο
Ἐν χλοεροῖσι νομοῖσι, κ᾽ ἐν νεοθηλέι πίῃ
Ἐνθα μ᾽ ἄγων ἀνέναυσεν, ἐφ᾽ ὕδασιν ἥκα ῥέουσιν.
Πολλάκι μοι ζώχησε κακῶς κεκαφήότα θυμὸν,
Ἀν δ᾽ ἄγαγε ψυχὼ ὀλιγηπλέοντί περ ἔμπης·
Ἠδέ μοι ἠγεμόνευσεν ἐν ἰθείῃσιν ἀταρποῖς
Οὐ ἕνεκ᾽ ἐνόματος, καί τ᾽ ἐπλέτο πομπὸς ἀπήμων.
Εἰσῆρ ἀν᾽ ἄγκεα βαίνω ἐνὶ ζόφῳ πεφύκτη,
Ἢ σκιὴ ἐλουθύη ναίει μέλανι θανάτοιο,
Ἀλλ᾽ ὅδ᾽ ὡς τι κακὸν δείσω φρεσὶν, οὐδέ τι λίλιω
Ταρβήσω, ὅτι σὺ ξυὼ ἐμοὶ ἅμα· σεῖο ᾗ ῥάβδος,
Σκηπάνιόν τε τεὸν μέγα μοι παραμύθιον ἔσται.
Δαῖτα δέ μοι παρέθηκεν ἐρώήσας, ἠδὲ τραπέζας,
Εἰδαλα πόλλ᾽ ἐπιθεὶς, πόλλ᾽ ἄλγεα δυσμενέεσσιν,
Οἱ κέ με λιώσωσιν θαλέων ἐμπλησάμενοι κῆρ.
Ἔχρισας κεφαλήν μοι, ἰδ᾽ ἤλειψας λίπ᾽ ἐλαίῳ·
Πλεῖον ἐμοιγε δέπας κ᾽ ἐπιστεφὲς ἠδὲ οἶνος
Ἔπλεθ᾽, ἡδυχειλής τε κύλιξ, μεθύουσα ποτῆτι.
Ἡ μοι ἐνηείη ἐλεημοσύνη τ᾽ ἐραλειὴ
Ἕψονται φύλακες κ᾽ ὀπάονες ἤματα πάντα
Ἕως ἔτι πνοιὴν μετέασμαι· ἐν ᾗ Θεοῖο
Δώμασιν οἰκήσω, μηκέω δέ τε νωλεμὲς αἰεί.

Illos autem maximè honorat, quibus mens eſt pia
Cujus etiam juramenta fida manent, poſtquam juraverit,
Neque pejerabit, etiamſi (ideò) in damnum inciderit.
Nec aliquid dedit, ut plus poſteà accipiat,
Ex amore-lucri, & indecoram mercedem referat
Suæ pecuniæ cauſâ, quod & fœneratorum præmium eſt.
Nec muneribus-corruptus obliqua decrevit jura,
Neque pro pretio inſontem læſit virum,
Sed etiam gratis adeò jus rectiſſimè dixit.
Qui talis (eſt) & hæc facit vir, ille in perpetuum ſemper
Stabit firmiter, eritque immotus.

PSAL. XXIII.

PAſtor meus Deus eſt, ille autem diligenter me curat:
Nec unquam igitur victu indigebo, nec ullâ aliâ re.
In viridantibus paſcuis & in recens-florenti gramine
Illuc me ducens requieſcere facit juxta aquas leniter fluentes.
Sæpe mihi recreavit ægrè anhelantem ſpiritum,
Reduxit autem animam langueſcenti licet:
Et mihi viam-præivit in rectis ſemitis
Sui nominis gratiâ, & fuit dux-itineris fauſtus.
Etſi per valles incedam in tenebris obſcuris,
Ubi umbra dira habitat atræ mortis,
Verùm neque ſic aliquid mali metuam in animo, neq; admodum
Pavebo: quia tu mecum unà (es): tua autem virga,
Baculúsq; tuus magnum mihi ſolatium erunt.
Epulas autem coram me apparâſti, & menſam,
Edulia multa apponens, multos dolores inimicis,
Qui me viderint deliciis replentem cor.
Unxiſti caput meum, & illeviſti pingui oleo;
Plenum mihi poculum, & coronatum ſuavi vino
Eſt, & ad labra-uſque-repletus calix, inebriatus potu.
Certè me bonitas, miſericordiáque amabilis
Sequentur cuſtodes & comites omnibus diebus
Quamdiu adhuc inter vivos fuero: in Dei autem
Domo habitabo, manebóque in-perpetuum úsque.